

Aprobat în ședința Guvernului din _____ 2026

Decizia protocolară nr. _____/2026

UE „Proiect”

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

L E G E

cu privire la energia termică și promovarea cogenerării

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Prezenta lege:

- Transpune parțial (transpune art.2, art.3, art.14 alin.(1) și alin.(2), art.15 alin.(1)-(3), art.16, art.18, art.20 – 24, art.25 alin(1)- (6), art.26, anexa II, anexa III, anexa X-XII) Directiva (UE) 2023/1791a Parlamentului European și a Consiliului din 13 septembrie 2023 privind eficiența energetică și de modificare a Regulamentului (UE) 2023/955, CELEX:32023L1791, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L231 din 20 septembrie 2023.

Capitolul I DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Scopul legii și sfera de aplicare

(1) Prezenta lege stabilește cadrul juridic pentru organizarea, reglementarea, funcționarea, dezvoltarea și monitorizarea sectorului termoelectric și a sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire, în vederea asigurării furnizării energiei termice și/sau de răcire către consumatori în condiții de siguranță, continuitate, calitate și eficiență energetică, cu respectarea principiilor transparenței și protecției mediului, precum și în vederea promovării cogenerării de înaltă eficiență, a utilizării surselor regenerabile de energie și a decarbonizării sectorului termoelectric.

(2) Producerea, distribuția și furnizarea energiei termice și prin sistemul de alimentare centralizată cu energie termică constituie servicii publice de interes general și se realizează cu respectarea principiului „eficiența energetică înainte de toate”, în conformitate cu legislația privind eficiența energetică.

(3) Sub incidența prezentei legi intră:

- a) producerea energiei termice;
- b) distribuția energiei termice;
- c) furnizarea energiei termice;
- d) determinarea și stabilirea prețurilor pentru energia termică, precum și determinarea și aprobarea tarifelor reglementate în conformitate cu prezenta lege;
- e) licențierea activităților desfășurate în sectorul termoelectric;
- f) promovarea cogenerării de înaltă eficiență și a sistemelor eficiente de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire;
- g) dezvoltarea instituțională necesară pentru buna funcționare a sectorului termoelectric;
- h) garantarea accesului nediscriminatoriu al utilizatorilor la rețelele termice;
- i) protecția și abilitarea consumatorilor;
- j) contorizarea și achitarea consumului de energie termică pentru încălzire și/sau răcire;

- k) cogenerarea și tehnologiile de cogenerare;
- l) utilizarea tehnologiilor de cogenerare de înaltă eficiență;
- m) drepturile și obligațiile unităților termoelectrice;
- n) securitatea și fiabilitatea livrării energiei termice către consumatori.

(4) În scopul implementării spațiilor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei, titularul unei hotărâri de aprobare poate beneficia de derogări de la aplicarea unor prevederi ale prezentei legi, în condițiile și în limitele stabilite de Legea nr. 225/2024 cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei, cu respectarea cerințelor privind securitatea energetică și cu asigurarea protecției sănătății și siguranței populației.

Articolul 2. Noțiuni principale

În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni principale semnifică:

1. *apă caldă menajeră* – apă caldă utilizată în scopuri gospodărești sau igienico-sanitare, obținută în urma încălzirii apei potabile utilizând energie termică;
2. *căldură și frig reziduale* - căldură sau frig generate, în mod inevitabil, ca produse secundare în instalații industriale sau de producere a energiei electrice ori în sectorul servicii, în urma unor procese termodinamice, și care, în lipsa accesului la un sistem de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire, s-ar disipa în aer sau în apă fără a fi utilizate, atunci când un proces de cogenerare a fost utilizat, urmează să fie utilizat sau atunci când cogenerarea nu este justificată din punct de vedere economic;
3. *centrală electrică de termoficare* – instalație sau ansamblu de instalații pentru producerea combinată a energiei electrice și termice; centrală electrică de termoficare urbană – centrală electrică de termoficare sau centrală electrică de cogenerare de înaltă eficiență care produce energie electrică și termică și care livrează energie termică în sistemul de alimentare centralizată cu energie termică;
4. *centru de date* – o structură sau un grup de structuri utilizate pentru găzduirea, conectarea și operarea sistemelor/serverelor informatice și a echipamentelor asociate pentru stocarea, prelucrarea și/sau distribuția datelor, precum și activitățile conexe;
5. *cerere justificată din punct de vedere economic* – cererea care nu depășește necesarul de energie termică pentru procese de încălzire sau răcire și care, în absența cogenerării, ar putea fi satisfăcută în condiții de piață, prin procese de producere a energiei termice, altele decât cogenerarea;
6. *cogenerare* – producerea simultană, în același proces, a energiei termice și a energiei electrice și/sau mecanice;
7. *cogenerare de înaltă eficiență* – cogenerarea care îndeplinește criteriile stabilite în metodologia prezentată în anexa nr.1;
8. *consumator* – persoană fizică sau juridică care beneficiază, pe bază de contract sau efectiv, de energie termică pentru necesitățile casnice sau în alte scopuri;
9. *consumator casnic* – persoană fizică care utilizează energie termică pentru necesități casnice, nelegate de activitatea de întreprinzător sau de cea profesională, destinația unității în condominiu/bunului imobil fiind locativă;
10. *consumator final* – persoană fizică sau juridică care cumpără energie termică pentru încălzire sau răcire sau apă caldă menajeră pentru consumul propriu;
11. *consumator noncasnic* – persoană fizică sau juridică care utilizează energie termică în alte scopuri decât pentru necesitățile casnice, destinația unității în condominiu/bunului imobil fiind alta decât cea locativă;
12. *consumator de servicii intermediare* – proprietarul unității în condominiu și posesorul adult al acesteia pe durata în care posedă în fapt unitatea, cărora furnizorul le furnizează serviciul intermediat;

13. *distribuitor* – unitate termoeenergetică ce desfășoară activitatea de distribuție a energiei termice în condițiile prezentei legi;
14. *distribuție* – activitate organizată pentru transmiterea energiei termice prin rețeaua termică, de la punctul de intrare în rețeaua termică până la punctul de delimitare între rețeaua termică și instalațiile de utilizare a energiei termice, în scopul livrării acesteia către consumatori;
15. *echipament de măsurare* – echipament sau sistem destinat măsurării cantității de energie termică pentru încălzire/răcire sau pentru prepararea apei calde menajere, inclusiv a parametrilor agentului termic, legalizat și verificat metrologic în modul stabilit;
16. *eficiență* – randamentul unui proces de producere a energiei, calculat în baza puterii calorifice inferioare a combustibililor;
17. *eficiență globală* – suma producțiilor anuale de energie electrică, de energie mecanică și de energie termică utilă, raportată la cantitatea de energie conținută în cantitatea de combustibil utilizat pentru producerea acestor energii într-un proces de cogenerare;
18. *energie din surse regenerabile* – energie obținută prin valorificarea surselor nefosile regenerabile (în continuare – *surse regenerabile*), respectiv energia eoliană, energia solară, energia aerotermală, energia geotermală, energia hidrotermală și cea a oceanelor, energia hidroelectrică, biomasa, biogazul, gazul de fermentare a deșeurilor, inclusiv gazul de depozit și gazul provenit din instalațiile de epurare a apelor uzate;
19. *energie electrică produsă prin cogenerare* – energia electrică produsă într-un proces legat de producerea de energie termică utilă și calculată în conformitate cu principiile generale prezentate în anexa nr.2;
20. *energie termică* – energia conținută de un sistem fizic, care poate fi transmisă altui sistem fizic pe baza diferenței dintre temperatura sistemului care cedează energie și temperatura sistemului care primește energie destinată pentru încălzire și/sau prepararea apei calde menajere, și/sau răcire;
21. *energie termică utilă* – energia termică produsă într-un proces de cogenerare pentru a satisface o cerere de energie termică pentru procese de încălzire sau răcire, justificată din punct de vedere economic;
22. *externalizare a unui serviciu sau a unei lucrări* – transmitere de către titularul de licență în favoarea unei părți terțe a unui serviciu sau a unei lucrări pe care, în conformitate cu prezenta lege și potrivit condițiilor de licențiere prevăzute de prezenta lege, trebuie să le îndeplinească titularul de licență, fără a include cesiunea licenței către o parte terță;
23. *furnizor* – agent economic care furnizează energie termică consumatorilor. Furnizorul poate fi concomitent producător și/sau distribuitor de energie termică;
24. *garanție de origine* - document electronic emis de Agenție cu scopul de a demonstra unui consumator final că o cantitate de energie electrică furnizată acestuia a fost produsă în regim de cogenerare de înaltă eficiență;
25. *incinerare/coincinerare a deșeurilor în scopuri energetice* – proces de ardere a deșeurilor, în instalații specializate, în vederea producerii de energie termică și/sau de alte forme de energie în regim de cogenerare;
26. *instalație de utilizare a energiei termice* – ansamblu de instalații și receptoare ale consumatorului prin care se consumă energia termică;
27. *producător* – orice persoană fizică sau juridică care produce energie termică într-o centrală electrică de termoficare, într-o centrală de producere a energiei electrice și termice în regim de cogenerare de înaltă eficiență sau într-o centrală termică, inclusiv într-o centrală termică de producere a energiei termice din surse regenerabile, în scopul comercializării acesteia;
28. *punct de delimitare* – loc în care instalațiile de utilizare a energiei termice ale consumatorului se delimitează, în baza dreptului de proprietate, de instalațiile distribuitorului sau loc stabilit prin acordul dintre părți în cazul realizării de către distribuitor a reconstrucției

sistemului colectiv de alimentare cu energie termică, precum și loc în care se delimitează, în baza dreptului de proprietate, instalațiile unităților termoeenergetice;

29. *punct de măsurare* – loc în care este instalat echipamentul de măsurare și în care cantitatea de energie termică se măsoară în scopuri comerciale;

30. *punct de racordare* – loc în care se racordează/branșează, după caz, centrala termică sau instalația de utilizare a energiei termice la instalațiile aflate în proprietatea sau în administrarea distribuitorului;

31. *racord/branșament termic* – instalație prin care se realizează conexiunea dintre o rețea de distribuție și instalația de utilizare a energiei termice a consumatorului;

32. *raportul dintre energia electrică și energia termică* – raportul dintre energia electrică și energia termică utilă produse în regim exclusiv de cogenerare, stabilit prin utilizarea datelor operaționale ale respectivei unități de cogenerare;

33. *reabilitare substanțială* - reabilitarea ale cărei costuri depășesc 50 % din costurile de investiții pentru o nouă unitate comparabilă;

34. *repartitor individual de costuri* – aparat cu indicații adimensionale, destinat utilizării în cadrul sistemelor de repartizare a costurilor, în scopul măsurării indirecte a cantității de energie termică consumată de corpul de încălzire pe care acesta este montat;

35. *repartizare a consumurilor/costurilor* – totalitatea acțiunilor și activităților desfășurate, în baza datelor contoarelor și a celor prezentate de către administratorul asociației/gestionarul condominiului, în scopul repartizării, pe fiecare unitate din condominiu, a consumurilor de energie termică livrată consumatorilor, inclusiv pentru prepararea apei calde menajere, într-un bloc conectat la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică;

36. *rețea termică* – ansamblu de conducte, instalații de pompare, puncte termice centrale, puncte termice individuale situate în aval de punctul de delimitare cu centrala termică sau cu centrala electrică cu termoficare, care servește la distribuția energiei termice până la instalațiile de utilizare a energiei termice ale consumatorului;

37. *serviciu intermediat al furnizării energiei termice* (în continuare – *serviciu intermediat*) – serviciu de alimentare cu energie termică, de care se folosesc ori se pot folosi proprietarii unităților în condominiu și posesorii acestora, dar care, în funcție de situația concretă a condominiului, din motive tehnice sau legale, se intermediază de către condominiu, în temeiul contractului încheiat între administratorul asociației/gestionarul condominiului (intermediar de servicii) și furnizor, și nu poate fi contractat individual de către proprietarii sau posesorii unităților ori facturat individual acestora;

38. *sistem de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire* (în continuare – SACET) – ansamblu de instalații de producere, de rețele termice și de instalații de utilizare a energiei termice dintr-o localitate sau dintr-o zonă a unei localități, legate printr-un proces comun de funcționare, destinate producerii, distribuției și utilizării, de către mai multe clădiri sau locații, a energiei termice sub formă de aburi sau de apă fierbinte sau agent de răcire;

39. *sistem eficient de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire* – sistem de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire care îndeplinește criteriile stabilite la art.13, alin.(1);

40. *sistem colectiv de alimentare cu energie termică* – sistem comun de asigurare cu energie termică a apartamentelor individuale, precum și a spațiilor locative, nelocative și de uz comun din cadrul blocurilor de locuit;

41. *sistem paușal* – metodă de stabilire, prin calcul, a consumului de energie termică în funcție de capacitatea termică și de numărul orelor de utilizare pe tipuri de instalații termice, precum și în funcție de factorul de cerere, metodă aplicată în termenele și în condițiile prevăzute de lege;

42. *stocare a energiei termice* – proces de colectare, conservare și eliberare ulterioară a căldurii într-un mediu solid, lichid sau gazos, pe termen scurt, mediu sau lung, pentru a fi utilizată

ulterior pentru încălzire, răcire, generare de energie sau procese industriale, în vederea gestionării și optimizării utilizării energiei termice în sistemele de alimentare centralizată cu energie termică;

43. *sursă centrală* – sursă de alimentare cu/de producere a energiei termice pentru încălzire și/sau prepararea apei calde menajere, și/sau răcire sau sursă de producere a apei calde menajere, alta decât sistemele individuale (de apartament) de producere a energiei termice pentru încălzire și/sau prepararea apei calde menajere sau decât sistemul de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire;

44. *subconsumator* – persoană fizică sau juridică ale cărei instalații termice sunt racordate la instalațiile de utilizare a energiei termice ale unui alt consumator cu care are încheiat un contract;

45. *unitate de clădire* - secțiune, etaj sau apartament dintr-o clădire care sunt proiectate sau modificate pentru a fi utilizate separat;

46. *unitate de cogenerare* – unitatea care poate funcționa în regim de cogenerare;

47. *unitate de cogenerare de mică putere* – unitatea de cogenerare cu o capacitate mai mică de 1 MWe;

48. *unitate de microcogenerare* – unitatea de cogenerare cu o capacitate maximă mai mică de 50 kWe;

49. *unitate termoelectrică* – întreprindere care desfășoară activitatea de producere, de distribuție sau de furnizare a energiei termice în condițiile legii;

50. *valoare de referință a eficienței pentru producerea separată* – eficiența producerii separate alternative de energie electrică, energie termică și/sau energie mecanică, pe care procesul de cogenerare urmează s-o înlocuiască;

51. *zonă de protecție a rețelelor termice* – zonă adiacentă rețelelor termice, extinsă și în spațiu, cu condiții deosebite de utilizare, stabilită de-a lungul traseului rețelelor termice și în jurul altor obiecte auxiliare ale rețelelor termice, în limitele căreia se aplică interdicții sau restricții privind accesul persoanelor, exploatarea fondului funciar, efectuarea lucrărilor, regimul construcțiilor și privind plantarea spațiilor verzi pentru a se asigura condițiile normale de exploatare, de reparație și de reconstrucție, pentru a se exclude posibilitatea de deteriorare a rețelelor termice, precum și pentru a se evita punerea în pericol a persoanelor, bunurilor și a mediului;

52. *zonă unitară de alimentare cu energie termică* – suprafață geografică aparținând unei unități administrativ-teritoriale, în interiorul căreia se poate promova o singură soluție tehnică de alimentare cu energie termică, stabilită în conformitate cu art. 4.

Articolul 3. Obiectivele de reglementare

(1) În conformitate cu prezenta lege, energia termică se produce, se distribuie, se furnizează și se consumă în cel mai eficient mod.

(2) Obiectivele de reglementare ale prezentei legi sunt următoarele:

a) stabilirea premiselor necesare pentru realizarea eficientă a obiectivelor Republicii Moldova, ale Comunității Energetice și, în special, a cadrului privind clima și energia pentru 2030, permițând efectuarea de investiții în sisteme de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire, inclusiv pentru modernizarea instalațiilor de producere a energiei termice, a frigului și a apei calde menajere, precum și extinderea rețelelor termice, promovare creșterii eficienței energetice, a ponderii surselor regenerabile de energie, a securității și fiabilității livrării energiei termice, a flexibilității, sustenabilității, decarbonizării și inovării;

b) asigurarea funcționării sigure, fiabile și eficiente a sistemului termoelectric, în vederea promovării producerii energiei termice prin cogenerare de înaltă eficiență, a livrării neîntrerupte a acesteia și a satisfacerii cererii de energie termică a consumatorilor finali, cu respectarea parametrilor și indicatorilor de calitate stabiliți, precum și a prestării serviciilor aferente funcționării sistemului termoelectric;

- c) crearea condițiilor favorabile pentru realizarea investițiilor în sistemul termoeenergetic, inclusiv prin atragerea capitalului privat, în vederea asigurării unor capacități suficiente de producere a energiei termice, a diversificării resurselor energetice primare, a instalațiilor de producere și a formelor de proprietate, precum și a promovării concurenței și competitivității în sectorul termoeenergetic;
- d) dezvoltarea unor capacități flexibile și adaptabile de producere a energiei termice, inclusiv prin achiziționarea prioritară a energiei electrice și termice produse de centralele electrice de termoficare și de instalațiile de cogenerare de înaltă eficiență, necesare funcționării stabile și fiabile a sistemului termoeenergetic și asigurării securității aprovizionării cu energie termică;
- e) promovarea unei politici tarifare adecvate și transparente, bazate, în special, pe performanță și stimulente, care să asigure funcționarea eficientă a sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire și a întregului sector termoeenergetic, precum și a unei politici tarifare orientate spre creșterea eficienței energetice de-a lungul ciclului de producere, distribuție și utilizare a energiei termice;
- f) asigurarea accesului reglementat, transparent și nediscriminatoriu al utilizatorilor la rețelele termice, precum și la serviciile intermediare prin aceste rețele;
- g) promovarea utilizării tehnologiilor moderne, inteligente și ecologice, a producerii energiei termice din surse regenerabile, a valorificării energiei termice reziduale, precum și a producerii combinate a energiei electrice și termice în regim de cogenerare de înaltă eficiență;
- h) stabilirea condițiilor de îndeplinire a obligațiilor de serviciu public în sectorul termoeenergetic și asigurarea protecției drepturilor legitime ale consumatorilor finali;
- i) stabilirea cadrului juridic de bază pentru prevenirea și gestionarea crizelor de energie termică, inclusiv pentru adoptarea măsurilor necesare în acest sens;
- j) sporirea eficienței energetice și reducerea impactului negativ al activităților din sectorul termoeenergetic asupra mediului, precum și promovarea dezvoltării sectorului termoeenergetic în conformitate cu politicile economice, de mediu și sociale ale statului;
- k) sporirea securității aprovizionării cu energie termică și asigurarea măsurilor necesare pentru prevenirea și combaterea actelor de terorism și sabotaj asupra infrastructurii sistemului termoeenergetic național.

(3) Măsurile întreprinse de autoritățile publice în temeiul prezentei legi, în scopul asigurării unor condiții de concurență echitabile în sectorul termoeenergetic, trebuie să fie compatibile cu Tratatul de instituire a Comunității Energetice și cu cadrul normativ al acesteia, precum și proporționale, nediscriminatorii și transparente, și pot fi aplicate numai după notificarea Secretariatului Comunității Energetice și obținerea aprobării acestuia. Notificarea Secretariatului Comunității Energetice se efectuează în cazurile și în condițiile expres prevăzute de tratatele internaționale și de actele aplicabile Republicii Moldova.

Articolul 4. Zonele unitare de alimentare cu energie termică

(1) În unitățile administrativ-teritoriale unde există sisteme de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire care reprezintă sisteme eficiente în sensul art. 13, alin (1), se instituie zone unitare de alimentare cu energie termică, în scopul asigurării alimentării continue, sigure și eficiente a consumatorilor cu energie termică, ca serviciu de interes economic general.

(2) Unitățile termoeenergetice identifică zonele unitare de alimentare cu energie termică în cadrul unităților administrativ-teritoriale în urma elaborării studiilor de fezabilitate. Studiile de fezabilitate iau în considerare rezultatul analizei potențialului național, efectuată în conformitate cu art. 12, documentele de dezvoltare regională și locală, precum și planurile locale integrate privind energia și clima, în cazul în care acestea sunt aprobate de autoritățile administrației publice locale. Studiile de fezabilitate elaborate se prezintă Centrului Național pentru Energie Durabilă (CNED) spre avizare.

(3) În baza avizului pozitiv al CNED asupra studiilor de fezabilitate, unitățile termoelectrice înaintează autorităților administrației publice locale competente, spre aprobare, propunerile privind delimitarea zonelor unitare de alimentare cu energie termică.

(4) În cazul în care autoritățile administrației publice locale competente nu adoptă o decizie privind aprobarea propunerilor de delimitare a zonelor unitare de alimentare cu energie termică în termen de 6 luni de la data înaintării studiilor de fezabilitate elaborate în conformitate cu alin. (2), zonele unitare de alimentare cu energie termică se consideră aprobate în baza principiului aprobării tacite.

(5) Instituirea zonelor unitare de alimentare cu energie termică constituie o obligație de interes economic general.

Articolul 5. Conectarea și reconectarea la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică

(1) Clădirile autorităților și instituțiilor publice din zonele unitare de alimentare cu energie termică se conectează/reconectează la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire, în baza planurilor de dezvoltare a rețelelor termice elaborate de unitățile termoelectrice în conformitate cu art. 33, și utilizează în mod obligatoriu energia termică furnizată prin sistemul de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire, care este un sistem eficient în sensul art. 13, alin (1).

(2) În zonele unitare de alimentare cu energie termică pentru care autoritatea administrației publice locale a stabilit că alimentarea cu energie termică se realizează exclusiv în mod centralizat, clădirile/bunurile imobile nou-construite, precum și cele supuse renovărilor majore în conformitate cu prevederile Legii nr. 282/2023 privind performanța energetică a clădirilor, cu excepția caselor individuale, în sensul legii menționate, se conectează/reconectează la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire existent, cu excepția cazurilor în care racordarea nu este posibilă/fezabilă din punct de vedere tehnic și economic pentru distribuitor.

(3) Investițiile unităților termoelectrice pentru conectare/reconectarea clădirilor autorităților și instituțiilor publice situate în zonele unitare de alimentare cu energie termică se includ în planurile de investiții ale unităților termoelectrice și se aprobă de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică. Conectarea sau reconectarea la sistemul respectiv constituie o obligație de serviciu public impusă în interes economic general.

(4) La evaluarea posibilității tehnice de racordare a unui potențial consumator la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire, distribuitorul ține cont inclusiv de planul de dezvoltare a rețelelor termice și, la necesitate, planifică investițiile și le include, în conformitate cu prevederile Metodologiei de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor reglementate de producere a energiei electrice de către centralele de termoficare urbane și tarifelor pentru producerea, distribuția și furnizarea energiei termice, aprobată prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 396/2019, în planul de investiții pentru anul următor sau, după caz, pentru anul în curs, aprobat de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică.

Capitolul II

COMPETENȚE ADMINISTRATIVE ȘI DE REGLEMENTARE

Articolul 6. Competența Guvernului

(1) Pentru asigurarea securității energetice a statului, inclusiv pentru furnizarea fiabilă a energiei termice, Guvernul:

- a) stabilește politica de stat și domeniile prioritare în sectorul termoelectric și direcțiile de dezvoltare ale acestuia, ținând cont, în special, de necesitatea reducerii impactului sectorului termoelectric asupra mediului și asupra schimbărilor climatice;
 - b) aprobă actele normative necesare reglementării funcționării sistemului termoelectric, inclusiv actele normativ-tehnice care reglementează producerea și distribuția energiei termice, inclusiv în domeniul cogenerării de înaltă eficiență, al sistemelor eficiente de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire;
 - c) aprobă actul normativ cu privire la modul de repartizare a consumului de energie termică în cadrul sistemului colectiv de alimentare cu energie termică;
 - d) asigură crearea premiselor necesare dezvoltării și funcționării durabile a sectorului termoelectric;
 - e) aprobă mecanisme, scheme de sprijin și stimulente pentru îndeplinirea obiectivelor politicii de stat privind promovarea cogenerării de înaltă eficiență, sistemelor eficiente de alimentare cu energie termică și/sau de răcire și energiei termice produse din surse regenerabile;
 - f) stabilește, pentru unitățile termoelectrice, obligații de serviciu public privind siguranța alimentării cu energie termică și protecția mediului în interes economic general;
 - g) stabilește valorile de referință ale eficienței pentru producerea separată;
 - h) instituie, la sesizarea Agenției și, după caz, în cooperare cu autoritățile administrației publice locale, măsurile necesare pentru asigurarea continuității producerii, distribuției și/sau furnizării energiei termice, inclusiv prin instituirea unei întreprinderi, în cazul în care nu există un alt titular de licență care poate prelua activitatea respectivă, în vederea îndeplinirii unei obligații de serviciu public impuse în interes economic general;
 - i) autorizează, în conformitate cu prevederile legii și cu Regulamentul privind construcția/reconstrucția centralelor electrice, aprobat de Guvern, construcția centralelor electrice de termoficare noi cu o putere instalată mai mare de 20 MW, precum și majorarea capacității centralelor electrice de termoficare existente în cazul în care puterea instalată cumulată este mai mare de 20 MW;
 - j) stabilește cantitatea minimă obligatorie a rezervelor de combustibil sau obligații echivalente, necesare pentru asigurarea funcționării centralelor electrice de termoficare urbane care utilizează combustibili fosili pentru o perioadă de timp prestabilită;
 - k) asigură protecția consumatorilor vulnerabili prin politica socială, inclusiv prin alocarea de compensații, în limitele mijloacelor financiare disponibile.
- (2) Guvernul asigură securitatea energetică a statului, securitatea aprovizionării cu energie termică, precum și siguranța și fiabilitatea livrării acesteia, prin aprobarea documentelor de politici, adoptarea actelor normative și întreprinderea altor măsuri necesare, prevăzute de legislația în domeniu.
- (3) Guvernul asigură cooperarea dintre autoritățile și instituțiile publice competente în vederea armonizării practicilor administrative în sectorul termoelectric și a îndeplinirii angajamentelor internaționale și regionale și, în condițiile legii, încheie tratate internaționale, inclusiv în scopul consolidării securității aprovizionării cu energie termică.
- (4) Guvernul exercită și alte competențe stabilite în prezenta lege și în Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică.

Articolul 7. Competența organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei

- (1) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei are următoarele competențe:
- a) elaborează și promovează politica și strategiile statului în sectorul termoelectric, inclusiv în domeniul cogenerării de înaltă eficiență, al sistemelor eficiente de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire și monitorizează implementarea acestora;

- b) elaborează și promovează acte normative în sectorul termoelectric, inclusiv în contextul armonizării legislației naționale cu cea a Uniunii Europene;
- c) elaborează scheme de sprijin și măsuri de promovare a cogenerării de înaltă eficiență și a sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică eficiente din punct de vedere energetic și le prezintă Guvernului spre aprobare;
- d) asigură stabilirea condițiilor pentru utilizarea instalațiilor de producere a energiei termice cu valoarea de referință a eficienței pentru producerea separată;
- e) organizează evaluarea potențialului de aplicare a cogenerării de înaltă eficiență și a sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică eficiente din punct de vedere energetic, în conformitate cu art.12;
- f) promovează instalarea centralelor de cogenerare de înaltă eficiență în limita cererii de energie termică justificate din punct de vedere economic, inclusiv prin reducerea barierelor administrative, tehnice și de reglementare și simplificarea procedurilor de autorizare și licențiere.
- g) monitorizează îndeplinirea măsurilor adoptate privind atingerea obiectivelor politicii statului în promovarea cogenerării de înaltă eficiență și a sistemelor eficiente de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire;
- h) promovează interoperabilitatea, digitalizarea și securitatea sistemelor de colectare și transmitere a datelor provenite de la echipamentele de măsurare a energiei termice, cu respectarea cerințelor privind protecția datelor și securitatea cibernetică;
- i) promovează, în limitele competenței sale, cooperarea regională și internațională în sectorul termoelectric.

(2) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, în cooperare cu organul central de specialitate al administrației publice în domeniul politicilor sociale, evaluează numărul consumatorilor casnici afectați de sărăcia energetică ținând cont de serviciile energetice interne necesare pentru garantarea standardelor de bază de trai în contextul național relevant, de politica socială existentă și de alte politici relevante, precum și de orientările privind indicatorii relevanți pentru sărăcia energetică în cadrul Comunității Energetice. În acest scop, organele centrale de specialitate respective ale administrației publice definesc un set de criterii de evaluare a numărului de consumatori casnici afectați de sărăcia energetică la nivel național, care pot include veniturile mici, cheltuielile mari cu energia din venitul disponibil și eficiența energetică scăzută. În baza rezultatelor evaluării, politicile și măsurile relevante pentru abordarea sărăciei energetice se includ în Planul național integrat privind energia și clima, prevăzut la art. 7² din Legea nr. 174/2017 cu privire la energie, precum și în alte documente de politici.

(3) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei cooperează cu Secretariatul Comunității Energetice și, în cazurile prevăzute de prezenta lege și de cadrul normativ al Comunității Energetice, furnizează acestuia informațiile necesare.

(4) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei exercită și alte competențe stabilite în prezenta lege, în Legea nr. 174/2017 cu privire la energie, în regulamentul propriu de organizare și funcționare, aprobat de Guvern, precum și în alte acte normative în domeniu.

Articolul 8. Atribuțiile Agenției Naționale pentru Reglementare în Energie

(1) Sectorul termoelectric este reglementat de Agenția Națională pentru Reglementare în Energie (denumită în continuare - *Agenție*).

(2) Agenția îndeplinește următoarele funcții generale:

- a) contribuie, în modul cel mai eficient din punctul de vedere al costurilor, la dezvoltarea unor sisteme de alimentare centralizată cu energie termică nediscriminatorii, sigure, fiabile, eficiente și orientate către consumatori, la asigurarea adecvantei sistemului termoelectric și, în

conformitate cu obiectivele generale ale politicii energetice, la promovarea eficienței energetice și la facilitarea integrării și funcționării eficiente a rețelelor termice;

b) aprobă, în condițiile prezentei legi, planurile anuale de investiții și planurile de dezvoltare ale titularilor de licență, monitorizează realizarea acestora și prezintă în raportul său anual informații privind rezultatele monitorizării;

c) elaborează și aprobă Regulamentul privind dezvoltarea sectorului termoelectric, Regulamentul privind planificarea, aprobarea și efectuarea investițiilor în sectorul termoelectric, precum și Regulamentul privind procedurile de prezentare și de examinare a cererilor titularilor de licențe privind prețurile și tarifele reglementate;

d) aprobă actele normative, inclusiv regulamentele, necesare reglementării raporturilor juridice dintre producătorii, distribuitorii și furnizorii de energie termică și consumatori;

e) adoptă hotărâri și emite decizii obligatorii pentru unitățile termoelectrice;

f) elaborează și aprobă metodologia de calcul, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru producerea energiei termice, pentru serviciul de distribuție a acesteia, pentru furnizarea energiei termice, precum și pentru energia termică livrată consumatorilor;

g) aprobă tarifele reglementate pentru producerea energiei termice, pentru serviciul de distribuție a acesteia, pentru furnizarea energiei termice, pentru energia termică livrată consumatorilor de către unitățile termoelectrice, calculate în conformitate cu metodologia aprobată;

h) acordă stimulente adecvate operatorilor de sistem și utilizatorilor sistemului termoelectric, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, în vederea îmbunătățirii performanței și eficienței sistemului termoelectric, inclusiv a eficienței energetice;

i) sprijinirea atingerii unor standarde înalte în îndeplinirea obligațiilor de serviciu public impuse în interes economic general aferente furnizării energiei termice, precum și contribuirea la protecția consumatorilor vulnerabili și la asigurarea interoperabilității echipamentelor și sistemelor de măsurare, a schimbului de date privind consumul și, după caz, a posibilității schimbării prestatorului serviciilor de subcontorizare și repartizare a consumului;

j) ține și publică evidențele și registrele prevăzute de lege, colectează și centralizează datele relevante și monitorizează indicatorii de performanță ai sectorului;

k) colaborează cu organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, cu alte autorități ale administrației publice centrale și locale, cu alte autorități publice și cu reprezentanții societății civile și, după caz, consultă unitățile termoelectrice relevante. Aplicarea prezentului alineat nu aduce atingere independenței Agenției;

(3) În exercitarea funcțiilor sale, Agenția:

a) eliberează, prelungește, reperfectează, suspendă, reia valabilitatea sau retrage licențele eliberate, precum și eliberează duplicate ale acestora, în conformitate cu prezenta lege și cu Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, de asemenea, monitorizează activitatea titularilor licențelor respective;

b) ține și publică lista titularilor de licență care dețin sisteme de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire;

c) monitorizează corectitudinea aplicării, de către titularii de licențe, a tarifelor reglementate;

d) monitorizează și controlează, în modul și în limitele stabilite de lege, respectarea de către titularii de licențe a condițiilor de desfășurare a activităților licențiate și a prevederilor prezentei legi, inclusiv a celor privind drepturile consumatorilor și calitatea serviciilor prestate;

e) examinează și aprobă planurile de dezvoltare în care este prevăzută integrarea tehnologiilor de stocare a energiei termice, în baza unei analize cost-beneficiu elaborate în conformitate cu Regulamentul privind dezvoltarea sectorului termoelectric, care demonstrează eficiența economică a investiției și evaluează costurile și beneficiile economice pe termen lung pentru piață, sistemul energetic și consumatori;

- f) stabilește, prin metodologia aprobată, criteriile de determinare a costurilor minime necesare și justificate la calculul și aprobarea prețurilor și tarifelor pentru activitățile reglementate și supraveghează respectarea acestora;
 - g) supraveghează, promovează, asigură transparența și monitorizează competitivitatea sectorului termoelectric;
 - h) aplică principiul procurării prioritare a energiei termice produse de centralele electrice de termoficare, de centralele de producere a energiei electrice și termice în regim de cogenerare de înaltă eficiență și de centralele termice de producere a energiei termice din surse regenerabile, în condițiile legii;
 - i) stabilește, respectând confidențialitatea, informațiile de ordin economic și tehnic privind funcționarea sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică, care urmează să fie date publicității de către titularii de licențe;
 - j) pentru monitorizarea separării efective a conturilor titularilor de licențe și pentru garantarea lipsei de subvenții încrucișate între activitățile de producere, de distribuție și de furnizare a energiei termice, stabilește metodele de ținere a contabilității în sectorul termoelectric, în conformitate cu standardele de contabilitate, cu cerințele privind raportarea financiară și cu cerințele privind reevaluarea mijloacelor fixe în scopuri tarifare, precum și un sistem de informații în baza căruia titularii de licențe prezintă rapoarte la Agenție;
 - k) supraveghează activitățile comerciale ale titularilor de licențe, precum și calitatea serviciilor prestate de către aceștia, inclusiv aprobă graficul de temperatură pentru regimurile de lucru ale sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică;
 - l) stabilește termenele și condițiile de racordare a centralelor termice, a centralelor electrice de termoficare, a centralelor de producere a energiei electrice și termice în regim de cogenerare de înaltă eficiență și a centralelor termice de producere a energiei termice din surse regenerabile la rețeaua termică pentru a garanta obiectivitatea, transparența și caracterul nediscriminatoriu al acestora;
 - m) aplică sancțiuni financiare unităților termoelectrice în modul și în condițiile stabilite în prezenta lege și în Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică.
- (4) În domeniul protecției consumatorilor, Agenția:
- a) promovează protecția drepturilor și a intereselor legale ale consumatorilor, în special prin monitorizarea prestării de către titularii de licențe a serviciilor de calitate, prin susținerea și asigurarea tratamentului echitabil și nediscriminatoriu în raport cu consumatorii, prin prevenirea măsurilor anticoncurențiale, precum și prin asigurarea accesului la datele de consum, în condițiile stabilite în prezenta lege;
 - b) elaborează și aprobă regulamente, norme, ghiduri, monitorizează respectarea acestora, adoptă hotărâri și emite decizii menite să asigure protecția drepturilor și a intereselor legitime ale consumatorilor în conformitate cu prevederile prezentei legi;
 - c) monitorizează respectarea de către titularii de licențe a drepturilor consumatorilor stabilite în prezenta lege și în Regulamentul privind furnizarea energiei termice;
 - d) colaborează cu organizațiile care promovează interesele consumatorilor;
 - e) examinează și soluționează problemele expuse în reclamațiile consumatorilor, în conformitate cu prezenta lege și cu respectarea prevederilor Codului administrativ și ale Legii nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor;
 - f) prezintă, la solicitare, organizațiilor care promovează interesele consumatorilor, precum și consumatorilor, informația necesară referitoare la activitatea titularilor de licențe, cu excepția informațiilor oficiale cu accesibilitate limitată;
 - g) examinează și soluționează în procedură extrajudiciară neînțelegerile survenite între consumatori și furnizori, inclusiv în legătură cu racordarea la rețelele de energie termică, precum și neînțelegerile referitoare la încheierea contractelor de furnizare a energiei termice.

(5) Anual, până la data de 30 iunie, Agenția pregătește un raport despre activitatea desfășurată în anul precedent, inclusiv despre monitorizarea activității unităților termoelectrice, pe care îl plasează pe pagina web oficială.

(6) În sectorul termoelectric, Agenția își desfășoară activitatea în conformitate cu prezenta lege, cu Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică și cu Regulamentul de organizare și funcționare a Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, aprobat de Parlament.

(7) La nivel internațional și regional, Agenția cooperează cu autoritățile de reglementare din alte părți contractante ale Comunității Energetice, din statele membre ale Uniunii Europene și din alte state, cu Comitetul de reglementare al Comunității Energetice și cu Secretariatul Comunității Energetice. În condițiile și în cazurile prevăzute de cadrul normativ al Comunității Energetice, Agenția cooperează cu Agenția Uniunii Europene pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Energiei.

Articolul 9. Transparența activității Agenției. Hotărârile și deciziile Agenției

(1) Transparența activității Agenției este asigurată de Consiliul de administrație, care, în acest scop, asigură caracterul public al ședințelor sale și anunță părțile interesate despre organizarea acestora în modul și în termenele stabilite în Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică.

(2) Agenția publică pe pagina sa web oficială proiectele actelor normative de reglementare, proiectele hotărârilor, precum și cererile titularilor de licență privind costurile de bază, prețurile și tarifele reglementate.

(3) Cererile titularilor de licențe privind costurile de bază, prețurile și tarifele reglementate se publică pe pagina web oficială a Agenției în termen de cel mult 10 zile lucrătoare de la data înregistrării acestora. Agenția acordă publicului un termen de 15 zile lucrătoare de la data publicării cererilor menționate și a materialelor aferente pentru prezentarea recomandărilor cu privire la acestea. În termenele stabilite prin Legea nr. 239/2008 cu privire la transparența în procesul decizional, Agenția publică pe pagina sa web oficială rezultatele examinării cererilor titularilor de licență și propunerile sale privind nivelul costurilor de bază, al prețurilor și tarifelor reglementate.

(4) Consiliul de administrație al Agenției examinează cererile privind costurile de bază în termen de cel mult 120 de zile, iar cererile privind prețurile și tarifele reglementate în termen de cel mult 90 de zile de la data înregistrării solicitării corespunzătoare din partea unei unități termoelectrice și după prezentarea tuturor documentelor și informațiilor necesare, solicitate de Agenție. Cererile se examinează în conformitate cu Regulamentul privind procedurile de prezentare și de examinare a cererilor titularilor de licențe privind prețurile și tarifele reglementate.

(5) În cazul situațiilor excepționale în sectorul termoelectric, constatate în modul stabilit de lege, sau pe subiecte ce țin de securitatea aprovizionării cu energie termică, de interesul economic general sau de interesul legitim al consumatorilor finali ori al participanților la sectorul termoelectric, inclusiv în cazul unor modificări semnificative ale costurilor/prețurilor resurselor energetice utilizate pentru producerea energiei termice, proiectele de hotărâri și proiectele de decizii pot fi supuse elaborării și adoptării/emiterii în regim de urgență, fără respectarea prevederilor prezentului articol și a cerințelor privind transparența în procesul decizional prevăzute de Codul administrativ. Argumentarea necesității de a adopta hotărârea/de a emite decizia în regim de urgență se aduce la cunoștința publicului în termen de 10 zile lucrătoare de la data adoptării/emiterii acesteia, prin publicare pe pagina web oficială a Agenției.

Articolul 10. Competența Centrului Național pentru Energie Durabilă

(1) Centrul Național pentru Energie Durabilă (denumit în continuare - *CNED*) are următoarele competențe:

- a) acordă asistență organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei în crearea condițiilor pentru promovarea producerii energiei termice în regim de cogenerare de înaltă eficiență și din surse regenerabile, precum și a sistemelor eficiente de alimentare cu energie termică și/sau de răcire;
- b) creează premisele necesare pentru desfășurarea, în condiții de legalitate și transparență, a procedurilor de identificare, evaluare, selectare, finanțare și monitorizare a proiectelor din sectorul termoelectric;
- c) asigură implementarea eficientă a proiectelor din sectorul termoelectric, în conformitate cu obiectivele, indicatorii de performanță, termenele și bugetele aprobate;
- d) acordă suport unităților termoelectrice în elaborarea planurilor proprii de eficiență energetică;
- e) consultă autoritățile administrației publice locale și unitățile termoelectrice cu privire la utilizarea tehnologiilor de înaltă eficiență și trecerea la producerea energiei termice în regim de cogenerare de înaltă eficiență și din surse regenerabile;
- f) asigură informarea și consultarea consumatorilor privind măsurile de conservare a energiei termice și de optimizare a consumului acesteia;
- g) avizează studiile de fezabilitate cu privire la zonele unitare de alimentare cu energie termică identificate în cadrul unităților administrativ-teritoriale, elaborate de unitățile termoelectrice în conformitate cu art. 4 alin. (2);
- h) elaborează și prezintă rapoarte privind progresul implementării proiectelor din sectorul termoelectric și utilizarea mijloacelor financiare alocate acestora.

(2) CNED, în limitele competenței sale, participă la elaborarea rapoartelor privind implementarea Planului național integrat privind energia și clima, prevăzut la art. 7² din Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică, precum și a rapoartelor privind îndeplinirea obligațiilor care decurg din tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte și le prezintă organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei și, după caz, altor autorități competente.

Articolul 11. Competența autorităților administrației publice locale

- (1) La nivelul unităților administrativ-teritoriale, autoritățile administrației publice locale contribuie la asigurarea furnizării continue, fiabile și eficiente a energiei termice către consumatori.
- (2) Autoritățile administrației publice locale elaborează și aprobă planuri locale privind încălzirea și răcirea în cazurile prevăzute la art. 12 alin. (14), iar celelalte autorități ale administrației publice locale pot elabora asemenea planuri în mod voluntar.
- (3) Autoritățile administrației publice locale prezintă titularului de licență, în vederea elaborării Planului de dezvoltare, informații privind necesitățile și prioritățile locale de dezvoltare a sectorului termoelectric.
- (4) Propunerile unităților termoelectrice privind delimitarea zonelor unitare de alimentare cu energie termică se examinează de către autoritățile administrației publice locale competente în baza studiilor de fezabilitate avizate pozitiv de CNED, elaborate în conformitate cu prevederile art. 4.
- (5) Zonele unitare de alimentare cu energie termică, identificate și propuse spre aprobare de unitățile termoelectrice în conformitate cu art. 4, se aprobă prin decizia autorității administrației publice locale competente.
- (6) Deciziile privind delimitarea zonelor unitare de alimentare cu energie termică se aduc la cunoștința publicului, iar unitățile termoelectrice și CNED sunt informate despre adoptarea acestora.
- (7) În exercitarea atribuțiilor prevăzute de prezentul articol, autoritățile administrației publice locale cooperează cu organul central de specialitate al administrației publice în domeniul

energeticii, CNED, Agenția și unitățile termoelectrice în vederea implementării măsurilor aferente zonelor unitare de alimentare cu energie termică.

(8) Autoritățile administrației publice locale au obligația de a elabora Planuri Locale Integrate privind Energia și Clima (PLIEC), inclusiv componenta prin dezvoltarea SACET.

Capitolul III

PROMOVAREA COGENERĂRII

DE ÎNALTĂ EFICIENȚĂ ȘI A STEMELOR EFICIENTE DE ALIMENTARE

CENTRALIZATĂ CU ENERGIE TERMICĂ ȘI/SAU DE RĂCIRE

Articolul 12. Evaluarea și planificarea serviciilor de încălzire și răcire

(1) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei organizează și coordonează elaborarea evaluării cuprinzătoare a serviciilor de încălzire și răcire la nivel național. Evaluarea cuprinzătoare se elaborează de către CNED, în cooperare cu autoritățile și instituțiile publice competente.

(2) Evaluarea cuprinzătoare constituie parte a Planului național integrat privind energia și clima și a versiunilor actualizate ale acestuia, prevăzut la art. 7² din Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică, și conține cel puțin informațiile stabilite în anexa nr. 3 la prezenta lege.

(3) Evaluarea cuprinzătoare se corelează cu evaluarea potențialului de utilizare a energiei din surse regenerabile, precum și a căldurii și frigului rezidual în sectorul încălzirii și răcirii, realizată în conformitate cu legislația privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile.

(4) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei asigură actualizarea evaluării cuprinzătoare concomitent cu actualizarea Planului național integrat privind energia și clima, dar nu mai rar decât o dată la 5 ani.

(5) Autoritățile administrației publice centrale și locale, Biroul Național de Statistică, Agenția, unitățile termoelectrice, operatorii infrastructurii energetice, operatorii instalațiilor industriale și de servicii, precum și proprietarii sau operatorii altor instalații relevante sunt obligați să prezinte CNED datele și informațiile necesare pentru elaborarea și actualizarea evaluării cuprinzătoare, în termenele și condițiile stabilite de organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei.

(6) În scopul elaborării evaluării cuprinzătoare, CNED efectuează o analiză cost-beneficiu pentru întreg teritoriul Republicii Moldova, ținând cont de condițiile climatice, fezabilitatea economică, nivelul de dotare tehnică, disponibilitatea resurselor energetice și principiul „eficiența energetică înainte de toate”.

(7) Analiza cost-beneficiu prevăzută la alin. (6) trebuie să permită identificarea soluțiilor celor mai eficiente din punctul de vedere al costurilor și al utilizării resurselor pentru satisfacerea necesităților de încălzire și răcire și se realizează în conformitate cu cerințele prevăzute în anexa nr. 5.

(8) Metodologia și procedura de realizare a analizei economice prevăzute la alin. (6) se aprobă de Guvern, la propunerea Organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, și se publică pe paginile web oficiale ale acestuia și ale CNED. Analiza cost-beneficiu poate fi realizată ca parte a evaluării strategice de mediu, în conformitate cu Legea nr. 11/2017 privind evaluarea strategică de mediu.

(9) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei și CNED asigură participarea autorităților administrației publice centrale și locale, a unităților termoelectrice, a operatorilor infrastructurii energetice, a întreprinderilor industriale și de servicii, a comunităților de energie, a organizațiilor care reprezintă interesele consumatorilor, a mediului academic, a organizațiilor societății civile și a altor părți interesate la pregătirea

evaluării cuprinzătoare, a planurilor privind încălzirea și răcirea, precum și a politicilor și măsurilor aferente.

(10) În procesul de elaborare și publicare a evaluării cuprinzătoare, a planurilor și a analizelor cost-beneficiu, autoritățile și instituțiile competente asigură protecția datelor cu caracter personal, a informațiilor atribuite la secret comercial, precum și a altor informații cu accesibilitate limitată, în condițiile legii.

(11) În cazul în care evaluarea cuprinzătoare și analiza cost-beneficiu identifică un potențial pentru aplicarea cogenerării de înaltă eficiență, pentru dezvoltarea sistemelor eficiente de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire ori pentru utilizarea căldurii și frigului rezidual, ale cărui beneficii depășesc costurile, Guvernul, la propunerea organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, aprobă politici și măsuri pentru:

- a) dezvoltarea și modernizarea infrastructurii eficiente de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire;
- b) dezvoltarea instalațiilor pentru recuperarea și utilizarea căldurii și frigului rezidual, inclusiv în sectorul industrial și în sectorul serviciilor;
- c) dezvoltarea cogenerării de înaltă eficiență;
- d) integrarea energiei din surse regenerabile în serviciile de încălzire și răcire;
- e) reducerea pierderilor de energie în rețelele termice;
- f) creșterea eficienței energetice și decarbonizarea sectorului încălzirii și răcirii.

(12) Politicile și măsurile prevăzute la alin. (11) trebuie să asigure valorificarea potențialului economic identificat în evaluarea cuprinzătoare și să includă cel puțin elementele stabilite în anexa nr. 3. Acestea se includ în Planul național integrat privind energia și clima, în versiunile actualizate ale acestuia și în rapoartele privind implementarea sa, precum și în raportările efectuate în conformitate cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

(13) În cazul în care evaluarea cuprinzătoare și analiza cost-beneficiu nu identifică un potențial ale cărui beneficii depășesc costurile, inclusiv costurile administrative aferente realizării analizelor cost-beneficiu la nivelul instalațiilor, scutirea instalațiilor individuale de la cerințele privind efectuarea analizei cost-beneficiu sau implementarea opțiunilor identificate se admite numai în cazurile și în condițiile prevăzute la art. 14 alin. (8), (9) și (11).

(14) Autoritățile administrației publice locale ale unităților administrativ-teritoriale cu o populație totală mai mare de 45 000 de locuitori elaborează și aprobă planuri locale privind încălzirea și răcirea.

(15) Planurile locale privind încălzirea și răcirea prevăzute la alin. (14) trebuie cel puțin:

- a) să se bazeze pe informațiile și datele cuprinse în evaluarea cuprinzătoare și să includă estimarea și cartografierea potențialului de îmbunătățire a eficienței energetice, inclusiv prin pregătirea pentru utilizarea sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire la temperatură joasă, dezvoltarea cogenerării de înaltă eficiență, recuperarea căldurii și frigului rezidual și creșterea gradului de utilizare a energiei din surse regenerabile în zona respectivă;
- b) să respecte principiul „eficiența energetică înainte de toate”;
- c) să includă o strategie pentru valorificarea potențialului identificat în conformitate cu lit. a);
- d) să fie elaborate cu implicarea tuturor părților interesate relevante de la nivel local sau regional și cu participarea publicului, inclusiv a operatorilor infrastructurii energetice locale;
- e) să țină cont de infrastructura energetică existentă și de infrastructura planificată;
- f) să țină cont de necesitățile comune ale comunităților locale și ale mai multor unități administrativ-teritoriale învecinate;
- g) să evalueze rolul comunităților de energie și al altor inițiative conduse de consumatori care pot contribui la implementarea proiectelor locale de încălzire și răcire;

h) să includă o analiză a echipamentelor și sistemelor de încălzire și răcire din fondul construit local, ținând cont de potențialul specific zonei pentru aplicarea măsurilor de eficiență energetică, de clădirile cu cele mai slabe performanțe energetice și de necesitățile gospodăriilor vulnerabile și ale gospodăriilor afectate de sărăcie energetică;

i) să evalueze necesarul și sursele de finanțare pentru implementarea politicilor și măsurilor și să identifice mecanismele financiare care să permită consumatorilor trecerea la sisteme de încălzire și răcire eficiente și bazate pe energie din surse regenerabile;

j) să includă o traiectorie pentru realizarea obiectivelor planului, în concordanță cu obiectivul neutralității climatice, indicatori de performanță și mecanisme de monitorizare a progreselor înregistrate în implementarea politicilor și măsurilor identificate;

k) să prevadă înlocuirea progresivă a echipamentelor de încălzire și răcire vechi și ineficiente utilizate de autoritățile și instituțiile publice cu alternative foarte eficiente, în scopul eliminării treptate a utilizării combustibililor fosili;

l) să analizeze potențialele sinergii cu planurile autorităților administrației publice locale învecinate, în vederea realizării investițiilor comune și a creșterii eficienței din punctul de vedere al costurilor.

(16) Planurile locale privind încălzirea și răcirea se corelează cu planurile locale de acțiuni în domeniul eficienței energetice, cu documentația de amenajare a teritoriului și de urbanism, cu planurile de dezvoltare a infrastructurii, precum și cu documentele locale de planificare climatică, energetică și de mediu, în scopul evitării dublării cerințelor de planificare și a sarcinilor administrative. Planul local privind încălzirea și răcirea poate constitui un capitol distinct al unui document local de planificare existent, cu condiția respectării tuturor cerințelor stabilite de prezentul articol.

(17) Planurile locale privind încălzirea și răcirea pot fi elaborate în comun de două sau mai multe autorități ale administrației publice locale învecinate, dacă acest lucru este justificat de contextul geografic și administrativ, de necesitățile comune ale comunităților și de infrastructura de încălzire și răcire existentă sau planificată.

(18) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei elaborează și aprobă recomandări metodologice pentru pregătirea și implementarea planurilor locale privind încălzirea și răcirea. CNED acordă autorităților administrației publice locale asistență tehnică și metodologică și contribuie la identificarea mecanismelor și programelor de sprijin financiar pentru implementarea planurilor.

(19) Proiectele planurilor locale privind încălzirea și răcirea se transmit CNED pentru evaluare. În urma evaluării, CNED emite un aviz tehnic și, după caz, formulează recomandări privind măsurile necesare pentru implementarea eficientă a planului. Autoritatea administrației publice locale examinează și ia în considerare avizul și recomandările respective la aprobarea sau actualizarea planului.

(20) Autoritățile administrației publice locale monitorizează implementarea planurilor locale privind încălzirea și răcirea și prezintă CNED informațiile necesare pentru monitorizarea progresului și pentru elaborarea și actualizarea Planului național integrat privind energia și clima.

Articolul 13. Sistem eficient de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire

(1) În scopul asigurării utilizării mai eficiente de energie primară și al creșterii ponderii energiei din surse regenerabile în energia termică furnizată în rețea, un sistem de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire este considerat eficient dacă îndeplinește următoarele criterii:

a) până la 31 decembrie 2030: utilizează cel puțin 50% energie din surse regenerabile, 50% căldură reziduală, 75% energie termică produsă în regim de cogenerare, sau 50% dintr-o combinație de energie și căldură de tipul celor sus-menționate;

b) de la 1 ianuarie 2033: utilizează cel puțin 50% energie din surse regenerabile, 50% căldură reziduală, 50% energie din surse regenerabile și căldură reziduală, 80% energie termică produsă în regim de cogenerare de înaltă eficiență, sau o combinație a acestor tipuri de energie în care ponderea energiei din surse regenerabile este de cel puțin 5%, iar ponderea totală a energiei din surse regenerabile, a căldurii reziduale ori energie termică produsă în regim de cogenerare de înaltă eficiență este de cel puțin 50%;

c) de la 1 ianuarie 2038: utilizează 50 % energie din surse regenerabile, 50 % căldură reziduală sau 50 % energie din surse regenerabile și căldură reziduală sau un sistem în cadrul căruia ponderea totală a energiei din surse regenerabile, a căldurii reziduale sau a energiei termice produsă în regim de cogenerare de înaltă eficiență este de cel puțin 80 % și, în plus, ponderea totală a energiei din surse regenerabile sau a căldurii reziduale este de cel puțin 35 %;

d) de la 1 ianuarie 2040: utilizează cel puțin 75% energie din surse regenerabile, 75% căldură reziduală, 75% energie din surse regenerabile și căldură reziduală în combinație, sau un sistem care utilizează cel puțin 95% energie din surse regenerabile, căldură reziduală și energie termică produsă în regim de cogenerare de înaltă eficiență, cu condiția ca ponderea totală a energiei din surse regenerabile sau a căldurii reziduale să fie de cel puțin 35%;

e) de la 1 ianuarie 2045: utilizează cel puțin 75% energie din surse regenerabile, 75% căldură reziduală sau 75% dintr-o combinație a acestor două surse;

f) de la 1 ianuarie 2050: utilizează exclusiv energie din surse regenerabile, exclusiv căldură reziduală sau exclusiv o combinație de energie din surse regenerabile și căldură reziduală.

(2) Monitorizarea respectării criteriilor menționate la alin. (1) și certificarea caracterului eficient al sistemului de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire se realizează anual de către Agenție, în conformitate cu metodologia aprobată de aceasta.

(3) Pentru calificarea unui sistem de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire drept sistem eficient, Agenția, în colaborare cu organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, se asigură că, la construirea sistemului sau la reabilitarea substanțială a unităților sale de alimentare, acesta îndeplinește criteriile tehnice stabilite la alin.(1), aplicabile la data punerii în funcțiune sau a repunerii în funcțiune după reabilitare.

(4) Agenția, în colaborare cu organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei se asigură că, în momentul construirii unui sistem de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire, sau în momentul reabilitării substanțiale a unităților de alimentare ale unui astfel de sistem:

a) nu se admite creșterea consumului de combustibili fosili, cu excepția gazelor naturale, în sursele de căldură existente, comparativ cu consumul anual mediu înregistrat în ultimii trei ani calendaristici de funcționare deplină anterior reabilitării;

b) nicio sursă nouă de căldură din sistemul respectiv nu utilizează combustibili fosili, cu excepția gazelor naturale, în cazul în care sistemul este construit sau renovat substanțial până la data de 31 decembrie 2038.

(5) Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică, în comun cu Agenția, refuză eliberarea actului de recepție finală sau a licenței de activitate pentru unitățile termoelectrice care nu respectă interdicțiile privind utilizarea combustibililor fosili prevăzute la alin. (4) din prezentul articol.

(6) Unitățile termoelectrice existente cu o capacitate totală de producție mai mare de 5 MW care nu îndeplinesc criteriile stabilite la alin. (1) elaborează și prezintă, o dată la 5 ani, un plan de conformare, cu includerea investițiilor necesare în planurile de dezvoltare, în vederea asigurării unui consum mai eficient de energie primară, reducerii pierderilor de distribuție și creșterii ponderii energiei din surse regenerabile în furnizarea energiei termice și/sau răcirii, pentru încadrarea în termenele și criteriile stabilite la alin. (1).

(7) Planul elaborat de unitatea termoelectrică se aprobă de Agenție. Agenția monitorizează anual implementarea măsurilor incluse în plan, iar nerespectarea graficului aprobat atrage revizuirea tarifului reglementat sau aplicarea de sancțiuni conform legii.

(8) Consumatorii și/sau asociațiile de proprietari în condominiu conectați la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire au dreptul să producă și să utilizeze energie termică din surse regenerabile, conform art. 70 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 187/2022 cu privire la condominiu, iar unitatea termoelectrică este obligată să asigure integrarea sursei în sistemul de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire prin emiterea avizului de racordare, în condiții tehnice și economice obiective, transparente și nediscriminatorii și cu respectarea cerințelor privind siguranța și funcționarea sistemului.

(9) Atât, energia termică utilizată conform alin. (8), cât și energia electrică produsă din surse regenerabile și utilizată în sistemul de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire se iau în considerare la calcularea ponderii energiei din surse regenerabile pentru stabilirea dacă sistemul dat corespunde criteriilor unui sistem eficient conform alin. (1).

(10) Agenția ține evidența și publică lista titularilor de licență care dețin sisteme de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire ce corespund criteriilor unui sistem eficient, precum și a titularilor de licență care produc energie termică în regim de cogenerare de înaltă eficiență. Lista se actualizează anual, până la data de 31 martie, și se publică pe pagina web oficială a Agenției.

Articolul 14. Utilizarea căldurii reziduale

(1) Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării se asigură că operatorii centrelor de date care au o putere instalată nominală totală mai mare de 1 MW utilizează căldura reziduală rezultată din activitatea de răcire a echipamentelor sau implementează alte soluții tehnice pentru recuperarea acesteia în vederea utilizării în sisteme de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire sau în alte scopuri industriale ori comerciale.

(2) Prevederile alin. (1) nu se aplică în cazurile în care operatorul centrului de date demonstrează, în baza analizei cost-beneficiu prevăzute la alin. (4), că recuperarea și livrarea căldurii reziduale nu este fezabilă din punct de vedere tehnic sau economic.

(3) Agenția ține evidența și publică lista operatorilor centrelor de date care au o putere instalată nominală totală mai mare de 1 MW. , Lista se actualizează anual, până la data de 31 martie, și se publică pe pagina web oficială a Agenției.

(4) În scopul evaluării fezabilității economice a îmbunătățirii eficienței energetice în sectorul încălzire și răcire, dezvoltatorul proiectului investițional, în colaborare cu operatorul instalației, realizează o analiză cost-beneficiu la nivel instalației, pe baza metodologiei elaborate în conformitate cu Anexa nr. 5 și aprobate de Agenție, în cazul în care sunt planificate sau reabilitate următoarele instalații:

a) o instalație termoelectrică cu o putere instalată nominală medie anuală totală mai mare de 10 MW, în vederea evaluării costurilor și a beneficiilor legate de exploatarea acesteia ca centrală electrică de cogenerare de înaltă eficiență;

b) o instalație industrială cu o putere instalată nominală medie anuală totală de peste 8 MW, în vederea evaluării nivelului de utilizare a căldurii reziduale la fața locului (in situ) sau în afara instalației (ex situ);

c) o instalație de servicii cu o putere instalată nominală medie anuală totală de peste 7 MW, inclusiv stațiile de tratare a apelor uzate și instalațiile de gaze naturale lichefiate, în vederea evaluării nivelului de utilizare a căldurii reziduale la fața locului (in situ) sau în afara instalației (ex situ);

d) un centru de date cu putere instalată nominală totală de peste 1 MW, în vederea evaluării fezabilității tehnice, a eficienței din punctul de vedere al costurilor și a impactului asupra eficienței energetice și asupra cererii locale de energie termică, inclusiv variația sezonieră a

utilizării căldurii reziduale, precum și a racordării instalației respective la un sistem de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire sau la un sistem eficient de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire sau la alte aplicații de recuperare a căldurii reziduale. Analiza cost-beneficiu se realizează prin luarea în considerare a soluțiilor de sisteme de răcire care permit eliminarea sau captarea căldurii reziduale la un nivel de temperatură utilă, cu un consum minim de energie auxiliară.

(5) Rapoartele privind rezultatele analizelor cost-beneficiu se avizează de Agenție, în coordonare cu organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, iar cele elaborate pentru centrele de date prevăzute la alin. (4) lit. d) se avizează inclusiv în coordonare cu Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării.

(6) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei și Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării implementează mecanisme de sprijin și asigură eliminarea barierelor administrative sau tehnice din calea utilizării căldurii reziduale în cazul instalațiilor nou-planificate sau reabilite substanțial.

(7) Prin derogare de la prevederile alin. (4) lit. b) și c), montarea echipamentelor de captare a dioxidului de carbon (CO₂) în vederea stocării sale geologice nu este considerată reabilitare substanțială și nu atrage obligația efectuării analizei costuri-beneficii.

(8) Prevederile alin. (4) nu se aplică în cazul:

a) instalațiilor de producere a energiei electrice care funcționează pentru acoperirea sarcinii de vârf sau ca instalații de rezervă și care sunt proiectate să funcționeze mai puțin de 1500 de ore pe an, în medie, pe o perioadă de 5 ani, pe baza unei proceduri de verificare stabilite de organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei;

b) instalațiilor amplasate în apropierea unui sit de stocare geologică a dioxidului de carbon (CO₂), autorizat conform legislației de mediu;

c) centrelor de date a căror căldură reziduală este sau urmează să fie utilizată integral într-un sistem de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire ori în mod direct pentru încălzirea spațiilor, prepararea apei calde menajere sau în alte scopuri, în clădirea sau grupul de clădiri ori în instalațiile în care este situat centrul de date.

(9) Agenția, prin reglementări de ordin secundar aprobate în comun cu Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, poate stabili praguri, exprimate în cantități de căldură reziduală disponibilă utilă, în cerere de energie termică sau în distanțe dintre instalațiile industriale și rețelele de termoficare, în vederea scutirii instalațiilor individuale de la aplicarea obligațiilor prevăzute la alin. (4) lit. c) și d).

(10) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei și Agenția aplică, în limitele competențelor stabilite de lege, criteriile și procedurile de autorizare și licențiere prevăzute de legislația în domeniul energiei, inclusiv de Legea Nr. 164/2025 cu privire la energia electrică, în vederea:

a) luării în considerare a rezultatelor evaluării cuprinzătoare menționate la art. 12 alin (1);

b) asigurării îndeplinirii cerințelor prevăzute la alin. (4);

c) luării în considerare a rezultatelor analizei cost-beneficiu menționate la alin. (4).

(11) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei și Agenția pot scuti anumite instalații individuale, pe baza criteriilor privind autorizarea menționată la alin. (10), de la aplicarea cerinței de implementare a opțiunilor ale căror beneficii depășesc costurile, dacă solicitantul demonstrează existența unor motive imperative de natură juridică, de proprietate sau financiară care împiedică realizarea investiției. În aceste cazuri, Agenția adoptă o hotărâre argumentată de acordare a scutirii și transmite dosarul complet către Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei în termen de maximum 15 zile de la data adoptării.

(12) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei înaintează Comisiei Europene decizia motivată de scutire în termen de 3 luni de la data

adoptării acesteia de către Agenție și monitorizează eventualele avize transmise de Comisia Europeană în termenul de 3 luni de la data primirii notificării, în vederea alinierii practicilor naționale de autorizare cu recomandările europene.

(13) Prevederile alin. (4) – (12) de la prezentul articol se aplică și instalațiilor reglementate de Legea nr. 227/2022 privind emisiile industriale, fără a aduce atingere cerințelor specifice stabilite pentru acestea, potrivit legii.

(14) Agenția colectează, stochează și centralizează informațiile și datele rezultate din analizele cost-beneficiu efectuate în conformitate cu alin. (4) din prezentul articol. Informațiile respective trebuie să conțină cel puțin datele privind cantitățile de energie termică disponibile și parametrii tehnici ai energiei termice disponibile, numărul de ore de funcționare în fiecare an planificate și localizarea geografică a siturilor. Agenția publică datele respective, cu respectarea regimului juridic al acestora.

(15) Scutirile menționate la alin. (9) urmează să fie notificate Comisiei Europene de către Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei.

Articolul 15. Energia electrică produsă în regim de cogenerare de înaltă eficiență

(1) Eficiența procesului de cogenerare se determină conform criteriilor prevăzute în anexa nr. 1, pe baza valorilor de referință ale eficienței pentru producerea separată de energie electrică, și respectiv, de energie termică, aprobate de Guvern.

(2) Cantitățile de energie electrică produsă în regim de cogenerare de înaltă eficiență se determină în baza unei metodologii aprobate de Guvern.

(3) În baza valorilor de referință aprobate de Guvern, originea energiei electrice produse în regim de cogenerare de înaltă eficiență se confirmă prin garanția de origine, emisă pe baza unor criterii obiective, transparente și nediscriminatorii, în conformitate cu regulamentul aprobat de Agenție. Garanția de origine trebuie să respecte cerințele prevăzute în anexa nr.4 și să conțină cel puțin informațiile prevăzute în aceasta.

(4) Se recunosc reciproc garanțiile de origine pentru energia electrică produsă prin cogenerare de înaltă eficiență emise de autoritățile competente din alte state membre ale Uniunii Europene, exclusiv ca dovadă a caracterului eficient al energiei respective.

(5) Orice refuz de recunoaștere a unei garanții de origine emise de un alt stat membru al Uniunii Europene trebuie să fie fundamentat pe criterii obiective, transparente și nediscriminatorii, în special din motive justificate ce țin de prevenirea fraudelor, specificate în Regulamentul menționat la alin. (3) din prezentul articol.

(6) În cazul unui refuz de recunoaștere conform alin. (5), Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei notifică imediat Comisia Europeană cu privire la decizia luată și prezintă motivele detaliate care au stat la baza acesteia.

(7) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei și Agenția pun în aplicare deciziile obligatorii adoptate de Comisia Europeană în cazurile în care aceasta dispune anularea refuzului și obligă Republica Moldova la recunoașterea garanției de origine respective.

(8) În conformitate cu prevederile Legii nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat, în scopul promovării cogenerării de înaltă eficiență și a utilizării energiei din surse regenerabile, Guvernul poate institui măsuri de sprijin pentru producătorii de energie electrică și termică în regim de cogenerare de înaltă eficiență și pentru producătorii de energie electrică și termică din surse regenerabile.

(9) Orice măsură de sprijin acordată producătorilor de energie termică în regim de cogenerare trebuie să fie condiționată de producerea energiei electrice în regim de cogenerare de înaltă eficiență și de utilizarea în mod eficient a energiei termice reziduale, astfel încât să fie posibilă realizarea economiilor de energie primară.

(10) Măsurile de sprijin acordate pentru producerea energiei termice în regim de cogenerare de înaltă eficiență, pentru producerea energiei termice ce urmează a fi livrată în sistemul de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire, precum și pentru dezvoltarea sistemului de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire se acordă și se aplică cu respectarea prevederilor Legii nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat.

(11) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei evaluează cadrul legislativ și de reglementare existent în vederea îmbunătățirii acestuia. Această evaluare include analiza procedurilor de licențiere, precum și a altor prevederi legale aplicabile centralelor de producere a energiei electrice și termice în regim de cogenerare de înaltă eficiență, în scopul:

- a) încurajării instalării centralelor de producere a energiei electrice și termice în regim de cogenerare de înaltă eficiență strict în limita acoperirii cererii de energie termică justificabile din punct de vedere economic;
- b) reducerii barierelor de reglementare sau de alt tip în calea promovării cogenerării de înaltă eficiență;
- c) reducerii numărului și accelerării procedurilor la nivel administrativ pentru obținerea autorizațiilor și a licențelor necesare;
- d) asigurării obiectivității, transparenței și a caracterului nediscriminatoriu al reglementărilor stabilite, luând în considerare particularitățile diferitelor echipamente și instalații energetice ca părți componente ale procesului de cogenerare.

(12) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei elaborează și publică un raport care cuprinde rezultatul analizelor și evaluărilor efectuate conform prezentului articol.

Articolul 16. Stocarea energiei termice

(1) Unitățile termoelectrice includ în planurile lor de dezvoltare integrarea tehnologiei de stocare a energiei termice în sistemul de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire după ce demonstrează Agenției, în baza unei analize cost-beneficiu, eficiența economică a acestei măsuri. Analiza cost-beneficiu se realizează în conformitate cu Regulamentul privind dezvoltarea sectorului termoelectric și asigură evaluarea economică a tuturor costurilor și beneficiilor pe termen lung pentru piață, pentru sistemul energetic și pentru consumatori.

(2) Unitățile termoelectrice care efectuează stocarea energiei termice trebuie să îndeplinească cumulativ următoarele condiții:

- a) să dețină instalații de stocare a energiei termice care să respecte normativele tehnice în construcții;
- b) să dețină proceduri de operare a instalațiilor de stocare a energiei termice care să asigure siguranța și eficiența acestora;
- c) să dețină un sistem de monitorizare a instalațiilor de stocare a energiei termice care să permită verificarea în timp real a parametrilor de funcționare.

(3) Investițiile aferente activității de stocare a energiei termice, inclusiv la consumatori, se iau în considerare de Agenție la aprobarea prețurilor și tarifelor reglementate cu condiția includerii acestora în planul de dezvoltare.

Articolul 17. Utilizarea energiei termice rezultate din incinerarea și/sau co-incinerarea deșeurilor în scopuri energetice

(1) Unitățile termoelectrice includ în planurile lor de dezvoltare integrarea în sistemul de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire a incinerării și/sau co-incinerării deșeurilor în scopuri energetice după ce demonstrează Agenției, în baza analizei cost-beneficiu, eficiența economică a acestei măsuri. Analiza cost-beneficiu se realizează în conformitate cu Regulamentul privind dezvoltarea sectorului termoelectric și asigură evaluarea economică a

tuturor costurilor și beneficiilor pe termen lung pentru piață, pentru sistemul energetic și pentru consumatori.

(2) Investițiile aferente activității de incinerare și/sau co-incinerare a deșeurilor în scopuri energetice se iau în considerare de Agenție la aprobarea prețurilor și tarifelor reglementate cu condiția includerii acestora în planul de dezvoltare.

(3) Unitățile termoelectrice care efectuează incinerarea și/sau co-incinerarea deșeurilor în scopuri energetice trebuie să îndeplinească cumulativ următoarele condiții:

a) să dețină instalații de incinerare și/sau co-incinerare care să respecte cerințele legislației aplicabile, inclusiv normele în construcții și cerințele privind protecția mediului;

b) să dețină proceduri de operare a instalațiilor de incinerare și/sau co-incinerare care să asigure siguranța și eficiența acestora, inclusiv gestionarea corespunzătoare a deșeurilor și emisiilor rezultate;

c) să dețină un sistem de monitorizare a instalațiilor de incinerare și/sau co-incinerare care să permită verificarea în timp real a parametrilor de funcționare, inclusiv a emisiilor de substanțe poluante în aer;

d) să respecte normele de protecție a mediului și să implementeze măsuri pentru reducerea impactului asupra sănătății publice și a mediului;

e) să coopereze cu autoritățile competente și să furnizeze rapoarte periodice privind performanța instalațiilor.

(4) Incinerarea și/sau co-incinerarea deșeurilor în scopuri energetice se permite doar în cadrul unităților autorizate pentru acest scop de către Agenția de Mediu, conform prevederilor art. 25 din Legea nr. 209/2016 privind deșeurile.

(5) Energia termică rezultată din incinerarea și/sau co-incinerarea deșeurilor poate fi considerată energie din surse regenerabile numai în măsura în care este produsă din fracția biodegradabilă a deșeurilor, în condițiile prevăzute de legislația privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile și de legislația privind protecția mediului.

Articolul 18. Schema de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență

(1) În vederea asigurării funcționării eficiente și durabile a centralelor de cogenerare și a menținerii acestora pe piața energiei electrice, Guvernul instituie scheme de sprijin destinate centralelor de cogenerare de înaltă eficiență.

(2) Schemele de sprijin prevăzute la alin. (1) se aplică centralelor de cogenerare care îndeplinesc criteriile de înaltă eficiență stabilite de prezenta lege, și asigură criteriile unui sistem eficient de alimentare centralizată cu energie termică în conformitate cu prevederile art. 13 alin. (1).

(3) Condițiile de acordare, forma și durata sprijinului, beneficiarii eligibili, precum și mecanismul de finanțare și monitorizare a schemelor de sprijin se stabilesc prin actele normative aprobate de Guvern și Agenție.

Capitolul IV ORGANIZAREA ȘI LICENȚIEREA ACTIVITĂȚILOR ÎN SECTORUL TERMOENERGETIC

Articolul 19. Activitățile desfășurate în sectorul termoelectric

(1) În sectorul termoelectric se desfășoară și se reglementează următoarele activități:

a) producerea energiei termice;

b) distribuția energiei termice;

c) furnizarea energiei termice.

(2) Activitățile de producere, distribuție și furnizare a energiei termice în scopul comercializării acestora sunt supuse licențierii.

(3) Unitățile termoelectrice își desfășoară activitatea în condiții transparente, echitabile și nediscriminatorii, cu respectarea principiilor eficienței electrice, continuității, fiabilității și calității furnizării energiei termice. Regulile, tarifele, prețurile și condițiile aplicabile trebuie să fie obiective, transparente, nediscriminatorii și proporționale, în special în ceea ce privește accesul la rețelele termice, racordarea, măsurarea, facturarea, protecția consumatorilor și, după caz, procedurile de licențiere.

(4) Raporturile juridice dintre participanții la sectorul termoelectric se stabilesc pe bază de contract, în condițiile prevăzute de licențe, de prezenta lege, de Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică și de actele normative de reglementare aprobate de Agenție.

Articolul 20. Obligații de serviciu public

(1) Întreprinderile termoelectrice își desfășoară activitatea în conformitate cu principiile prezentei legi, în vederea asigurării unui sector termoelectric sigur, eficient, competitiv și durabil din punctul de vedere al mediului, fără discriminare în ceea ce privește drepturile și obligațiile acestora.

(2) În interes economic general, întreprinderilor termoelectrice le pot fi impuse obligații de serviciu public referitoare, în special, la:

- a) securitatea și continuitatea alimentării cu energie termică;
- b) calitatea și accesibilitatea serviciilor prestate;
- c) prețurile și tarifele aplicate;
- d) protecția consumatorilor;
- e) protecția mediului și a climei;
- f) eficiența energetică și utilizarea energiei din surse regenerabile;
- g) dezvoltarea și funcționarea eficientă a sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică.

(3) Obligațiile de serviciu public pot fi impuse întreprinderilor termoelectrice care desfășoară una sau mai multe dintre următoarele activități:

- a) producerea energiei termice;
- b) distribuția energiei termice;
- c) furnizarea energiei termice.

(4) Obligațiile de serviciu public se impun de Guvern sau de Agenție, în limitele competențelor stabilite de lege. Acestea trebuie să fie clar definite, transparente, obiective, nediscriminatorii, proporționale, limitate în timp și ușor de verificat și se revizuiesc periodic pentru a se determina necesitatea menținerii lor.

(5) Obligațiile de serviciu public privind stabilirea prețurilor și tarifelor pentru energia termică se impun în conformitate cu prezenta lege și cu metodologiile tarifare aprobate de Agenție. Orice compensație financiară, altă formă de sprijin sau drept exclusiv acordat pentru îndeplinirea obligațiilor de serviciu public se stabilește și se acordă în mod transparent, proporțional și nediscriminatoriu.

(6) În scopul asigurării continuității și securității alimentării cu energie termică, Agenția poate impune, pentru o perioadă determinată, obligații privind punerea la dispoziție a unor cantități de energie termică ori asigurarea accesului la capacitățile de producere, stocare sau distribuție. Măsurile respective trebuie să fie necesare, justificate și proporționale cu obiectivul urmărit.

(7) Agenția monitorizează îndeplinirea obligațiilor de serviciu public și publică, o dată la doi ani, pe pagina sa web oficială, un raport privind măsurile adoptate, modul de îndeplinire a obligațiilor respective și impactul acestora asupra consumatorilor, concurenței și mediului. Raportul se prezintă Guvernului.

Articolul 21. Tipuri de licențe în sectorul termoelectric. Principii generale de licențiere

(1) Activitățile prevăzute la art. 18 sunt supuse licențierii. Pentru desfășurarea acestora, Agenția eliberează următoarele tipuri de licențe:

- a) licență pentru producerea energiei termice;
- b) licență pentru distribuția energiei termice;
- c) licență pentru furnizarea energiei termice.

(2) În cazul în care o întreprindere termoelectrică desfășoară două sau mai multe dintre activitățile prevăzute la alin. (1), Agenția îi eliberează o singură licență, în care sunt indicate activitățile autorizate. Titularul licenței îndeplinește obligațiile stabilite de prezenta lege pentru fiecare activitate desfășurată.

(3) Licențele pentru producerea, furnizarea și distribuția energiei termice se eliberează pentru o perioadă de 25 de ani. La expirarea termenului de valabilitate, Agenția prelungește licența, la cererea titularului, în condițiile prevăzute de prezenta lege și de Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător.

(4) Condițiile de desfășurare a activităților licențiate pentru producerea, furnizarea și distribuția energiei termice se anexează la licență și constituie parte integrantă a acesteia.

Articolul 22. Externalizarea serviciilor sau lucrărilor de către titularii de licențe

(1) Se interzice titularului de licență să transmită altor persoane fizice sau juridice drepturile și obligațiile aferente activității pentru care i-a fost acordată licența.

(2) Prin derogare de la alin. (1), titularul de licență este în drept să externalizeze un serviciu sau o lucrare, pe care trebuie să le îndeplinească, cu condiția aprobării hotărârii respective de către Consiliul de administrare al Agenției în termen de până la 15 zile – în caz de urgență, sau de până la 30 de zile – în regim obișnuit, cu demonstrarea faptului că externalizarea serviciului sau a lucrării respective va conduce la reducerea costurilor și la eficientizarea activității aferente serviciului sau lucrării externalizate, fără a fi afectată calitatea acestora.

(3) Externalizarea unui serviciu sau a unei lucrări nu are ca efect transmiterea responsabilității titularului de licență pentru respectarea obligațiilor ce îi revin conform prezentei legi, actelor normative și licenței deținute și nu lipsește Agenția de dreptul de a aplica titularului de licență respectiv sancțiunile stabilite în prezenta lege în cazul în care constată încălcarea obligațiilor acestuia.

(4) Dacă Agenția constată că externalizarea unui serviciu sau a unei lucrări de către titularul de licență nu a avut ca efect reducerea costurilor și eficientizarea activității aferente serviciului sau lucrării externalizate, cheltuielile suplimentare suportate de titularul de licență în legătură cu externalizarea unui serviciu sau a unei lucrări nu se iau în considerare de Agenție la aprobarea prețurilor și tarifelor reglementate.

(5) Dacă, urmare a externalizării unui serviciu sau a unei lucrări de către titularul de licență, Agenția constată faptul înrăutățirii calității serviciului sau a lucrării respective, titularul de licență este obligat să întreprindă toate măsurile necesare pentru remedierea situației create, în termenele stabilite de Agenție. În cazul în care titularul de licență nu întreprinde astfel de măsuri în termenele stabilite, Agenția este în drept să solicite acestuia rezoluțiunea, în termen de cel mult 3 luni, a contractului cu prestatorul serviciului sau al lucrării externalizate și preluarea prestării serviciului respectiv sau a efectuării lucrării respective. Cheltuielile suplimentare suportate de titularul de licență urmare a rezoluțiunii contractului conform prezentului alineat nu se iau în considerare de Agenție la aprobarea prețurilor și tarifelor reglementate.

(6) Se interzice titularului de licență să externalizeze un serviciu sau o lucrare cu scopul de a se eschiva de la controlul Agenției. La solicitarea Agenției, titularul de licență este obligat să prezinte informația și documentele aferente serviciului sau lucrării externalizate, inclusiv documentele ce țin de activitatea prestatorului serviciului sau al lucrării externalizate. În cazul în care titularul de licență refuză prezentarea informației sau a documentelor aferente

serviciului sau lucrării externalizate ori prezintă cu întârziere informația sau documentele solicitate, ori în cazul prezentării de către titularul de licență a informației solicitate incomplete, Agenția este în drept să efectueze controlul asupra activităților licențiate și să aplice măsurile și sancțiunile prevăzute de lege, în limitele competențelor sale.

Articolul 23. Condițiile și procedura de obținere a licențelor

(1) Licențele pentru activitățile prevăzute la art. 20 alin. (1) se eliberează, în baza declarației depuse la Agenție, persoanelor fizice înregistrate în calitate de întreprinzători individuali și persoanelor juridice înregistrate în calitate de societăți comerciale, iar titularii acestora se înscriu de către Agenție în registrul licențelor, ținut în conformitate cu Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător.

(2) Pentru a obține licența, persoana prevăzută la alin. (1) trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

a) să fie înregistrată în Republica Moldova. Agenția verifică înregistrarea persoanei în Registrul de stat al persoanelor juridice prin intermediul platformei de interoperabilitate, în conformitate cu Legea nr. 142/2018 cu privire la schimbul de date și interoperabilitate, fără a solicita prezentarea unui document confirmativ;

b) să prezintă dovezi că deține în proprietate sau în folosință, în baza unui acord scris, valabil pe durata licenței, o centrală electrică de termoficare, o unitate de cogenerare de înaltă eficiență, o centrală termică, inclusiv pe bază de surse regenerabile, sau rețele termice, după caz, adecvate activității licențiate;

c) să prezinte situația financiară pe anul precedent, în cazul persoanei juridice care desfășoară activitate, sau extras din contul bancar, în cazul unei întreprinderi nou-înființate;

d) să dispună de personal calificat necesar activității pentru care se solicită licența și să prezinte documente confirmative în acest sens.

(3) Administratorul întreprinderii care solicită licența trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

a) să aibă studii superioare sau medii de specialitate;

b) să nu aibă antecedente penale pentru activități desfășurate în sectorul termoelectric sau antecedente penale pentru infracțiuni săvârșite cu intenție, prevăzute de Codul penal.

(4) Agenția refuză eliberarea licenței numai pentru motive obiective, nediscriminatorii și justificate, în conformitate cu prezenta lege și cu Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător.

(5) Solicitantul este informat despre motivele refuzului eliberării licenței și este în drept să conteste acest refuz în conformitate cu prevederile Codului administrativ.

(6) Eliberarea, prelungirea, reperfectarea, suspendarea și reluarea valabilității licențelor, retragerea licențelor prevăzute la art. 20 alin. (1), precum și eliberarea duplicatelor acestora se efectuează în condițiile prezentei legi și conform procedurilor stabilite în Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător.

(7) Termenul de examinare a declarației privind eliberarea licențelor în sectorul termoelectric sau privind prelungirea valabilității acesteia este de cel mult 15 zile calendaristice de la data depunerii la Agenție a declarației și a documentelor stabilite în prezenta lege.

Articolul 24. Obligațiile și drepturile titularului de licență

(1) La elaborarea Planului de dezvoltare, titularul de licență asigură și demonstrează coerența acestuia cu obiectivele naționale privind eficiența energetică, utilizarea surselor regenerabile de energie și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, stabilite în Strategia energetică națională și în Planul național integrat privind energia și clima (PNIEC) prevăzut la art. 7² din Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică și alte acte normative din sectorul termoelectric.

(2) Titularul de licență are dreptul:

- a) să aibă acces liber la echipamentul de măsurare pentru controlul și citirea indicațiilor acestuia, în conformitate cu prevederile contractului;
 - b) să limiteze ori să sisteze alimentarea cu energie termică pentru neachitarea facturilor la energia termică, cu notificarea prealabilă, cu cel puțin 15 zile înainte, a consumatorului/unității termoeenergetice;
 - c) să limiteze ori să sisteze alimentarea cu energie termică în cazul imposibilității economice de furnizare a energiei termice, cu notificarea prealabilă, cu cel puțin 6 luni înaintea datei de 15 octombrie a anului respectiv, a consumatorului/unității termoeenergetice;
 - d) să limiteze ori să întrerupă alimentarea cu energie termică în cazul unei situații excepționale sau al unei crize de combustibil la nivel național, determinate de relațiile economice internaționale și comerțul exterior, de economia națională, de protecția mediului sau de securitatea națională;
 - e) să perceapă penalități pentru întârzierea la plata energiei termice facturate în mărimea și în modul stabilite prin contract în urma negocierilor. Penalitatea se calculează pentru fiecare zi de întârziere, începând cu ziua următoare datei-limită de achitare indicată în factură. Cuantumul penalității este negociabil, dar nu poate depăși rata medie anuală ponderată a dobânzii la creditele noi acordate în monedă națională de băncile comerciale, pentru un an, înregistrată în anul precedent și publicată în raportul Băncii Naționale a Moldovei. La solicitarea consumatorilor, furnizorii vor renegocia cuantumul penalității stabilite în contractele încheiate cu consumatorii, cu respectarea plafonului maxim stabilit;
 - f) să încheie contracte de performanță energetică cu prestatorii de servicii energetice în conformitate cu Legea nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică;
 - g) să perceapă plata pentru cheltuielile de reconectare a instalațiilor de utilizare a energiei termice suportate în cazul deconectării acestora pentru neachitarea în termen a facturilor emise.
- (3) Titularul de licență este obligat:
- a) să respecte condițiile prevăzute în licență și să îndeplinească, pe toată perioada desfășurării activității licențiate, condițiile în baza căreia i-a fost eliberată licența;
 - b) să respecte principiul eficienței energetice înainte de toate, conform criteriilor aprobate de către Agenție, și să prezinte Agenției informația cu privire la cheltuielile suportate;
 - c) să nu admită discriminarea utilizatorilor de sistem;
 - d) să nu întrerupă prestarea serviciilor și furnizarea energiei termice, cu excepția cazurilor prevăzute în alin. (2) și a altor cazuri prevăzute în prezenta lege și în actele normative de reglementare aprobate de Agenție sau din motive tehnice de securitate stipulate în licență și în contracte;
 - e) să respecte principiul procurării prioritare a energiei termice produse de centralele electrice de termoficare, de centralele de producere a energiei electrice și termice în regim de cogenerare de înaltă eficiență și de centralele termice de producere a energiei termice din surse regenerabile, în condițiile legii;
 - f) să prezinte Agenției spre aprobare, în termenele stabilite, planul de investiții pentru următorul an și raportul privind investițiile efectuate în anul precedent;
 - g) să reia alimentarea cu energie termică în cel mult 24 de ore după prezentarea dovezii de achitare a datoriilor conform facturii la energia termică și a cheltuielilor de reconectare la rețelele lor;
 - h) să repare prejudiciile cauzate consumatorului prin nerespectarea calității energiei termice sau prin întreruperile nejustificate în furnizarea energiei termice, în conformitate cu contractele;
 - i) să publice informații privind sursele energiei termice care a fost produsă pentru acoperirea cererii din anul precedent, privind cantitățile și tipurile de combustibili utilizați și privind cantitatea emisiilor de gaze cu efect de seră generate;

- j) să ofere în facturile pentru consumatori, după caz, informații privind cota de energie termică provenită din surse regenerabile și privind energia termică produsă în regim de cogenerare de înaltă eficiență;
 - k) să reflecte în facturile pentru consumatori informația referitoare la cantitatea de energie termică utilizată pentru încălzirea spațiilor și/sau prepararea apei calde menajere sau în alte scopuri;
 - l) să prezinte Agenției rapoarte cu privire la activitatea desfășurată în corespundere cu criteriile, procedurile și termenele-limită stabilite în actele normative emise de Agenție, precum și alte informații solicitate de Agenție conform prezentei legi;
 - m) să nu transmită altor persoane fizice sau juridice drepturi și obligații aferente activității pentru care li s-a acordat licența;
 - n) să desfășoare activitatea pentru care deține licență în conformitate cu prezenta lege, cu reglementările tehnice și cu standardele în vigoare, în funcție de parametrii și specificațiile tehnice prevăzute de prezenta lege și de contract;
 - o) să contribuie la atingerea obiectivelor privind reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră stabilite de legislația și documentele de politici relevante;
 - p) să contribuie la eficientizarea funcționării sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică, inclusiv prin implementarea tehnologiilor de înaltă eficiență și trecerea la producerea energiei termice în regim de cogenerare de înaltă eficiență și din surse regenerabile;
 - q) să prezinte anual CNED, până la data de 30 martie, informații privind performanța energetică a unității termoelectrice proprii, conform formularului aprobat;
 - r) să efectueze, trimestrial, plățile regulatorii în conformitate cu prezenta lege și cu Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică;
 - s) să prezinte anual Agenției, până la data de 30 aprilie, un raport privind realizarea planurilor de dezvoltare și a planului de investiții pentru anul precedent. Agenția examinează rapoartele prezentate și aprobă, în scopul recuperării prin tarif, investițiile eligibile realizate cu respectarea cerințelor stabilite în Regulamentul privind planificarea, aprobarea și efectuarea investițiilor în sectorul termoelectric;
 - t) să întocmească și să publice pe propria pagină web oficială, până la data de 30 mai a fiecărui an, un raport pentru anul precedent cu privire la problemele existente în unitățile termoelectrice, precum și la măsurile întreprinse sau preconizate a fi realizate în vederea soluționării acestora.
- (4) La desfășurarea activității licențiate, titularul de licență trebuie să îndeplinească obligațiile referitoare la securitatea, calitatea, eficiența și continuitatea aprovizionării cu energie termică, să respecte cerințele legislației privind protecția mediului, precum și prevederile contractelor încheiate cu consumatorii.
- (5) Operatorul sistemului de distribuție, furnizorul de energie termică și orice alt titular de licență căruia i-a fost impusă o obligație de serviciu public în interes economic general sunt obligați să notifice Agenția cu cel puțin 3 luni înainte despre intenția lor de a solicita suspendarea ori retragerea licenței sau cu cel puțin 3 luni înainte de expirarea valabilității licenței despre intenția de a nu prelungi licența. Dacă titularii de licențe menționați anunță despre intenția de a solicita suspendarea sau retragerea licenței într-un termen mai mic de 3 luni, Agenția dă curs cererii respective la expirarea perioadei de 3 luni de la data înregistrării acesteia.
- (6) Unitatea termoelectrică a cărei licență a expirat și care nu a respectat prevederile privind notificarea Agenției este obligată să desfășoare activitatea pentru care i s-a acordat licența pe perioada de timp stabilită în hotărârea Agenției, dar care nu poate depăși 3 luni de la data înregistrării cererii privind suspendarea ori retragerea licenței sau de la data expirării licenței. În cazul în care Agenția stabilește, prin hotărâre, că nu există un alt titular de licență care să poată desfășura activitatea licențiată în locul titularului a cărui licență a fost suspendată, retrasă

sau a cărui licență a expirat, aceasta notifică Guvernul în vederea adoptării măsurilor necesare pentru crearea unei noi întreprinderi și ia măsuri pentru a asigura continuitatea prestării serviciului respectiv.

(7) Furnizorii, alții decât cei prevăzuți la alin. (6), sunt obligați să informeze consumatorii și Agenția cu cel puțin 3 luni înainte despre intenția de a solicita suspendarea sau retragerea licenței ori cu cel puțin 3 luni înainte de expirarea valabilității licenței despre intenția de a nu prelunge licența.

(8) Producătorii creează și mențin rezerve de combustibil suficiente pentru acoperirea necesarului de producere a energiei termice în sezonul rece, în condițiile stabilite de actele normative aplicabile.

(9) Pe durata crizelor de energie termică, titularii de licențe care desfășoară activități în sectorul termoelectric au cel puțin următoarele obligații:

- a) în cazul producătorului, să mobilizeze, la cererea distribuitorului de energie termică, întreaga capacitate de producere disponibilă;
- b) în cazul operatorului sistemului de distribuție, să întreprindă măsuri de limitare și/sau întrerupere a livrării energiei termice, conform Planului de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul energetic.

Articolul 25. Reperfectarea, suspendarea și reluarea valabilității licenței

(1) Licența se reperfectează în conformitate cu prevederile Legii nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător.

(2) În cazul apariției unui temei pentru reperfectarea licenței, titularul depune la Agenție, în termen de 10 zile lucrătoare de la data intervenirii modificării, cererea de reperfectare, licența supusă reperfectării și documentele care confirmă modificarea. Cererea poate fi depusă personal, expediată prin scrisoare recomandată sau transmisă în format electronic, cu aplicarea semnăturii electronice.

(3) În termen de 10 zile lucrătoare de la data depunerii cererii de reperfectare și a documentelor necesare, Agenția adoptă decizia privind reperfectarea licenței și o comunică solicitantului. Agenția înscrie modificările în registrul licențelor cel târziu în următoarea zi lucrătoare după adoptarea deciziei de reperfectare.

(4) Licența reperfectată se eliberează pe un formular nou, cu includerea modificărilor aprobate, fără ca termenul de valabilitate al acesteia să depășească termenul prevăzut în licența precedentă.

(5) Licența se suspendă, în condițiile legii, prin hotărârea Agenției, cu sesizarea ulterioară a instanței de judecată pentru validarea acesteia, în conformitate cu cap. XXII³ din Codul de procedură civilă nr. 225/2003.

(6) Agenția poate iniția procedura de suspendare doar după identificarea de către organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei a unității termoelectrice care va asigura continuitatea furnizării energiei termice către consumatorii din teritoriul vizat.

(7) Licența se suspendă pentru unul dintre următoarele temeiuri:

- a) cererea titularului de licență privind suspendarea licenței;
- b) nerespectarea de către titularul de licență a prescripției Agenției privind înlăturarea, în termenul stabilit, a circumstanțelor care constituie încălcarea condițiilor de desfășurare a activității licențiate;
- c) constatarea neîndeplinirii de către titularul de licență a obligațiilor care îi revin, inclusiv a măsurilor prescrise de Agenție, în cazul în care această neîndeplinire a determinat întreruperea producerii, distribuției sau furnizării energiei termice pentru o perioadă care depășește termenul stabilit de reglementările tehnice pentru înlăturarea cauzelor întreruperii ori în cazul în care

acțiunile sau inacțiunile titularului pun în pericol securitatea națională, ordinea publică, viața sau sănătatea persoanelor și impun remedierea imediată a consecințelor;

d) nerespectarea de către titularul de licență a dispozițiilor Comisiei pentru Situații Excepționale, a deciziilor ori a hotărârilor Agenției emise pe perioada crizelor din sectorul termoelectric;

e) incapacitatea provizorie a titularului de licență de a-și desfășura activitatea care face obiectul licenței respective;

f) nerespectarea de către titularul de licență a termenului de depunere a cererii de eliberare a duplicatului licenței pierdute sau deteriorate, prevăzut în Legea nr.160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător;

g) neefectuarea plății regulatorii în termenele stabilite de prezenta lege;

h) lipsa activității pentru care a fost acordată licența pe o perioadă de 3 ani consecutivi.

(8) În cazul prevăzut la alin. (7) lit. a), Agenția adoptă o hotărâre privind suspendarea licenței în termen de 3 zile lucrătoare de la înregistrarea cererii respective și stabilește termenul de suspendare indicat în cerere, dar care nu poate depăși termenul stabilit la alin. (9) din prezentul articol. În cazurile prevăzute la alin. (7) lit. b)–h), Agenția dispune, prin hotărâre, suspendarea licenței și sesizează instanța de judecată în termen de cel mult 3 zile lucrătoare de la adoptarea hotărârii respective pentru validarea acesteia.

(9) Hotărârea Agenției privind suspendarea licenței stabilește termenul de suspendare, care nu poate depăși 6 luni de la data adoptării hotărârii. Termenul de valabilitate al unei licențe nu se prelungește cu perioada suspendării acesteia.

(10) Hotărârea Agenției privind suspendarea licenței produce efecte juridice de la data adoptării și se aplică până la adoptarea hotărârii privind reluarea valabilității licenței în conformitate cu alin. (13), până la adoptarea hotărârii privind constatarea înlăturării circumstanțelor care au servit drept temei pentru suspendarea licenței, în cazurile prevăzute la alin. (7) lit. b)–h), sau până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești prin care se anulează hotărârea Agenției privind suspendarea licenței. Controlul legalității hotărârilor Agenției privind suspendarea licenței se realizează în conformitate cu cap. XXII³ din Codul de procedură civilă nr. 225/2003.

(11) Pe perioada suspendării licenței pentru distribuția energiei termice, precum și pe perioada suspendării licenței pentru producerea sau furnizarea energiei termice, Agenția desemnează un nou titular de licență, în cadrul obligațiilor de serviciu public, care să desfășoare unul dintre genurile de activitate menționate în locul titularului a cărui licență a fost suspendată. Titularul a cărui licență a fost suspendată nu va împiedica în niciun mod activitatea titularului de licență desemnat, oferindu-i acces necondiționat la rețelele termice și toate informațiile și documentele necesare desfășurării activității respective.

(12) Titularul de licență este obligat să informeze în scris Agenția despre înlăturarea circumstanțelor care au condus la suspendarea licenței, dar nu mai târziu de ultima zi a termenului de suspendare. În caz contrar, Agenția inițiază procedura de retragere a licenței în temeiul art. 28 alin. (2) lit. e) în privința titularului a cărui licență a fost suspendată pentru unul dintre temeiurile stabilite la alin. (7) lit. b)–h) din prezentul articol.

(13) Dacă licența a fost suspendată pentru temeiul prevăzut la alin. (7) lit. a), iar titularul de licență nu a depus o cerere privind reluarea valabilității licenței, Agenția adoptă hotărârea privind reluarea valabilității licenței cel târziu în ziua în care expiră termenul suspendării acesteia.

(14) Reluarea valabilității licenței se efectuează în condițiile Legii nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător.

Articolul 26. Retragerea licenței

(1) Licența se retrage prin hotărâre judecătorească, emisă în condițiile legii, la cererea Agenției, cu excepția retragerii licenței în baza unuia dintre temeiurile prevăzute la alin. (2) lit. a), b), e) și h), când Agenția retrage licența în mod direct. În cazul retragerii licenței în temeiul alin. (2) lit. e) și h), Agenția urmează să se adreseze în instanța de judecată în termenul prevăzut la alin. (4), cu respectarea prevederilor cap. XXII³ din Codul de procedură civilă nr. 225/2003.

(2) Licența se retrage pentru unul dintre următoarele temeiuri:

- a) cererea de retragere a licenței depusă de titularul de licență;
- b) decizia privind radierea titularului de licență din Registrul de stat al unităților de drept;
- c) depistarea datelor neautentice în documentele prezentate Agenției în legătură cu eliberarea, prelungirea sau reperfectarea licenței;
- d) constatarea neîndeplinirii de către titularul de licență a condițiilor stabilite pentru eliberarea sau prelungirea licenței;
- e) neînlăturarea în termenul stabilit a circumstanțelor care au condus la suspendarea licenței;
- f) neexecutarea repetată a prescripțiilor de înlăturare, în termenul stabilit de Agenție, a circumstanțelor care constituie încălcare a condițiilor de desfășurare a activității licențiate;
- g) incapacitatea titularului de licență de a desfășura activitatea pentru care a fost eliberată licența respectivă;
- h) nerespectarea de către titularul de licență a cerințelor privind separarea și independența.

(3) Agenția adoptă hotărârea privind retragerea licenței, la solicitarea titularului de licență, în termen de 5 zile lucrătoare de la înregistrarea cererii sau în termen de 5 zile lucrătoare de la expirarea termenului stabilit conform art. 26 alin.(6). Hotărârea privind retragerea licenței în temeiul stabilit la alin. (2) lit. b) se adoptă de către Agenție în termen de 5 zile lucrătoare de la data primirii copiei deciziei de anulare a înregistrării de stat a titularului de licență, cu condiția confirmării faptului respectiv de către organul înregistrării de stat. Hotărârea privind retragerea licenței în temeiul stabilit la alin. (2) lit. e) se adoptă de către Agenție în termen de 5 zile lucrătoare de la expirarea termenului de suspendare stabilit în hotărârea Agenției privind suspendarea licenței, conform art. 27 alin. (9), cu condiția că titularul de licență nu a notificat Agenția despre înlăturarea circumstanțelor care au condus la suspendarea licenței.

(4) În cazul în care Agenția dispune, prin hotărâre, retragerea licenței în temeiurile prevăzute la alin. (2) lit. e) și h), Agenția se adresează instanței de judecată în termen de cel mult 3 zile lucrătoare de la adoptarea hotărârii privind retragerea licenței.

(5) În cazurile prevăzute la alin. (2) lit. c), d), f) și g), hotărârea privind retragerea licenței se adoptă de către Agenție în termen de 5 zile lucrătoare de la data intrării în vigoare a hotărârii judecătorești.

(6) Hotărârea privind retragerea licenței se aduce la cunoștința titularului de licență, cu indicarea motivelor retragerii, în termen de 3 zile lucrătoare de la data adoptării. Hotărârea Agenției privind retragerea licenței produce efecte juridice de la data adoptării și se aplică până la anularea acesteia prin hotărâre judecătorească definitivă. Controlul legalității hotărârilor Agenției privind retragerea licenței se realizează în conformitate cu cap. XXII³ din Codul de procedură civilă nr. 225/2003.

(7) În cazul retragerii licenței, taxa pentru licență nu se restituie.

(8) În cazul retragerii licenței pentru distribuția energiei termice sau al retragerii licenței pentru furnizarea energiei termice, Agenția desemnează, în condițiile prezentei legi, un alt titular de licență care să asigure continuitatea activității respective, prin impunerea unei obligații de serviciu public în interes economic general. Unitatea termoelectrică a cărei licență a fost retrasă nu va împiedica în niciun mod activitatea titularului de licență desemnat, oferindu-i acces necondiționat la rețelele termice și la toate informațiile și documentele necesare desfășurării activității respective.

(9) Unitatea termoelectrică a cărei licență a fost retrasă este obligată să depună licența la Agenție în termen de 10 zile lucrătoare de la data adoptării hotărârii de retragere și poate solicita

eliberarea unei noi licențe pentru una dintre activitățile prevăzute la art. 18 alin. (1) numai după expirarea a 6 luni de la data retragerii licenței anterioare.

Capitolul V **PRODUCEREA, DISTRIBUȚIA ȘI FURNIZAREA** **ENERGIEI TERMICE**

Secțiunea 1 **Producerea energiei termice și cogenerarea**

Articolul 27. Coordonarea și evidența activităților în sectorul termoelectric

- (1) Unitățile termoelectrice pot funcționa în mod independent sau în sistem integrat.
- (2) Unitățile termoelectrice care desfășoară mai multe tipuri de activități ce țin de producerea, distribuția și furnizarea energiei termice și/sau care desfășoară și alte activități sunt obligate să țină o evidență contabilă separată pentru fiecare activitate economică, în conformitate cu prezenta lege și cu standardele de contabilitate.
- (3) Raporturile juridice dintre unitățile termoelectrice se stabilesc în baza contractelor, în conformitate cu prezenta lege și cu condițiile stipulate în licență.
- (4) Titularii de licență sunt obligați să țină în sistemul lor de contabilitate conturi contabile separate pentru fiecare dintre activitățile licențiate, așa cum ar fi în cazul în care aceste activități ar fi desfășurate de întreprinderi distincte.
- (5) Titularii de licență sunt obligați să țină contabilitate pe conturi separate pentru activitățile nereglementate de prezenta lege.
- (6) Titularii de licență vor preciza în politicile contabile regulile de alocare a activelor și pasivelor, a cheltuielilor și veniturilor, precum și a pierderilor, pe care le aplică în vederea separării contabilității pe tipuri de activitate practicate, în conformitate cu prezenta lege, cu standardele de contabilitate și cu actele normative de reglementare aprobate de Agenție.
- (7) Situațiile financiare anuale trebuie să cuprindă, în note, informații despre orice tranzacție efectuată cu întreprinderile afiliate.

Articolul 28. Producerea energiei termice

- (1) Producătorul asigură livrarea energiei termice în conformitate cu reglementările tehnice și standardele în vigoare din domeniu, precum și cu condițiile stipulate în licență și/sau în contractele corespunzătoare.
- (2) Cheltuielile aferente racordării centralei electrice de termoficare, a centralei de producere a energiei electrice și termice în regim de cogenerare de înaltă eficiență, a centralei termice, inclusiv a centralei termice care utilizează surse regenerabile, sunt suportate de către producător.
- (3) Producătorul elaborează un plan de dezvoltare pentru o perioadă de 5 ani, în conformitate cu Regulamentul privind dezvoltarea sectorului termoelectric, și îl prezintă spre aprobare Agenției după consultarea prealabilă cu părțile interesate. La elaborarea planului de dezvoltare, producătorul ține cont inclusiv de documentația de urbanism care conține informații privind sarcinile termice.
- (4) Planul de dezvoltare trebuie să conțină următoarele:
 - a) descrierea infrastructurii existente și a stării actuale a acesteia;
 - b) măsurile de eficiență energetică și prognoza consumului de resurse energetice;
 - c) descrierea mijloacelor și investițiilor necesare pentru a satisface cererea prognozată de energie termică și îndeplinirea criteriilor stabilite la art. 13–17;
 - d) descrierea investițiilor care au fost aprobate anterior și a celor care urmează să fie aprobate și realizate în următorii 5 ani;
 - e) obiectivele planificate a fi obținute în urma implementării planului de dezvoltare.

(5) La elaborarea și actualizarea planului de dezvoltare, producătorul aplică principiul «eficiența energetică înainte de toate» și evaluează, în baza unei analize cost-beneficiu, soluțiile privind reducerea consumului de energie primară, utilizarea energiei din surse regenerabile, valorificarea căldurii și răcorii reziduale, stocarea energiei termice și cogenerarea de înaltă eficiență.

(6) Pentru instalațiile nou planificate sau reabilite substanțial care intră sub incidența cerințelor privind efectuarea unei analize cost-beneficiu la nivel de instalație, autorizarea acestora, aprobarea planului de dezvoltare și includerea investițiilor în tarife se efectuează cu luarea în considerare a rezultatelor analizei respective.

Articolul 29. Achiziția energiei termice produse în regim de cogenerare de înaltă eficiență, din surse regenerabile și din căldură sau răcoare reziduală

(1) Furnizorii achiziționează, în baza unui regulament aprobat de Agenție, energie termică produsă în regim de cogenerare de înaltă eficiență, energie termică produsă din surse regenerabile, energie termică produsă din incinerarea și/sau co-incinerarea deșeurilor sau energie termică reziduală, livrată de către producător, la un cost de producție mai mic decât în structura tarifului la energia termică livrată, aprobat de Agenție, luând în considerare cheltuielile suplimentare aferente livrării energiei termice în rețea.

(11) La producerea și/sau achiziționarea energiei termice se acordă prioritate prețului cel mai mic oferit, care trebuie să fie inferior tarifelor aprobate de Agenție pentru producătorii reglementați. În cazul în care se oferă același preț, ordinea de prioritate va fi următoarea:

- a) energia termică reziduală de la instalațiile întreprinderilor industriale;
 - b) energia termică produsă în instalații de producere în regim de cogenerare care utilizează surse regenerabile de energie sau incinerează și/sau co-incinerează deșeuri în scopuri energetice;
 - c) energia termică produsă în instalații de producere care utilizează surse regenerabile de energie sau incinerează și/sau co-incinerează deșeuri în scopuri energetice;
 - d) energia termică produsă în instalații de producere în regim de cogenerare de înaltă eficiență.
- (2) Obligația de procurare a energiei termice prevăzută la alin.(1) nu se aplică în cazul în care:
- a) achiziția ar conduce la creșterea tarifului la energia termică achitat de consumatori;
 - b) parametrii agentului termic nu corespund parametrilor tehnici necesari ai rețelei termice la punctul de delimitare.

(3) Operatorii sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire cu o capacitate termică mai mare de 25 MWth examinează, în baza unor criterii obiective, transparente și nediscriminatorii stabilite de Agenție, solicitările de racordare a producătorilor de energie termică din surse regenerabile și din căldură sau răcoare reziduală și de achiziționare a energiei produse de aceștia, în următoarele situații:

- a) necesitatea satisfacerii cererii unor consumatori noi;
- b) înlocuirea capacităților existente de producere a energiei termice sau de răcire;
- c) extinderea capacităților existente de producere a energiei termice sau de răcire.

(4) Racordarea și achiziția pot fi refuzate numai dacă: a) sistemul nu dispune de capacitatea necesară din cauza capacităților deja utilizate pentru furnizarea energiei din surse regenerabile sau a căldurii și răcorii reziduale; b) energia oferită nu respectă parametrii tehnici necesari funcționării fiabile și sigure; c) operatorul demonstrează că accesul ar conduce la o creștere excesivă a costurilor suportate de consumatorii finali în comparație cu costurile aferente sursei locale principale; sau d) sistemul este un sistem eficient de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire.

(5) Refuzul se motivează în scris și se comunică solicitantului și Agenției, împreună cu condițiile și măsurile necesare pentru a permite racordarea. Agenția examinează, în procedură administrativă, refuzurile contestate și dispune măsuri de remediere a refuzurilor nejustificate.

(6) Procedura de achiziție se desfășoară transparent și competitiv, ținând cont de costul total pentru sistem și consumatori, parametrii tehnici, eficiența energetică, reducerea emisiilor, siguranța și continuitatea alimentării.

Secțiunea a 2-a

Distribuția și furnizarea energiei termice

Articolul 30. Obligațiile distribuitorilor și furnizorilor de energie termică

(1) Distribuitorii asigură distribuția energiei termice, iar furnizorii asigură furnizarea energiei termice către consumatori, în conformitate cu reglementările tehnice și standardele în vigoare și cu condițiile stipulate în licențe și/sau în contractele de furnizare a energiei termice.

(2) Obligațiile de bază ale distribuitorilor sunt următoarele:

a) să exploateze, să întrețină, să rețehnologizeze, să reabiliteze și să extindă rețelele termice în condiții de eficiență economică;

b) să elaboreze un plan de dezvoltare a rețelilor termice pentru o perioadă de 5 ani, în conformitate cu Regulamentul privind dezvoltarea sectorului termoelectric, pe care îl prezintă spre aprobare Agenției după consultarea prealabilă a părților interesate. La elaborarea planului de dezvoltare a rețelilor termice, distribuitorul trebuie să țină cont inclusiv de documentația de urbanism care conține informații privind sarcinile termice;

c) să răspundă la orice solicitare, inclusiv la cea privind eliberarea avizului de racordare, în termen de 15 zile de la data înregistrării solicitării;

d) să efectueze racordări, deconectări sau reconectări la rețelele termice în condițiile și în termenele stabilite de Regulamentul privind furnizarea energiei termice și de Normele tehnice ale rețelilor termice, aprobate de Agenție;

e) să asigure accesul nediscriminatoriu la rețelele termice al unităților termoelectrice din sistem, al consumatorilor și al terților, în condițiile prezentei legi

f) să acorde prioritate energiei termice produse de centralele de producere a energiei electrice și termice în regim de cogenerare de înaltă eficiență și de centralele termice de producere a energiei termice din surse regenerabile, cu condiția existenței unor contracte încheiate cu furnizorii și cu condiția nemajorării tarifului la energia termică furnizată consumatorilor;

g) să prezinte Agenției spre aprobare, în termenele stabilite, planul de investiții pentru următorul an.

(3) Planul de dezvoltare a rețelilor termice trebuie să conțină măsuri eficiente pentru asigurarea fiabilității rețelilor termice, precum și următoarelor elemente:

a) descrierea infrastructurii existente și a stării actuale a acesteia;

b) descrierea rețelilor termice, a stațiilor de pompare, a punctelor termice centrale, a punctelor termice individuale și a altor obiecte care necesită a fi reparate capital, construite, modernizate, reconstruite în următorii ani, cu indicarea cantității acestora și a volumului investițiilor necesare;

c) măsurile de eficiență energetică și prognoza consumului de resurse energetice;

d) descrierea mijloacelor și investițiilor necesare pentru a satisface cererea prognozată de energie termică;

e) descrierea investițiilor care au fost aprobate anterior și a celor care urmează să fie aprobate și realizate în următorii 5 ani;

f) obiectivele care urmează a fi realizate în urma implementării planului de dezvoltare a rețelilor termice.

(4) Distribuitorii extind rețelele lor termice în funcție de creșterea cererii de energie termică, astfel încât să fie asigurate fiabilitatea și continuitatea livrării energiei termice către consumatori, precum și parametrii de calitate ai serviciului de distribuție a energiei termice la punctul de delimitare.

(5) Distribuitorii realizează, în funcție de posibilitățile tehnice și economice, modernizarea sistemelor colective de alimentare cu energie termică, inclusiv prin instalarea echipamentelor de măsurare a cantității de energie termică pentru fiecare unitate din condominiu. Aceste costuri sunt suportate de titularii de licență corespunzători și se iau în considerare la stabilirea tarifelor reglementate doar în cazul când se demonstrează eficiența energetică a proiectului, iar modernizarea se realizează în clădiri dotate sau care urmează a fi dotate cu puncte termice individuale și există acordul asociației de proprietari în conformitate cu prevederile Legii nr. 187/2022 cu privire la condominiu.

Ponderea investițiilor în modernizarea sistemelor colective de alimentare cu energie termică, inclusiv prin instalarea echipamentelor de măsurare a cantității de energie termică pentru fiecare unitate din condominiu, din planul anual de investiții, precum și modalitatea de priorizare a eficienței energetice se stabilesc în Regulamentul privind planificarea, aprobarea și efectuarea investițiilor în sectorul termoelectric. Pentru blocurile locative unde distribuitorii au modernizat sistemele colective de alimentare cu energie termică, inclusiv prin instalarea echipamentelor de măsurare a cantității de energie termică la consumatorii casnici, parametrii de calitate ai serviciului de distribuție a energiei termice vor fi asigurați până la ieșirea din echipamentul de măsurare.

(6) Costurile de extindere a rețelelor termice sunt suportate de titularii de licență corespunzători. Aceste costuri se iau în considerare la stabilirea tarifelor pentru serviciul de distribuție a energiei termice în cazul în care cheltuielile s-au efectuat în conformitate cu condițiile stipulate în licență, cu metodologia de calcul, aprobare și aplicare a tarifelor pentru serviciul de distribuție și cu regulamentele elaborate și aprobate de Agenție.

(7) La elaborarea planului de dezvoltare a rețelelor termice, distribuitorul aplică principiul “eficiența energetică înainte de toate” și compară, în baza unei analize cost-beneficiu, investițiile în rețele și capacități cu soluțiile de reducere a cererii, de creștere a flexibilității, de stocare a energiei termice, de recuperare a căldurii și răcorii reziduale și de integrare a energiei din surse regenerabile.

(8) Distribuitorul publică regulile privind accesul, racordarea, întreruperea și limitarea , parametrii tehnici, termenele, costurile și procedura de contestare. Regulile sunt obiective, transparente, nediscriminatorii și proporționale.

(9) Furnizorul pune la dispoziția consumatorilor finali, în factură, pe pagina sa web și la cerere, informații ușor accesibile privind performanța energetică a sistemului, ponderea energiei din surse regenerabile și cantitatea de energie utilizată pentru livrarea unei unități de energie termică sau de răcire.

(10) Drepturile consumatorilor și normele de exploatare a sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire se aprobă de Agenție, se publică și sunt supuse monitorizării acestora.

Articolul 31. Funcțiile și obligațiile operatorului sistemului de distribuție

(1) Distribuitorul energiei termice îndeplinește următoarele funcții și obligații:

a) exploatează, întreține, reabilitează, modernizează și dezvoltă rețelele termice și instalațiile aferente, în condiții de siguranță, fiabilitate, continuitate, eficiență energetică și eficiență economică;

b) asigură capacitatea sistemului de distribuție de a satisface cererile justificate privind capacitatea de distribuție a energiei termice, cu respectarea parametrilor de calitate stabiliți în actele normative de reglementare și în contractele încheiate;

c) gestionează fluxurile de energie termică în rețelele termice și asigură funcționarea coordonată a instalațiilor de producere, distribuție, stocare și utilizare a energiei termice, după caz;

- d) asigură accesul la rețelele termice în condiții obiective, transparente și nediscriminatorii pentru producători, furnizori, consumatori și alte persoane interesate, cu respectarea prevederilor prezentei legi;
 - e) răspunde solicitărilor privind accesul la rețelele termice, eliberarea avizelor de racordare și prestarea serviciilor de distribuție în termen de 15 zile de la data înregistrării solicitării, dacă actele normative de reglementare nu prevăd un termen mai redus;
 - f) efectuează racordarea, deconectarea și reconectarea instalațiilor utilizatorilor la rețelele termice în condițiile și termenele stabilite prin prezenta lege, prin Regulamentul privind furnizarea energiei termice și prin Normele tehnice ale rețelelor termice;
 - g) asigură, în condițiile prevăzute de prezenta lege, integrarea în sistemul de alimentare centralizată a energiei termice produse în regim de cogenerare de înaltă eficiență, din surse regenerabile de energie și din căldură sau răcoare reziduală;
 - h) identifică și implementează măsuri de reducere a pierderilor de energie termică în rețelele de distribuție și de optimizare a consumurilor tehnologice;
 - i) elaborează planul de dezvoltare a rețelelor termice și planurile anuale de investiții și le prezintă Agenției spre aprobare, în condițiile stabilite de actele normative de reglementare;
 - j) asigură instalarea, exploatarea, întreținerea, verificarea metrologică și, după caz, înlocuirea echipamentelor de măsurare aflate în responsabilitatea sa, conform prevederilor prezentei legi;
 - k) asigură colectarea, verificarea, prelucrarea și transmiterea datelor de măsurare necesare determinării cantităților de energie termică distribuite și furnizate, cu respectarea cerințelor privind protecția datelor cu caracter personal și securitatea cibernetică;
 - l) furnizează consumatorilor, furnizorilor și altor utilizatori ai sistemului informațiile necesare pentru racordarea la rețelele termice, utilizarea sistemului de distribuție și exercitarea drepturilor prevăzute de prezenta lege;
 - m) publică informațiile privind condițiile de acces și racordare la rețelele termice, termenele aplicabile, tarifele și plățile aferente serviciilor prestate, precum și modalitatea de depunere și examinare a reclamațiilor;
 - n) colaborează cu autoritățile administrației publice locale, cu producătorii și furnizorii de energie termică, cu operatorii rețelelor electrice și cu alte persoane interesate în vederea dezvoltării coordonate a infrastructurii energetice;
 - o) participă la elaborarea și implementarea planurilor locale privind încălzirea și răcirea și pune la dispoziția autorităților competente informațiile necesare elaborării acestora, cu respectarea cerințelor de confidențialitate;
 - p) asigură prevenirea, limitarea și remedierea avariilor din sistemul de distribuție și dispune măsurile necesare pentru restabilirea alimentării cu energie termică;
 - q) respectă indicatorii de calitate ai serviciului de distribuție aprobați de Agenție și acordă compensațiile prevăzute de actele normative de reglementare în cazul nerespectării acestora;
 - r) prezintă Agenției, la solicitare sau cu periodicitatea stabilită de aceasta, informații privind funcționarea sistemului, cantitățile de energie termică distribuite, pierderile tehnologice, investițiile realizate și integrarea surselor regenerabile de energie și a căldurii sau răcorii reziduale;
 - s) îndeplinește alte funcții și obligații prevăzute de prezenta lege, de condițiile licenței și de actele normative de reglementare aprobate de Agenție.
- (2) Distribuitorul prestează serviciul de distribuție a energiei termice în condiții reglementate, echitabile și nediscriminatorii, în baza contractelor încheiate conform prezentei legi și actelor normative de reglementare aprobate de Agenție.
- (3) Distribuitorul nu poate favoriza întreprinderile afiliate ori anumiți utilizatori ai sistemului și nu poate utiliza informațiile obținute în exercitarea atribuțiilor sale pentru a crea avantaje nejustificate unor participanți la activitățile din sectorul termoeenergetic.

(4) Cheltuielile justificate aferente îndeplinirii obligațiilor prevăzute la prezentul articol se iau în considerare la stabilirea tarifelor reglementate, în conformitate cu metodologia aprobată de Agenție, fiind interzisă recuperarea repetată a acelorași costuri.

Articolul 32. Exploatarea și dezvoltarea rețelelor termice

(1) Distribuitorul exploatează și dezvoltă rețelele termice astfel încât să asigure funcționarea sigură și eficientă a sistemului, continuitatea alimentării cu energie termică, reducerea pierderilor tehnologice și respectarea parametrilor de calitate a serviciului de distribuție.

(2) Distribuitorul elaborează un plan de dezvoltare a rețelelor termice pentru o perioadă de 5 ani, în conformitate cu Regulamentul privind dezvoltarea sectorului termoeenergetic, și îl prezintă spre aprobare Agenției, după consultarea autorităților administrației publice locale și a celorlalte părți interesate.

(3) La elaborarea planului de dezvoltare a rețelelor termice, operatorul sistemului de distribuție ține cont de:

- a) documentația de amenajare a teritoriului și de urbanism;
- b) planurile locale privind încălzirea și răcirea și celelalte documente de planificare energetică și climatică aplicabile;
- c) evoluția estimată a cererii de energie termică și, după caz, de răcire;
- d) necesitatea îmbunătățirii eficienței energetice și aplicarea principiului „eficiența energetică înainte de toate”;
- e) potențialul de integrare a energiei din surse regenerabile, a cogenerării de înaltă eficiență și a căldurii sau răcorii reziduale;
- f) posibilitatea utilizării sistemelor de stocare a energiei termice și a soluțiilor de flexibilitate energetică;
- g) necesitatea modernizării rețelelor și pregătirii acestora pentru funcționarea la temperaturi mai scăzute, atunci când aceasta este fezabilă din punct de vedere tehnic și justificată economic;
- h) programele de renovare energetică a clădirilor și impactul acestora asupra consumului de energie termică;
- i) necesitatea instalării punctelor termice individuale, a echipamentelor de automatizare, de măsurare și de citire la distanță;
- j) posibilitatea coordonării investițiilor cu operatorii rețelelor electrice și cu operatorii altor infrastructuri energetice.

(5) Distribuitorul prezintă Agenției, în termenele stabilite prin actele normative de reglementare, planul anual de investiții elaborat în conformitate cu planul de dezvoltare a rețelelor termice.

(6) Extinderea și modernizarea rețelelor termice se realizează în funcție de evoluția cererii, necesitatea asigurării continuității alimentării, integrarea noilor surse de energie termică și rezultatele analizelor tehnico-economice.

(7) Distribuitorul poate realiza modernizarea sistemelor colective de alimentare cu energie termică din clădirile cu mai multe apartamente, inclusiv instalarea punctelor termice individuale, modernizarea distribuției interioare și instalarea echipamentelor individuale de măsurare, cu respectarea cumulativă a următoarelor condiții:

- a) existența posibilităților tehnice și economice;
- b) demonstrarea eficienței energetice și a oportunității investiției;
- c) existența acordului asociației de proprietari, în condițiile Legii nr. 187/2022 cu privire la condominiu;
- d) aprobarea investiției potrivit actelor normative de reglementare;
- e) delimitarea clară a proprietății asupra echipamentelor și a responsabilităților privind exploatarea și întreținerea acestora.

(8) Costurile de dezvoltare, modernizare și extindere a rețelelor termice sunt suportate de distribuitor și se iau în considerare la stabilirea tarifelor reglementate numai în măsura în care sunt justificate, aprobate și efectuate în conformitate cu metodologia tarifară și cu regulamentele aprobate de Agenție.

(9) Investițiile finanțate din granturi, subvenții, contribuții ale altor persoane sau alte surse nerambursabile nu pot fi recuperate repetat prin tarifele reglementate.

(10) Distribuitorul cooperează cu operatorii rețelelor electrice în vederea evaluării, cel puțin o dată la 4 ani, a potențialului sistemului de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire de a furniza servicii de flexibilitate, de a integra energia electrică din surse regenerabile și de a utiliza stocarea energiei termice, în condițiile stabilite de actele normative aplicabile.

(11) Planul de dezvoltare a rețelelor termice aprobat de Agenție se publică de către distribuitor, cu respectarea cerințelor privind protecția informațiilor confidențiale și a secretului comercial.

(12) Rețelele termice sunt supuse evidenței în cadrul Registrului de evidență a rețelelor edilitare, în condițiile Legii nr. 290/2024 cu privire la evidența rețelelor edilitare.

Articolul 33. Accesul, racordarea, întreruperea și limitarea livrării

(1) Distribuitorul asigură accesul la rețelele termice și racordarea instalațiilor de producere sau de utilizare a energiei termice în condiții obiective, transparente, nediscriminatorii și proporționale, conform prezentei legi și actelor normative de reglementare aprobate de Agenție.

(2) Solicitățile privind accesul la rețelele termice și racordarea instalațiilor se examinează în termen de 15 zile de la data înregistrării acestora, dacă actele normative de reglementare nu prevăd un termen mai redus.

(3) Răspunsul distribuitorului cuprinde, după caz:

- a) avizul de racordare;
- b) condițiile tehnice și parametrii tehnici necesari pentru racordare;
- c) punctul de racordare și punctul de delimitare a proprietății;
- d) lucrările necesare pentru realizarea racordării;
- e) costurile aferente și modalitatea de suportare a acestora;
- f) termenul estimat de realizare a racordării;
- g) motivele refuzului, în cazul în care racordarea nu este posibilă.

(4) Distribuitorul poate refuza accesul sau racordarea numai pentru motive obiective, justificate și comunicate în scris solicitantului, referitoare la:

- a) lipsa capacității disponibile a rețelei;
- b) incompatibilitatea parametrilor tehnici ai instalațiilor;
- c) punerea în pericol a funcționării sigure și fiabile a sistemului;
- d) nerespectarea cerințelor prevăzute de legislație și de actele normative de reglementare;
- e) alte situații expres prevăzute de prezenta lege.

(5) În cazul refuzului de acces sau de racordare, distribuitorul indică măsurile și condițiile necesare pentru înlăturarea impedimentelor tehnice, dacă acestea pot fi înlăturate.

(6) Accesul și racordarea instalațiilor de producerea energiei termice din surse regenerabile, a instalațiilor de producere în regim de cogenerare de înaltă eficiență și a instalațiilor de valorificare a căldurii și răcorii reziduale se realizează cu respectarea prevederilor art. 29 și a criteriilor stabilite de Agenție.

(7) Cheltuielile aferente racordării instalațiilor de producere a energiei termice sunt suportate de producător, iar cheltuielile aferente racordării consumatorilor se suportă în conformitate cu prezenta lege și cu actele normative de reglementare aprobate de Agenție.

(8) Distribuitorul poate întrerupe sau limita livrarea energiei termice pentru cea mai scurtă perioadă posibilă în următoarele cazuri:

- a) existența unui pericol pentru viața sau sănătatea persoanelor;
- b) existența unui pericol de prejudiciere a bunurilor;

- c) prevenirea unei avarii sau lichidarea consecințelor acesteia;
 - d) executarea unor lucrări planificate de racordare, reabilitare, modernizare, întreținere sau reparație care nu pot fi realizate fără întreruperea ori limitarea livrării;
 - e) apariția unor situații excepționale, a unei crize energetice sau a altor situații prevăzute de legislație;
 - f) racordarea ilegală la sistemul de distribuție sau utilizarea neautorizată a energiei termice;
 - g) alte cazuri expres prevăzute de prezenta lege și de actele normative de reglementare.
- (9) În cazul întreruperilor sau limitărilor planificate, distribuitorul informează în prealabil consumatorii și furnizorii afectați cu privire la data, durata estimată și motivul întreruperii, în termenele și condițiile stabilite de Agenție.
- (10) În cazul unei avarii, al unui pericol iminent ori al unei racordări ilegale, întreruperea sau limitarea livrării poate fi efectuată fără notificare prealabilă, cu informarea ulterioară a persoanelor afectate în cel mai scurt timp posibil.
- (11) Limitarea sau sistarea livrării energiei termice pentru neachitarea facturilor se efectuează numai în condițiile prevăzute de prezenta lege, de contractul de furnizare și de Regulamentul privind furnizarea energiei termice, cu respectarea cerințelor de notificare prealabilă și a măsurilor de protecție aplicabile consumatorilor vulnerabili.
- (12) Neachitarea obligațiilor de plată de către un consumator nu poate constitui temei pentru întreruperea alimentării altor consumatori care și-au îndeplinit obligațiile contractuale, în cazul în care delimitarea și întreruperea individuală sunt posibile din punct de vedere tehnic.
- (13) După încetarea circumstanțelor care au determinat întreruperea sau limitarea livrării, distribuitorul restabilește alimentarea cu energie termică, în conformitate cu actele normative de reglementare.
- (14) Distribuitorul răspunde pentru prejudiciile cauzate utilizatorilor prin întreruperea sau limitarea nejustificată a livrării energiei termice ori prin nerespectarea obligațiilor prevăzute de prezentul articol.
- (15) Plângerile și contestațiile privind accesul, racordarea, refuzul racordării, întreruperea sau limitarea livrării energiei termice se examinează de Agenție în limitele competențelor stabilite de lege, fără a aduce atingere dreptului persoanelor interesate de a se adresa instanței de judecată.

Articolul 34. Gestionarea și protecția datelor de consum

- (1) Distribuitorul asigură implementarea și exploatarea sistemelor de citire la distanță a echipamentelor de măsurare aflate în proprietatea sau gestiunea sa, în conformitate cu prevederile prezentei legi și ale actelor normative de reglementare aprobate de Agenție.
- (2) Distribuitorul asigură colectarea, verificarea, prelucrarea, stocarea și transmiterea datelor înregistrate de echipamentele de măsurare aflate în responsabilitatea sa, în scopul determinării cantităților de energie termică distribuite și furnizate, monitorizării funcționării rețelelor termice și întocmirii documentelor de facturare.
- (3) Datele înregistrate de echipamentele de măsurare se pun la dispoziția furnizorilor, consumatorilor și utilizatorilor finali, după caz, în condițiile, termenele și cu periodicitatea prevăzute de prezenta lege și de actele normative de reglementare aprobate de Agenție.
- (4) Distribuitorul asigură consumatorilor și utilizatorilor finali accesul gratuit la datele privind propriul consum de energie termică, în condițiile stabilite de prezenta lege.
- (5) La solicitarea consumatorului sau a utilizatorului final, distribuitorul pune la dispoziția persoanei desemnate de acesta datele privind consumul de energie termică, în măsura în care datele respective sunt disponibile și cu respectarea legislației privind protecția datelor cu caracter personal.
- (6) În cazul în care echipamentele individuale de măsurare sau repartitoarele individuale de costuri sunt gestionate de furnizori, asociații de proprietari, intermediari de servicii sau alți

prestatori, distribuitorul cooperează cu aceștia pentru asigurarea schimbului de date necesare, în condițiile stabilite de prezenta lege, de contractele încheiate și de actele normative de reglementare.

(7) Sistemele utilizate pentru citirea la distanță și gestionarea datelor trebuie să asigure exactitatea, integritatea, disponibilitatea și securitatea informațiilor, precum și interoperabilitatea echipamentelor și a sistemelor, potrivit cerințelor stabilite de Agenție.

(8) Distribuitorul este obligat să respecte cerințele privind protecția datelor cu caracter personal, confidențialitatea informațiilor și securitatea cibernetică la colectarea, prelucrarea, stocarea și transmiterea datelor privind consumul de energie termică.

(9) Cheltuielile justificate aferente implementării și exploatării sistemelor de citire la distanță și de gestionare a datelor aflate în responsabilitatea distribuitorului se iau în considerare la stabilirea tarifelor reglementate, în conformitate cu metodologia aprobată de Agenție, fără recuperarea repetată a acelorași costuri.

(10) Cerințele tehnice și procedurile privind citirea la distanță, gestionarea datelor, accesul la informații și schimbul de date între participanții la sectorul termoelectric se stabilesc prin actele normative de reglementare aprobate de Agenție.

Secțiunea a 3-a **Contorizarea și achitarea consumului**

Articolul 35. Contorizarea și achitarea consumului de energie termică

(1) Cantitățile de energie termică furnizate consumatorilor pentru încălzire și/sau prepararea apei calde menajere, și/sau răcire se măsoară prin intermediul echipamentelor de măsurare, în scopul determinării și decontării consumului real de energie termică între părțile contractante. Echipamentele de măsurare utilizate trebuie să reflecte în mod corect consumul de energie și să fie supuse verificării metrologice conform Legii metrologiei nr.19/2016. Echipamentele de măsurare puse la dispoziție pe piață și/sau puse în funcțiune trebuie să îndeplinească cerințele Reglementării tehnice privind punerea la dispoziție pe piață a mijloacelor de măsurare, aprobate de Guvern.

(2) Măsurarea energiei termice în scopuri comerciale se realizează cu ajutorul echipamentelor de măsurare ale căror tipuri sunt incluse în Registrul de stat al mijloacelor de măsurare, publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și plasat pe site-ul web oficial al Institutului Național de Metrologie.

(3) Distribuitorii de energie termică sunt responsabili de cumpărarea, instalarea, sigilarea, verificarea metrologică, întreținerea, repararea și înlocuirea echipamentelor de măsurare a energiei termice furnizate consumatorilor casnici, instalate la punctul de delimitare a proprietății. Cheltuielile efective suportate se iau în calcul la stabilirea tarifului pentru energia termică furnizată. Cheltuielile suportate în condițiile art. 44 alin. (5) se includ în tariful pentru energia termică.

(4) Consumatorii noncasnici suportă toate cheltuielile legate cumpărarea, instalarea, sigilarea, verificarea metrologică, întreținerea, repararea și înlocuirea echipamentelor de măsurare a energiei termice furnizate acestora.

(5) În cazul în care energia termică pentru încălzire, și/sau prepararea apei calde menajere, și/sau răcire pentru o clădire este furnizată de la o sursă centrală care deservește mai multe clădiri sau de la un sistem de alimentare centralizată cu energie termică și/sau răcire, distribuitorii instalează un echipament de măsurare la punctul de delimitare al clădirii respective.

(6) Unitățile termoelectrice achiziționează, instalează, exploatează, întrețin și verifică metrologic echipamentele de măsurare necesare în procesul tehnologic. Cheltuielile suportate se includ în prețul și tariful reglementat.

(7) Distribuitorii/consumatorii au dreptul să solicite efectuarea verificării metrologice de expertiză a echipamentelor de măsurare în cazul în care contestă corectitudinea măsurării. În cazul în care reclamația se confirmă, se fac recalculări ale energiei termice livrate, care vor include recuperarea cheltuielilor de verificare în termen de până la 6 luni de la data depunerii reclamației. În cazul în care reclamația nu se confirmă, cheltuielile de verificare sunt suportate de reclamant.

(8) Distribuitorii/consumatorii au dreptul să efectueze controlul echipamentului de măsurare în prezența unui reprezentant al fiecărei părți, după caz.

(9) În cazul în care se constată că echipamentul de măsurare funcționează defectuos, cantitatea de energie termică se determină în conformitate cu prevederile Regulamentului privind furnizarea energiei termice, aprobat de Agenție.

(10) Distribuitorii facturează, iar consumatorii achită plățile pentru energia termică consumată pentru încălzire și/sau prepararea apei calde menajere, și/sau răcire, conform indicațiilor echipamentelor de măsurare și potrivit prevederilor contractelor și actelor normative în domeniu.

Articolul 35. Subcontorizarea și repartizarea costurilor pentru consumul de energie termică pentru încălzire și/sau prepararea apei calde menajere și/sau răcire

(1) În clădirile de locuit cu mai multe apartamente sau în unitățile cu destinație locativă ale unor clădiri cu destinație mixtă, în sensul Legii nr.282/2023 privind performanța energetică a clădirilor, construite începând cu data intrării în vigoare a prezentei legi și dotate cu/alimentate de la o sursă centrală sau alimentate de la sisteme de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire, antreprenorii care construiesc clădirile respective instalează echipamente individuale de măsurare a cantității de energie termică pentru încălzire și/sau prepararea apei calde menajere, și/sau răcire, pentru fiecare unitate de clădire.

(2) În cazul modernizării sistemelor colective de alimentare cu energie termică din clădirile de locuit cu mai multe apartamente și din clădirile cu destinație mixtă, conectate la sisteme de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire, prin trecerea de la distribuția verticală la cea orizontală a agentului termic, este obligatorie instalarea echipamentelor individuale de măsurare a cantității de energie termică pentru încălzire, pentru prepararea apei calde menajere și/sau răcire, pentru fiecare unitate de clădire.

(3) În cazul în care instalarea echipamentelor individuale de măsurare pentru fiecare unitate de clădire nu este posibilă din punct de vedere tehnic sau nu este eficientă din punctul de vedere al costurilor în raport cu posibilele economii de energie, până la 1 ianuarie 2035 se instalează repartitoare individuale de costuri, destinate măsurării cantității de energie termică la fiecare corp de încălzire în parte, în condițiile în care se demonstrează eficiența din punct de vedere al costurilor.

(4) Criteriile generale, metodologia și/sau procedurile necesare pentru a determina posibilitatea tehnică și eficiența din punct de vedere al costurilor a măsurii de instalare a echipamentelor individuale de măsurare sau a repartitoarelor individuale de costuri sunt aprobate de Guvern și publicate de organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii.

(5) Distribuitorii realizează, în funcție de posibilitățile tehnice și economice, modernizarea sistemelor colective de alimentare cu energie termică, inclusiv prin instalarea echipamentelor individuale de măsurare a cantității de energie termică pentru încălzire și/sau prepararea apei calde menajere și/sau răcire pentru fiecare unitate de clădire. Aceste costuri sunt suportate de titularii de licență corespunzător și se iau în considerare la stabilirea tarifelor reglementate doar în cazul când se demonstrează eficiența energetică a proiectului de modernizare, iar modernizarea se realizează în clădiri dotate sau care urmează a fi dotate cu puncte termice individuale și există acordul asociației de proprietari din condominiu în conformitate cu prevederile Legii nr. 187/2022 cu privire la condominiu. Ponderea investițiilor destinate

modernizării sistemelor colective de alimentare cu energie termică, inclusiv prin instalarea echipamentelor individuale de măsurare a cantității de energie termică pentru fiecare unitate din condominiu, în cadrul planului anual de investiții, precum și modalitatea de prioritizare a eficienței energetice se stabilesc în Regulamentul privind planificarea, aprobarea și efectuarea investițiilor în sectorul termoeenergetic. Pentru clădirile de locuit cu mai multe apartamente și în clădirile cu destinație mixtă unde distribuitorii au modernizat sistemele colective de alimentare cu energie termică, inclusiv prin instalarea echipamentelor individuale de măsurare a cantității de energie termică la consumatorii casnici, parametrii de calitate ai serviciului de distribuție a energiei termice vor fi asigurați până la ieșirea din echipamentul individual de măsurare.

(6) Consumatorii de energie termică au dreptul să realizeze modernizarea integrală a sistemului colectiv de alimentare cu energie termică, din cont propriu, inclusiv prin instalarea echipamentelor individuale de măsurare a cantității de energie termică pentru fiecare unitate din condominiu, în baza hotărârii adunării generale a asociației de proprietari din condominiu adoptate în conformitate cu prevederile Legii nr. 187/2022 cu privire la condominiu. Pentru modernizarea sistemului colectiv de alimentare cu energie termică, asociațiile de proprietari din condominiu, în conformitate cu prevederile Legii nr. 187/2022 cu privire la condominiu, pot beneficia de stimulente financiare acordate în conformitate cu Programul de finanțare Fondul pentru eficiență energetică în sectorul rezidențial din Republica Moldova, aprobat de Guvern.

(7) În blocurile locative cu sisteme colective de alimentare cu energie termică modernizate în conformitate cu prevederile prezentei legi se instalează echipamente individuale identice de măsurare a energiei termice, în baza condițiilor tehnice eliberate de distribuitor cu respectarea prevederilor art. 43 alin. (1).

(8) Cheltuielile legate de cumpărarea, instalarea, întreținerea, repararea și înlocuirea repartitoarelor individuale de costuri sunt suportate de către proprietarii unităților.

(9) Prin derogare de la alin. (2) și (3), în condițiile în care instalarea în clădirile de locuit cu mai multe apartamente și în clădirile cu destinație mixtă a echipamentelor individuale de măsurare sau a repartitoarelor individuale de costuri nu este posibilă din punct de vedere tehnic sau nu este eficientă din punct de vedere al eficienței costurilor, repartizarea între apartamentele din clădire a cantității de energie termică furnizate pentru încălzire și/sau prepararea apei calde menajere, și/sau răcire se efectuează în conformitate cu Regulamentul cu privire la prestarea și achitarea serviciilor comunale și necomunale, aprobat de Guvern.

Repartizarea consumului de energie termică pentru încălzirea și prepararea apei calde menajere în clădirile de locuit cu mai multe apartamente și în clădirile cu destinație mixtă, alimentate de la sisteme de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire se realizează în conformitate cu Regulamentul cu privire la prestarea și achitarea serviciilor comunale și necomunale, aprobat de Guvern.

Articolul 36. Citirea datelor la distanță

(1) Echipamentele de măsurare și repartitoarele de costuri nou instalate după intrarea în vigoare a prezentei legi, sunt dispozitive cu modul de transmitere a datelor și citire de la distanță. Se aplică condițiile de fezabilitate tehnică și de eficiență din punctul de vedere al costurilor prevăzute la articolul 44 alineatul (4).

(2) Echipamentele de măsurare și repartitoarele de costuri, care nu pot fi citite de la distanță, dar care au fost deja instalate, se transformă astfel încât să poată fi citite de la distanță sau se înlocuiesc cu dispozitive care pot fi citite de la distanță până la 1 ianuarie 2035, în condițiile în care se demonstrează că măsura este eficientă din punctul de vedere al costurilor.

Articolul 37. Factura și informațiile privind facturarea și consumul

- (1) Pentru energia termică furnizată pentru încălzire și/sau răcire și pentru prepararea apei calde menajere, furnizorul emite consumatorului final o factură în conformitate cu prezenta lege și cu Regulamentul privind furnizarea energiei termice, aprobat de Agenție. Factura include costurile aferente serviciilor prestate, calculate în baza prețurilor și tarifelor reglementate aplicabile, precum și taxele și alte plăți obligatorii stabilite prin lege.
- (2) În cazul serviciului intermediat, furnizorul emite intermediarului de servicii factura aferentă consumului total de energie termică, determinat la punctul de delimitare a proprietății. Intermediarul de servicii este responsabil de repartizarea consumului și a costurilor și de prezentarea către fiecare consumator de servicii intermediare a documentului individual de plată și a informațiilor privind facturarea și consumul. Furnizorul prezintă intermediarului de servicii toate datele necesare în acest scop.
- (3) În cazul în care sunt instalate echipamente de măsurare sau repartitoare individuale de costuri, facturile, documentele individuale de plată și informațiile privind consumul trebuie să fie fiabile, exacte și să se bazeze pe consumul real înregistrat de echipamentele de măsurare sau pe indicațiile repartitoarelor individuale de costuri, cu luarea în considerare a consumurilor care se repartizează potrivit prezentei legi și actelor normative aprobate de Guvern.
- (4) În cazurile și în condițiile stabilite în Regulamentul privind furnizarea energiei termice, consumatorul final poate transmite furnizorului indexul echipamentului de măsurare printr-un sistem de auto citire. Numai în cazul în care consumatorul final nu a transmis indexul în termenul stabilit, factura pentru perioada respectivă poate fi calculată în baza unei estimări a consumului. Prezenta prevedere nu se aplică repartizării consumului pe baza indicațiilor repartitoarelor individuale de costuri.
- (5) Regularizarea consumului și a plăților în baza consumului real sau a indicațiilor repartitoarelor individuale de costuri se efectuează cel puțin o dată pe an, precum și la încetarea contractului de furnizare, la schimbarea consumatorului sau în alte cazuri stabilite în Regulamentul privind furnizarea energiei termice.
- (6) În cazul în care sunt instalate echipamente de măsurare sau repartitoare individuale de costuri care pot fi citite de la distanță, informațiile privind facturarea sau consumul, bazate pe consumul real ori pe indicațiile repartitoarelor individuale de costuri, se pun la dispoziția consumatorilor finali și a consumatorilor de servicii intermediare cel puțin o dată pe lună. Informațiile pot fi puse la dispoziție prin intermediul paginii web, al contului personal al consumatorului, al poștei electronice sau prin alte mijloace electronice. Pentru încălzire și răcire, această obligație nu se aplică în afara sezonului de încălzire sau de răcire.
- (7) Furnizorul și, după caz, intermediarul de servicii se asigură că facturile, documentele individuale de plată și informațiile privind facturarea și consumul sunt exacte, clare, concise, ușor de înțeles și de utilizat și sunt prezentate într-o manieră care permite consumatorului să verifice modul de calcul al plății și să compare consumul său de energie.
- (8) Facturile, documentele individuale de plată și informațiile privind facturarea și consumul se prezintă consumatorilor finali și consumatorilor de servicii intermediare în mod gratuit. Aceștia beneficiază de acces gratuit la datele privind propriul consum. Furnizarea facturii, a documentului individual de plată, a informațiilor privind facturarea și consumul, precum și accesul la datele de consum nu pot fi supuse unei plăți distincte. Prezenta prevedere nu aduce atingere posibilității de recuperare a costurilor prevăzute la alin. (16).
- (9) Furnizorul și, după caz, intermediarul de servicii oferă consumatorilor opțiunea de a primi în format electronic facturile, documentele individuale de plată și informațiile privind facturarea și consumul. Alegerea facturii electronice nu poate fi condiționată de achitarea unor plăți suplimentare.
- (10) La cererea consumatorului și cu acordul acestuia, informațiile disponibile privind facturile, consumul anterior și indicațiile echipamentelor de măsurare sau ale repartitoarelor individuale

de costuri se pun la dispoziția unui furnizor de servicii energetice desemnat de consumator, cu respectarea legislației privind protecția datelor cu caracter personal.

(11) În cazul în care factura sau documentul individual de plată se bazează pe consumul real ori pe indicațiile repartitoarelor individuale de costuri, acesta trebuie să conțină sau să fie însoțit cel puțin de următoarele informații:

a) prețurile și tarifele aplicabile, perioada de facturare, consumul real de energie și costul total al energiei termice sau, după caz, indicațiile repartitoarelor individuale de costuri și costul repartizat;

b) mixul de combustibili utilizat pentru producerea energiei termice, emisiile anuale de gaze cu efect de seră aferente energiei furnizate, precum și descrierea taxelor, impozitelor, prețurilor și tarifelor aplicate;

c) comparația dintre consumul actual al consumatorului și consumul din aceeași perioadă a anului precedent, prezentată inclusiv sub formă grafică și ajustată, în măsura în care sunt disponibile datele necesare, în funcție de variațiile climatice relevante pentru încălzire și răcire;

d) datele de contact ale furnizorului, intermediarului de servicii, și ale organizațiilor care reprezintă interesele consumatorilor, inclusiv adresele paginilor web de unde pot fi obținute informații privind măsurile de îmbunătățire a eficienței energetice, profilurile comparative ale consumatorilor și caracteristicile tehnice ale echipamentelor care utilizează energie;

e) informații privind procedura de depunere și examinare a reclamațiilor, soluționarea extrajudiciară a neînțelegerilor de către Agenție, serviciile de mediere și alte mecanisme alternative de soluționare a litigiilor;

f) comparația cu un consumator mediu normalizat sau de referință din aceeași categorie de consum. În cazul facturilor electronice, această comparație poate fi pusă la dispoziție online, cu indicarea în factură a modalității de accesare;

g) numărul serviciului telefonic al furnizorului și alte modalități prin care consumatorul poate obține explicații privind factura, poate comunica indexul echipamentului de măsurare sau poate depune o reclamație.

(12) Cerința prevăzută la alin. (11) lit. b), referitoare la prezentarea informațiilor privind emisiile anuale de gaze cu efect de seră, se aplică furnizării energiei termice din sisteme de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire cu o putere termică nominală totală mai mare de 20 MW.

(13) Factura sau documentul individual de plată care nu se bazează pe consumul real ori pe indicațiile repartitoarelor individuale de costuri trebuie să conțină o explicație clară și ușor de înțeles privind modul de calcul al consumului estimat și al sumei facturate, precum și informațiile prevăzute la alin. (11) lit. d), e) și g).

(14) Furnizorul și intermediarul de servicii asigură confidențialitatea, integritatea și securitatea datelor privind facturarea și consumul, protecția datelor cu caracter personal și securitatea cibernetică a sistemelor utilizate pentru colectarea, transmiterea, stocarea și prelucrarea acestor date.

(15) Furnizorul pune la dispoziția consumatorilor finali mai multe modalități de plată, aplicate în mod nediscriminatoriu. Orice diferență dintre comisioanele aferente metodelor de plată sau sistemelor de plată anticipată trebuie să fie obiectivă, nediscriminatorie și proporțională și nu poate depăși costurile directe suportate pentru utilizarea metodei respective. Consumatorii casnici care utilizează sisteme de plată anticipată nu pot fi dezavantajați prin aplicarea acestora.

(16) În clădirile de locuit cu mai multe apartamente și în clădirile cu destinație mixtă, repartizarea costurilor aferente furnizării informațiilor privind facturarea consumului individual de energie termică pentru încălzire și/sau răcire și pentru prepararea apei calde menajere se efectuează fără scop lucrativ. Costurile care rezultă din atribuirea către o terță parte, inclusiv către un furnizor de servicii sau către furnizorul de energie termică, a activităților de contorizare sau subcontorizare, repartizare și contabilizare a consumului individual real pot fi

transferate consumatorilor de servicii intermediate numai în măsura în care acestea sunt rezonabile, justificate și transparente. Costurile respective se indică distinct în documentul individual de plată.

(17) În scopul asigurării caracterului rezonabil al costurilor aferente serviciilor prevăzute la alin. (16), Guvernul stabilește, prin Regulamentul cu privire la prestarea și achitarea serviciilor comunale și necomunale, criteriile de evaluare a acestor costuri și măsurile pentru stimularea concurenței în sectorul serviciilor de subcontorizare și repartizare a consumurilor. Aceste măsuri pot include promovarea selectării furnizorilor de servicii prin proceduri transparente și competitive, precum și utilizarea echipamentelor și sistemelor interoperabile care să faciliteze schimbarea furnizorului de servicii.

(18) Cerințele detaliate privind forma și conținutul facturii emise de furnizor, periodicitatea emiterii acesteia, modul de determinare a consumului estimat, regularizarea plăților, corectarea erorilor de facturare, accesul la datele istorice de consum și modalitatea de prezentare a informațiilor se stabilesc în Regulamentul privind furnizarea energiei termice, aprobat de Agenție. Cerințele privind forma și conținutul documentului individual de plată, repartizarea și contabilizarea consumului individual, precum și recuperarea costurilor prevăzute la alin. (16) se stabilesc în Regulamentul cu privire la prestarea și achitarea serviciilor comunale și necomunale, aprobat de Guvern.

Secțiunea a 4-a **Raporturile contractuale și reglementarea tarifelor**

Articolul 38. Raporturile juridice dintre unitățile termoelectrice și consumatori

(1) Agenția după caz, actualizează Regulamentul privind furnizarea energiei termice, care reglementează raporturile juridice dintre unitățile termoelectrice, precum și raporturile juridice dintre unitățile termoelectrice și consumatori.

(2) Raporturile juridice dintre unitățile termoelectrice, precum și cele dintre unitățile termoelectrice și consumatori se stabilesc prin contractele încheiate și în conformitate cu Regulamentul privind furnizarea energiei termice, aprobat de Agenție.

(3) Unitățile termoelectrice sunt obligate să utilizeze mijloace electronice de comunicație în măsura în care acestea sunt disponibile, funcționale și adecvate circumstanțelor în raporturile juridice dintre unitățile termoelectrice, precum și în cele dintre unitățile termoelectrice și consumatori, în procesul de comunicare, de soluționare a petițiilor, de negociere, încheiere, executare, modificare și încetare a contractelor. Unitățile termoelectrice nu pot refuza sau ignora examinarea cererilor, reclamațiilor și sesizărilor din motiv că au fost depuse în formă electronică, dacă acestea întrunesc cerințele prevăzute de legislația ce reglementează documentele electronice.

(4) În cazul în care unitățile termoelectrice, în relațiile lor cu potențialii consumatori și consumatorii finali, au nevoie de informații cu privire la aceștia (date de identitate, domiciliu/sediu, bunuri imobile deținute, numere cadastrale ale bunurilor imobile, IDNP/IDNO, capacitățile și activitatea acestora) sau de a verifica alte informații indicate în cererile sau petițiile acestora ori necesare pentru branșarea/debranșarea acestora la/de la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică/sistemul colectiv de alimentare cu energie termică, întreprinderile respective le consumă prin accesarea datelor disponibile în resursele informaționale de stat, prin intermediul platformei de interoperabilitate, în conformitate cu actele normative cu privire la schimbul de date și interoperabilitate, fără implicarea potențialilor consumatori ori a consumatorilor finali.

Articolul 39. Contractul de furnizare a energiei termice

(1) Furnizarea energiei termice se efectuează numai în baza actului normativ și/sau a contractului de furnizare a energiei termice, încheiat între unitățile termoelectrice sau între unitatea termoelectrică și consumator.

(2) În sectorul rezidențial, reprezentantul autorizat al consumatorilor din blocurile locative cu sisteme colective de alimentare cu energie termică, din căminele și blocurile locative departamentale, inclusiv din unitățile în condominiu aflate în proprietatea statului sau a autorităților administrației publice centrale sau locale, este administratorul asociației/gestionarul condominiului, care încheie un contract de furnizare a energiei termice cu furnizorul. Furnizorul repartizează lunar cantitatea de energie termică consumată între proprietarii de unități sau chiriași în baza datelor prezentate de către administratorul asociației/gestionarul condominiului. Dacă în blocul locativ există spații nelocuibile în proprietatea/folosința/gestiunea terților, furnizorul încheie contracte de furnizare a energiei termice în mod separat cu fiecare proprietar/chiriaș/gestionar al spațiilor nelocuibile, cu condiția instalării obligatorii a echipamentului de măsurare. În cazul în care nu există posibilitatea tehnică de montare a echipamentului de măsurare pentru spațiile nelocuibile aflate în proprietatea/folosința/gestiunea terților, sarcina repartizării cantității de energie termică consumate constituie obligația furnizorului, care se realizează în baza Regulamentului cu privire la prestarea și achitarea serviciilor comunale și necomunale.

(3) Furnizorul încheie contracte individuale de furnizare a energiei termice cu fiecare unitate, ca urmare a modernizării integrale a sistemului colectiv de alimentare cu energie termică și instalării echipamentelor de măsurare a cantității de energie termică pentru fiecare unitate din condominiu, în condițiile prezentei legi.

(4) Contractul de furnizare a energiei termice prevede:

- a) denumirea și adresa juridică a părților contractului;
- b) obiectul contractului;
- c) caracteristicile de bază și parametrii agentului termic;
- c1) sarcina termică și modalitatea de determinare a cantității de energie termică furnizate;
- d) drepturile și obligațiile părților;
- e) informații privind tarifele în vigoare la energia termică;
- f) termenul de valabilitate, durata contractului;
- g) cazurile și condițiile de limitare, de întrerupere sau de sistare a alimentării cu energie termică;
- h) modul și termenele de achitare a plății pentru energia termică furnizată;
- i) termenul de informare reciprocă a părților privind apariția și încetarea situațiilor excepționale și de avarie;
- j) condițiile de modificare și de rezoluțiune a contractului;
- k) răspunderea părților pentru încălcarea clauzelor contractuale;
- l) modalitățile de soluționare a neînțelegerilor sau a litigiilor privind neexecutarea sau executarea defectuoasă a clauzelor contractuale;
- m) mărimea și modul de achitare a penalităților pentru întârzierile la plata energiei termice furnizate, după caz;
- m1) modul de repartizare a diferențelor de cantități de energie termică destinată pentru încălzirea spațiilor și/sau prepararea apei calde menajere, și/sau răcire, stabilit în baza indicilor echipamentelor de măsurare comune pentru clădire și a sumei indicilor echipamentelor de măsurare individuale ale unităților din cadrul clădirii, având la bază principiul de repartizare integrală a cantității de energie termică înregistrată de echipamentul de măsurare comun pentru clădire;
- n) alte condiții negociate și acceptate de părți.

(5) Cererile privind încheierea contractelor de furnizare a energiei termice și cele privind modificarea contractelor deja încheiate se examinează și se soluționează de titularul de licență

în termenele și condițiile stabilite de Regulamentul privind furnizarea energiei termice, aprobat de Agenție.

(6) Titularul de licență nu poate refuza încheierea unui contract de furnizare a energiei termice cu un potențial consumator care a îndeplinit toate condițiile impuse de actele normative în domeniu.

(7) Penalitatea pentru întârzierea la plata energiei termice facturate se calculează pentru fiecare zi de întârziere, începând cu ziua imediat următoare datei-limită de achitare indicată în factură. Cuantumul penalității se stabilește în contract, în limitele prevăzute la art. 24 alin. (2) lit. e.

(8) Furnizorul are dreptul să solicite plată preventivă în cazul în care consumatorul nu a achitat facturile pentru energia termică consumată și livrarea energiei termice către acesta a fost sistată.

(9) Drepturile și obligațiile consumatorilor se stabilesc în prezenta lege, în Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor, în Regulamentul privind furnizarea energiei termice și în alte acte normative în domeniu.

(10) Racordarea ilegală la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică sau sistemul colectiv de alimentare cu energie termică, precum și utilizarea neautorizată a energiei termice este interzisă.

(11) Acțiunile menționate la alin.(10) se sancționează conform Codului contravențional al Republicii Moldova.

(12) Persoana fizică sau persoana juridică care a săvârșit acțiunile stipulate la alin. (10) achită consumul ilicit de energie termică, determinat în sistem pausal sau prin alte modalități stabilite de actele normative. Determinarea perioadei de consum ilicit, care a avut loc prin intervenție în funcționarea echipamentului de măsurare, care a dus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a cantității de energie termică consumate, sau prin racordarea ilegală a instalațiilor de utilizare a energiei termice la rețeaua termică ori când eroarea echipamentului de măsurare depășește limitele admisibile, se efectuează în conformitate cu prevederile Regulamentului privind furnizarea energiei termice.

(13) Înainte de încheierea sau confirmarea contractului, furnizorul comunică în mod clar, inteligibil și gratuit identitatea, adresa și datele sale de contact, serviciile furnizate și nivelurile de calitate, serviciile de întreținere incluse fără costuri suplimentare, toate tarifele și taxele aplicabile, durata contractului, condițiile de reînnoire și încetare, compensațiile și formulele de rambursare, precum și procedura de soluționare alternativă a litigiilor.

(14) Consumatorul primește o copie a contractului și un rezumat al principalelor condiții contractuale, inclusiv prețurile și tarifele, într-un limbaj concis și simplu. Informațiile sunt puse la dispoziția persoanelor cu dizabilități în formate accesibile, la cerere.

(15) Furnizorul notifică direct consumatorului orice intenție de modificare a condițiilor contractuale. Ajustarea prețului de furnizare, motivele, condițiile și sfera acestora se notifică transparent și ușor de înțeles cu cel puțin două săptămâni înainte și, pentru consumatorii casnici, cu cel puțin o lună înainte de intrarea în vigoare.

(16) Condițiile contractuale sunt echitabile, transparente, prezentate într-un limbaj simplu și lipsit de ambiguități și nu includ bariere necontractuale ori documentație excesivă care împiedică exercitarea drepturilor consumatorului.

(17) Furnizorul asigură un mecanism simplu, echitabil și prompt de gestionare a reclamațiilor și informează consumatorul despre dreptul de a se adresa Agenției, organismelor de soluționare alternativă a litigiilor și instanței de judecată.

(18) Pentru utilizatorii finali care nu au contract direct sau individual cu furnizorul, intermediarul de servicii asigură, la cerere și gratuit, comunicarea informațiilor prevăzute la alin. (12)-(16).

Articolul 40. Efectele încheierii contractului de furnizare a energiei termice

(1) Consumatorii au dreptul să livreze energie termică unor subconsumatori doar cu condiția coordonării cu distribuitorul și/sau furnizorul a avizului de racordare. Nu se consideră furnizare a energiei termice alimentarea cu energie termică a unui subconsumator de către un consumator.

(2) Raporturile juridice dintre consumator și subconsumator încetează odată cu expirarea termenului de valabilitate a contractului de furnizare a energiei termice încheiat între furnizor și consumator, precum și în cazul încălcării de către subconsumator a obligațiilor ce îi revin.

(3) În sensul prezentei legi, administratorii asociațiilor/gestionarii condominiilor nu se consideră revânzători de energie termică.

(4) Instalațiile de utilizare a energiei termice nu trebuie să pună în pericol viața ori sănătatea oamenilor, să prejudicieze proprietatea, să provoace deranjamente în funcționarea normală a obiectivelor din sectorul termoeenergetic sau în furnizarea energiei termice către alți consumatori.

Articolul 41. Întreruperea și limitarea alimentării cu energia termică

(1) Unitatea termoeenergetică are dreptul să întrerupă alimentarea cu energie termică pentru cea mai scurtă durată posibilă în cazul în care:

- a) este pusă în pericol viața sau sănătatea oamenilor;
- b) apare pericolul de prejudiciere a proprietății, inclusiv a terților;
- c) trebuie prevenită o avarie (o situație de avarie) sau lichidate consecințele acesteia;
- d) se execută lucrări planificate de conectare sau alte operațiuni tehnice care nu pot fi executate în alt mod decât prin întreruperea alimentării cu energie termică;
- e) necesitatea întreruperii este prevăzută de alte acte normative.

(2) În termenele și condițiile stabilite de Regulamentul cu privire la indicatorii de calitate a serviciilor de distribuție și furnizare a energiei termice, unitatea termoeenergetică este obligată să informeze din timp consumatorul despre data și durata întreruperii sau limitării alimentării cu energie termică, dacă întreruperea sau limitarea nu este cauzată de o situație excepțională.

(3) Unitatea termoeenergetică va repara prejudiciile pe care le-a cauzat prin întreruperea sau limitarea alimentării cu energie termică dacă aceasta s-a efectuat cu încălcarea prevederilor stabilite în prezentul articol.

(4) Unitatea termoeenergetică are dreptul să întrerupă sau să limiteze alimentarea cu energie termică în caz de criză de combustibil survenită la scară națională sau în cazul unor interese ce țin de apărarea națională. La dispariția circumstanțelor care au determinat întreruperea sau limitarea alimentării cu energie termică, titularul de licență este obligat să reia cât mai repede prestarea serviciilor.

(5) Unitatea termoeenergetică are dreptul, fără preaviz, să limiteze sau să întrerupă imediat alimentarea cu energie termică în cazul racordării ilegale la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică/sistemul colectiv de alimentare cu energie termică, precum și în cazul utilizării neautorizate a energiei termice, inclusiv în cazul lipsei unui contract de furnizare a energiei termice.

(6) Unitatea termoeenergetică are dreptul să limiteze sau să sisteze alimentarea cu energie termică în cazul în care consumatorul nu achită facturile în termenul stabilit sau nu respectă condițiile contractuale de plată.

(7) Unitatea termoeenergetică poate limita ori sista alimentarea cu energie termică în cazul în care producerea și/sau furnizarea acesteia nu mai este rentabilă din punct de vedere economic. Decizia privind limitarea sau sistarea alimentării se comunică în scris tuturor consumatorilor cu cel puțin 6 luni înainte de data de 15 octombrie a anului respectiv.

(8) În cazul unei întreruperi planificate, consumatorul primește, fără costuri suplimentare și cu cel puțin o lună înainte, informații adecvate privind motivele întreruperii, data preconizată și măsurile alternative disponibile.

(9) Înainte de sistarea alimentării pentru neachitare, furnizorul aplică măsurile de protecție prevăzute de lege pentru consumatorii vulnerabili și gospodăriile afectate de sărăcie energetică și informează consumatorul cu privire la posibilitățile de eşalonare, măsurile de sprijin și modalitățile de soluționare a reclamației.

(10) Sistarea alimentării pentru neachitare nu poate fi efectuată pe perioada examinării unei contestații formulate cu bună-credință cu privire la suma facturată, în partea contestată, cu condiția achitării părții necontestate și a respectării de către consumator a procedurii stabilite de Agenție.

Articolul 42. Deconectarea de la sistemul colectiv de alimentare cu energie termică și/sau de la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire

(1) Deconectarea individuală de la sistemul colectiv de alimentare cu energie termică (intrabloc) a unităților în condominiu, în sensul Legii nr. 187/2022 cu privire la condominiu, este interzisă.

(2) În zonele unitare de alimentare cu energie termică, deconectarea instalației de utilizare a energiei termice de la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică, inclusiv cu scopul conectării la o altă sursă de încălzire, este interzisă pentru toate tipurile de consumatori, cu excepția cazurilor când consumatorii produc energie termică din surse regenerabile pentru acoperirea integrală a consumului propriu.

(3) În alte zone decât în cele unitare de alimentare cu energie termică, deconectarea instalației de utilizare a energiei termice de la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică, inclusiv cu scopul conectării la o altă sursă de încălzire, se permite numai în cazul când studiile de fezabilitate demonstrează rentabilitatea economică a deconectării.

(4) Studiul de fezabilitate menționat la alin. (3) se elaborează în conformitate cu un ghid elaborat și aprobat de către Centrul Național pentru Energie Durabilă, care va include următoarele elemente structurale, fără a se limita la acestea:

- a) stabilirea unei limite de sistem și, după caz, a unei limite geografice pentru intervenția planificată;
- b) aplicarea unei abordări integrate și depline la stabilirea opțiunilor privind cererea și oferta de alimentare cu energie termică;
- c) descrierea scenariului de referință – alimentarea cu energie termică în cadrul sistemului de alimentare centralizată;
- d) identificarea și descrierea scenariilor alternative de alimentare cu energie termică, în baza unui set de criterii și ipoteze de calcul prestabilite de Centrul Național pentru Energie Durabilă;
- e) descrierea metodei de calcul al fezabilității economice a scenariilor de alimentare cu energie termică posibile, bazate pe venitul net actualizat;
- f) inventarierea și descrierea beneficiilor și efectelor negative ale tuturor scenariilor de alimentare cu energie termică analizate;
- g) descrierea procedurii și principiilor de coordonare a studiului de fezabilitate.

(5) Studiul de fezabilitate se elaborează de către auditorii energetici calificați și înregistrați în Registrul electronic al auditorilor energetici.

(6) Studiul de fezabilitate elaborat în conformitate cu prevederile alin. (4) și (5) se avizează de către Centrul Național pentru Energie Durabilă și se prezintă unității termoeenergetice.

(7) Persoana fizică sau persoana juridică care nu a îndeplinit condițiile stipulate la alin. (1)–(6) este obligată să restabilească, în termen de o lună, conectarea instalațiilor de utilizare a energiei termice la sistemul colectiv de alimentare cu energie termică sau la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică, conform prescripției eliberate de către administratorul

asociației/gestionarul condominiului sau de unitatea termoelectrică, și să informeze administratorul asociației/gestionarul condominiului și/sau unitatea termoelectrică despre executarea acesteia, cu repararea prejudiciilor cauzate.

(8) În cazul în care deconectarea de la sistemul colectiv de alimentare cu energie termică a instalației de utilizare a energiei termice din cadrul unei unități în condominiu a fost efectuată contrar prevederilor alin. (1), facturarea și plata pentru energia termică se efectuează ca și în cazul unităților conectate la sistemul colectiv de alimentare cu energie termică, în conformitate cu actele normative în domeniu.

(9) Reconstrucția, modernizarea și/sau modificarea sistemului colectiv de alimentare cu energie termică existent în condițiile prezentei legi, indiferent de tipul de proprietate, nu se consideră deconectare de la sistemul colectiv în sensul prezentului articol, consumatorii având obligația să se reconecteze imediat după punerea în funcțiune a noului sistem.

Articolul 43. Reglementarea tarifelor în sectorul termoelectric

(1) Prețurile reglementate pentru producerea energiei electrice și tarifele pentru producerea, distribuția și furnizarea energiei termice, până în punctul de delimitare, se aprobă de Agenție conform metodologiei tarifare.

(1¹) Prețurile și tarifele aprobate se ajustează în modul și cazurile stabilite în metodologia aprobată de Agenție, la cererea scrisă a unităților termoelectrice sau la inițiativa Agenției. În acest scop, Agenția examinează premisele care determină revizuirea prețurilor și a tarifelor reglementate. Modificarea premiselor ce determină revizuirea prețurilor și tarifelor reglementate nu constituie temei pentru depunerea cererilor noi de către unitățile termoelectrice ale căror cereri se află în proces de examinare și în privința cărora Agenția nu a adoptat hotărâri în acest sens. Unitățile termoelectrice sunt obligate să prezinte Agenției informațiile și documentele solicitate în acest scop, în conformitate cu Regulamentul privind procedurile de prezentare și de examinare a cererilor titularilor de licențe privind prețurile și tarifele reglementate.

(2) Metodologia tarifară include:

a) componența și modul de calculare:

- a cheltuielilor aferente procurării resurselor energetice primare;
- a cheltuielilor privind amortizarea mijloacelor fixe și a imobilizărilor necorporale;
- a cheltuielilor materiale;
- a cheltuielilor aferente serviciilor prestate de terți;
- a cheltuielilor aferente retribuirii muncii;
- a cheltuielilor de distribuție și administrative;
- a altor cheltuieli justificate și necesare pentru desfășurarea activității operaționale;
- a nivelului de rentabilitate determinat prin metoda costului mediu ponderat al capitalului și aplicat la valoarea netă a mijloacelor fixe și a imobilizărilor necorporale;
- a componentei de corectare a venitului reglementat;
- a fondului de dezvoltare constituit din mijloacele financiare aferente cheltuielilor privind amortizarea investițiilor efectuate din surse proprii;
- a alocației aferente capitalului circulant utilizat în activitatea reglementată;

b) determinarea costurilor incluse în tarif, în mod separat pentru fiecare activitate desfășurată de către titularul de licență;

c) condițiile de utilizare a cheltuielilor privind amortizarea mijloacelor fixe și imobilizărilor necorporale (cu excepția celor aferente investițiilor efectuate din împrumuturi), a cheltuielilor materiale, a cheltuielilor aferente serviciilor prestate de terți, precum și modul de includere a acestor cheltuieli în tarifele reglementate;

d) principiile planificării, aprobării și efectuării investițiilor, modul de recuperare a acestora prin tarife reglementate și determinarea ratei de rentabilitate. La aplicarea ratei de rentabilitate nu se iau în considerare valoarea ce a rezultat din reevaluarea mijloacelor fixe și imobilizărilor necorporale, valoarea activelor achitate de consumatori, precum și valoarea activelor care au fost obținute gratuit, prin donații, granturi și/sau a celor finanțate de către terți;

e) modul de determinare a consumului tehnologic, a pierderilor de energie termică în rețelele termice și a consumului de resurse energetice, prin stabilirea tendinței de reducere a acestora pe perioada valabilității metodologiei tarifare, pentru a implementa mecanisme de stimulare a eficienței, ținând cont de obiectivele stabilite. Consumul tehnologic, pierderile de energie termică și consumul de resurse energetice efective, acceptate în scopuri tarifare, se vor stabili individual pentru fiecare titular de licență și nu vor depăși tendința de reducere stabilită;

f) mecanismul de stimulare a eficienței activității titularilor de licență, în cazul în care unitatea termoelectrică pentru anul de gestiune va raporta Agenției un nivel mai scăzut al consumului tehnologic, al pierderilor de energie termică și/sau al consumului de resurse energetice decât cel stabilit la lit. e), prin utilizarea costurilor economisite pentru reducerea în continuare a consumului tehnologic, a pierderilor de energie termică în rețelele termice și a consumului de resurse energetice;

g) modul de recuperare a cheltuielilor realizate în cadrul contractelor de performanță energetică prin utilizarea costurilor efectiv economisite urmare a investițiilor realizate în cadrul acestor contracte;

h) metoda de separare a consumurilor, a cheltuielilor și a profiturilor specificate la lit. a) aferente producerii energiei electrice și energiei termice, luate în calcul de centralele electrice de termoficare și centralele de producere a energiei electrice și termice, inclusiv în regim de cogenerare de înaltă eficiență;

i) modul de ajustare a prețurilor și tarifelor reglementate, inclusiv modul de actualizare a tarifelor reglementate în decursul anului;

j) măsurile stimulative privind creșterea eficienței energetice, a siguranței în alimentarea cu energie termică, precum și a calității acesteia.

(3) Prevederile metodologiei tarifare contribuie la furnizarea energiei termice în condiții de fiabilitate, cu cheltuieli minime și cu utilizarea eficientă a obiectivelor din sectorul termoelectric, inclusiv a capacităților de producție.

(4) Tarifele și componentele tarifelor pentru energia termică nu includ și nu iau în calcul pierderile supranormative de energie termică, precum și alte consumuri sau cheltuieli nejustificate.

(5) Tariful pentru energia termică poate avea două componente, care se reflectă în metodologia tarifară:

a) prețul pentru capacitate, care reflectă cheltuielile constante ce țin de producerea, distribuția și/sau furnizarea energiei termice, cu excepția cheltuielilor ce țin de pierderile supranormative de energie termică;

b) prețul energiei termice, care reflectă cheltuielile variabile pentru energia termică furnizată.

(6) Titularii de licență sunt obligați să prezinte, la solicitarea Agenției, informațiile stabilite în prezenta lege necesare acesteia în activitatea de supraveghere a corectitudinii evidenței consumurilor și cheltuielilor efective reglementate, precum și a calculului prețurilor și tarifelor reglementate.

(7) Pierderile de energie termică din rețelele termice, incluse în tariful pentru energia termică, se determină în conformitate cu metodologia tarifară.

(8) Prin efectul prezentei legi, degajările de energie termică de la elementele constructive ale sistemului de alimentare centralizată cu energie termică și/sau ale sistemului colectiv de alimentare cu energie termică amplasate în interiorul clădirii nu se consideră pierderi de energie termică și se atribuie la consumul de energie termică care se facturează de către furnizor pentru

toate încăperile din cadrul clădirii respective, indiferent de destinație, în baza Regulamentului cu privire la prestarea și achitarea serviciilor comunale și necomunale.

(9) Hotărârile Agenției cu privire la aprobarea tarifelor, prețurilor și a costurilor de bază se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, se plasează pe paginile web oficiale ale Agenției și ale unităților termoelectrice. Agenția publică pe pagina sa web oficială valoarea și structura prețurilor și ale tarifelor reglementate aprobate.

(10) La aprobarea metodologiilor tarifare, a planurilor de investiții și a planurilor de dezvoltare, Agenția aplică principiul «eficiența energetică înainte de toate» și ia în considerare costurile și beneficiile pe termen lung pentru sistem, consumatori, mediu și climă.

(11) Tarifele nu includ costuri deja achitate direct de consumatori și nu permit recuperarea dublă a costurilor de contorizare, subcontorizare, repartizare, contabilizare sau furnizare a informațiilor privind facturarea. Costurile terțului pot fi transferate utilizatorilor numai dacă sunt rezonabile, justificate, transparente și repartizate fără scop lucrativ.

(12) Metodologia tarifară instituie stimulente pentru reducerea pierderilor, integrarea energiei din surse regenerabile și a căldurii sau răcorii reziduale, stocarea termică, modernizarea sistemelor colective și îmbunătățirea performanței sistemelor, fără a crea stimulente pentru creșterea nejustificată a volumului de energie vândut.

Capitolul VI

PROTECȚIA CONSUMATORILOR

Articolul 44. Prevederi generale. Drepturile și obligațiile consumatorilor

(1) Consumatorul de energie termică are următoarele drepturi:

- a) să beneficieze de livrarea energiei termice până la punctul de delimitare, cu respectarea parametrilor de calitate ai serviciului de distribuție și furnizare a energiei termice, în condițiile prezentei legi și ale contractului încheiat cu furnizorul;
- b) să aibă acces la echipamentele de măsurare ale distribuitorului utilizate pentru facturare, în prezența reprezentantului acestuia;
- c) să solicite distribuitorului remedierea defecțiunilor și a deranjamentelor survenite în rețelele termice;
- d) să solicite distribuitorului și să obțină deservirea, reparația și gestionarea utilajului și a rețelelor termice, a rețelelor de apă caldă menajeră, aflate în gestiunea consumatorului, contra plată, fără includerea cheltuielilor respective în tarifele reglementate;
- e) să solicite modificarea, prelungirea, suspendarea sau rezilierea contractului de furnizare a energiei termice;
- f) să aibă acces la serviciul telefonic 24/24 al furnizorului, numerele de telefoane ale căruia se indică în mod obligatoriu în factură;
- g) să solicite furnizorului sistarea temporară a furnizării de energie termică pentru a efectua lucrări la instalațiile sale de utilizare a energiei termice sau la sistemul colectiv de alimentare cu energie termică ori pentru alte motive, conform condițiilor contractuale;
- h) să solicite și să obțină de la furnizor repararea prejudiciilor cauzate ca urmare a neîndeplinirii condițiilor contractuale;
- i) să stabilească, prin hotărârea adunării generale a asociației de proprietari în condominiu, adoptate în conformitate cu prevederile Legii nr. 187/2022 cu privire la condominiu, propriul mecanism de repartizare a consumului de energie termică, în condițiile și cu respectarea normelor aprobate de Guvern;
- j) să realizeze modernizarea integrală a sistemului colectiv de alimentare cu energie termică, inclusiv prin instalarea echipamentelor de măsurare a cantității de energie termică pentru fiecare unitate din condominiu, în baza hotărârii adunării generale a asociației de proprietari în

condominiu adoptate în conformitate cu prevederile Legii nr. 187/2022 cu privire la condominiu;

k) să transmită în proprietatea distribuitorului sistemul colectiv de alimentare cu energie termică, în baza hotărârii adunării generale a asociației de proprietari în condominiu adoptate în conformitate cu prevederile Legii nr. 187/2022 cu privire la condominiu;

l) alte drepturi prevăzute de contractul încheiat cu furnizorul.

(2) Consumatorul de energie termică este obligat:

a) să achite integral și în termen facturile emise de furnizor;

b) să permită furnizorului, la solicitarea acestuia, întreruperi programate ale alimentării cu energie termică pentru întreținere, revizii și reparații executate la instalațiile acestuia;

c) să nu modifice instalațiile de utilizare a energiei termice, prevăzute în proiectul inițial, decât în baza unui alt proiect tehnic, elaborat și verificat în modul stabilit și coordonat cu distribuitorul, procedură obligatorie pentru consumator și în cazul modificărilor la instalațiile subconsumatorilor săi;

d) să permită accesul distribuitorului la instalațiile sale de utilizare a energiei termice sau la echipamentele de măsurare aflate în folosința sa ori pe proprietatea sa pentru a verifica funcționarea și integritatea acestora, pentru a citi indicațiile echipamentului de măsurare sau pentru a deconecta instalațiile de utilizare a energiei termice în caz de neplată sau de avarie;

e) să nu consume energie termică ocolind sau afectând echipamentele de măsurare;

f) să întrețină, să nu distrugă și să nu intervină asupra echipamentelor de măsurare și asupra instalațiilor interioare aflate în proprietatea sau gestiunea distribuitorului de energie termică;

g) să repare, să deservească și să întrețină în stare de funcționare normală instalațiile proprii de utilizare a energiei termice și/sau cele ale sistemului colectiv de alimentare cu energie termică;

h) să nu efectueze lucrări de construcții de orice fel în zonele de protecție a rețelelor termice fără acordul prealabil al unității termoelectrice;

i) să nu execute săpături de orice fel ori să cultive plantații perene în zonele de protecție a rețelelor termice fără acordul prealabil al unității termoelectrice;

j) să nu depoziteze materiale pe culoarele de trecere și în zonele de protecție a rețelelor termice fără acordul prealabil al unității termoelectrice;

k) să sesizeze imediat furnizorul în cazul în care depistează defecțiuni în funcționarea echipamentului de măsurare sau violarea sigiliilor furnizorului;

l) să nu utilizeze agentul termic în alte scopuri decât cele prevăzute în contract și să nu forțeze circulația acestuia prin sustragere de agent.

(3) Drepturile și obligațiile furnizorului se stabilesc și se detaliază în Regulamentul privind furnizarea energiei termice, aprobat de Agenție.

Articolul 45. Calitatea serviciilor de distribuție și de furnizare a energiei termice

(1) Calitatea serviciilor de distribuție și de furnizare a energiei termice se evaluează în baza indicatorilor de calitate, stabiliți în Regulamentul cu privire la indicatorii de calitate a serviciilor de distribuție și furnizare a energiei termice, care reflectă continuitatea furnizării energiei termice, parametrii de calitate a agentului termic și calitatea relațiilor dintre distribuitori, furnizori și consumatori. Agenția stabilește indicatori generali, care se calculează pentru unitatea termoelectrică, și indicatori garantați, care vizează fiecare consumator în parte, precum și valorile minime ale indicatorilor de calitate, care se actualizează în funcție de situația obiectivă din sectorul termoelectric și de cerințele consumatorilor.

(2) Pentru nerespectarea valorilor minime ale indicatorilor de calitate, Agenția este în drept să reducă tariful pentru energia termică livrată consumatorilor cu până la 10% din valoarea tarifului respectiv și/sau să stabilească compensații individuale ce urmează a fi achitate de

furnizori consumatorilor, în conformitate cu Regulamentul cu privire la indicatorii de calitate a serviciilor de distribuție și furnizare a energiei termice.

(3) Distribuitorii și furnizorii vor presta serviciile de distribuție și furnizare a energiei termice în conformitate cu prevederile prezentei legi, cu condițiile stipulate în licențe și/sau în contractele de furnizare a energiei termice.

(4) Parametrii agentului termic, care vor fi garantați de către distribuitor și furnizor la punctul de delimitare cu instalațiile de utilizare a energiei termice, vor fi stipulați în contractele de furnizare a energiei termice.

(5) Distribuitorii și furnizorii poartă răspundere pentru prejudiciul cauzat consumatorilor prin nerespectarea, la punctul de delimitare, a calității agentului termic și a cantității de energie termică stipulate în licențe și/sau în contractele de furnizare a energiei termice, conform legii, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 26 alin.(2) lit. d).

(6) Distribuitorii și furnizorii sunt obligați să țină evidența tuturor cererilor, sesizărilor, solicitărilor legate de calitatea serviciilor de distribuție și furnizare a energiei termice și să prezinte Agenției anual, în termenele stabilite în Regulamentul cu privire la indicatorii de calitate a serviciilor de distribuție și furnizare a energiei termice, rapoarte cu privire la indicatorii de calitate a serviciilor de distribuție și furnizare a energiei termice.

(7) Distribuitorii și furnizorii sunt obligați să înființeze serviciul telefonic 24/24 și să asigure activitatea acestuia pentru a recepționa sesizările consumatorilor cu privire la calitatea serviciului de distribuție și furnizare a energiei termice, precum și cu privire la necesitatea înlăturării eventualelor defecte ale utilajului sau ale rețelelor termice.

Articolul 46. Protecția consumatorilor vulnerabili

(1) Consumatorii vulnerabili și consumatorii afectați de sărăcie energetică sunt protejați prin politici de protecție socială și beneficiază de măsuri speciale de protecție socială sau de alte măsuri stabilite în prezenta lege, precum și în Legea nr. 241/2022 privind Fondul de reducere a vulnerabilității energetice, care nu presupun intervenție publică în stabilirea prețurilor pentru furnizarea energiei termice.

(2) Prin derogare de la alin. (1), la stabilirea prețurilor și tarifelor pentru furnizarea energiei termice consumatorilor casnici vulnerabili sau afectați de sărăcie energetică pot fi aplicate intervenții publice, dacă acestea îndeplinesc cumulativ următoarele condiții:

- a) urmăresc un interes economic general și nu depășesc ceea ce este necesar pentru realizarea acestuia;
- b) sunt clar definite, transparente, nediscriminatorii și verificabile;
- c) asigură accesul egal al furnizorilor de energie termică la consumatorii finali;
- d) sunt limitate în timp și proporționale în raport cu beneficiarii acestora;
- e) nu generează costuri suplimentare discriminatorii pentru participanții la piață.

(3) Măsurile prevăzute la alin. (1) nu trebuie să afecteze funcționarea sistemului termoelectric în conformitate cu principiile stabilite de prezenta lege. Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei notifică Secretariatul Comunității Energetice cu privire la aplicarea acestor măsuri.

(4) În cazul consumatorilor vulnerabili, furnizorii pot aplica mecanisme de susținere pentru a evita întreruperea furnizării de energie termică către această categorie de consumatori finali, inclusiv în cazul neachitării la timp a facturilor pentru energia termică consumată.

Articolul 47. Cerințe privind transparența și confidențialitatea

(1) Furnizorul prezintă consumatorilor informații clare, complete și accesibile privind consumul facturat, modul de calcul al plăților, prețurile și tarifele aplicate, datoriile existente, precum și procedurile de contestare a facturilor și de soluționare a reclamațiilor.

(2) Distribuitorul și furnizorul asigură confidențialitatea informațiilor sensibile din punct de vedere comercial și protecția datelor cu caracter personal obținute în exercitarea activităților lor. Aceștia nu admit divulgarea discriminatorie a informațiilor care ar putea oferi avantaje comerciale, cu excepția cazurilor în care divulgarea este prevăzută de lege.

Capitolul VII

DREPTUL DE PROPRIETATE ȘI DREPTURILE DE FOLOSINȚĂ ALE TERȚILOR

Articolul 48. Principii generale

(1) Terenurile proprietate publică a statului sau a unităților administrativ-teritoriale necesare pentru construcția, exploatarea, întreținerea, reabilitarea sau modernizarea rețelelor termice și instalațiilor termoelectrice se transmit în folosință unităților termoelectrice cu titlu gratuit.

(2) Dreptul de folosință cu titlu gratuit asupra terenului pe durata de exploatare a rețelelor termice și a instalațiilor termoelectrice, prevăzut la alin. (1), se constituie prin efectul prezentei legi, fără a fi necesară obținerea acordului statului sau al unităților administrativ-teritoriale, încheierea oricăror acte juridice sau îndeplinirea altor formalități. Dreptul de folosință constituit în temeiul prezentului articol se exercită și este opozabil terților fără a fi necesară înscrierea acestuia în registrul bunurilor imobile.

(3) Asupra terenurilor și a altor bunuri proprietate privată sau comună, unitățile termoelectrice, în condițiile prezentei legi, pe durata lucrărilor de construcție, exploatare, întreținere, reabilitare, modernizare, inclusiv de rețehnologizare, a rețelelor termice, a sistemelor colective de alimentare cu energie termică și a instalațiilor termoelectrice, beneficiază de următoarele drepturi:

a) dreptul de folosință asupra terenului și părților comune din condominii pentru executarea lucrărilor necesare construcției, reabilitării sau modernizării rețelelor termice, instalațiilor termoelectrice și sistemelor colective de alimentare cu energie termică;

b) dreptul de folosință asupra terenului și părților comune din condominii pentru asigurarea funcționării normale a rețelelor termice, a instalațiilor termoelectrice și a sistemelor colective de alimentare cu energie termică prin efectuarea reviziilor, a reparațiilor și a altor intervenții necesare pentru exploatarea și întreținerea rețelelor termice;

c) servitutea de trecere subterană sau aeriană a terenului pentru construcția rețelelor termice și a instalațiilor termoelectrice și/sau pentru executarea lucrărilor la locul de amplasare a rețelelor termice și a instalațiilor termoelectrice, cu ocazia intervenției în scopul reabilitării și al modernizării, sau pentru desfășurarea lucrărilor de reparație, de revizie sau a altor lucrări de exploatare și de întreținere, pentru înlăturarea consecințelor avariilor, precum și pentru accesul la locul de amplasare a rețelelor termice și a instalațiilor termoelectrice;

d) dreptul de a cere restrângerea sau sistarea unor activități care ar pune în pericol viața și sănătatea persoanelor, bunurile sau anumite activități;

e) dreptul de acces la terenul unde se află rețelele termice și instalațiile termoelectrice.

(4) Drepturile de folosință și de servitute prevăzute la alin. (3) se constituie în temeiul utilității publice, prin efectul prezentei legi, fără a fi necesară obținerea acordului proprietarului terenurilor sau al bunurilor imobile respective, încheierea oricăror acte juridice sau îndeplinirea altor formalități, cu excepțiile stabilite la art. 49 și la art. 50. Conținutul drepturilor de folosință și de servitute și durata pe care se constituie acestea sunt prevăzute la art. 49 și 50. Drepturile respective se exercită și sunt opozabile terților fără a fi necesară înscrierea acestora în registrul bunurilor imobile.

(5) Unitățile termoelectrice sunt obligate să notifice în scris proprietarul terenurilor sau al altor bunuri care pot fi afectate în urma lucrărilor la rețelele termice, cu excepția cazurilor de avarii, situație în care proprietarul este înștiințat în termenul cel mai scurt posibil.

(6) La încetarea exercitării drepturilor prevăzute la alin. (3), unitățile termoelectrice sunt obligate să asigure degajarea terenului și repunerea lui în starea inițială.

(7) Unitățile termoelectrice sunt obligate să se folosească cu bună-credință de drepturile prevăzute la alin. (3) și să achite proprietarului de teren sau de alte bunuri proprietate privată despăgubirea cuvenită pentru pagubele produse la efectuarea lucrărilor menționate, inclusiv în cazul înlăturării consecințelor avariilor, în condițiile art. 51.

Articolul 49. Dreptul de folosință asupra proprietății unui terț

(1) Dreptul de folosință asupra terenului sau altor bunuri pentru executarea lucrărilor necesare de construcție, reabilitare sau modernizare a rețelelor termice și instalațiilor termoelectrice se constituie în conformitate cu art. 47 alin. (4) și se întinde pe durata executării lucrărilor. La exercitarea dreptului menționat, unitățile termoelectrice, cu acordul prealabil al proprietarului/proprietarilor bunului imobil, sunt în drept:

- a) să depoziteze materiale, echipamente, utilaje și instalații necesare pentru executarea lucrărilor;
- b) să desființeze culturi, plantații sau alte amenajări existente ori numai să le restrângă în măsura strict necesară pentru executarea lucrărilor, în condițiile legii;
- c) să extragă materiale, în condițiile legii;
- d) să instaleze utilaje și să lucreze cu acestea;
- e) să sisteze ori să restrângă activitățile proprietarului în măsura strict necesară executării lucrărilor menționate.

(2) Prin derogare de la prevederile art. 47 alin. (4), în cazul în care lucrările de construcție a rețelelor termice și a instalațiilor termoelectrice implică obținerea unei autorizații de construire (în legătură cu construcția de noi rețele termice sau porțiuni de rețele termice, de instalații termoelectrice, în legătură cu efectuarea lucrărilor de construcții capitale etc.), dreptul de folosință asupra bunului imobil pentru executarea lucrărilor de construcție se constituie cu acordul prealabil al proprietarului bunului imobil respectiv.

(3) Dreptul de folosință prevăzut la alin. (1) încetează la expirarea termenului stabilit pentru executarea lucrărilor sau înaintea acestui termen – la data încheierii anticipate a lucrărilor sau la data sistării acestora. Oricare dintre aceste situații trebuie notificată fără întârziere proprietarului.

(4) Dreptul de folosință asupra terenului pentru exploatarea și întreținerea rețelelor termice și instalațiilor termoelectrice, prin efectuarea reviziilor, a reparațiilor și a altor intervenții necesare în scopul asigurării funcționării lor normale, se constituie în conformitate cu art. 47 alin. (4) și se întinde pe toată durata existenței și, respectiv, a exploatării rețelelor termice și instalațiilor termoelectrice, iar exercitarea lui se face ori de câte ori este nevoie pentru asigurarea funcționării normale a rețelelor termice și instalațiilor termoelectrice. Pentru perioada executării lucrărilor, unitățile termoelectrice sunt în drept:

- a) să depoziteze materiale, echipamente, utilaje și instalații pentru întreținere, revizie, reparație și pentru alte intervenții necesare în scopul asigurării funcționării normale a rețelelor termice și instalațiilor termoelectrice;
- b) să instaleze utilaje și să lucreze cu acestea;
- c) să afecteze culturi, plantații sau alte amenajări existente și să restrângă activitățile proprietarului în măsura și pe durata strict necesare executării lucrărilor de întreținere, revizie, reparație sau a altor intervenții efectuate pentru asigurarea funcționării normale a rețelelor termice și instalațiilor termoelectrice.

Articolul 50. Servitutea de trecere subterană sau aeriană a terenului unui terț

(1) Servitutea de trecere subterană sau aeriană a terenului cuprinde dreptul la construcția rețelelor termice și instalațiilor termoelectrice, precum și dreptul de acces la rețelele termice

și instalațiile termoeenergetice pentru alte revizii, reparații, alte intervenții sau pentru desfășurarea altor lucrări de exploatare și de întreținere, pentru înlăturarea consecințelor avariilor, precum și pentru efectuarea reabilitării sau a modernizării rețelelor termice și instalațiilor termoeenergetice.

(2) Dreptul de servitute se constituie în conformitate cu art. 47 alin. (4) și se întinde pe toată durata de construcție și/sau de exploatare a rețelelor termice și instalațiilor termoeenergetice.

(3) Prin derogare de la prevederile art. 47 alin. (4), în cazul în care lucrările de construcție a rețelelor termice și instalațiilor termoeenergetice implică obținerea unei autorizații de construire sau a unui act permisiv echivalent (în legătură cu construcția de noi rețele termice sau porțiuni de rețele termice, de instalații termoeenergetice, în legătură cu efectuarea lucrărilor de construcții capitale etc.), dreptul de servitute asupra terenului sau a bunului imobil pentru executarea lucrărilor de construcție se constituie cu acordul prealabil al proprietarului terenului sau al bunului imobil respectiv.

Articolul 51. Exercițarea drepturilor de folosință și de servitute. Recuperarea prejudiciilor cauzate

(1) În scopul acordării de despăgubiri cuvenite, aferente exercitării drepturilor de folosință și de servitute prevăzute la art. 48 și 49, unitățile termoeenergetice sunt obligate să încheie contracte-cadru cu proprietarii terenurilor sau ai bunurilor imobile afectate de exercitarea dreptului de folosință și de servitute.

(2) Contractul-cadru se elaborează în conformitate cu clauzele obligatorii aprobate de Guvern și stabilește drepturile și obligațiile unităților termoeenergetice și ale proprietarului terenului sau al bunului imobil afectat în legătură cu exercitarea drepturilor de folosință și de servitute prevăzute la art. 48 și 49, inclusiv modalitatea de determinare a despăgubirilor pentru pagubele produse de către unitățile termoeenergetice la exercitarea drepturilor respective și termenul - limită pentru achitarea despăgubirilor.

(3) Contractul-cadru se încheie anterior începerii lucrărilor planificate, la inițiativa unității termoeenergetice sau la solicitarea proprietarilor terenurilor sau ai bunurilor imobile afectate. Unitățile termoeenergetice informează proprietarii terenurilor și ai bunurilor imobile afectate de exercitarea drepturilor de folosință și de servitute cu privire la dreptul de a încheia contractul-cadru corespunzător și cu privire la alte drepturi care le revin în conformitate cu prezentul capitol prin publicarea, pe pagina lor web oficială, a modelului contractului-cadru și a altor informații relevante în acest sens.

(4) Despăgubirile pentru pagubele produse de către unitățile termoeenergetice la exercitarea drepturilor de folosință și de servitute prevăzute la art. 48 și 49 se stabilesc cu luarea în considerare a următoarelor:

- a) suprafața de teren afectată în legătură cu efectuarea lucrărilor respective;
- b) valorile pentru producțiile estimate ale culturilor și ale plantațiilor afectate, precum și pentru amenajările afectate;
- c) valoarea pe piață a bunurilor imobile afectate.

(5) Cuantumul despăgubirii datorate se stabilește în fiecare caz în parte prin acordul părților sau, în cazul în care părțile nu ajung la un acord, de instanța de judecată.

Articolul 52. Restrângerea sau sistarea unor activități și accesul la terenul unde se află rețelele termice și instalațiile termoeenergetice

(1) Pentru a evita punerea în pericol a persoanelor, a bunurilor sau a unor activități desfășurate în zona de efectuare a lucrărilor de construcție, reabilitare, modernizare, întreținere și exploatare a rețelelor termice și instalațiilor termoeenergetice, unitățile termoeenergetice au dreptul să solicite restrângerea sau sistarea, pe durata lucrărilor, a activităților desfășurate în

vecinătate. În acest caz, persoanele afectate sunt informate în scris despre data începerii și, respectiv, a finalizării lucrărilor.

(2) Unitățile termoelectrice trebuie să exercite cu bună-credință și în mod rezonabil dreptul de acces la terenul unde se află rețelele termice și instalațiile termoelectrice.

Articolul 53. Exproprierea

(1) Terenurile necesare pentru construcția, exploatarea, întreținerea, reabilitarea sau modernizarea rețelelor termice și instalațiilor termoelectrice care aparțin cu titlu de proprietate unor terți pot fi expropriate de autoritatea competentă pentru cauză de utilitate publică, cu respectarea procedurii prevăzute în Legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488/1999.

(2) Exproprierea terenului poate avea loc doar dacă unitățile termoelectrice nu au reușit să obțină dreptul de folosință sau de servitute asupra terenului și/sau dacă demonstrează că lucrările enumerate la art. 28 vor împiedica substanțial folosirea ori chiar vor face imposibilă folosirea de către proprietar a terenului său.

(3) După trecerea în proprietatea publică a statului sau a unității administrativ-teritoriale, terenul expropriat urmează să fie dat în folosință, cu titlu gratuit, unității termoelectrice pentru efectuarea lucrărilor necesare de construcție sau exploatare a rețelelor termice și instalațiilor termoelectrice.

Articolul 54. Zonele de protecție a rețelelor termice

(1) Pentru a se asigura protecția și funcționarea normală a rețelelor termice și instalațiilor termoelectrice, pentru a se evita punerea în pericol a persoanelor, a bunurilor și a mediului, în conformitate cu Regulamentul privind zonele de protecție a rețelelor termice, aprobat de Guvern, se stabilesc zone de protecție a rețelelor termice.

(2) În scopul protecției rețelelor termice și instalațiilor termoelectrice, persoanelor fizice și juridice li se interzice, fără acordul în scris al unității termoelectrice:

- a) să efectueze construcții de orice fel în zona de protecție a rețelelor termice;
- b) să amenajeze parcuri auto, să instaleze construcții provizorii, să instaleze pavaje în zona de protecție a rețelelor termice;
- c) să efectueze săpături de orice fel ori să înființeze plantații perene în zona de protecție a rețelelor termice;
- d) să depoziteze materiale pe căile de acces la rețelele termice și în zonele de protecție a rețelelor termice;
- e) să intervină în orice alt mod asupra rețelelor termice.

(3) Persoanelor fizice și juridice li se interzice:

- a) să arunce obiecte de orice fel pe rețelele termice și instalațiile termoelectrice;
- b) să deterioreze construcțiile, îngrădirile sau inscripțiile de identificare și de avertizare aferente rețelelor termice și instalațiilor termoelectrice;
- c) să limiteze ori să îngreuească prin împrejmuiri, prin construcții ori în orice alt mod accesul la rețeaua termică și instalațiile termoelectrice.

(4) Se interzice, sub sancțiunea nulității absolute, emiterea autorizațiilor de construire care permit efectuarea lucrărilor de construcție în zonele de protecție a rețelelor termice fără acordul în scris al unității termoelectrice.

(5) În cazul în care constată că în zona de protecție a rețelelor termice se efectuează lucrări cu încălcarea Regulamentului privind zonele de protecție a rețelelor termice, unitățile termoelectrice sunt obligate să sesizeze organul supravegherii energetice de stat și să ceară încetarea lucrărilor în conformitate cu regulamentul respectiv.

Articolul 55. Transmiterea dreptului de proprietate unității termoelectrice

(1) Persoanele fizice și/sau persoanele juridice, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, care au în proprietate rețele termice și/sau instalații termoeenergetice (inclusiv puncte termice centrale și puncte termice individuale) sunt în drept să le transmită în proprietatea unităților termoeenergetice cu titlu gratuit.

(2) Persoanele juridice care transmit în proprietate sau în gestiune rețele termice, instalații termoeenergetice (inclusiv puncte termice centrale și puncte termice individuale) prezintă unităților termoeenergetice decizia de transmitere cu titlu gratuit, adoptată de organul împuternicit, și actul de transmitere, întocmit în conformitate cu legislația în vigoare, care va include anul de dare în exploatare, schema de amplasare, caracteristica materială, informația contabilă și alte documente tehnice ale mijloacelor fixe ce urmează a fi transmise.

(3) Persoanele fizice transmit dreptul de proprietate asupra rețelelor termice și/sau a instalațiilor termoeenergetice (inclusiv asupra punctelor termice centrale și a punctelor termice individuale) către unitatea termoeenergetică în baza actelor juridice civile.

(4) Activele dobândite cu titlu gratuit nu se iau în considerare la calcularea bazei de active reglementate a unității termoeenergetice.

Articolul 56. Fuziunea, crearea de uniuni, dezmembrarea unităților termoeenergetice și procurarea de acțiuni sau cote de participare

(1) Fuziunea unităților termoeenergetice între ele, precum și cu alte societăți comerciale, crearea de uniuni sau dezmembrarea unităților termoeenergetice, procurarea de acțiuni sau a cotelor de participare ale altor titulari de licență se efectuează doar cu acordul prealabil, scris, al Agenției, în baza cererii privind reorganizarea persoanei juridice, cu condiția că reorganizarea preconizată nu va avea ca efect majorarea tarifelor.

(2) Agenția, în termen de 15 zile calendaristice, își prezintă, în scris, acordul sau refuzul, sau motivarea prelungirii perioadei de examinare a cererii privind reorganizarea.

(3) Perioada de examinare a cererii privind reorganizarea poate fi prelungită până la o lună.

(4) Acordul se consideră acordat dacă Agenția nu răspunde solicitantului în termenele indicate la alin.(2) și (3).

(5) Agenția poate solicita, după caz, opinia Consiliului Concurenței cu privire la reorganizarea unității termoeenergetice.

(6) În cazurile prevăzute de Legea concurenței nr.183 din 11 iulie 2012, operațiunile prevăzute la alin.(1) pot fi efectuate numai după notificarea și autorizarea lor de către Consiliul Concurenței.

Capitolul VIII

EXAMINAREA ȘI SOLUȚIONAREA PLÂNGERILOR ȘI A LITIGIILOR. RĂSPUNDEREA PENTRU ÎNCĂLCAREA LEGISLAȚIEI ÎN SECTORUL TERMOENERGETIC

Articolul 57. Soluționarea litigiilor

Litigiile dintre unitățile termoeenergetice și litigiile dintre unitățile termoeenergetice, pe de o parte, și consumatori, pe de altă parte, se soluționează în instanța de judecată competentă, făcând excepție cazurile prevăzute de prezenta lege. Exercitarea dreptului de a se adresa instanței de judecată nu este condiționată de parcurgerea procedurii extrajudiciare, cu excepția cazurilor prevăzute expres de lege.

Articolul 58. Examinarea neînțelegerilor de către unitățile termoeenergetice

(1) Unitățile termoeenergetice examinează reclamațiile consumatorilor în termen de cel mult 30 de zile lucrătoare de la data înregistrării reclamației. Termenul de examinare a reclamației poate fi prelungit cu cel mult 30 de zile lucrătoare, fapt despre care este informat consumatorul.

(2) Reclamațiile consumatorilor parvenite în legătură cu contractarea, deconectarea, reconectarea, facturarea, calitatea serviciului prestat, întreruperea livrării energiei termice se examinează și se soluționează de către furnizor. Dacă furnizorul încalcă obligațiile stabilite în prezenta lege și în Regulamentul privind furnizarea energiei termice, acesta este obligat să plătească consumatorilor finali compensații în mărimea și în termenele stabilite în Regulamentul cu privire la indicatorii de calitate a serviciilor de distribuție și furnizare a energiei termice.

(3) Consumatorii sunt în drept să solicite recuperarea prejudiciilor materiale și morale cauzate de furnizor în conformitate cu prevederile Codului civil și ale Legii nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor.

(4) Unitățile termoeenergetice sunt obligate să depună toată diligența pentru a soluționa pe cale extrajudiciară eventualele neînțelegeri ce pot apărea în raport cu consumatorii, precum și să pună în aplicare un mecanism eficient și nediscriminatoriu de rambursare a cheltuielilor sau de achitare a compensațiilor consumatorilor în cazul nerespectării de către unitățile termoeenergetice a obligațiilor ce le revin.

(5) Unitățile termoeenergetice sunt obligate să dispună de centre de deservire a consumatorilor care să funcționeze conform programului de lucru de cel puțin 5 zile pe săptămână a câte 8 ore pe zi. Personalul responsabil de examinarea reclamațiilor consumatorilor trebuie să dispună de dreptul real de a lua decizii, în numele unității termoeenergetice, pentru a soluționa problemele abordate, iar întâlnirile cu reprezentanții unităților termoeenergetice urmează să fie stabilite inclusiv prin telefon sau prin poșta electronică. Unitățile termoeenergetice sunt obligate să țină evidența reclamațiilor parvenite și, la solicitare, să prezinte Agenției informații cu privire la data depunerii reclamației, numele persoanei care a depus reclamația, esența problemei abordate în reclamație, acțiunile întreprinse pentru soluționarea problemelor abordate în reclamație, decizia unității termoeenergetice.

(6) Unitățile termoeenergetice sunt obligate să utilizeze mijloacele electronice de comunicație în măsura în care acestea sunt disponibile, funcționale și adecvate circumstanțelor, în raport cu potențialii consumatori, în procesul de comunicare și de soluționare a petițiilor. Unitățile termoeenergetice nu pot refuza sau ignora examinarea cererilor, reclamațiilor și sesizărilor din motiv că au fost depuse în formă electronică, dacă acestea întrunesc cerințele prevăzute de legislația ce reglementează documentele electronice.

(7) Procedura de depunere și examinare a reclamațiilor este simplă, echitabilă, transparentă, gratuită pentru consumator și adaptată comunicării electronice și necesităților persoanelor cu dizabilități.

(8) Dacă nu este satisfăcut de răspuns sau nu primește răspuns în termen, consumatorul se poate adresa Agenției pentru soluționarea extrajudiciară a neînțelegerii. Furnizorul informează consumatorul despre acest drept și despre datele de contact ale Agenției în răspunsul la reclamație și în factură.

(9) Soluționarea extrajudiciară nu limitează dreptul consumatorului de a solicita repararea integrală a prejudiciului și de a se adresa instanței de judecată.

Articolul 59. Răspunderea pentru încălcarea legislației în domeniul termoeenergetic

(1) Unitățile termoeenergetice poartă răspundere pentru neîndeplinirea sau pentru îndeplinirea necorespunzătoare a funcțiilor și a obligațiilor stabilite în prezenta lege, în Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică, în actele normative de reglementare aprobate de Agenție, precum și în alte acte normative.

(2) Dacă Agenția constată încălcarea de către titularii de licență a prevederilor prezentei legi, ale Legii nr. 174/2017 cu privire la energetică, precum și ale actelor normative de reglementare aprobate de Agenție, aceasta este în drept să inițieze procedura contravențională în condițiile și în termenele stabilite în Codul contravențional.

(3) În cazurile expres prevăzute în prezenta lege, Agenția este în drept să aplice titularilor de licențe, titularilor de autorizații și altor persoane juridice sancțiuni financiare, cu respectarea procedurii stabilite în Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică. Mijloacele bănești obținute din aplicarea sancțiunilor financiare se virează integral în bugetul de stat.

Articolul 60. Sancțiuni financiare pentru încălcarea legislației în domeniul termoelectric

(1) Agenția este în drept să aplice, prin hotărâre, sancțiuni în mărime de la 1% până la 5% din cifra de afaceri anuală a titularilor de licențe pentru încălcarea obligațiilor manifestată prin:

- a) refuzul repetat al titularului de licență de a prezenta informațiile și rapoartele solicitate de Agenție;
- b) refuzul titularului de licență de a permite efectuarea controalelor și a investigațiilor dispuse de către Agenție sau obstrucționarea Agenției în efectuarea acestora;
- c) refuzul nejustificat repetat al titularului de licență de a elibera avizul de racordare la rețeaua termică a instalațiilor de utilizare a energiei termice ale unui solicitant;
- d) refuzul nejustificat repetat al titularului de licență (al furnizorului) de a încheia contractul de furnizare a energiei termice;
- e) refuzul repetat al titularului de licență de a executa hotărârile și deciziile Agenției.

(2) Încălțările prevăzute la alin. (1) săvârșite în mod repetat se sancționează cu amendă în mărime de 5% din cifra de afaceri anuală a titularului de licență.

(3) Agenția este în drept să aplice, prin hotărâre, sancțiuni în mărime de până la 5% din cifra de afaceri anuală a titularilor de licență pentru:

- a) nerespectarea obligațiilor privind realizarea separării contabile a activităților reglementate din sectorul termoelectric;
- b) desfășurarea unei activități din sectorul termoelectric fără licență în acest sens.

(4) Încălțările prevăzute la alin. (3) săvârșite în mod repetat se sancționează cu amendă în mărime de la 5% la 10% din cifra de afaceri anuală a titularului de licență.

(4¹) În limitele prevăzute la alin. (1), Agenția aplică sancțiuni și pentru încălcarea repetată sau gravă a obligațiilor privind: a) contorizarea, subcontorizarea și citirea la distanță; b) exactitatea și gratuitatea facturilor și accesului la date; c) informațiile și drepturile contractuale; d) examinarea reclamațiilor; e) accesul nediscriminatoriu și racordarea furnizorilor terți; f) elaborarea și implementarea planurilor de conformare și dezvoltare.

(5) La individualizarea sancțiunii se iau în considerare gravitatea și durata încălcării, prejudiciul cauzat, avantajul obținut, cooperarea persoanei, măsurile de remediere și încălcările anterioare. Sancțiunile sunt efective, proporționale și cu efect de descurajare.

Capitolul IX DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 61. Dispoziții finale și tranzitorii

(1) Prezenta lege intră în vigoare la expirarea a 6 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția dispozițiilor pentru care prezentul articol stabilește alte termene.

(2) Licențele valabile la data intrării în vigoare a prezentei legi rămân valabile până la expirarea termenului lor. Titularii se conformează noilor condiții de activitate în termen de 6 luni de la aprobarea actelor normative de reglementare relevante.

(3) Contractele de furnizare încheiate anterior rămân valabile. Furnizorii le aduc în concordanță cu cerințele prezentei legi și comunică consumatorilor rezumatul condițiilor actualizate în termen de 12 luni de la intrarea în vigoare.

(4) Guvernul, în termen de 6 luni de la publicarea prezentei legi: a) prezintă Parlamentului propuneri de armonizare a legislației; b) aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta

lege; c) aprobă criteriile și metodologia privind fezabilitatea tehnică și eficiența din punctul de vedere al costurilor a contorizării individuale și a repartitoarelor; d) aprobă normele de repartizare a consumurilor și costurilor; e) aprobă metodologia planurilor locale și a analizelor cost-beneficiu.

(5) Agenția, în termen de 12 luni de la publicarea prezentei legi, aprobă sau aduce în concordanță cu aceasta Regulamentul privind furnizarea energiei termice, metodologia tarifară, regulamentele privind investițiile și dezvoltarea, indicatorii de calitate, accesul și racordarea, facturarea, datele de consum și soluționarea extrajudiciară a neînțelegerilor.

(6) Distribuitorii sistemelor existente cu o producție totală de căldură și răcire de peste 5 MW care nu îndeplinesc criteriile unui sistem eficient prezintă Agenției primul plan de conformare în termen de 12 luni de la aprobarea metodologiei și îl actualizează ulterior o dată la 5 ani.

(7) Autoritățile administrației publice locale ale localităților cu o populație totală mai mare de 45 000 de locuitori aprobă primele planuri locale privind încălzirea și răcirea în termen de 24 de luni de la aprobarea recomandărilor metodologice.

(8) Echipamentele de măsurare și repartitoare individuale existente care nu pot fi citite de la distanță se transformă sau se înlocuiesc până la data stabilită în tabelul național de transpunere/adaptare, cu excepția cazurilor în care măsura nu este eficientă din punctul de vedere al costurilor. Data trebuie introdusă expres în lege înainte de avizare.

(9) Furnizorii și intermediarii de servicii aplică cerințele privind factura, informațiile de consum, gratuitatea și costurile rezonabile ale subcontorizării în termen de 6 luni de la aprobarea actelor normative prevăzute la alin. (4) și (5).

(10) La data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, cu excepția dispozițiilor tranzitorii care continuă să producă efecte potrivit alin. (2) și (3).

METODOLOGIA DE DETERMINARE A EFICIENȚEI PROCESULUI DE COGENERARE

Valorile utilizate pentru calculul eficienței cogenerării și al economiilor de energie primară se determină în baza exploatării estimate sau efective a unității de cogenerare, în condiții normale de utilizare.

1. Cogenerarea de înaltă eficiență

În sensul prezentei legi, cogenerarea de înaltă eficiență îndeplinește următoarele criterii:

a) producția în sistem de cogenerare de la unitățile de cogenerare asigură economii de energie primară, calculate în conformitate cu pct. 2 din prezenta anexă, de cel puțin 10%, comparativ cu valorile de referință pentru producerea separată de energie electrică și termică;

b) producția unităților de mică putere și a unităților de microcogenerare care asigură economii de energie primară poate fi considerată drept cogenerare de înaltă eficiență;

c) în cazul unităților de cogenerare care sunt construite sau reabilite substanțial, emisiile directe de dioxid de carbon provenite din producția de cogenerare alimentată cu combustibili fosili sunt mai mici de 270 gCO₂ per 1 kWh de energie produsă prin cogenerare (inclusiv încălzire/răcire, putere și energie mecanică);

d) unitățile de cogenerare puse în funcțiune înainte de 10 octombrie 2023 pot deroga de la această cerință până la 1 ianuarie 2034, cu condiția să aibă un plan de reducere progresivă a emisiilor pentru a atinge pragul de mai puțin de 270 gCO₂ per 1 kWh până la 1 ianuarie 2034 și să fi notificat acest plan operatorilor și autorităților competente relevante.

Atunci când se construiește sau se supune unei reabilitări substanțiale o unitate de cogenerare, Agenția, în colaborare cu organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, se asigură că nu există nicio creștere a consumului de combustibili fosili, cu excepția gazelor naturale, în sursele de căldură existente, comparativ cu consumul anual mediu înregistrat în ultimii trei ani calendaristici de funcționare deplină dinaintea reabilitării, și că nicio sursă nouă de căldură din sistemul respectiv nu utilizează alți combustibili fosili decât gazele naturale.

2. Calculul economiilor de energie primară

Cantitatea de economii de energie primară rezultată în urma producerii în regim de cogenerare a energiei electrice și termice, definită în conformitate cu anexa nr. 2, se calculează pe baza următoarelor formule:

$$PES = \left(1 - \frac{1}{\frac{CHP H_{\eta}}{Ref H_{\eta}} + \frac{CHP E_{\eta}}{Ref E_{\eta}}} \right) \times 100\%$$

unde:

PES reprezintă economiile de energie primară;

CHP H_η reprezintă eficiența termică a producerii în cogenerare, definită ca raportul dintre producția anuală de energie termică utilă și echivalentul energetic al combustibilului utilizat pentru producerea de energie termică utilă și energie electrică în regim de cogenerare;

Ref H_η reprezintă valoarea de referință a eficienței pentru producerea separată de energie termică;

CHP E_η reprezintă eficiența electrică a producerii în cogenerare, definită ca raportul dintre producția anuală de energie electrică în regim de cogenerare și echivalentul energetic al

combustibilului utilizat pentru producerea de energie termică utilă și energie electrică în regim de cogenerare. În cazul în care o unitate de cogenerare produce energie mecanică, cantitatea anuală de energie electrică produsă prin cogenerare poate fi mărită cu un element suplimentar, care reprezintă cantitatea de energie electrică echivalentă cu cea de energie mecanică. Acest element suplimentar nu creează dreptul de emitere a garanțiilor de origine, în conformitate cu art. 15, alin. (3-5) din prezenta lege;

$Ref E\eta$ reprezintă valoarea de referință a eficienței pentru producerea separată de energie electrică.

3. Calculul economiilor de energie în cazul utilizării metodei de calcul alternativ

3.1. Calculul economiilor de energie primară rezultate ca urmare a producerii de energie termică și energie electrică și mecanică se face după cum este indicat mai jos, fără a utiliza prevederile anexei nr. 2, pentru a exclude din acest proces cantitățile de energie termică și energie electrică ce nu sînt rezultate din cogenerare. O astfel de producție poate fi considerată ca fiind cogenerare de înaltă eficiență, cu condiția să îndeplinească criteriile de eficiență stabilite la pct. 1 din prezenta anexă și, pentru unitățile de cogenerare cu capacitate electrică mai mare de 25 MW_e, eficiența globală să fie mai mare de 70%.

3.2. Determinarea cantității de energie electrică produsă prin cogenerare în contextul acestei producții, pentru emiterea unei garanții de origine și în scop statistic, se efectuează în conformitate cu anexa nr. 2.

3.3. Dacă economiile de energie primară pentru un proces se calculează utilizînd metoda de calcul alternativ indicată mai sus, economiile de energie primară se calculează în baza formulei menționate la pct. 2 din prezenta anexă, înlocuind „ $CHP H\eta$ ” cu „ $H\eta$ ” și „ $CHP E\eta$ ” cu „ $E\eta$ ”, unde:

$H\eta$ reprezintă eficiența termică a procesului, definită ca raportul dintre producția anuală de energie termică și echivalentul energetic al combustibilului utilizat pentru producerea energiei termice utile și a energiei electrice;

$E\eta$ reprezintă eficiența electrică a procesului, definită ca raportul între producția anuală de energie electrică și echivalentul energetic al combustibilului utilizat pentru producerea energiei termice utile și a energiei electrice. În cazul în care o unitate de cogenerare produce energie mecanică, energia electrică produsă anual prin cogenerare poate fi mărită printr-un element suplimentar, care reprezintă cantitatea de energie electrică echivalentă cu cea de energie mecanică. Acest element suplimentar nu creează dreptul de emitere a garanțiilor de origine, în conformitate cu art. 15, alin. (3-5) din prezenta lege.

4. La efectuarea calculelor în conformitate cu punctele 2 și 3 din prezenta anexă, pot fi utilizate perioade de raportare, altele decât cele anuale..

5. Pentru unități de microcogenerare, calculul economiilor de energie primară se poate face pe baza datelor certificate.

6. Valorile de referință ale eficienței pentru producerea separată de energie electrică și termică

6.1. Respectiv valorile de referință armonizate ale eficienței constau dintr-o matrice de valori diferențiate prin factori relevanți, printre care anul construcției și tipurile de combustibil, și trebuie să se bazeze pe o analiză bine fundamentată care să ia în considerare, între altele, datele de exploatare în condiții realiste, combinația de combustibili și condițiile climatice, precum și tehnologiile de cogenerare aplicate.

6.2. Valorile de referință ale eficienței pentru producerea separată de energie termică și electrică în conformitate cu formula prezentată la pct. 2 din prezenta anexă, stabilesc eficiența de

exploatare a producerii separate de energie termică și electrică pe care cogenerarea intenționează să o înlocuiască.

6.3. Valorile de referință ale eficienței se calculează în conformitate cu următoarele principii:

a) pentru unitățile de cogenerare, compararea cu producerea separată de energie electrică trebuie să aibă la bază principiul comparării acelorași tipuri de combustibil;

b) fiecare unitate de cogenerare se compară cu tehnologia cea mai bună și justificabilă din punct de vedere economic pentru producerea separată de energie termică și electrică disponibilă pe piață în anul construirii unității de cogenerare;

c) pentru unitățile de cogenerare mai vechi de 10 ani, valorile de referință ale eficienței se stabilesc pe baza valorilor de referință corespunzătoare unităților cu vechime de 10 ani;

d) valorile de referință ale eficienței pentru producerea separată de energie electrică și termică reflectă condițiile climatice locale.

PRINCIPII GENERALE PENTRU CALCULUL ENERGIEI ELECTRICE PRODUSE PRIN COGENERARE

Partea I. Principii generale

1. Valorile folosite pentru calculul energiei electrice produse prin cogenerare se determină pe baza exploatării estimate sau efective a unității de cogenerare în condiții normale de utilizare. Pentru unitățile de microcogenerare, calculul se poate baza pe valori certificate.

2. Producția de energie electrică prin cogenerare se consideră egală cu producția totală anuală de energie electrică a unității respective, măsurată la bornele generatoarelor principale, dacă sunt îndeplinite următoarele condiții:

a) în unitățile de cogenerare cu tehnologii de tipurile b), d), e), f), g) și h) menționate în partea II din prezenta anexă, cu o eficiență globală anuală stabilită la un nivel de cel puțin 75 %; și

b) în unitățile de cogenerare cu tehnologii de tipurile a) și c) menționate în partea II din prezenta anexă, cu o eficiență globală anuală stabilită la un nivel de cel puțin 80 %.

3. În unitățile de cogenerare cu tehnologii de tipurile b), d), e), f), g) și h) menționate în partea II din prezenta anexă, a căror eficiență globală anuală este mai mică decât valoarea prevăzută la pct. 2 lit. a), sau în unitățile cu tehnologii de tipurile a) și c) menționate în partea II din prezenta anexă, a căror eficiență globală anuală este sub valoarea menționată la pct. 2 lit. b), energia electrică produsă prin cogenerare se calculează cu următoarea formulă:

$$E_{chp} = H_{CHP} \times C,$$

unde:

E_{CHP} este cantitatea de energie electrică produsă prin cogenerare;

C este raportul dintre energia electrică și energia termică;

H_{CHP} este cantitatea de energie termică utilă produsă prin cogenerare (calculată, în acest sens, ca producția totală de energie termică minus orice cantitate de energie termică produsă în cazane separate sau prin extracție de abur viu din generatorul de abur, înainte de turbină).

4. Calculul energiei electrice produse prin cogenerare trebuie să aibă la bază raportul efectiv dintre energia electrică și energia termică. Dacă nu se cunoaște raportul efectiv dintre energia electrică și energia termică a unei unități de cogenerare, se pot folosi următoarele valori implicite, în special pentru scopuri statistice, pentru unități cu tehnologii de tipurile a), b), c), d) și e) menționate în partea II din prezenta anexă, cu condiția ca energia electrică produsă prin

cogenerare să fie mai mică sau egală cu producția de energie electrică totală a unității:

Tipul unității de cogenerare	Raportul energie electrică/energie Termică, C
Turbină cu gaze în ciclu combinat, cu recuperare de căldură	0,95
Turbină cu abur cu contrapresiune	0,45
Turbină cu abur cu condensatie	0,45
Turbină cu gaze cu recuperare de căldură	0,55
Motor cu ardere internă	0,75

5. Pentru unitățile de cogenerare de tipurile f), g), h), i) și j), menționate în partea II din prezenta anexă, Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei poate introduce valori implicite pentru raportul energie electrică/energie termică, cu condiția ca acestea să fie publicate și notificate Comisiei Europene.

6. Dacă o parte din echivalentul energetic al cantității de combustibil consumat în procesul de cogenerare este recuperată sub formă de produse chimice și reciclată, această parte poate fi scăzută din cantitatea totală de combustibil consumat, înainte de calcularea eficienței globale menționate la pct. 2 și 3 din prezenta anexă.

7. În cazul funcționării în regim de cogenerare la o sarcină redusă, raportul dintre energia electrică și energia termică poate fi determinat drept raportul dintre energia electrică și energia termică utilă în cazul funcționării în regim de cogenerare la o sarcină redusă, utilizând datele operaționale specifice ale unității respective de cogenerare .

8. La efectuarea calculului în conformitate cu punctele 2 și 3 din prezenta anexă, pot fi utilizate perioade de raportare, altele decât cele anuale..

Partea II. Tehnologii de cogenerare care intră sub incidența prezentei legi

Sub incidența prezentei legi intră următoarele tehnologii de cogenerare:

- a) turbină cu gaze în ciclu combinat, cu recuperare de căldură;
- b) turbină cu abur cu contrapresiune;
- c) turbină cu abur cu condensatie;
- d) turbină cu gaze cu recuperare de căldură;
- e) motor cu ardere internă;
- f) microturbine;
- g) motoare Stirling;
- h) pile de combustie;
- i) motoare cu abur;
- j) cicluri Rankine pentru fluide organice.

POTENȚIALUL EFICIENȚEI ENERGETICE ÎN CONTEXTUL SERVICIILOR DE ÎNCĂLZIRE ȘI RĂCIRE

Evaluarea cuprinzătoare a potențialului național a serviciilor de încălzire și răcire, menționată la art. 12 alin. (1) din prezenta lege, include și se bazează pe următoarele elemente:

Partea I Prezentarea generală a sistemelor de încălzire și răcire

1. Se prezintă cererea de încălzire și răcire exprimată în energie utilă estimată (cantitatea de energie termică necesară pentru a satisface cererea de încălzire și răcire a consumatorilor finali) și consumul final de energie, exprimat în GWh pe an (prin utilizarea celor mai recente date disponibile), pe următoarele sectoare:

- (a) sectorul rezidențial;
- (b) sectorul serviciilor;
- (c) sectorul industrial;
- (d) orice alt sector care consumă în mod individual mai mult de 5 % din cererea națională totală utilă de încălzire și răcire.

2. Se realizează identificarea sau, în cazul literei (a) subpunctul (i), identificarea sau estimarea furnizării actuale de încălzire și răcire:

- (a) prin tehnologie, în GWh pe an (prin utilizarea celor mai recente date disponibile), în sectoarele menționate la punctul 1, acolo unde este posibil, făcându-se distincție între energia obținută din surse fosile și energia obținută din surse regenerabile:

- (i) furnizate *in situ*, în gospodării și în unități de servicii, prin:

- cazane destinate exclusiv producerii căldurii;
 - cogenerare de înaltă eficiență;
 - pompe de căldură;
 - alte tehnologii și surse aflate *in situ*;

- (ii) furnizate *in situ*, în alte locuri decât în gospodării și în unități de servicii, prin:

- cazane destinate exclusiv producerii căldurii;
 - cogenerare de înaltă eficiență;
 - pompe de căldură;
 - alte tehnologii și surse aflate *in situ*;

- (iii) furnizate *ex situ*, prin:

- cogenerare de înaltă eficiență;
 - căldură reziduală;
 - alte tehnologii și surse *ex situ*;

- (b) identificarea de instalații care generează căldură sau frig rezidual și a potențialului lor de a furniza servicii de încălzire sau răcire, în GWh pe an:

- (i) instalații termice de generare a energiei electrice care pot furniza sau pot fi modernizate pentru a furniza căldură reziduală, cu o putere termică totală mai mare de 50 MW;

- (ii) instalații de cogenerare care utilizează tehnologiile menționate în partea II din anexa nr.2, cu o putere termică totală mai mare de 20 MW;

- (iii) instalații de incinerare a deșeurilor;

- (iv) instalații care utilizează surse de energie regenerabile cu o putere termică totală mai mare de 20 MW, altele decât instalațiile menționate la subpunctele (i) și (ii), care generează încălzire și răcire cu ajutorul energiei obținute din surse regenerabile;

- (v) instalații industriale cu o putere termică totală mai mare de 20 MW, care pot furniza căldură reziduală;
 - (c) ponderea raportată a energiei obținute din surse regenerabile și din căldura sau frigul rezidual din consumul de energie finală al sectorului de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire¹ în ultimii cinci ani, în conformitate cu Legea Nr.10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile.
3. Se prezintă date agregate privind unitățile de cogenerare din sisteme de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire, defalcate în cinci intervale de capacitate, care acoperă:
- (a) consumul de energie primară;
 - (b) eficiența globală;
 - (c) economii de energie primară;
 - (d) factorii de emisie de CO₂.
4. Se prezintă date agregate privind rețelele existente ale sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire, care furnizează energie termică și frig produse prin cogenerare, grupate în cinci intervale de capacitate, reflectând:
- (a) consumul total de energie primară;
 - (b) consumul de energie primară al unităților de cogenerare;
 - (c) ponderea cogenerării în furnizarea de încălzire sau răcire în sistem de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire;
 - (d) pierderile din sistemul de alimentare centralizată cu energie termică;
 - (e) pierderile din sistemul centralizat de răcire;
 - (f) densitatea racordării;
 - (g) ponderea sistemelor în funcție de regimul temperaturilor de funcționare.
5. Se elaborează o hartă a întregului teritoriu național în care sunt identificate, protejându-se totodată informațiile comerciale sensibile:
- (a) zonele cu cerere de încălzire și răcire rezultate din analiza de la punctul 1, utilizând criterii coerente pentru concentrarea pe zonele energetice dense din municipalități și din aglomerațiile urbane;
 - (b) punctele de furnizare a încălzire și răcirii existente, prezentate la punctul 2 litera (b), precum și instalațiile de distribuție a sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire;
 - (c) punctele de furnizare a încălzirii și răcirii planificate, prezentate la punctul 2 litera (b), precum și noile zone identificate pentru încălzirea și răcirea centralizată.
6. Se realizează o prognoză a tendințelor privind cererea de încălzire și răcire, exprimată în GWh, care să ofere o perspectivă pentru următorii 30 de ani, luând în considerare anumite previziuni pentru următorii 10 ani, modificările cererii în sectorul clădiri și în diferite sectoare industriale, precum și impactul politicilor și al strategiilor de gestionare a cererii, cum ar fi strategiile pe termen lung de renovare a clădirilor în temeiul Legii Nr. 282/2023 privind performanța energetică a clădirilor.

Partea II Obiective, strategii și măsuri de politică

¹ Identificarea energiei destinate răcirii din surse regenerabile se realizează în conformitate cu normele aprobate de Guvern, bazate pe actele normative delegate ale Uniunii Europene, adoptate în temeiul articolului 35 din Directiva (UE) 2018/2001 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, în scopul determinării volumului de energie din surse regenerabile utilizată pentru răcire și răcire centralizată. Până la intrarea în vigoare a metodologiei menționate, identificarea și monitorizarea acestei forme de energie se efectuează în baza unei metodologii aprobate de Agenție.

7. Se prezintă contribuția planificată a Republicii Moldova la obiectivele, țintele și contribuțiile sale naționale pentru cele cinci dimensiuni ale uniunii energetice, astfel cum este prevăzut la art. 8, alin. (2) din Regulamentul privind mecanismul de guvernare energetică și a acțiunilor climatice, realizată prin creșterea eficienței în materie de încălzire și răcire, în special în legătură cu art. 11, alin. (3) și cu art. 40, alin. (2) din Regulamentul respectiv, identificând care dintre aceste elemente sunt complementare în raport cu Planul național integrat privind energia și clima, notificat în temeiul art. 6 și al secțiunii a 3-a din Regulamentul respectiv.

8. Se prezintă o vedere de ansamblu asupra politicilor și măsurilor existente, astfel cum sunt descrise în cel mai recent raport prezentat în conformitate cu articolele 15-18, 54 și 55 din Regulamentul privind mecanismul de guvernare energetică și a acțiunilor climatice.

Partea III Analiza potențialului economic al eficienței în materie de încălzire și răcire

9. Se efectuează o analiză a potențialului economic² al diferitelor tehnologii de încălzire și răcire pentru întreg teritoriul național, utilizându-se analiza cost-beneficiu menționată la art. 12 alin. (3), și se identifică scenarii alternative pentru tehnologii mai eficiente, bazate pe surse regenerabile de încălzire și răcire, făcându-se distincție, după caz, între energia obținută din surse fosile și cea obținută din surse regenerabile. Analiza are în vedere următoarele tehnologii:

- (a) căldura reziduală și frigul rezidual din industrie;
- (b) incinerarea deșeurilor;
- (c) cogenerarea de înaltă eficiență;
- (d) sursele regenerabile de energie, cum ar fi energia geotermică, energia termosolară și biomasa, altele decât cele utilizate pentru cogenerarea de înaltă eficiență;
- (e) pompe de căldură;
- (f) reducerea pierderilor de căldură și frig din sistemele existente de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire;
- (g) încălzirea centralizată și răcirea centralizată.

10. Analiza potențialului economic include următoarele etape și considerații:

- (a) Considerații:
 - (i) analiza cost-beneficiu în sensul art. 12 alin. (3) include o analiză economică care ia în considerare factorii socioeconomiici și de mediu³, precum și o analiză financiară efectuată pentru a evalua proiectele din perspectiva investitorilor, iar ambele analize utilizează valoarea actualizată netă drept criteriu pentru evaluare;
 - (ii) scenariul de referință servește drept punct de plecare, ia în considerare politicile existente la momentul elaborării acestei evaluări cuprinzătoare⁴ și face legătura cu datele colectate în temeiul părții I și al părții II punctul 6 din prezenta anexă;
 - (iii) scenariile alternative la scenariul de referință țin seama de obiectivele privind eficiența energetică și energia din surse regenerabile din Regulamentul privind

² Analiza potențialului economic ar trebui să prezinte volumul de energie (în GWh) care poate fi generat anual de fiecare dintre tehnologiile analizate. Limitările și relațiile din cadrul sistemului energetic ar trebui, de asemenea, luate în considerare. Analiza poate utiliza modele bazate pe ipoteze care reprezintă funcționarea unor tipuri comune de tehnologii sau sisteme.

³ Inclusiv evaluarea menționată la art. 26³, alin. (4) din Legea Nr.10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile.

⁴ Data-limită pentru luarea în considerare a politicilor pentru scenariul de referință este sfârșitul anului care precedă anul până la sfârșitul căruia este scadentă evaluarea cuprinzătoare. Cu alte cuvinte, politicile adoptate în termen de un an înainte de termenul-limită pentru depunerea evaluării cuprinzătoare nu trebuie luate în considerare.

mecanismul de guvernare energetică și a acțiunilor climatice, fiecare scenariu conținând următoarele elemente în comparație cu scenariul de referință:

- potențialul economic al tehnologiilor examinate, utilizând drept criteriu de evaluare valoarea actualizată netă;
- reducerile de emisii de gaze cu efect de seră;
- economiile de energie primară în GWh pe an;
- impactul asupra ponderii energiei din surse regenerabile în mixul energetic național.

Scenariile care nu sunt fezabile din motive tehnice, financiare sau de reglementare națională pot fi excluse într-o etapă timpurie a analizei cost-beneficiu, în cazul în care acest lucru este justificat pe baza unor considerente documentate riguroase, explicit și temeinic.

În cadrul scenariilor analizate, evaluarea și procesul decizional trebuie să ia în considerare economiile de costuri și de energie generate de flexibilitatea sporită a furnizării de energie și de o funcționare optimizată a rețelelor de energie electrică, inclusiv costurile evitate și economiile realizate prin reducerea investiției în infrastructură.

(b) Costuri și beneficii

Costurile și beneficiile menționate la litera (a) includ cel puțin următoarele costuri și beneficii:

(i) costuri:

- costurile de investiții în ceea ce privește instalațiile și echipamentele;
- costurile de investiții în ceea ce privește rețele energetice asociate;
- costurile de exploatare variabile și fixe;
- costurile cu energia;
- costurile în ceea ce privește protecția mediului, sănătatea și siguranța, în măsura posibilului;
- costurile în ceea ce privește piața forței de muncă, securitatea energetică și competitivitatea, în măsura posibilului.

(ii) beneficii:

- valoarea producției livrate consumatorului (încălzire, răcire și energie electrică);
- beneficii externe, cum ar fi beneficiile în materie de mediu, de emisii de gaze cu efect de seră și de sănătate și siguranță, în măsura posibilului;
- efectele asupra pieței forței de muncă, a securității energetice și a competitivității, în măsura posibilului.

(c) Scenarii relevante în raport cu scenariul de referință:

Trebuie luate în considerare toate scenariile relevante în raport cu scenariul de referință, inclusiv rolul încălzirii și răcirii individuale eficiente⁵. Analiza cost-beneficiu poate viza un proiect sau un grup de proiecte pentru o evaluare locală, regională sau națională mai largă, în scopul stabilirii celei mai benefice și eficiente soluții de încălzire sau răcire din punctul de vedere al costurilor, raportată la un scenariu de referință pentru o zonă geografică dată destinată planificării.

(d) Limitele și abordarea integrată:

- (i) limita geografică acoperă o zonă geografică bine definită și adecvată;
- (ii) analizele costuri-beneficii iau în considerare toate resursele de aprovizionare centralizate sau descentralizate relevante disponibile în cadrul sistemului și al limitei

⁵ Încălzire și răcire individuală eficientă înseamnă o opțiune privind furnizarea de încălzire și răcire individuală care, comparativ cu încălzirea și răcirea centralizată eficientă, reduce măsurabil consumul de energie primară din surse neregenerabile necesar pentru a furniza o unitate de energie livrată în cadrul unei limite de sistem relevante sau necesită același consum de energie primară din surse neregenerabile, dar la un cost inferior, ținând seama de energia necesară pentru extracție, conversie, transport și distribuție.

geografice, inclusiv tehnologiile avute în vedere în conformitate cu partea III punctul 9 din prezenta anexă, precum și tendințele și caracteristicile cererii de încălzire și răcire.

(e) Ipoteze:

- (i) se formulează ipoteze, în scopul analizelor costuri-beneficii, cu privire la prețurile factorilor majori de consum și de producție, precum și cu privire la rata de actualizare;
 - (ii) rata de actualizare utilizată în analiza economică pentru calculul valorii actualizate nete se alege în conformitate cu orientările europene sau naționale;
 - (iii) se folosesc prognozele naționale, europene sau internaționale pentru evoluția prețurilor la energie dacă acestea corespund contextului lor național, regional sau local;
 - (iv) prețurile utilizate în analiza economică reflectă costurile și beneficiile socioeconomice. Costurile externe, cum ar fi efectele asupra mediului și asupra sănătății, ar trebui să fie luate în considerare, în măsura posibilului, și anume atunci când există un preț de piață sau atunci când acesta este deja inclus în reglementările europene sau naționale.
- (f) Analiză de sensibilitate: se include o analiză de sensibilitate pentru a evalua costurile și beneficiile unui proiect sau ale unui grup de proiecte, fundamentată pe factori variabili care au un impact semnificativ asupra rezultatului calculelor, cum ar fi variațiile prețurilor la energie, nivelurile cererii, ratele de actualizare precum și alți parametri relevanți.

Partea IV Noi strategii și măsuri de politică potențiale

11. Se include o prezentare generală a noilor măsuri de politică legislativă și nelegislativă⁶ adoptate pentru a realiza potențialul economic identificat în conformitate cu punctele 9 și 10, împreună cu o previziune referitoare la:

- (a) reducerile de emisii de gaze cu efect de seră;
- (b) economiile de energie primară în GWh pe an;
- (c) impactul asupra ponderii cogenerării de înaltă eficiență;
- (d) impactul asupra ponderii energiei din surse regenerabile în mixul energetic național și în sectorul de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire;
- (e) legăturile cu programarea financiară națională și economiile de costuri pentru bugetul public și participanții la piață;
- (f) estimarea impactului financiar al măsurilor de sprijin public, după caz, indicând bugetul lor anual și identificând elementul de ajutor potențial.

⁶ Această prezentare generală include măsurile și programele de finanțare care pot fi adoptate pe parcursul perioadei de realizare a evaluării cuprinzătoare, fără a se aduce atingere unei notificări separate a schemelor de sprijin public pentru evaluarea ajutoarelor de stat.

GARANȚIA DE ORIGINE PENTRU ENERGIA ELECTRICĂ PRODUSĂ ÎN REGIM DE COGENERARE DE ÎNALTĂ EFICIENȚĂ

1. Garanția de origine menționată la art. 15 alin. (3) din prezenta lege le permite producătorilor să demonstreze că energia electrică pe care o vînd este produsă prin cogenerare de înaltă eficiență și este emisă în acest scop pe baza cererii depuse de producător.

2. Agenția adoptă măsuri pentru a se asigura că:

a) garanția de origine:

– este corectă și veridică;

– este emisă, transferată și anulată în format electronic;

b) o unitate de energie electrică produsă în regim de cogenerare de înaltă eficiență este luată în considerare o singură dată.

3. Garanția de origine trebuie să conțină cel puțin următoarele informații:

a) identitatea, amplasarea, tipul și capacitatea (termică și electrică) a instalației în care a fost produsă energia electrică în cauză;

b) data și locul producției;

c) puterea calorică inferioară a combustibilului din care a fost produsă energia electrică;

d) cantitatea de energie termică produsă împreună cu energia electrică și utilizarea acesteia;

e) cantitatea de energie electrică produsă prin cogenerare de înaltă eficiență, în conformitate cu anexa nr. 1, pe care o reprezintă garanția de origine;

f) economiile de energie primară calculate în conformitate cu anexa nr. 1, pe baza valorilor de referință armonizate ale eficienței menționate la pct. 6 din anexa nr. 1;

g) eficiența nominală de producere a energiei electrice și termice a instalației;

h) dacă și în ce măsură instalația a beneficiat de sprijin pentru investiții;

i) dacă și în ce măsură unitatea de energie a beneficiat în orice alt mod de o schemă națională de sprijin și tipul schemei de sprijin;

j) data la care instalația a fost pusă în funcțiune;

k) data și țara emiterii garanției și un număr de identificare unic al acesteia.

4. Garanția de origine se emite pentru o unitate de energie electrică produsă prin cogenerare (pentru fiecare 1 MWh). Aceasta se referă la producția brută de energie electrică măsurată în punctul de măsurare și livrată către rețeaua electrică.

ANALIZA COST-BENEFICIU

1. Analiza cost-beneficiu oferă informații în scopul realizării măsurilor menționate la art. 12 alin. (3) și la art. 14 alin. (4).

2. În cazul în care se planifică construcția sau reabilitarea unei instalații care produce exclusiv energie electrică sau o instalație fără recuperator de căldură, se realizează o comparație între instalația sau reabilitarea planificată și o instalație echivalentă care produce aceeași cantitate de energie electrică sau de energie termică de proces, dar care recuperează căldura reziduală și furnizează energie termică prin cogenerare de înaltă eficiență și/sau prin sistemul de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire.

3. În cadrul unei limite geografice concrete, evaluarea ia în considerare instalația planificată, precum și eventualele puncte relevante, existente cu cerere de încălzire sau de răcire care ar putea fi alimentate prin intermediul acesteia, ținând seama de posibilitățile raționale, de exemplu fezabilitatea tehnică și de distanță.

4. Limita de sistem se stabilește astfel încât să includă instalația planificată, precum și sarcinile de încălzire și de răcire, cum ar fi clădirea/clădirile și procesul industrial. În cadrul acestei limite de sistem, se determină costul total de furnizare a energiei termice și electrice pentru ambele cazuri, iar apoi acestea se compară.

5. Sarcina de încălzire sau de răcire include sarcina de încălzire sau de răcire existentă, cum ar fi cea a unei instalații industriale sau a unui sistem de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire. De asemenea, în zonele urbane, sarcina de încălzire sau de răcire include și costurile estimate în cazul în care un grup de clădiri sau o zonă dintr-un oraș ar fi alimentată cu energie termică și/sau ar fi conectată la un nou sistem de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire.

6. Analiza cost-beneficiu se bazează pe o descriere a instalației planificate și a instalației/instalațiilor de comparație, cu referire la capacitatea electrică și termică, după caz, la tipul de combustibil, la regimul de utilizare prevăzut și la numărul estimat de ore de funcționare pe an, luând în considerare amplasarea și cererea de energie electrică și termică.

7. O evaluare a utilizării căldurii reziduale ia în considerare tehnologiile actuale. Evaluarea trebuie să țină seama de utilizarea directă a căldurii reziduale, ridicarea potențialului acesteia la niveluri de temperatură mai ridicate ori combinarea acestor două opțiuni. În cazul recuperării căldurii reziduale la fața locului, se evaluează cel puțin utilizarea schimbătoarelor de căldură, a pompelor de căldură și a tehnologiilor de transformare a căldurii în energie electrică. În cazul recuperării căldurii reziduale în afara amplasamentului, trebuie evaluate ca puncte potențiale de cerere cel puțin instalațiile industriale, exploatațiile agricole și sistemele de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire.

8. În scopul efectuării comparației, se iau în considerare cererea de energie termică și tipurile de încălzire și răcire utilizate de punctele cu cerere de încălzire sau de răcire din vecinătate. Comparația în cauză include și costurile de infrastructură aferente atât instalației planificate, cât și instalației de referință.

9. Analiza cost-beneficiu efectuată în scopul realizării prevederilor art. 14 alin. (4) include o analiză economică axată pe componenta financiară, care reflectă tranzacțiile reale de fluxuri de lichidități rezultate din investițiile în instalații individuale și din operarea acestora.

10. Se consideră proiecte cu rezultate pozitive în ceea ce privește analiza cost-beneficiu proiectele în cazul cărora suma beneficiilor actualizate în cadrul analizei economice și financiare depășește suma costurilor actualizate (surplus costuri-beneficii).

11. Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei stabilește principiile directe privind metodologia, ipotezele și orizontul de timp pentru efectuarea analizei economice și poate solicita producătorilor de energie electrică și energie termică, întreprinderilor industriale, operatorilor sistemului de distribuție sau altor întreprinderi care intră sub incidența limitei de sistem și a limitei geografice definite, să furnizeze date necesare evaluării costurilor și beneficiilor pentru o instalație individuală.

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul Legii cu privire la energia termică și promovarea cogenerării

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului de act normativ
Proiectul Legii cu privire la energia termică și promovarea cogenerării a fost elaborat de către Ministerul Energiei.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1 Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Proiectul de lege a fost elaborat în temeiul acțiunii normative nr. 31 din Clusterul 4 „Agenda verde și conectivitatea sustenabilă”, Capitolul 15 „Energie” al Programului național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025–2029, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 306/2025. Elaborarea proiectului este determinată, de asemenea, de necesitatea asigurării coerenței cadrului normativ național în domeniul energiei termice cu obiectivele stabilite în documentele naționale de politici publice, inclusiv în Planul național integrat pentru energie și climă 2025–2030, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 86/2025, și în Strategia energetică a Republicii Moldova până în anul 2050, precum și de necesitatea alinierii cadrului normativ național la acquis-ul Uniunii Europene relevant pentru sectorul termoeenergetic și la angajamentele asumate de Republica Moldova în cadrul Comunității Energetice.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
Elaborarea proiectului este determinată de necesitatea modernizării și consolidării cadrului juridic aplicabil sectorului termoeenergetic, în condițiile evoluției tehnologice, ale necesității creșterii eficienței energetice, diversificării surselor de energie, decarbonizării sectorului și alinierii cadrului național la cerințele acquis-ului Uniunii Europene și la angajamentele asumate de Republica Moldova în cadrul Comunității Energetice. Cadrul normativ existent, reglementat în principal prin Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, a fost elaborat într-un context tehnologic, economic și instituțional diferit de cel actual. Dezvoltarea surselor regenerabile, apariția unor noi tehnologii de stocare a energiei termice, valorificarea căldurii reziduale, digitalizarea sistemelor de măsurare și gestionare a consumului, precum și necesitatea integrării eficiente a sistemelor termoeenergetice în procesul de tranziție energetică impun revizuirea și consolidarea cadrului legislativ. Totodată, sunt necesare mecanisme mai clare privind planificarea dezvoltării sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire, evaluarea potențialului de eficiență energetică, dezvoltarea și modernizarea infrastructurii, accesul și racordarea la rețele, achiziția energiei termice, contorizarea, facturarea, protecția consumatorilor și asigurarea continuității serviciilor. Principala problemă abordată prin prezentul proiect constă în caracterul insuficient de integrat și corelat al cadrului normativ existent, care nu asigură condițiile necesare pentru consolidarea, modernizarea și dezvoltarea sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică (SACET), sporirea eficienței energetice și valorificarea eficientă a resurselor energetice, în conformitate cu obiectivele stabilite în Planul național integrat pentru energie și climă 2025–2030, în Strategia energetică a Republicii Moldova până în anul 2050, precum și cu cerințele relevante ale acquis-ului Uniunii Europene. În anul 2025, Republica Moldova a înregistrat o creștere semnificativă a capacităților instalate de surse de energie regenerabilă. La sfârșitul lunii septembrie 2025, capacitatea totală instalată

din surse regenerabile constituia 897,50 MW, în creștere cu 318,10 MW față de sfârșitul anului 2024. La sfârșitul anului 2025, capacitatea totală instalată a ajuns la 980,98 MW.

Această evoluție evidențiază necesitatea dezvoltării unor mecanisme adecvate pentru integrarea surselor regenerabile în sistemele de încălzire și răcire, inclusiv prin utilizarea pompelor de căldură, a instalațiilor de stocare a energiei termice, a căldurii reziduale și a cogenerării de înaltă eficiență.

Potrivit Planului național integrat pentru energie și climă până în anul 2030, sunt stabilite obiective privind realizarea unor economii noi de energie de minimum 0,8% anual începând cu anul 2024, atingerea unei ponderi de 40% a energiei din surse regenerabile în sectorul încălzirii și răcirii și creșterea ratei de renovare a clădirilor.

Principalele bariere care urmează a fi abordate prin proiectul noii legi sunt:

- caracterul fragmentar și insuficient corelat al cadrului normativ privind alimentarea centralizată cu energie termică, eficiența energetică și renovarea energetică a clădirilor;
- lipsa unor mecanisme suficient de clare de coordonare între autoritățile publice centrale și locale, operatorii sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică (SACET), furnizorii de servicii energetice și investitori;
- insuficiența stimulentei economice și a mecanismelor de finanțare pentru modernizarea infrastructurii termoelectrice și realizarea renovărilor aprofundate sau etapizate ale clădirilor;
- caracterul insuficient de previzibil al cadrului de reglementare necesar mobilizării investițiilor publice și private în modernizarea, extinderea și decarbonizarea SACET;
- integrarea insuficientă a măsurilor de renovare energetică a clădirilor în planificarea dezvoltării SACET;
- nivelul redus de utilizare a surselor regenerabile de energie, a cogenerării de înaltă eficiență, a căldurii reziduale și a tehnologiilor moderne de stocare a energiei termice;
- insuficiența instrumentelor de planificare pe termen mediu și lung, bazate pe evaluarea cererii de energie termică și a potențialului de economisire a energiei;
- accesul limitat al proprietarilor și consumatorilor la informații, consultanță tehnică și soluții de finanțare pentru eficiența energetică;
- insuficiența mecanismelor de protecție a consumatorilor vulnerabili și de asigurare a accesibilității serviciului de alimentare cu energie termică.

Continuitatea și calitatea serviciilor

Datele Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică indică menținerea unor probleme privind continuitatea și calitatea serviciilor de alimentare cu energie termică. Potrivit Raportului privind activitatea ANRE pentru anul 2024 evidențiază caracterul sistemic al problemelor legate de continuitatea și calitatea serviciilor de alimentare cu energie termică.

În anul 2025 au fost înregistrate 651 de întreruperi neprogramate ale serviciilor de alimentare cu energie termică, dintre care 578 la S.A. „Termoelectrica”. Totodată, au fost înregistrate 150 de întreruperi programate. În același an au fost înregistrate 300 de reclamații privind calitatea agentului termic și a apei calde menajere, dintre care 266 au vizat S.A. „Termoelectrica”.

Aceste date evidențiază necesitatea consolidării cadrului privind indicatorii de calitate, continuitatea serviciilor, obligațiile titularilor de licențe, informarea consumatorilor și mecanismele de compensare în cazul nerespectării parametrilor garanți.

Problemele privind continuitatea și calitatea serviciilor sunt strâns legate de starea infrastructurii și de eficiența operațională a sistemelor termoelectrice. În acest context, modernizarea infrastructurii, reducerea pierderilor, creșterea eficienței investițiilor și instituirea unor indicatori de calitate clari reprezintă elemente necesare pentru îmbunătățirea serviciilor furnizate consumatorilor.

Investițiile și modernizarea infrastructurii

Nivelul de realizare a investițiilor în sectorul termoelectric rămâne un factor important pentru modernizarea infrastructurii, reducerea pierderilor și creșterea fiabilității serviciilor.

În acest context, proiectul instituie mecanisme mai clare privind planificarea dezvoltării rețelelor termice, elaborarea planurilor de investiții, evaluarea eficienței investițiilor și corelarea investițiilor în infrastructura termoelectrică cu măsurile de eficiență energetică, renovarea clădirilor și evoluția cererii de energie termică.

Pierderile de energie termică

Potrivit datelor Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică pentru anul 2025, pierderile efective de energie termică au constituit 334,3 mii Gcal, reprezentând 19,61% din energia livrată de la colectoare, comparativ cu 303,5 mii Gcal și 18,08% în anul 2024. Pierderile recunoscute în tarife pentru anul 2025 au constituit 302,8 mii Gcal, respectiv 18,04%. Nivelul pierderilor evidențiază necesitatea accelerării modernizării infrastructurii și instituirii unor stimulente de reglementare orientate spre reducerea pierderilor și creșterea eficienței energetice.

Spre deosebire de alte sectoare reglementate (gaze naturale și electroenergetic), în sectorul termoelectric lipsește un mecanism de compensare automat pentru consumatori. Corespunzător, nu sunt stabilite sume fixe/variabile și proceduri standardizate de acordare automată a compensațiilor pentru nerespectarea indicatorilor garantați.

Una dintre cele mai eficiente și fezabile modalități de a îmbunătăți securitatea aprovizionării cu energie, de a limita impactul negativ asupra mediului și de a elimina sărăcia energetică este reducerea consumului de energie prin creșterea eficienței energetice.

Eficiența energetică și reducerea emisiilor

Consumul final de energie în sectorul rezidențial poate ajunge la aproximativ 1 257 ktep în anul 2030, comparativ cu 1 036 ktep în anul 2023, în ipoteza implementării unor măsuri de eficiență energetică, astfel cum sunt prevăzute în Planul Național Integrat pentru Energie și Climă 2030.¹ În mod corespunzător, cel mai mare potențial de economisire a energiei și de reducere a emisiilor de GES se regăsește în sectorul rezidențial, în raport cu nivelul consumului de energie aferent acestuia. Creșterea eficienței energetice constituie una dintre principalele modalități de reducere a consumului de energie, îmbunătățire a securității aprovizionării cu energie, diminuare a impactului asupra mediului și reducere a sărăciei energetice.

Conform Programului de dezvoltare cu emisii reduse al Republicii Moldova până în anul 2030, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 659/2023, Republica Moldova și-a asumat angajamentul de a atinge, până în anul 2030, ținta necondiționată de 70% de reducere a emisiilor nete a GES comparativ cu nivelurile anului 1990. Angajamentul de reducere a emisiilor ar putea crește până la 78% în mod condiționat, având suportul financiar și tehnic necesar al donatorilor internaționali.

În acest context, proiectul urmărește crearea unui cadru juridic care să permită dezvoltarea unor sisteme termoelectrice eficiente, flexibile și reziliente, capabile să integreze surse regenerabile, căldură reziduală, stocare de energie termică și cogenerare de înaltă eficiență.

Adoptarea proiectului de lege va contribui, de asemenea, la realizarea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă ale Agendei 2030, în special a Obiectivului nr. 7 – Energie curată și la prețuri accesibile, Obiectivului nr. 9 – Industrie, inovație și infrastructură, Obiectivului nr. 11 – Orașe și comunități durabile și Obiectivului nr. 13 – Acțiune climatică.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Obiectivul general al proiectului constă în crearea unui cadru juridic coerent pentru organizarea, reglementarea, funcționarea, dezvoltarea și monitorizarea sectorului termoelectric și a sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire, în vederea asigurării unor servicii sigure, continue, de calitate, eficiente energetic, accesibile și transparente, precum și a promovării cogenerării de înaltă eficiență, a surselor regenerabile de energie și a decarbonizării sectorului.

¹Strategia Energetică a Republicii Moldova până în anul 2050

https://energie.gov.md/sites/default/files/concept_strategia_energetica_act._clean_1.pdf

Pentru realizarea obiectivului general, proiectul urmărește:

- modernizarea și dezvoltarea durabilă a sectorului termoelectric;
- creșterea eficienței energetice și reducerea pierderilor de energie termică;
- consolidarea securității și continuității alimentării cu energie termică;
- crearea unui cadru juridic mai previzibil pentru investițiile publice și private;
- promovarea cogenerării de înaltă eficiență;
- promovarea integrării surselor regenerabile de energie în sistemele de încălzire și răcire;
- dezvoltarea stocării energiei termice;
- valorificarea căldurii și frigului rezidual;
- consolidarea mecanismelor de planificare și dezvoltare a sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire;
- instituirea unui cadru tarifar transparent și orientat spre eficiență;
- consolidarea protecției consumatorilor și a mecanismelor de compensare;
- îmbunătățirea contorizării, facturării și accesului consumatorilor la date privind consumul;
- instituirea unor mecanisme pentru prevenirea și gestionarea situațiilor de criză;
- alinierea cadrului național la cerințele relevante ale acquis-ului Uniunii Europene și la obligațiile asumate în cadrul Comunității Energetice.

Realizarea obiectivelor va fi urmărită prin indicatori privind, după caz, evoluția pierderilor de energie termică, calitatea și continuitatea serviciilor, nivelul de modernizare a infrastructurii, gradul de utilizare a surselor regenerabile și a cogenerării de înaltă eficiență, dezvoltarea capacităților de stocare, nivelul de contorizare și digitalizare, precum și gradul de realizare a planurilor de dezvoltare și investiții.

Indicatorii cantitativi, valorile de referință și țintele aferente urmează a fi stabilite în documentele de politici publice, planurile de dezvoltare și actele normative secundare aplicabile, în funcție de datele disponibile și de specificul fiecărui sistem.

Soluțiile propuse

Proiectul este structurat în nouă capitole și cuprinde cinci anexe.

Capitolul I – Dispoziții generale stabilește scopul, domeniul de aplicare și obiectivele legii, precum și noțiunile utilizate în sectorul termoelectric. Sunt consacrate principiul „eficiența energetică înainte de toate”, caracterul de serviciu public de interes general al producerii, distribuției și furnizării energiei termice, precum și obiectivele privind modernizarea, decarbonizarea și securitatea sectorului.

Capitolul II – Competențe administrative și de reglementare delimitează atribuțiile Guvernului, ale organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, ale Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, ale Centrului Național pentru Energie Durabilă și ale autorităților administrației publice locale în sectorul termoelectric.

Capitolul III – Promovarea cogenerării de înaltă eficiență și a sistemelor eficiente de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire reglementează evaluarea și planificarea serviciilor de încălzire și răcire, analizele cost-beneficiu, criteriile pentru sistemele eficiente, valorificarea căldurii și frigului rezidual, cogenerarea de înaltă eficiență, garanțiile de origine, stocarea energiei termice și utilizarea energiei termice rezultate din incinerarea și/sau cocinerarea deșeurilor în scopuri energetice.

Capitolul IV – Organizarea și licențierea activităților în sectorul termoelectric reglementează activitățile de producere, distribuție și furnizare a energiei termice, condițiile de licențiere, externalizarea anumitor servicii și control, obligațiile de serviciu public, accesul la infrastructură și continuitatea activităților licențiate.

Capitolul V – Producerea, distribuția și furnizarea energiei termice reglementează drepturile și obligațiile distribuitorilor și furnizorilor, dezvoltarea și exploatarea rețelelor, accesul și racordarea, întreruperea și limitarea livrării, gestionarea datelor de consum, contorizarea, subcontorizarea, repartizarea consumului, facturarea și informarea consumatorilor.

Capitolul VI – Protecția consumatorilor stabilește drepturile și obligațiile consumatorilor finali, cerințele privind calitatea serviciilor, protecția consumatorilor vulnerabili, transparența și confidențialitatea informațiilor, mecanismele de soluționare a reclamațiilor și mecanismele de compensare.

Capitolul VII – Dreptul de proprietate și drepturile de folosință ale terților reglementează utilizarea terenurilor și a altor bunuri necesare construirii, exploatării, întreținerii și modernizării rețelelor termice și instalațiilor termoelectrice. Sunt stabilite drepturile de folosință, servitute și acces ale unităților termoelectrice, precum și obligațiile privind notificarea, restabilirea bunurilor afectate și repararea prejudiciilor. Capitolul reglementează, de asemenea, exproprierea pentru cauză de utilitate publică, zonele de protecție a rețelelor termice și transmiterea infrastructurii către unitățile termoelectrice în condițiile legii.

Capitolul VIII – Examinarea și soluționarea plângerilor și a litigiilor. Răspunderea pentru încălcarea legislației în sectorul termoelectric reglementează mecanismele de monitorizare și control, raportarea informațiilor, examinarea reclamațiilor și răspunderea pentru încălcarea legislației.

Capitolul IX – Dispoziții finale și tranzitorii stabilește termenul de intrare în vigoare a legii și măsurile necesare pentru tranziția la noul cadru normativ, inclusiv valabilitatea licențelor și contractelor existente, termenele de conformare și obligațiile privind elaborarea și ajustarea actelor normative secundare. Totodată, se prevede abrogarea Legii nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării.

Proiectul cuprinde cinci anexe:

- *Anexa nr. 1 – Metodologia de determinare a eficienței procesului de cogenerare*, care stabilește criteriile și indicatorii utilizați pentru evaluarea eficienței producerii combinate a energiei electrice și termice;
- *Anexa nr. 2 – Principii generale pentru calculul energiei electrice produse prin cogenerare*, care stabilește regulile de determinare a cantității de energie electrică atribuite procesului de cogenerare;
- *Anexa nr. 3 – Potențialul eficienței energetice în contextul serviciilor de încălzire și răcire*, care stabilește elementele ce urmează a fie examinate în cadrul evaluării potențialului național de eficiență energetică în sectorul încălzirii și răcirii;
- *Anexa nr. 4 – Garanția de origine pentru energia electrică produsă în regim de cogenerare de înaltă eficiență*, care stabilește informațiile obligatorii și cerințele aplicabile emiterii garanțiilor de origine;
- *Anexa nr. 5 – Analiza cost-beneficiu*, care stabilește principiile, criteriile și elementele metodologice necesare evaluării fezabilității economice a soluțiilor de încălzire și răcire, inclusiv a cogenerării de înaltă eficiență, a valorificării căldurii reziduale și a sistemelor eficiente de alimentare centralizată.

În urma implementării proiectului se urmărește:

- crearea unui cadru legislativ unitar și predictibil pentru sectorul termoelectric;
- consolidarea planificării dezvoltării infrastructurii termoelectrice;
- îmbunătățirea calității și continuității serviciilor;
- reducerea pierderilor și creșterea eficienței energetice;
- creșterea ponderii surselor regenerabile și a cogenerării de înaltă eficiență în sectorul încălzirii și răcirii;
- dezvoltarea soluțiilor de stocare a energiei termice și valorificare a căldurii reziduale;
- îmbunătățirea contorizării și a accesului consumatorilor la informații;
- consolidarea protecției consumatorilor, inclusiv a celor vulnerabili;

- creșterea transparenței reglementării tarifare și a procesului investițional;
- apropierea cadrului național de cerințele relevante ale acquis-ului Uniunii Europene.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

În procesul de elaborare a proiectului au fost analizate următoarele opțiuni:

Opțiunea 1 – Menținerea cadrului normativ existent

Menținerea Legii nr. 92/2014 fără intervenții legislative suplimentare nu permite soluționarea în mod corespunzător a deficiențelor identificate. Această opțiune ar menține lacunele și necorelările existente privind dezvoltarea sistemelor de alimentare centralizată, eficiența energetică, integrarea surselor regenerabile, stocarea energiei termice, valorificarea căldurii reziduale, contorizarea, facturarea și protecția consumatorilor. De asemenea, ar limita posibilitatea alinierii cadrului normativ național la cerințele relevante ale acquis-ului Uniunii Europene și la angajamentele asumate în cadrul procesului de aderare și al Comunității Energetice. Prin urmare, această opțiune nu a fost reținută.

Opțiunea 2 – Modificarea și completarea Legii nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării

A fost examinată și posibilitatea modificării substanțiale a Legii nr. 92/2014 prin introducerea unor reglementări noi privind eficiența energetică, sistemele eficiente de alimentare centralizată, cogenerarea de înaltă eficiență, sursele regenerabile, stocarea energiei termice, căldura reziduală, contorizarea, facturarea și protecția consumatorilor. Această opțiune ar presupune însă modificarea unui număr considerabil de dispoziții ale Legii nr. 92/2014, inclusiv restructurarea competențelor instituționale, reorganizarea mecanismelor de reglementare, introducerea unor noi categorii de drepturi și obligații și actualizarea terminologiei.

În aceste condiții, menținerea structurii actualei legi ar putea afecta coerența, claritatea și predictibilitatea cadrului normativ și ar crește riscul menținerii unor necorelări între dispozițiile existente și noile mecanisme propuse. Din aceste considerente, această opțiune nu a fost reținută.

Opțiunea 3 – Elaborarea unei noi legi

Elaborarea unei noi legi permite sistematizarea integrală a cadrului juridic, eliminarea dispozițiilor depășite sau necorelate, introducerea unor mecanisme noi și delimitarea clară a competențelor instituționale. Noua lege permite, de asemenea, integrarea într-un singur act normativ a dispozițiilor referitoare la planificarea sectorului, eficiența energetică, cogenerarea de înaltă eficiență, sursele regenerabile, căldura reziduală, stocarea energiei termice, accesul la rețele, licențierea, contorizarea, facturarea, protecția consumatorilor și reglementarea tarifelor. Această opțiune a fost reținută.

În lipsa intervenției legislative în sectorul termoelectric, pot apărea următoarele consecințe:

- menținerea problemelor privind continuitatea și calitatea serviciilor;
- diminuarea atractivității și competitivității SACET;
- menținerea pierderilor energetice și utilizarea inefficientă a resurselor;
- limitarea integrării surselor regenerabile, a cogenerării de înaltă eficiență, a căldurii reziduale și a stocării energiei termice;
- menținerea necorelării dintre dezvoltarea infrastructurii termoelectrice și renovarea energetică a clădirilor;
- dificultăți în aplicarea principiului „eficiența energetică înainte de toate”;
- menținerea unor lacune în protecția și compensarea consumatorilor;
- întârzierea alinierii cadrului normativ național la cerințele relevante ale acquis-ului Uniunii Europene și la angajamentele asumate de Republica Moldova în cadrul Comunității Energetice.

În ceea ce privește aplicarea etapizată a unor prevederi, proiectul prevede dispoziții finale și tranzitorii care permit stabilirea unor termene de conformare diferențiate, astfel încât

obligățiile noi să poată fi implementate într-un mod previzibil și să nu afecteze continuitatea serviciilor.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Proiectul va avea impact asupra autorităților și instituțiilor publice cu atribuții în sectorul termoelectric, în special asupra Ministerului Energiei, Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, Centrului Național pentru Energie Durabilă și autorităților administrației publice locale.

Implementarea proiectului va presupune:

- delimitarea și consolidarea competențelor instituționale;
- elaborarea și actualizarea actelor normative secundare;
- elaborarea și actualizarea documentelor de planificare;
- monitorizarea indicatorilor de performanță ai sectorului;
- consolidarea mecanismelor de raportare și schimb de date;
- instruirea și consolidarea capacităților personalului implicat.

La etapa elaborării proiectului nu se estimează necesitatea unor alocări bugetare suplimentare distincte pentru implementarea acestuia. Atribuțiile noi urmează a fi exercitate, în principal, de autoritățile și instituțiile existente, în limitele competențelor stabilite de lege și ale resurselor bugetare aprobate.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Adoptarea și intrarea în vigoare a proiectului de lege nu generează, prin ele însele, necesitatea alocării unor mijloace financiare suplimentare din bugetul de stat. Atribuțiile stabilite autorităților și instituțiilor publice urmează a fi exercitate în limita competențelor și a alocărilor bugetare aprobate. Eventualele cheltuieli aferente măsurilor de implementare care vor fi instituite prin acte normative subsecvente, programe, scheme de sprijin sau proiecte investiționale vor fi evaluate și fundamentate financiar la etapa elaborării și aprobării acestora, în conformitate cu legislația bugetar-fiscală.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Proiectul va avea impact asupra titularilor de licențe, producătorilor, distribuitorilor, furnizorilor, operatorilor instalațiilor de stocare a energiei termice, investitorilor, administratorilor clădirilor și altor participanți la sector.

Impactul asupra întreprinderilor va consta, în principal, în:

- clarificarea drepturilor și obligațiilor;
- stabilirea unor cerințe mai clare privind planificarea și investițiile;
- consolidarea cerințelor privind calitatea serviciilor;
- modernizarea contorizării și gestionării datelor;
- introducerea sau consolidarea unor cerințe privind eficiența energetică;
- integrarea surselor regenerabile și a tehnologiilor de stocare;
- efectuarea analizelor cost-beneficiu;
- conformarea cu criteriile aplicabile sistemelor eficiente.

Aplicarea noilor prevederi poate genera costuri de conformare, în special pentru:

- instalarea sau modernizarea sistemelor de contorizare și subcontorizare;
- adaptarea sistemelor informaționale;
- colectarea, prelucrarea și raportarea datelor;
- elaborarea planurilor de dezvoltare;
- modernizarea infrastructurii;
- reducerea pierderilor;
- integrarea surselor regenerabile de energie, a căldurii reziduale, a cogenerării de înaltă eficiență și a instalațiilor de stocare.

Pentru întreprinderile mici și mijlocii, impactul va depinde de activitatea desfășurată și de nivelul de reglementare aplicabil. Cerințele administrative urmează a fi proporționale cu natura, amploarea și riscurile activității desfășurate.

Proiectul nu instituie restricții nejustificate asupra concurenței. Dimpotrivă, prin stabilirea unor reguli transparente și nediscriminatorii privind accesul la rețele, achiziția energiei termice și participarea la sector se urmărește crearea unor condiții previzibile pentru participanții existenți și potențiali.

Pe termen mediu și lung, proiectul poate genera efecte pozitive pentru sectorul privat prin reducerea costurilor de exploatare, creșterea eficienței, diversificarea surselor de producere și dezvoltarea unor oportunități noi de investiții și finanțare.

4.4. Impactul social

Proiectul va avea impact asupra consumatorilor casnici, instituțiilor publice, agenților economici și, în special, asupra consumatorilor vulnerabili.

Impactul social urmărit constă în:

- creșterea calității și continuității serviciilor;
- consolidarea drepturilor consumatorilor;
- creșterea transparenței facturării;
- accesul la informații privind consumul;
- instituirea unor mecanisme mai clare de compensare;
- consolidarea protecției consumatorilor vulnerabili;
- reducerea consumului de energie prin măsuri de eficiență energetică;
- îmbunătățirea accesibilității serviciilor de încălzire și răcire.

Pe termen scurt, aplicarea noilor cerințe poate presupune adaptarea consumatorilor și participanților la sector la noile mecanisme de contorizare, facturare și informare.

Pe termen mediu și lung, modernizarea infrastructurii și creșterea eficienței energetice pot contribui la reducerea consumului de energie, îmbunătățirea confortului termic și reducerea riscurilor asociate sărăciei energetice.

Implementarea proiectului poate genera, de asemenea, cerere pentru forță de muncă în domenii precum proiectarea, construcția, instalarea, exploatarea și întreținerea infrastructurii termoelectrice, integrarea surselor regenerabile, digitalizarea și dezvoltarea tehnologiilor de eficiență energetică.

Proiectul nu instituie măsuri discriminatorii și urmărește aplicarea principiilor egalității și nediscriminării în accesul la serviciile din sectorul termoelectric.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Proiectul are impact asupra prelucrării datelor cu caracter personal, în special în ceea ce privește gestionarea datelor privind consumatorii, consumul de energie termică, facturarea, contorizarea și accesul la anumite informații necesare realizării procedurilor de racordare, deconectare și furnizare a energiei termice.

Categoriile de date prelucrate pot include, după caz, date de identificare și contact ale consumatorilor, date privind locul de consum, date privind consumul de energie termică, date privind contractul și plățile, precum și alte date necesare executării raporturilor juridice. Prelucrarea datelor se va realiza numai în măsura necesară îndeplinirii scopurilor prevăzute de lege și cu respectarea legislației privind protecția datelor cu caracter personal, inclusiv a principiilor legalității, proporționalității, minimizării datelor, limitării scopului și securității prelucrării.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Proiectul nu instituie măsuri discriminatorii pe criteriul de sex și nu generează diferențe de tratament între femei și bărbați.

Prin proiect se urmărește asigurarea aplicării principiului egalității și nediscriminării în accesul la serviciile din sectorul termoelectric și la beneficiile rezultate din măsurile de eficiență energetică și modernizare a infrastructurii.

4.5. Impactul asupra mediului

Impactul proiectului asupra mediului este preponderent pozitiv pe termen mediu și lung.

Implementarea proiectului poate contribui la:

- reducerea consumului de combustibili fosili;
- reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră;
- reducerea emisiilor de poluanți atmosferici;
- creșterea eficienței producerii, distribuției și consumului de energie termică;
- reducerea pierderilor de energie termică;
- promovarea cogenerării de înaltă eficiență;
- promovarea energiei din surse regenerabile;
- valorificarea căldurii reziduale;
- dezvoltarea sistemelor de stocare a energiei termice;
- dezvoltarea unor sisteme eficiente de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire;
- creșterea rezilienței infrastructurii la efectele schimbărilor climatice;
- promovarea utilizării eficiente a resurselor și a principiilor economiei circulare, inclusiv prin valorificarea energetică a deșeurilor în condițiile legislației de mediu.

Pe termen scurt, în timpul lucrărilor de modernizare și extindere a infrastructurii pot apărea efecte locale și temporare, precum zgomot, praf, generarea de deșeuri sau perturbarea temporară a solului și a circulației. Aceste efecte urmează a fi prevenite sau diminuate prin respectarea legislației de mediu, aplicarea măsurilor de protecție și, după caz, obținerea actelor permise necesare.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Impactul proiectului poate fi evidențiat prin următoarele efecte:

Îmbunătățirea calității aerului - modernizarea instalațiilor termoelectrice, utilizarea tehnologiilor eficiente, promovarea surselor regenerabile de energie și valorificarea căldurii reziduale pot contribui la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și de poluanți atmosferici.

Creșterea securității energetice - reducerea pierderilor, diversificarea surselor de energie, creșterea eficienței energetice și integrarea surselor regenerabile pot contribui la diminuarea dependenței de combustibili importati și la creșterea rezilienței sectorului termoelectric.

Stimularea investițiilor și a inovării - un cadru juridic mai clar și mai previzibil poate facilita investițiile în modernizarea rețelelor, cogenerarea de înaltă eficiență, stocarea energiei termice, digitalizare și tehnologii cu emisii reduse.

Creșterea calității serviciilor și protecția consumatorilor - introducerea indicatorilor de calitate, a mecanismelor de compensare și a cerințelor privind contorizarea și facturarea transparentă va contribui la consolidarea drepturilor consumatorilor și la creșterea transparenței relațiilor dintre participanții la sector și consumatori.

Dezvoltarea economică și crearea locurilor de muncă - investițiile în infrastructura termoelectrică pot genera activitatea economică și noi locuri de muncă în domeniile proiectării, construcției, instalării, întreținerii, cercetării și dezvoltării tehnologiilor energetice.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația Uniunii Europene

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale Uniunii Europene în legislația națională

Proiectul asigură transpunerea parțială și sectorială a Directivei (UE) 2023/1791 a Parlamentului European și a Consiliului din 13 septembrie 2023 privind eficiența energetică și de modificare a Regulamentului (UE) 2023/955, în măsura în care dispozițiile acestea vizează sectorul termoelectric, sistemele de încălzire și răcire, cogenerarea, eficiența energetică și protecția consumatorilor.

Proiectul transpune, în măsura relevanței pentru domeniul reglementat, prevederile art. 2, art. 3, art. 14 alin. (1) și (2), art. 15 alin. (1)–(3), art. 16, art. 18, art. 20–24, art. 25 alin. (1)–(6), art. 26, precum și ale anexelor II, III și X–XII la Directiva (UE) 2023/1791.

Transpunerea integrală a Directivei (UE) 2023/1791 urmează a fi realizată etapizat, prin proiectul prezentei legi și prin actele normative sectoriale conexe, în funcție de domeniul de reglementare al dispozițiilor directivei. În acest sens, măsurile normative conexe prevăzute în Programul național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025–2029 includ, în special, modificarea Legii nr. 139/2018 privind eficiența energetică, prevăzută în acțiunea normativă nr. 7 din Capitolul 15 „Energie”, Clusterul 4, cu termen de realizare în perioada octombrie–decembrie 2026.

Alte prevederi ale Directivei care țin de domenii conexe sectorului termoelectric vor fi transpuse prin actele normative corespunzătoare, în termenele stabilite în Programul național de aderare și în concordanță cu măsurile prevăzute în tabelul de concordanță al proiectului.

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației Uniunii Europene

Proiectul instituie cadrul juridic și instituțional necesar pentru implementarea cerințelor europene în domeniul eficienței energetice, cogenerării de înaltă eficiență și sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire.

În acest scop, proiectul prevede:

- aplicarea principiului „*eficiența energetică înainte de toate*” la planificarea și dezvoltarea sectorului termoelectric;
- elaborarea și actualizarea evaluării cuprinzătoare a potențialului serviciilor de încălzire și răcire;
- elaborarea planurilor locale privind încălzirea și răcirea;
- efectuarea analizelor cost-beneficiu;
- stabilirea criteriilor progresive pentru calificarea sistemelor drept sisteme eficiente;
- instituirea planurilor de conformare pentru sistemele care nu îndeplinesc aceste criterii;
- promovarea cogenerării de înaltă eficiență;
- promovarea energiei din surse regenerabile;
- valorificării căldurii reziduale;
- dezvoltarea stocării energiei termice;
- instituirea sistemului garanțiilor de origine pentru energia electrică produsă în regim de cogenerare de înaltă eficiență;
- asigurarea accesului transparent și nediscriminatoriu la rețele;
- stabilirea condițiilor pentru racordarea și achiziționarea energiei termice;
- modernizarea sistemelor de contorizare și introducerea citirii la distanță;
- asigurarea accesului consumatorilor la datele privind consumul;
- consolidarea cerințelor privind facturarea și informarea consumatorilor;
- instituirea indicatorilor de calitate și a mecanismelor de compensare;
- consolidarea mecanismelor extrajudiciare de soluționare a reclamațiilor;
- delimitarea competențelor autorităților publice și ale entităților relevante;
- stabilirea termenelor pentru elaborarea și ajustarea actelor normative secundare.

Prin aceste măsuri se creează cadrul necesar pentru aplicarea funcțională a normelor europene în ordinea juridică națională și pentru realizarea angajamentelor asumate de Republica Moldova în procesul de aderare la Uniunea Europeană și în cadrul Comunității Energetice.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul privind inițierea procesului de elaborare a proiectului a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Energiei, în compartimentul „Transparență decizională, consultări publice”, precum și pe portalul guvernamental https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/18244.

7. Concluziile expertizelor

Concluziile urmează a fi incluse și reflectate în rezultatul procesului de avizare și expertizare a proiectului.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Proiectul se încorporează în cadrul normativ național în calitate de act legislativ special care reglementează organizarea, funcționarea, dezvoltarea și monitorizarea sectorului termoelectric. La data intrării în vigoare a prezentei legi se va abroga Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării.

Prevederile proiectului se vor aplica în corelare cu Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică, Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică, Legea nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, Legea nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică, Legea nr. 187/2022 cu privire la condominiu, Legea nr. 19/2016 cu privire la metrologie, precum și cu legislația privind protecția consumatorilor, protecția mediului, ajutorul de stat și protecția datelor cu caracter personal.

Pentru asigurarea aplicării prevederilor proiectului, urmează a fi elaborate și aprobate următoarele acte normative ale Guvernului:

- a) metodologia și procedura de realizare a analizei economice și cost-beneficiu în domeniul încălzirii și răcirii;
- b) metodologia de elaborare a planurilor locale privind încălzirea și răcirea;
- c) criteriile generale, metodologia și/sau procedurile pentru determinarea posibilității tehnice și a eficienței din punct de vedere al costurilor a instalării echipamentelor individuale de măsurare și a repartitoarelor individuale de costuri;
- d) metodologia de evaluare a soluției alternative bazate pe surse regenerabile de energie în scopul deconectării de la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de la sistemul colectiv de alimentare cu energie termică;
- e) clauzele obligatorii ale contractului-cadru privind exercitarea drepturilor de folosință și de servitute și recuperarea prejudiciilor cauzate.

Totodată, actele normative ale Guvernului existente vor fi revizuite și, după caz, modificate sau completate în vederea aducerii acestora în concordanță cu prevederile prezentei legi, inclusiv Hotărârea Guvernului nr. 281/2024 cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la prestarea și achitarea serviciilor comunale și necomunale și alte acte normative conexe.

Actele normative de reglementare aprobate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică vor continua să se aplice în măsura în care nu contravin prevederilor prezentei legi și vor fi revizuite, completate sau elaborate, după caz, în termenele stabilite la art. 61 alin. (5) din proiect.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Implementarea proiectului va necesita adoptarea unor măsuri normative, administrative, tehnice și operaționale de către Guvern, Ministerul Energiei, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, Centrul Național pentru Energie Durabilă, autoritățile administrației publice locale și unitățile termoelectrice, potrivit competențelor stabilite de lege.

Ministerul Energiei va:

- elabora și promova politicile publice necesare implementării legii în sectorul termoelectric;
- coordona implementarea politicilor și obiectivelor stabilite prin prezenta lege;
- organiza și coordona, în condițiile legii, evaluarea potențialului de încălzire și răcire și actualizarea acesteia;
- coordona elaborarea și implementarea măsurilor privind dezvoltarea sistemelor eficiente de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire, promovarea cogenerării de înaltă eficiență, utilizarea surselor regenerabile și valorificarea căldurii reziduale;

- monitoriza realizarea obiectivelor stabilite în documentele de politici publice și în prezenta lege;
- asigura coordonarea cu alte autorități și instituții publice relevante în vederea implementării prevederilor legii și a angajamentelor asumate în cadrul Comunității Energetice și al procesului de aderare la Uniunea Europeană..

Agencia Națională pentru Reglementare în Energetică va:

- elabora, aproba și actualiza actele normative de reglementare în limitele competențelor stabilite de lege,
- acorda, reperfecta, suspenda, relua și retrage licențele în condițiile legii;
- aproba prețurile și tarifele reglementate și va aplica metodologia tarifară;
- aproba și monitoriza planurile de investiții și planurile de dezvoltare ale titularilor de licență;
- monitoriza respectarea cerințelor privind calitatea, continuitatea și eficiența serviciilor de alimentare cu energie termică;;
- monitoriza investițiile reglementate;
- exercita controlul asupra respectării condițiilor de licențiere și a obligațiilor stabilite prin lege și prin actele normative de reglementare;;
- examina plângerile și neînțelegerile în limitele competențelor stabilite de lege;
- monitoriza și raporta indicatorii relevanți ai sectorului termoelectric.

Centrul Național pentru Energie Durabilă va contribui, în limitele competențelor stabilite de legislație, la elaborarea evaluării cuprinzătoare a serviciilor de încălzire și răcire, la realizarea analizelor cost-beneficiu și la implementarea măsurilor privind eficiența energetică, cogenerarea de înaltă eficiență și utilizarea energiei din surse regenerabile.

Autoritățile administrației publice locale vor elabora și aproba planurile locale privind încălzirea și răcirea, vor asigura corelarea acestora cu documentele locale de planificare și vor coopera cu autoritățile centrale, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, Centrul Național pentru Energie Durabilă și unitățile termoelectrice pentru implementarea măsurilor prevăzute de prezenta lege.

Unitățile termoelectrice vor asigura conformarea activităților și infrastructurii la cerințele prezentei legi și ale actelor normative de reglementare, elaborarea și implementarea planurilor de investiții și dezvoltare, realizarea măsurilor de eficiență energetică, modernizarea sistemelor de contorizare și gestionare a datelor, precum și respectarea cerințelor privind calitatea serviciilor și protecția consumatorilor.

Implementarea prevederilor legii va fi monitorizată de autoritățile și instituțiile competente, în limitele atribuțiilor stabilite de legislație, inclusiv prin indicatorii de performanță și mecanismele de raportare prevăzute de prezenta lege și de actele normative de reglementare.

Secretar general al ministerului

/semnat electronic/

Andrei GRÎȚCO

TABEL DE CONCORDANȚĂ

1.	Titlul actului UE, inclusiv cea mai recentă modificare, nr.CELEX Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/625 al Comisiei din 28 martie 2025 de stabilire, în temeiul Regulamentului (UE) 2024/573 al Parlamentului European și al Consiliului, a cerințelor minime pentru certificatele persoanelor fizice și juridice și a condițiilor pentru recunoașterea reciprocă a acestor certificate în ceea ce privește echipamentele staționare de protecție împotriva incendiilor care conțin anumite gaze fluorurate cu efect de seră sau alternative relevante și de abrogare a Regulamentului (CE) nr.304/2008 al Comisiei, CELEX: 32025R0625, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 2025/625 din 31 martie 2025 Directiva (UE) 2023/1791 a Parlamentului European și a Consiliului din 13 septembrie 2023 privind eficiența energetică și de modificare a Regulamentului (UE)2023/955 (reformare), CELEX: 32023L1791, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 2025/625 din 31 martie 2025			
2.	Titlul proiectului de act normativ național: Legea cu privire la energia termică și promovarea cogenerării			
3	Gradul general de compatibilitate: parțial compatibil			
4	Autoritatea/persoana responsabilă: Ministerul Energieiei			
5	Data întocmirii/actualizării: 00.00.2026			
Actul Uniunii Europene		Actul/actele normativ/e național/e în limba română	Gradul de compatibilitate	Observațiile
6.		7.	8.	9.
<i>Articolul 1</i> Obiect și domeniu de aplicare (1) Prezenta directivă stabilește un cadru comun de măsuri pentru promovarea eficienței energetice pe teritoriul Uniunii, cu scopul de a asigura faptul că obiectivele Uniunii privind eficiența energetică sunt atinse, și facilitează viitoare creșteri ale eficienței energetice. Scopul acestui cadru comun este de a contribui la punerea în aplicare a Regulamentului (UE) 2021/1119 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽¹⁾ și la securitatea aprovizionării cu energie a Uniunii prin reducerea dependenței acesteia de importurile de energie, inclusiv de combustibili fosili. Prezenta directivă stabilește norme menite să acorde prioritate implementării eficienței energetice în toate sectoarele, să elimine obstacolele existente pe piața energiei și să depășească disfuncționalitățile pieței care împiedică eficiența în furnizarea, transportul, stocarea și utilizarea energiei. De asemenea, directiva prevede stabilirea de contribuții naționale orientative în materie de eficiență energetică pentru 2030. Prezenta directivă contribuie la punerea în aplicare a principiului „eficiența energetică înainte de toate”, participând astfel și la transformarea Uniunii într-o societate echitabilă, prosperă și favorabilă incluziunii, cu o economie modernă, competitivă și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor. (2) Cerințele prevăzute de prezenta directivă sunt cerințe minime și nu împiedică niciun stat membru să mențină sau să introducă măsuri mai stricte. Astfel de măsuri trebuie să respecte dreptul Uniunii. În cazul în care legislația națională prevede măsuri mai stricte, statul membru notifică această legislație Comisiei.		Capitolul I DISPOZIȚII GENERALE Articolul 1. Scopul legii și sfera de aplicare (3) Producerea energiei termice, distribuția energiei termice și furnizarea energiei termice prin sistemul de alimentare centralizată cu energie termică constituie servicii publice de interes general și se realizează cu respectarea principiului „eficiența energetică înainte de toate”, în conformitate cu legislația privind eficiența energetică.	Parțial compatibil	Prevederile art. 1 care nu au fost transpuse urmează să fie transpuse în proiectul Legii cu privire la eficiența energetică.

<i>Articolul 2</i> Definiții În sensul prezentei directive, se aplică următoarele definiții: 1. „energie” înseamnă produse energetice astfel cum sunt definite la articolul 2 litera (d) din Regulamentul (CE) nr. 1099/2008 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽²⁾; 2. „eficiență energetică înainte de toate” înseamnă eficiența energetică înainte de toate, astfel cum este definită la articolul 2 punctul 18 din Regulamentul (UE) 2018/1999; 3. „sistem energetic” înseamnă un sistem proiectat în principal pentru a furniza servicii energetice care să satisfacă cererea de energie sub formă de încălzire, combustibili și energie electrică din sectoarele utilizatorilor finali; 4. „eficiență a sistemului” înseamnă selectarea unor soluții eficiente din punct de vedere energetic care permit totodată o cale de decarbonizare eficientă din punctul de vedere al costurilor, o flexibilitate suplimentară și o utilizare eficientă a resurselor; 5. „consum de energie primară” înseamnă energia disponibilă brută, cu excepția buncherajului maritim internațional, a consumului final neenergetic și a energiei ambientale; 6. „consum final de energie” înseamnă toată energia furnizată industriei, transporturilor, inclusiv consumul de energie din sectorul aviației internaționale, gospodăriilor, serviciilor publice și private, agriculturii, silviculturii, pescuitului și altor sectoare ale utilizatorilor finali, excluzând consumul de energie din sectorul buncherajului maritim internațional, energia ambientală și livrările către sectorul de transformare și sectorul energetic, precum și pierderile cauzate de transport și de distribuție, astfel cum sunt definite în anexa A la Regulamentul (CE) nr. 1099/2008; 7. „energie ambientală” înseamnă energie ambientală astfel cum este definită la articolul 2 punctul 2 din Directiva (UE) 2018/2001; 8. „eficiență energetică” înseamnă raportul dintre rezultatul constând în performanță, servicii, bunuri sau energie și energia folosită în acest scop; 9. „economii de energie” înseamnă o cantitate de energie economisită determinată prin măsurarea sau estimarea consumului sau prin ambele, înainte și după punerea în aplicare a unei măsuri de îmbunătățire a eficienței energetice, asigurând în același timp normalizarea condițiilor externe care afectează consumul de energie; 10. „îmbunătățire a eficienței energetice” înseamnă o creștere a eficienței energetice ca rezultat al oricărei schimbări tehnologice, comportamentale sau economice; 11. „serviciu energetic” înseamnă beneficiu fizic, utilitate sau bun obținut dintr-o combinație de energie cu o tehnologie sau acțiune eficientă din punct de vedere energetic care poate include activitățile de exploatare, întreținere și control necesare pentru prestarea serviciului, care este furnizat pe baza unui contract și care, în condiții normale, s-a dovedit	Articolul 2. Noțiuni principale În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni principale semnifică:	Parțial compatibil	Prevederile art. 2 care nu au fost transpuse urmează să fie transpuse în proiectul Legii cu privire la eficiența energetică.
---	--	---------------------------	---

că duce la o îmbunătățire a eficienței energetice sau la economii de energie primară, în condiții verificabile și măsurabile sau estimabile; 12. „organisme publice” înseamnă autorități naționale, regionale sau locale și entități finanțate și administrate direct de aceste autorități, dar care nu au un caracter industrial sau comercial; 13. „suprafață totală utilă” înseamnă suprafața unei clădiri sau a unei părți de clădire unde se utilizează energie pentru a regla climatul interior; 14. „autorități contractante” înseamnă autorități contractante astfel cum sunt definite la articolul 6 alineatul (1) din Directiva 2014/23/UE, la articolul 2 alineatul (1) punctul 1 din Directiva 2014/24/UE și la articolul 3 alineatul (1) din Directiva 2014/25/UE; 15. „entități contractante” înseamnă entități contractante astfel cum sunt definite la articolul 7 alineatul (1) din Directiva 2014/23/UE și la articolul 4 alineatul (1) din Directiva 2014/25/UE; 16. „sistem de gestionare a energiei” înseamnă un set de elemente legate între ele sau care interacționează între ele, aparținând unei strategii care stabilește un obiectiv de eficiență energetică și un plan de atingere a acestui obiectiv, inclusiv monitorizarea consumului real de energie, măsurile luate în vederea îmbunătățirii eficienței energetice și măsurarea progreselor; 17. „standard european” înseamnă un standard adoptat de Comitetul European de Standardizare, de Comitetul European de Standardizare Electrotehnică sau de Institutul European de Standardizare în Telecomunicații și pus la dispoziția publicului; 18. „standard internațional” înseamnă un standard adoptat de Organizația Internațională de Standardizare și pus la dispoziția publicului; 19. „parte obligată” înseamnă un distribuitor de energie, o societate de vânzare cu amănuntul a energiei sau un operator de transport și de sistem pentru care sunt obligatorii schemele naționale de obligații în materie de eficiență energetică prevăzute la articolul 9; 20. „parte mandată” înseamnă o entitate juridică căreia i-au fost delegate competențe de către o administrație publică sau de un alt organism public pentru a dezvolta, gestiona sau exploata un sistem de finanțare în numele administrației publice respective sau al organismului public respectiv; 21. „parte participantă” înseamnă o întreprindere sau un organism public care s-a angajat să atingă anumite obiective în cadrul unui acord voluntar sau căruia i se aplică un instrument național de politică de reglementare; 22. „autoritate publică de punere în aplicare” înseamnă un organism reglementat de dreptul public, responsabil cu realizarea sau monitorizarea impozitării energiei sau a carbonului, a sistemelor și instrumentelor financiare, a stimulentei fiscale, a standardelor și normelor, a sistemelor de etichetare energetică, a formării și educației; 23. „măsură de politică” înseamnă un instrument de reglementare, financiar, fiscal, voluntar sau de furnizare a informațiilor stabilit în mod oficial și pus în aplicare într-un stat membru pentru a crea un cadru favorabil, o cerință sau un stimulent pentru ca actorii de pe piață să			
--	--	--	--

furnizeze și să achiziționeze servicii energetice și să întreprindă alte măsuri de îmbunătățire a eficienței energetice; 24. „acțiune individuală” înseamnă o acțiune care duce la îmbunătățiri verificabile și măsurabile sau care pot fi estimate ale eficienței energetice și care este efectuată ca rezultat al unei măsuri de politică; 25. „distribuitor de energie” înseamnă o persoană fizică sau juridică, inclusiv un operator de distribuție, responsabilă cu transportul energiei în vederea livrării acesteia la clienții finali sau la stațiile de distribuție care vând energie clienților finali; 26. „operator de distribuție” înseamnă operator de distribuție astfel cum este definit la articolul 2 punctul 29 din Directiva (UE) 2019/944 în ceea ce privește energia electrică sau la articolul 2 punctul 6 din Directiva 2009/73/CE în ceea ce privește gazele; 27. „societate de vânzare cu amănuntul a energiei” înseamnă o persoană fizică sau juridică ce vinde energie clienților finali; 28. „client final” înseamnă o persoană fizică sau juridică ce achiziționează energie pentru propriul său consum final; 29. „furnizor de servicii energetice” înseamnă o persoană fizică sau juridică ce furnizează servicii energetice sau măsuri de îmbunătățire a eficienței energetice către instalația sau sediul clientului final; 30. „întreprinderi mici și mijlocii” sau „IMM-uri” înseamnă întreprinderi astfel cum sunt definite la articolul 2 alineatul (1) din anexa la Recomandarea 2003/361/CE a Comisiei ⁽³⁾; 31. „microîntreprindere” înseamnă o întreprindere astfel cum este definită la articolul 2 alineatul (3) din anexa la Recomandarea 2003/361/CE; 32. „audit energetic” înseamnă o procedură sistematică al cărei scop este obținerea unor cunoștințe corespunzătoare despre profilul de consum energetic al unei clădiri sau al unui grup de clădiri, al unei operațiuni sau instalații industriale sau comerciale sau al unui serviciu privat sau public, identificarea și cuantificarea oportunităților de economisire a energiei într-un mod eficient din punctul de vedere al costurilor, identificarea potențialului de utilizare sau de producție eficientă din punctul de vedere al costurilor a energiei din surse regenerabile și raportarea rezultatelor; 33. „contract de performanță energetică” înseamnă un acord contractual între beneficiarul și furnizorul unei măsuri de îmbunătățire a eficienței energetice, verificată și monitorizată pe toată perioada contractului, prin care lucrările, aprovizionarea sau serviciile incluse în măsura respectivă sunt plătite proporțional cu un nivel al îmbunătățirii eficienței energetice convenit prin contract sau cu un alt criteriu convenit privind performanța energetică, cum ar fi economiile financiare; 34. „sistem de contorizare inteligentă” înseamnă sistem de contorizare inteligentă astfel cum este definit la articolul 2 punctul 23 din Directiva (UE) 2019/944 sau sistem de contorizare inteligentă astfel cum este menționat în Directiva 2009/73/CE; 35. „operator de transport și de sistem” înseamnă operator de transport și de sistem astfel cum este definit la articolul 2 punctul 35 din Directiva	13. <i>distribuitor</i> – unitate termoelectrică ce desfășoară activitatea de distribuție a energiei termice în condițiile prezentei legi; 23. <i>furnizor</i> – agent economic care furnizează energie termică consumatorilor. Furnizorul poate fi concomitent producător și/sau distribuitor de energie termică;	
---	--	--

dar la un cost inferior, ținând seama de energia necesară pentru extracție, conversie, transport și distribuție; 49. „centru de date” înseamnă centru de date astfel cum este definit la punctul 2.6.3.1.16 din anexa A la Regulamentul (CE) nr. 1099/2008; 50. „reabilitare substanțială” înseamnă reabilitarea ale cărei costuri depășesc 50 % din costurile de investiții pentru o nouă unitate comparabilă; 51. „agregator” înseamnă agregator independent astfel cum este definit la articolul 2 punctul 19 din Directiva (UE) 2019/944; 52. „sărăcie energetică” înseamnă lipsa accesului unei gospodării la servicii energetice esențiale, acolo unde astfel de servicii asigură niveluri de bază și standarde decente de trai și de sănătate, inclusiv servicii adecvate de încălzire, apă caldă, răcire și iluminat, precum și energia necesară pentru funcționarea aparatelor electrice, în contextul național relevant, al politicii sociale naționale existente și al altor politici naționale relevante, lipsă cauzată de o combinație de factori, printre care se numără cel puțin inaccesibilitatea prețurilor, insuficiența venitului disponibil, cheltuielile ridicate cu energia, precum și eficiența energetică scăzută a locuințelor; 53. „utilizator final” înseamnă o persoană fizică sau juridică ce achiziționează încălzire, răcire sau apă caldă menajeră pentru propria sa utilizare finală sau o persoană fizică sau juridică ce ocupă o clădire individuală sau o unitate în cadrul unei clădiri cu mai multe apartamente sau al unei clădiri mixte aprovizionate cu încălzire, răcire sau apă caldă menajeră de la o sursă centrală, în cazul în care această persoană nu are un contract direct sau individual cu furnizorul de energie; 54. „motivații divergente” înseamnă lipsa unei distribuții echitabile și rezonabile a obligațiilor și recompenselor financiare legate de investițiile în eficiența energetică între actorii implicați, de exemplu între proprietarii și chiriașii sau diferiții proprietari ai unităților de clădiri sau între proprietarii și chiriașii sau diferiții proprietari ai clădirilor cu mai multe apartamente sau ai clădirilor mixte; 55. „strategie de implicare” înseamnă o strategie care prevede obiective, dezvoltă tehnici și stabilește modalități pentru a implica în procesul de elaborare a politicilor toate părțile interesate relevante de la nivel național sau local, inclusiv reprezentanți ai societății civile, cum ar fi organizațiile de consumatori, cu scopul de a crește gradul de conștientizare, de a obține feedback cu privire la politicile în cauză și de a îmbunătăți gradul de acceptare a acestora de către public; 56. „parte semnificativă și eșantion reprezentativ din punct de vedere statistic din măsurile de îmbunătățire a eficienței energetice” înseamnă o parte și un eșantion care necesită stabilirea unui subgrup al unei populații statistice a măsurilor de economii de energie în cauză în așa fel încât să reflecte întreaga populație a tuturor măsurilor de economisire de energie, permițând astfel formularea unor concluzii suficient de fiabile cu privire la încrederea în ansamblul măsurilor.	4.centru de date – o structură sau un grup de structuri utilizate pentru găzduirea, conectarea și operarea elor/serverelor informatice și a echipamentelor asociate pentru stocarea, prelucrarea și/sau distribuția datelor, precum și activitățile conexe; 33.reabilitare substanțială - reabilitarea ale cărei costuri depășesc 50 % din costurile de investiții pentru o nouă unitate comparabilă;	
---	---	--

<i>Articolul 3</i> Principiul „eficiența energetică înainte de toate” (1) În conformitate cu principiul „eficiența energetică înainte de toate”, statele membre se asigură că soluțiile de eficiență energetică, inclusiv resursele axate pe cerere și flexibilitatea sistemului, sunt evaluate în deciziile de planificare, de politică și de investiții majore cu o valoare de peste 100 000 000 EUR fiecare sau de 175 000 000 EUR pentru proiectele de infrastructură de transport, legate de următoarele sectoare: (a) sistemele energetice; și (b) sectoarele neenergetice, în cazul în care aceste sectoare au un impact asupra consumului de energie și al eficienței energetice, cum ar fi clădirile, transporturile, apa, tehnologia informației și comunicațiilor (TIC), agricultura și sectorul financiar. (2) Până la 11 octombrie 2027, Comisia efectuează o evaluare a pragurilor stabilite la alineatul (1), în vederea unei revizuirii în sens descrescător, ținând seama de posibilele evoluții ale economiei și ale pieței energiei. Până la 11 octombrie 2028, Comisia prezintă un raport Parlamentului European și Consiliului, însoțit, dacă este cazul, de propuneri legislative. (3) La aplicarea prezentului articol, statele membre sunt încurajate să țină seama de Recomandarea (UE) 2021/1749 a Comisiei ⁽⁴⁾. (4) Statele membre se asigură că autoritățile competente monitorizează aplicarea principiului „eficiența energetică înainte de toate”, inclusiv, după caz, integrarea sectorială și impactul transsectorial, în cazul în care deciziile de politică, de planificare și de investiții fac obiectul cerințelor de aprobare și de monitorizare. (5) Atunci când aplică principiul „eficiența energetică înainte de toate”, statele membre: (a) promovează și, în cazul în care sunt necesare analize costuri-beneficii, asigură aplicarea și publicarea unor metodologii de analiză costuri-beneficii care permit evaluarea adecvată a beneficiilor mai ample ale soluțiilor de eficiență energetică, acolo unde este cazul, ținând seama de întregul ciclu de viață și de perspectiva pe termen lung, de eficiența sistemului și a costurilor, de securitatea aprovizionării și de cuantificare din perspectiva societății, a sănătății, a economiei și a neutralității climatice, precum și de principiile durabilității și economiei circulare, în cadrul tranziției către neutralitatea climatică; (b) abordează impactul asupra sărăciei energetice; (c) identifică entitatea responsabilă sau entitățile responsabile cu monitorizarea aplicării principiului „eficiența energetică înainte de toate” și a efectelor cadrelor de reglementare, inclusiv ale reglementărilor financiare, ale deciziilor de planificare, de politică și de investiții majore menționate la alineatul (1) asupra consumului de energie, a eficienței energetice și a sistemelor energetice; (d) raportează Comisiei, în cadrul rapoartelor lor naționale intermediare integrate privind energia și clima, transmise în	Articolul.12 Evaluarea și planificarea serviciilor de încălzire și răcire (6) În scopul elaborării evaluării cuprinzătoare, Centrul Național pentru Energie Durabilă efectuează o analiză cost-beneficiu pentru întreg teritoriul Republicii Moldova, ținând cont de condițiile climatice, fezabilitatea economică, nivelul de dotare tehnică, disponibilitatea resurselor energetice și principiul „eficiența energetică înainte de toate”. (15) Planurile locale privind încălzirea și răcirea prevăzute la alin. (14) trebuie cel puțin: b) să respecte principiul „eficiența energetică înainte de toate”;	Parțial compatibil	Prevederile art. 3 urmează să fie transpuse în proiectul Legii cu privire la eficiența energetică.
--	--	---------------------------	---

temeiul articolului 17 din Regulamentul (UE) 2018/1999, cu privire la modul în care principiul „eficiența energetică înainte de toate” a fost luat în considerare în deciziile naționale și, după caz, regionale și locale de planificare, de politică și de investiții majore, legate de sistemele energetice naționale și regionale, incluzând cel puțin următoarele: i. evaluare a aplicării și a beneficiilor principiului „eficiența energetică înainte de toate” în sistemele energetice, în special în ceea ce privește consumul de energie; ii. o listă de acțiuni întreprinse pentru a elimina orice barieră inutilă de reglementare sau de altă natură din calea aplicării principiului „eficiența energetică înainte de toate” și a soluțiilor axate pe cerere, inclusiv prin identificarea legislației și a măsurilor naționale care contravin principiului „eficiența energetică înainte de toate”. (6) Până la 11 aprilie 2024, Comisia adoptă orientări care oferă un cadru general comun cuprinzând procedura de supraveghere, monitorizare și raportare pe care statele membre o pot utiliza pentru a elabora metodologiile de analiză cost-beneficiu menționate la alineatul (5) litera (a), pentru a asigura comparabilitatea, lăsând totodată statelor membre posibilitatea adaptării la circumstanțele naționale și locale.			
<i>Articolul 4</i> Obiective de eficiență energetică (1) Statele membre asigură în mod colectiv o reducere a consumului de energie cu cel puțin 11,7 % până în 2030, comparativ cu previziunile scenariului de referință al UE din 2020, astfel încât consumul final de energie al Uniunii să nu fie mai mare de 763 Mtep. Statele membre depun eforturi pentru a contribui în mod colectiv la obiectivul indicativ pentru consumul de energie primară al Uniunii, care să nu fie mai mare de 992,5 Mtep până în 2030. (2) Fiecare stat membru stabilește o contribuție națională orientativă în materie de eficiență energetică, bazată pe consumul final de energie, în vederea îndeplinirii la nivel colectiv a obiectivului obligatoriu al Uniunii privind consumul final de energie, menționat la alineatul (1) de la prezentul articol, și depune eforturi pentru a contribui la nivel colectiv la obiectivul indicativ al Uniunii privind consumul de energie primară, menționat la alineatul respectiv. Statele membre notifică Comisiei contribuțiile respective, împreună cu o traiectorie orientativă pentru acestea, ca parte a versiunilor actualizate ale planurilor lor naționale integrate privind energia și clima, prezentate în temeiul articolului 14 alineatul (2) din Regulamentul (UE) 2018/1999, și ca parte a planurilor lor naționale integrate privind energia și clima notificate în temeiul articolului 3 și al articolelor. 7-12 din regulamentul respectiv. Cu ocazia acestei notificări, statele membre exprimă aceste contribuții, de asemenea, ca nivel absolut al consumului de energie primară în 2030. Atunci când își stabilesc contribuțiile naționale orientative în materie de eficiență energetică, statele membre țin seama		Incompatibil	Prevederile art. 4 urmează să fie transpuse în proiectul Legii cu privire la eficiența energetică.

de cerințele prevăzute la alineatul (3) de la prezentul articol și explică în ce fel și pe baza căror date au fost calculate contribuțiile respective. În acest scop, statele membre pot utiliza formula conținută în anexa I la prezenta directivă. Statele membre includ în contribuțiile lor naționale în materie de eficiență energetică ponderea consumului de energie primară și a consumului final de energie din sectoarele utilizării finale a energiei, astfel cum sunt definite în Regulamentul (CE) nr. 1099/2008, inclusiv sectorul industrial, sectorul rezidențial, sectorul serviciilor și sectorul transporturilor. De asemenea, statele membre indică previziunile referitoare la consumul de energie din sectorul TIC. (3) La stabilirea contribuțiilor lor naționale orientative în materie de eficiență energetică menționate la alineatul (2), statele membre iau în considerare: (a) obiectivul privind consumul final de energie al Uniunii în 2030 de maximum 763 Mtep și obiectivul privind consumul de energie primară de maximum 992,5 Mtep, astfel cum se prevede la alineatul (1); (b) măsurile prevăzute în prezenta directivă; (c) alte măsuri de promovare a eficienței energetice în cadrul statelor membre și la nivelul Uniunii; (d) orice factori relevanți care afectează eforturile în materie de eficiență: i. eforturile și acțiunile timpurii în vederea eficienței energetice; ii. distribuția echitabilă a eforturilor la nivelul Uniunii; iii. intensitatea energetică a economiei; iv. potențialul rămas de reducere a consumului de energie într-un mod eficient din punctul de vedere al costurilor; (e) alte circumstanțe naționale care afectează consumul de energie, în special: i. evoluția și prognozele demografice și cele privind PIB; ii. schimbările înregistrate în importurile și exporturile de energie, evoluțiile mixului energetic și introducerea de noi combustibili durabili; iii. dezvoltarea tuturor surselor regenerabile de energie, energia nucleară, captarea și stocarea dioxidului de carbon; iv. decarbonizarea industriilor energointensive; v. nivelul de ambiție din planurile naționale de decarbonizare sau de neutralitate climatică; vi. potențialul economic al economiilor de energie; vii. condițiile climatice actuale și previziunile privind schimbările climatice. (4) Atunci când aplică cerințele prevăzute la alineatul (3), un stat membru se asigură că contribuția sa în Mtep nu este cu peste 2,5 % mai mare decât ar fi fost dacă s-ar fi aplicat formula prevăzută în anexa I.			
--	--	--	--

(5) Comisia evaluează dacă contribuția colectivă a statelor membre este cel puțin egală cu obiectivul obligatoriu al Uniunii pentru consumul final de energie prevăzut la alineatul (1) de la prezentul articol. În cazul în care Comisia concluzionează că această contribuție este insuficientă, ca parte a evaluării pe care o face proiectelor de planuri naționale actualizate privind energia și clima în temeiul articolului 9 alineatul (2) din Regulamentul (UE) 2018/1999, sau cel târziu până la 1 martie 2024, luând în considerare scenariul de referință actualizat al UE din 2020 în temeiul prezentului alineat, Comisia transmite fiecărui stat membru o contribuție națională orientativă corectată în materie de eficiență energetică pentru consumul final de energie, bazată pe: (a) reducerea colectivă a consumului final de energie care mai este necesară pentru atingerea obiectivului obligatoriu al Uniunii prevăzut la alineatul (1); (b) intensitatea relativă a GES per unitate de PIB înregistrată în 2019 în rândul statelor membre în cauză; (c) PIB-ul acestor state membre în 2019. Înainte de a aplica formula din anexa I pentru mecanismul instituit prin prezentul alineat și cel târziu până la 30 noiembrie 2023, Comisia actualizează scenariul de referință al UE din 2020 pe baza celor mai recente date Eurostat raportate de statele membre, în conformitate cu articolul 4 alineatul (2) litera (b) și cu articolul 14 din Regulamentul (UE) 2018/1999. În pofida articolului 37 din prezenta directivă, statele membre care doresc să își actualizeze contribuțiile naționale orientative în materie de eficiență energetică în temeiul alineatului (2) de la prezentul articol, utilizând scenariul de referință actualizat al UE din 2020, își notifică contribuția națională orientativă actualizată în materie de eficiență energetică până cel târziu la 1 februarie 2024. În cazul în care un stat membru dorește să își actualizeze contribuția națională orientativă în materie de eficiență energetică, el se asigură că contribuția sa în Mtep nu este cu peste 2,5 % mai mare decât ar fi fost dacă s-ar fi aplicat formula prevăzută în anexa I, cu utilizarea scenariului de referință actualizat al UE din 2020. Statele membre cărora Comisia le-a transmis o contribuție națională orientativă corectată în materie de eficiență energetică își actualizează contribuțiile naționale orientative în materie de eficiență energetică în temeiul alineatului (2) de la prezentul articol, incluzând contribuția națională orientativă corectată în materie de eficiență energetică pentru consumul final de energie, o actualizare a traiectoriei lor orientative pentru contribuția respectivă, precum și, după caz, măsurile lor suplimentare, ca parte a versiunilor actualizate ale planurilor lor naționale integrate privind energia și clima transmise în temeiul articolului 14 alineatul (2) din Regulamentul (UE) 2018/1999. În conformitate cu regulamentul menționat, Comisia solicită statelor membre să transmită fără întârziere contribuția lor orientativă corectată în materie de eficiență energetică și, după caz, măsurile lor suplimentare pentru a asigura aplicarea mecanismului prevăzut la prezentul alineat. În cazul în care un stat membru a notificat o contribuție națională orientativă în materie de eficiență energetică pentru consumul final de energie în Mtep			
--	--	--	--

egală sau mai mică decât cea care ar fi rezultat prin aplicarea formulei prevăzute în anexa I, Comisia nu modifică contribuția respectivă. Atunci când aplică mecanismul prevăzut la prezentul alineat, Comisia se asigură că nu rămâne nicio diferență între suma contribuțiilor naționale ale tuturor statelor membre și obiectivul obligatoriu al Uniunii prevăzut la alineatul (1). (6) În cazul în care Comisia concluzionează, pe baza evaluării sale în temeiul articolului 29 alineatele (1) și (3) din Regulamentul (UE) 2018/1999, că nu s-au realizat progrese suficiente în direcția îndeplinirii contribuțiilor în materie de eficiență energetică, statele membre aflate deasupra traiectoriilor lor orientative pentru consumul final de energie menționate la alineatul (2) de la prezentul articol se asigură că pun în aplicare măsuri suplimentare în termen de un an de la data primirii evaluării Comisiei, pentru a reveni pe calea cea bună în direcția îndeplinirii contribuțiilor lor în materie de eficiență energetică. Respectivele măsuri suplimentare includ, printre altele, cel puțin una dintre următoarele măsuri: (a) măsuri naționale vizând realizarea de economii suplimentare de energie, inclusiv o asistență mai eficace în materie de dezvoltare a proiectelor pentru punerea în aplicare a măsurilor de investiții în eficiența energetică; (b) majorarea obligației privind economiile de energie prevăzute la articolul 8 din prezenta directivă; (c) ajustarea obligației pentru sectorul public; (d) realizarea unei contribuții financiare voluntare la Fondul național pentru eficiență energetică menționat la articolul 30 din prezenta directivă sau la alt instrument financiar destinat eficienței energetice, unde contribuțiile financiare anuale sunt egale cu investițiile necesare pentru atingerea traiectoriei orientative. În cazul în care consumul final de energie al unui stat membru se află deasupra traiectoriei orientative a acestuia pentru consumul final de energie menționată la alineatul (2) de la prezentul articol, statul membru respectiv include, în raportul său național intermediar integrat privind energia și clima transmis în temeiul articolului 17 din Regulamentul (UE) 2018/1999, o explicație a măsurilor pe care le va lua pentru a elimina decalajul, astfel încât să se asigure că realizează contribuțiile sale naționale în materie de eficiență energetică și volumul de economii de energie pe care îl preconizează. Comisia evaluează dacă măsurile naționale menționate la prezentul alineat sunt suficiente pentru a realiza obiectivele de eficiență energetică ale Uniunii. În cazul în care măsurile naționale sunt considerate a fi insuficiente, Comisia, după caz, propune măsuri și își exercită competența la nivelul Uniunii, pentru a asigura, în special, atingerea obiectivelor de eficiență energetică pentru 2030 ale Uniunii. Comisia evaluează, până la 31 decembrie 2026, eventualele modificări metodologice în ceea ce privește datele raportate în temeiul Regulamentului (CE) nr.1099/2008, metodologia de calculare a bilanțului energetic și metodele energetice pentru utilizarea energiei la nivel european și, dacă este necesar, propune ajustarea prin calcule tehnice a obiectivelor Uniunii pentru			
---	--	--	--

2030, în vederea menținerii nivelului de ambiție stabilit la alineatul (1) de la prezentul articol.			
CAPITOLUL II ROLUL DE EXEMPLU AL SECTORULUI PUBLIC <i>Articolul 5</i> Rolul de lider al sectorului public în domeniul eficienței energetice (1) Statele membre asigură reducerea cu cel puțin 1,9 % pe an față de anul 2021 a consumului final total de energie al tuturor organismelor publice luate împreună. Statele membre pot alege să excludă transportul public sau forțele armate de la obligația prevăzută la primul paragraf. În sensul primului și al celui de al doilea paragraf, statele membre stabilesc un nivel de referință, care include consumul final de energie al tuturor organismelor publice, cu excepția transportului public sau a forțelor armate, pentru anul 2021. Reducerea consumului de energie al transportului public și al forțelor armate este orientativă, putând fi totuși luată în calcul pentru îndeplinirea obligației prevăzute la primul paragraf chiar dacă este exclusă din nivelul de referință în temeiul prezentului articol. (2) Pe durata unei perioade de tranziție care se încheie la 11 octombrie 2027, obiectivul prevăzut la alineatul (1) este orientativ. În cursul respectivei perioade de tranziție, statele membre pot utiliza date privind consumul estimat; până la aceeași dată, statele membre ajustează nivelul de referință și aliniază consumul final estimat de energie al tuturor organismelor publice la consumul final real de energie al tuturor organismelor publice. (3) Obligația prevăzută la alineatul (1) nu include, până la 31 decembrie 2026, consumul de energie al organismelor publice din unitățile administrative locale cu o populație de mai puțin de 50 000 de locuitori și, până la 31 decembrie 2029, consumul de energie al organismelor publice din unitățile administrative locale cu o populație de mai puțin de 5 000 de locuitori. (4) La calcularea consumului final de energie al organismelor sale publice, un stat membru poate lua în considerare variațiile climatice de pe teritoriul său. (5) Statele membre includ în versiunile actualizate, transmise în temeiul articolului 14 alineatul (2) din Regulamentul (UE) 2018/1999, ale planurilor lor naționale privind energia și clima, notificate în temeiul articolului 3 și al articolelor 7-12 din regulamentul respectiv, cantitatea aferentă reducerii consumului de energie care trebuie obținută de toate organismele publice, defalcată pe sectoare, precum și măsurile pe care intenționează să le adopte în scopul realizării reducerilor respective. În cadrul rapoartelor lor naționale intermediare integrate privind energia și clima, transmise în temeiul articolului 17 din Regulamentul (UE) 2018/1999, statele membre raportează Comisiei reducerea consumului final de energie realizată în fiecare an.		Incompatibil	Prevederile art. 5 urmează să fie transpuse în proiectul Legii cu privire la eficiența energetică.

(6) Statele membre se asigură că autoritățile regionale și locale stabilesc măsuri specifice privind eficiența energetică în instrumentele lor de planificare pe termen lung, cum ar fi planurile de decarbonizare sau cele privind energia durabilă, după consultarea părților interesate relevante, inclusiv a agențiilor pentru energie acolo unde este cazul, precum și a publicului, în special a grupurilor vulnerabile care sunt expuse riscului de a fi afectate de sărăcie energetică sau sunt mai susceptibile de a suferi efectele acesteia. De asemenea, statele membre se asigură că autoritățile competente, atunci când elaborează și pun în aplicare măsuri de eficiență energetică, întreprind acțiuni pentru a atenua impacturile negative semnificative, directe sau indirecte, ale măsurilor de eficiență energetică asupra gospodăriilor afectate de sărăcie energetică, asupra gospodăriilor cu venituri mici sau asupra grupurilor vulnerabile. (7) Statele membre acordă sprijin organismelor publice. Fără a aduce atingere normelor privind ajutoarele de stat, un astfel de sprijin poate include sprijin financiar și tehnic, cu scopul de a adopta măsuri de îmbunătățire a eficienței energetice și de a încuraja organismele publice să ia în considerare și alte beneficii pe lângă economiile de energie, de exemplu calitatea mediului interior, inclusiv la nivel regional și local, prin furnizarea de orientări, prin promovarea consolidării competențelor, a dobândirii de competențe și a oportunităților de formare, precum și prin încurajarea cooperării între organismele publice. (8) Statele membre încurajează organismele publice să ia în considerare atât emisiile de carbon pe durata ciclului de viață, cât și beneficiile economice și sociale ale activităților lor de investiții și de politică. Statele membre încurajează organismele publice să îmbunătățească performanța energetică a clădirilor pe care le dețin sau le ocupă, inclusiv prin înlocuirea aparatelor de încălzire vechi și ineficiente.			
<i>Articolul 6</i> Rolul de exemplu al clădirilor organismelor publice (1) Fără a aduce atingere articolului 7 din Directiva 2010/31/UE, fiecare stat membru se asigură că cel puțin 3 % din suprafața totală a clădirilor încălzite și/sau răcite, care sunt deținute de organisme publice se renovează în fiecare an pentru a fi transformate cel puțin în clădiri al căror consum de energie este aproape egal cu zero sau în clădiri cu emisii zero, conform articolului 9 din Directiva 2010/31/UE. Statele membre pot alege ce clădiri să includă în cerința de renovare de 3 %, ținând seama în mod corespunzător de raportul cost-eficacitate și de fezabilitatea tehnică atunci când aleg clădirile destinate renovării. Statele membre pot excepta locuințele sociale de la obligația de renovare menționată la primul paragraf dacă astfel de renovări nu ar fi neutre din punctul de vedere al costurilor sau ar conduce la creșteri ale chiriilor pentru persoanele care trăiesc în aceste locuințe sociale, cu excepția cazului în care creșterile chiriilor nu sunt mai mari decât economiile la factura de energie. În cazul în care ocupă o clădire pe care nu o dețin, organismele publice negociază cu proprietarul acesteia, în special atunci când survine un moment		Incompatibil	Prevederile art. 6 urmează să fie transpuse în proiectul Legii cu privire la eficiența energetică.

de cotitură, cum ar fi reînnoirea contractului de închiriere, schimbarea destinației sau lucrări importante de reparare sau întreținere, cu scopul de a stabili clauze contractuale prin care aceasta să devină cel puțin o clădire al cărei consum de energie este aproape egal cu zero sau o clădire al cărei consum de energie este zero. Rata de cel puțin 3 % se calculează la suprafața totală a clădirilor care au o suprafață totală utilă de peste 250 m² care sunt deținute de organisme publice și care, la data de 1 ianuarie 2024, nu sunt clădiri al căror consum de energie este aproape egal cu zero. (2) Statele membre pot aplica cerințe mai puțin stricte decât cele prevăzute la alineatul (1) pentru următoarele categorii de clădiri: (a) clădiri protejate oficial ca făcând parte dintr-un sit protejat sau datorită valorii lor arhitecturale sau istorice deosebite, în măsura în care respectarea anumitor cerințe minime de performanță energetică ar modifica în mod inacceptabil caracterul sau aspectul acestora; (b) clădiri deținute de forțele armate sau de administrația centrală și care servesc unor obiective de apărare națională, cu excepția spațiilor de locuit individuale sau a clădirilor de birouri ale forțelor armate și ale altor categorii de personal angajat de autoritățile de apărare națională; (c) clădiri utilizate ca lăcașuri de cult și pentru activități cu caracter religios. Statele membre pot decide să nu renoveze nicio clădire care nu este menționată la primul paragraf de la prezentul alineat până la nivelul prevăzut la alineatul (1) în cazul în care consideră că nu este fezabil din punct de vedere tehnic, economic sau funcțional ca respectiva clădire să fie transformată într-o clădire al cărei consum de energie este aproape egal cu zero. În cazul în care decid astfel, statele membre nu iau în calcul renovarea clădirii respective pentru îndeplinirea cerinței prevăzute la alineatul (1). (3) Pentru a obține cât mai devreme economii de energie și a oferi un stimulent pentru acțiuni timpurii, un stat membru care renovează peste 3 % din suprafața totală a clădirilor de pe teritoriul său în conformitate cu alineatul (1), în orice an până la 31 decembrie 2026, poate contabiliza excedentul în cadrul ratei anuale de renovare corespunzătoare oricăruia dintre următorii trei ani. Un stat membru care renovează mai mult de 3 % din suprafața totală a clădirilor de pe teritoriul său începând cu 1 ianuarie 2027 poate contabiliza excedentul în cadrul ratei anuale de renovare corespunzătoare următorilor doi ani. (4) Statele membre pot contabiliza, în cadrul ratei anuale de renovare a clădirilor, clădirile noi deținute pentru a înlocui clădiri specifice ale organismelor publice, care au fost demolate în oricare din cei doi ani precedenți. Acest lucru se aplică numai în cazul în care ar fi mai eficiente din punctul de vedere al costurilor și mai sustenabile din punctul de vedere al economiilor de energie și al reducerilor de emisii de CO₂ pe durata ciclului de viață realizate, comparativ cu renovarea clădirilor respective. Criteriile generale, metodologia și procedurile			
---	--	--	--

pentru a determina aceste cazuri excepționale sunt stabilite în mod clar și publicate de fiecare stat membru. (5) Până la 11 octombrie 2025, în sensul prezentului articol, statele membre întocmesc, pun la dispoziția publicului și asigură accesul acestuia la un inventar al clădirilor încălzite și/sau răcite, care sunt deținute sau ocupate de organisme publice și care au o suprafață totală utilă mai mare de 250 m². Statele membre actualizează acest inventar cel puțin o dată la doi ani. Inventarul este legat de prezentarea generală a parcului imobiliar efectuată în cadrul planurilor naționale de renovare a clădirilor în conformitate cu Directiva 2010/31/UE și bazele de date relevante. Datele disponibile și accesibile publicului cu privire la caracteristicile parcului imobiliar, la renovarea clădirilor și la performanța energetică pot fi agregate de Observatorul parcului imobiliar al UE pentru a asigura o mai bună înțelegere a performanței energetice a sectorului clădirilor prin intermediul unor date comparabile. Inventarul cuprinde cel puțin următoarele informații: (a) suprafața totală în m²; (b) consumul anual de energie măsurat pentru încălzire, răcire, electricitate și apă caldă, atunci când aceste date sunt disponibile; (c) certificatul de performanță energetică al fiecărei clădiri, emis în conformitate cu Directiva 2010/31/UE. (6) Statele membre pot decide să aplice o abordare alternativă celei prevăzute la alineatele (1)-(4) în scopul de a obține, în fiecare an, o cantitate de economii de energie în clădirile organismelor publice care să fie cel puțin echivalentă cu cantitatea stabilită la alineatul (1). În scopul aplicării acestei abordări alternative, statele membre: (a) se asigură că, în fiecare an, se introduce un pașaport de renovare, după caz, pentru clădirile care reprezintă cel puțin 3 % din suprafața totală a clădirilor încălzite și/sau răcite deținute de organisme publice. Pentru aceste clădiri, renovarea către clădiri al căror consum de energie este aproape egal cu zero se realizează cel târziu până în 2040; (b) estimează economiile de energie pe care le-ar genera aplicarea alineatelor (1)-(4) prin utilizarea unor valori standard adecvate pentru consumul de energie al clădirilor de referință ale organismelor publice, înainte și după renovarea care vizează transformarea lor în clădiri al căror consum de energie este aproape egal cu zero astfel cum sunt menționate în Directiva 2010/31/UE. Statele membre care decid să aplice abordarea alternativă notifică Comisiei, până la 31 decembrie 2023, economiile de energie pe care le preconizează pentru a obține, până la 31 decembrie 2030, cel puțin echivalentul economiilor de energie realizate în cazul clădirilor menționate la alineatul (1).			
<i>Articolul 7</i> Achiziții publice (1) Statele membre se asigură că autoritățile contractante și entitățile contractante, atunci când încheie contracte de achiziții publice și concesiuni cu o valoare mai mare sau egală cu pragurile stabilite la		Incompatibil	Prevederile art. 7 urmează să fie transpuse în proiectul

articolul 8 din Directiva 2014/23/UE, la articolul 4 din Directiva 2014/24/UE și la articolul 15 din Directiva 2014/25/UE, achiziționează doar produse, servicii, clădiri și lucrări cu performanțe înalte de eficiență energetică în conformitate cu cerințele menționate în anexa IV la prezenta directivă, cu excepția cazului în care acest lucru nu este fezabil din punct de vedere tehnic. Statele membre se asigură, de asemenea, că, la încheierea contractelor de achiziții publice și a concesiunilor cu o valoare mai mare sau egală cu pragurile menționate la primul paragraf, autoritățile contractante și entitățile contractante aplică principiul „eficiența energetică înainte de toate” în conformitate cu articolul 3, inclusiv în cazul contractelor de achiziții publice și al concesiunilor pentru care nu se prevede nicio cerință specifică în anexa IV. (2) Obligațiile menționate la alineatul (1) de la prezentul articol nu se aplică în cazul în care subminează siguranța publică sau împiedică răspunsul la situațiile de urgență de sănătate publică. Obligațiile menționate la alineatul (1) de la prezentul articol se aplică în cazul contractelor forțelor armate numai în măsura în care aplicarea acestora nu generează un conflict cu natura și obiectivul principal ale activităților forțelor armate. Obligațiile nu se aplică contractelor de furnizare de echipamente militare, astfel cum sunt definite în Directiva 2009/81/CE a Parlamentului European și a Consiliului ⁽⁵⁾. (3) În pofida articolului 29 alineatul (4), statele membre se asigură că autoritățile contractante și entitățile contractante evaluează fezabilitatea încheierii de contracte de performanță energetică pe termen lung care oferă economii de energie pe termen lung atunci când achiziționează contracte de prestări de servicii cu un conținut energetic semnificativ. (4) Fără a aduce atingere alineatului (1) de la prezentul articol, atunci când achiziționează un pachet de produse reglementat integral de un act delegat adoptat în temeiul Regulamentului (UE) 2017/1369, statele membre pot solicita ca eficiența energetică totală să aibă prioritate asupra eficienței energetice a produselor individuale din pachetul respectiv, prin achiziționarea pachetului de produse care respectă criteriul apartenenței la cea mai înaltă clasă de eficiență energetică disponibilă. (5) Statele membre pot impune autorităților contractante și entităților contractante, atunci când acestea încheie contracte astfel cum se menționează la alineatul (1) de la prezentul articol, să ia în considerare în cadrul practicilor de achiziții publice, acolo unde este necesar, aspecte mai ample de sustenabilitate, sociale, de mediu și legate de economia circulară, în vederea atingerii obiectivelor Uniunii privind decarbonizarea și reducerea la zero a poluării. Acolo unde este necesar și în conformitate cu anexa IV, statele membre impun autorităților contractante și entităților contractante să ia în considerare criteriile Uniunii privind achizițiile publice verzi sau criteriile naționale echivalente disponibile. Pentru a asigura transparența în ceea ce privește aplicarea cerințelor de eficiență energetică în cadrul procesului de achiziții publice, statele membre		Legii cu privire la eficiența energetică.
---	--	--

se asigură că autoritățile contractante și entitățile contractante pun la dispoziția publicului informații cu privire la impactul asupra eficienței energetice al contractelor cu o valoare mai mare sau egală cu pragurile menționate la alineatul (1), prin publicarea informațiilor respective în anunțurile aferente din baza de date electronică zilnică a licitațiilor (<i>Tenders Electronic Daily</i> – TED), în conformitate cu Directivele 2014/23/UE, 2014/24/UE și 2014/25/UE și cu Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/1780 al Comisiei ⁽⁶⁾. Autoritățile contractante pot decide să impună ofertanților să divulge informații cu privire la potențialul de încălzire globală pe durata ciclului de viață, la utilizarea de materiale cu emisii reduse de carbon și la circularitatea materialelor utilizate pentru o clădire nouă și pentru o clădire care trebuie renovată. Autoritățile contractante pot pune informațiile respective la dispoziția publicului, în vederea contractelor, în special în ceea ce privește clădirile noi cu o suprafață de peste 2 000 m². Statele membre sprijină autoritățile contractante și entitățile contractante în ceea ce privește adoptarea cerințelor de eficiență energetică, inclusiv la nivel regional și local, prin furnizarea de norme și orientări clare, inclusiv metodologii privind evaluarea costurilor pe ciclu de viață, a efectelor asupra mediului și a costurilor de mediu, prin instituirea unor centre de sprijin pentru competențe, prin încurajarea cooperării între autoritățile contractante, inclusiv la nivel transfrontalier, și prin utilizarea achizițiilor publice agregate și digitale acolo unde este posibil. (6) Dacă este cazul, Comisia poate oferi autorităților naționale și funcționarilor responsabili cu achizițiile publice îndrumări suplimentare privind aplicarea cerințelor de eficiență energetică în procedurile de achiziții publice. Un astfel de sprijin poate consolida forurile existente în scopul sprijinirii statelor membre, de exemplu prin intermediul unor acțiuni concertate, și le poate ajuta să țină seama de criteriile privind achizițiile publice verzi. (7) Statele membre stabilesc dispozițiile juridice și de reglementare, precum și practicile administrative privind achizițiile publice și bugetele și exercițiile financiare anuale, care sunt necesare pentru a se asigura că autoritățile contractante individuale nu sunt împiedicate să facă investiții menite să îmbunătățească eficiența energetică și nici să utilizeze contracte de performanță energetică și mecanisme de finanțare de la surse terțe pe o bază contractuală pe termen lung. (8) Statele membre elimină toate barierele de reglementare sau de altă natură din calea eficienței energetice, în special în ceea ce privește dispozițiile juridice și de reglementare, precum și practicile administrative privind achizițiile publice și bugetele și exercițiile financiare anuale, cu scopul de a se asigura că organismele publice individuale nu sunt împiedicate să facă investiții menite să îmbunătățească eficiența energetică și nici să utilizeze contracte de performanță energetică și mecanisme de finanțare de la surse terțe pe o bază contractuală pe termen lung. În cadrul rapoartelor lor naționale intermediare integrate privind energia și clima, transmise în temeiul articolului 17 din Regulamentul (UE) 2018/1999, statele membre raportează Comisiei cu privire la măsurile luate			
---	--	--	--

pentru a aborda barierele din calea adoptării îmbunătățirilor în materie de eficiență energetică.			
CAPITOLUL III CONSUMUL ENERGETIC EFICIENT <i>Articolul 8</i> Obligația privind economiile de energie (1) Statele membre realizează economii cumulate de energie la nivelul utilizării finale cel puțin echivalente cu: (a) noi economii în fiecare an, de la 1 ianuarie 2014 până la 31 decembrie 2020, de 1,5 % din volumul vânzărilor anuale de energie către clienții finali, ca medie pe perioada de trei ani imediat anterioară datei de 1 ianuarie 2013. Vânzările de energie, ca volum, utilizate în transport, pot fi excluse parțial sau integral din acest calcul; (b) noi economii în fiecare an, de la 1 ianuarie 2021 până la 31 decembrie 2030, de: i. 0,8% din consumul final anual de energie de la 1 ianuarie 2021 la 31 decembrie 2023, ca medie pe perioada de trei ani imediat anterioară datei de 1 ianuarie 2019; ii. 1,3 % din consumul final anual de energie de la 1 ianuarie 2024 la 31 decembrie 2025, ca medie pe perioada de trei ani imediat anterioară datei de 1 ianuarie 2019; iii. 1,5 % din consumul final anual de energie de la 1 ianuarie 2026 la 31 decembrie 2027, ca medie pe perioada de trei ani imediat anterioară datei de 1 ianuarie 2019; iv. 1,9 % din consumul final anual de energie de la 1 ianuarie 2028 la 31 decembrie 2030, ca medie pe perioada de trei ani imediat anterioară datei de 1 ianuarie 2019. Prin derogare de la primul paragraf litera (b) punctul (i), Cipru și Malta realizează noi economii în fiecare an, de la 1 ianuarie 2021 până la 31 decembrie 2023, echivalente cu 0,24 % din consumul final anual de energie, ca medie pe perioada de trei ani imediat anterioară datei de 1 ianuarie 2019. Statele membre decid modul în care eșalonează cantitatea calculată de economii noi pe fiecare dintre perioadele menționate la primul paragraf literele (a) și (b), cu condiția ca economiile obligatorii cumulate totale de energie la nivelul utilizării finale să fi fost realizate până la finalul fiecărei perioade de obligații. Statele membre continuă să realizeze noi economii anuale, în conformitate cu rata de economisire prevăzută la primul paragraf litera (b) punctul (iv), pe perioade de câte zece ani după 2030. (2) Statele membre obțin cantitatea obligatorie de economii de energie în temeiul alineatului (1) de la prezentul articol fie prin stabilirea unei scheme de obligații în materie de eficiență energetică, astfel cum este menționată la articolul 9, fie prin adoptarea unor măsuri de politică alternative, astfel cum sunt menționate la articolul 10. Statele membre pot realiza o combinație între o schemă de obligații în materie de		Incompatibil	Prevederile art. 8 urmează să fie transpuse în proiectul Legii cu privire la eficiența energetică.

eficiență energetică și măsuri de politică alternative. Statele membre se asigură că economiile de energie rezultate în urma măsurilor de politică menționate la articolele 9 și 10 și la articolul 30 alineatul (14) sunt calculate în conformitate cu anexa V. (3) Statele membre pun în aplicare scheme de obligații în materie de eficiență energetică, măsuri de politică alternative sau o combinație a acestora, ori programe sau măsuri finanțate dintr-un fond național pentru eficiență energetică, cu prioritate, dar nu exclusiv, în rândul persoanelor afectate de sărăcie energetică, al clienților vulnerabili, al persoanelor din gospodării cu venituri mici și, acolo unde este cazul, al persoanelor care trăiesc în locuințe sociale. Statele membre se asigură că măsurile de politică puse în aplicare în temeiul prezentului articol nu au efecte negative asupra persoanelor respective. Dacă este cazul, statele membre utilizează în mod optim finanțarea, inclusiv finanțarea publică, mecanismele de finanțare stabilite la nivelul Uniunii și veniturile obținute din certificatele de emisii, în temeiul articolului 24 alineatul (3) litera (b), cu scopul de a elimina efectele negative și de a asigura o tranziție energetică justă și incluzivă. În scopul realizării economiilor de energie obligatorii în temeiul alineatului (1) și fără a aduce atingere Regulamentului (UE) 2019/943 și Directivei (UE) 2019/944, statele membre, la proiectarea acestor măsuri de politică, au în vedere și promovează rolul comunităților de energie din surse regenerabile și al comunităților de energie ale cetățenilor în ceea ce privește contribuția la punerea în aplicare a acestor măsuri de politică. Statele membre stabilesc și ating o cotă din cantitatea obligatorie de economii de energie cumulate la nivelul utilizării finale în rândul persoanelor afectate de sărăcie energetică, al clienților vulnerabili, al persoanelor din gospodării cu venituri mici și, acolo unde este cazul, al persoanelor care trăiesc în locuințe sociale. Această cotă este cel puțin egală cu proporția gospodăriilor afectate de sărăcie energetică, potrivit evaluării din planurile lor naționale privind energia și clima elaborate în conformitate cu articolul 3 alineatul (3) litera (d) din Regulamentul (UE) 2018/1999. La evaluarea ponderii sărăciei energetice în planurile lor naționale privind energia și clima, statele membre iau în considerare indicatorii următori: (a) incapacitatea de a încălzi suficient de bine locuința (Eurostat, SILC [ilc_md01]); (b) restanțele la facturile pentru utilități (Eurostat, SILC, [ilc_md07]); (c) populația totală care trăiește într-o locuință cu acoperiș spart, cu pereți, podele sau fundație cu igrasie sau cu ferestre sau podele putrezite (Eurostat, SILC [ilc_mdho01]); (d) rata riscului de sărăcie (anchetele Eurostat, SILC și ECHP [ilc_li02]) (punctul-limită: 60 % din venitul echivalent median după transferurile sociale). În cazul în care un stat membru nu a notificat proporția de gospodării afectate de sărăcie energetică potrivit evaluării din planul său național privind energia și clima, cota din cantitatea obligatorie de economii de energie cumulate la nivelul utilizării finale în rândul persoanelor afectate de			
--	--	--	--

sărăcie energetică, al clienților vulnerabili, al persoanelor din gospodării cu venituri mici și, acolo unde este cazul, al persoanelor care trăiesc în locuințe sociale este cel puțin egală cu media aritmetică a valorilor indicatorilor menționați la al treilea paragraf pentru anul 2019 sau, dacă acestea nu sunt disponibile pentru 2019, cu extrapolarea liniară a valorilor indicatorilor respectivi pentru ultimii trei ani pentru care aceste valori sunt disponibile. (4) Statele membre includ informații privind indicatorii aplicați, media aritmetică a valorilor acestora și rezultatul măsurilor de politică stabilite în conformitate cu alineatul (3) de la prezentul articol în versiunile actualizate ale planurilor lor naționale integrate privind energia și clima, transmise în temeiul articolului 14 alineatul (2) din Regulamentul (UE) 2018/1999, în planurile lor naționale integrate ulterioare privind energia și clima, notificate în temeiul articolelor 3 și 7-12 din regulamentul respectiv, precum și în rapoartele naționale intermediare conexe privind energia și clima, transmise în temeiul articolului 17 din regulamentul respectiv. (5) Statele membre pot lua în calcul economiile de energie care rezultă în urma măsurilor de politică, indiferent dacă au fost introduse până la 31 decembrie 2020 sau după această dată, cu condiția ca măsurile respective să ducă la noi acțiuni individuale care să fie întreprinse după 31 decembrie 2020. Economii de energie realizate în orice perioadă de obligații nu sunt luate în calcul la determinarea cantității de economii de energie obligatorii pentru perioadele anterioare de obligații stabilite la alineatul (1). (6) Cu condiția să își fi îndeplinit cel puțin obligația privind economiile cumulate de energie la nivelul utilizării finale, menționată la alineatul (1) primul paragraf litera (b) punctul (i), statele membre pot calcula cantitatea obligatorie de economii de energie menționată la punctul respectiv prin unul sau mai multe dintre următoarele mijloace: (a) aplicarea unei rate anuale de economisire privind vânzările de energie către clienții finali sau privind consumul final de energie, ca medie pe perioada de trei ani imediat anterioară datei de 1 ianuarie 2019; (b) excluderea parțială sau totală din scenariul de referință pentru calculare a energiei utilizate în transporturi; (c) utilizarea oricăreia dintre opțiunile prevăzute la alineatul (8). (7) În cazul în care utilizează oricare dintre posibilitățile prevăzute la alineatul (6) privind economiile de energie obligatorii menționate la alineatul (1) primul paragraf litera (b) punctul (i), statele membre stabilesc: (a) propria rată anuală a economiilor care va fi aplicată la calcularea economiilor lor cumulate de energie la nivelul utilizării finale, care să asigure faptul că cantitatea finală a economiilor lor nete de energie nu este mai scăzută decât cea a economiilor impuse în temeiul punctului sus-menționat; (b) propriul nivel de referință pentru calcul, care poate exclude parțial sau total energia utilizată în transporturi. (8) Sub rezerva alineatului (9), fiecare stat membru poate:			
--	--	--	--

(a) să efectueze calculul prevăzut la alineatul (1) primul paragraf litera (a), utilizând valori de 1 % în 2014 și 2015, 1,25 % în 2016 și 2017 și 1,5 % în 2018, 2019 și 2020; (b) să excludă din calcul, ca volum, toate sau o parte din vânzările de energie utilizată, referitor la perioada de obligații menționată la alineatul (1) primul paragraf litera (a), sau energia finală consumată, referitor la perioada de obligații menționată la alineatul (1) primul paragraf litera (b) punctul (i), de către activitățile industriale enumerate în anexa I la Directiva 2003/87/CE; (c) să includă în calculul cantității obligatorii de economii de energie menționate la alineatul (1) primul paragraf litera (a) și litera (b) punctul (i) economiile de energie realizate în sectoarele transformării, distribuției și transportului de energie, inclusiv în infrastructurile eficiente de încălzire și de răcire centralizată, ca urmare a punerii în aplicare a cerințelor prevăzute la articolul 25 alineatul (4), la articolul 26 alineatul (7) litera (a) și la articolul 27 alineatele (1), (5)-(9) și (11). Statele membre informează Comisia cu privire la măsurile lor de politică preconizate în temeiul prezentei litere pentru perioada 1 ianuarie 2021-31 decembrie 2030, ca parte a planurilor lor naționale integrate privind energia și clima notificate în temeiul articolului 3 și al articolelor 7-12. Impactul respectivelor măsuri se calculează în conformitate cu anexa V și se include în planurile respective; (d) să includă în calculul cantității obligatorii de economii de energie economiile de energie rezultate din acțiuni specifice recent implementate, începând de la 31 decembrie 2008, care continuă să aibă impact în 2020 în ceea ce privește perioada de obligații menționată la alineatul (1) primul paragraf litera (a) și după 2020 în ceea ce privește perioada menționată la alineatul (1) primul paragraf litera (b) punctul (i) și care pot fi măsurate și verificate; (e) să includă în calculul cantității obligatorii de economii de energie economiile de energie care rezultă din adoptarea unor măsuri de politică, cu condiția să se poată demonstra că măsurile respective au ca rezultat acțiuni individuale derulate în perioada 1 ianuarie 2018-31 decembrie 2020 care generează economii după 31 decembrie 2020; (f) să excludă din calculul cantității obligatorii de economii de energie în temeiul alineatului (1) primul paragraf litera (a) și litera (b) punctul (i) 30 % din cantitatea verificabilă de energie produsă pe sau în clădiri pentru uz propriu ca urmare a măsurilor de politică ce promovează instalarea de noi tehnologii de obținere a energiei din surse regenerabile; (g) să includă în calculul cantității obligatorii de economii de energie în temeiul alineatului (1) primul paragraf litera (a) și litera (b) punctul (i) economiile de energie care depășesc economiile obligatorii de energie pentru perioada de obligații cuprinsă între 1 ianuarie 2014 și 31 decembrie 2020, cu condiția ca economiile respective să rezulte din acțiuni individuale derulate în temeiul			
--	--	--	--

măsurilor de politică menționate la articolele 9 și 10, notificate de către statele membre în cadrul planurilor lor de acțiune naționale privind eficiența energetică și raportate în rapoartele lor intermediare în conformitate cu articolul 26. (9) Statele membre aplică și calculează efectul opțiunilor selectate în temeiul alineatului (8) pentru perioada menționată la alineatul (1) primul paragraf litera (a) și litera (b) punctul (i) separat: (a) pentru calculul cantității obligatorii de economii de energie pentru perioada de obligații menționată la alineatul (1) primul paragraf litera (a), statele membre pot utiliza opțiunile enumerate la alineatul (8) literele (a)-(d). Toate opțiunile selectate în temeiul alineatului (8), cumulate, reprezintă maximum 25 % din cantitatea de economii de energie menționată la alineatul (1) primul paragraf litera (a); (b) pentru calculul cantității obligatorii de economii de energie pentru perioada de obligații menționată la alineatul (1) primul paragraf litera (b) punctul (i), statele membre pot utiliza opțiunile enumerate la alineatul (8) literele (b)-(g), cu condiția ca acțiunile individuale menționate la alineatul (8) litera (d) să continue să aibă un impact verificabil și măsurabil după 31 decembrie 2020. Toate opțiunile selectate în temeiul alineatului (8), cumulate, nu conduc la o reducere cu mai mult de 35 % a cantității de economii de energie calculate în conformitate cu alineatele (6) și (7). Indiferent dacă statele membre exclud parțial sau total energia utilizată în transporturi din scenariul lor de referință pentru calcul sau utilizează oricare dintre opțiunile enumerate la alineatul (8), acestea se asigură că cantitatea netă calculată de noi economii care trebuie obținută în consumul final de energie în perioada de obligații menționată la alineatul (1) primul paragraf litera (b) punctul (i) cuprinsă între 1 ianuarie 2021 și 31 decembrie 2023 nu este mai scăzută decât cantitatea care rezultă din aplicarea ratei anuale de economisire menționate la punctul respectiv. (10) Statele membre descriu în versiunile actualizate ale planurilor lor naționale integrate privind energia și clima transmise în temeiul articolului 14 alineatul (2) din Regulamentul (UE) 2018/1999, în planurile lor naționale integrate ulterioare privind energia și clima notificate în temeiul articolelor 3 și 7-12 din Regulamentul (UE) 2018/1999 și în conformitate cu anexa III la Regulamentul (UE) 2018/1999, precum și în rapoartele intermediare corespunzătoare, calculul cantității de economii de energie care trebuie obținută în perioada cuprinsă între 1 ianuarie 2021 și 31 decembrie 2030 și, dacă este cazul, explică modul în care au fost stabilite rata anuală de economisire și nivelul de referință pentru calcul, precum și modul și măsura în care au fost aplicate opțiunile menționate la alineatul (8) de la prezentul articol. (11) Statele membre notifică Comisiei cantitatea de economii de energie obligatorii menționată la alineatul (1) primul paragraf litera (b) și la alineatul (3) de la prezentul articol, o descriere a măsurilor de politică ce urmează să fie puse în aplicare pentru realizarea cantității totale			
--	--	--	--

obligatorii a economiilor cumulate de energie la nivelul utilizării finale, precum și metodologiile lor de calcul în temeiul anexei V la prezenta directivă, ca parte a versiunilor actualizate ale planurilor lor naționale integrate privind energia și clima transmise în temeiul articolului 14 alineatul (2) din Regulamentul (UE) 2018/1999 și ca parte a planurilor lor naționale integrate privind energia și clima notificate în temeiul articolelor 3 și 7-12 din Regulamentul (UE) 2018/1999. Statele membre utilizează modelul de raportare furnizat statelor membre de către Comisie. (12) În cazul în care, pe baza evaluării rapoartelor naționale intermediare integrate privind energia și clima în temeiul articolului 29 din Regulamentul (UE) 2018/1999 sau pe baza proiectului de versiune actualizată sau a versiunii actualizate finale a celui mai recent plan național integrat privind energia și clima transmis în temeiul articolului 14 din Regulamentul (UE) 2018/1999 sau pe baza evaluării proiectelor de planuri naționale integrate ulterioare privind energia și clima notificate în temeiul articolelor 3 și 7-12 din Regulamentul (UE) 2018/1999 sau a versiunilor finale ale acestora, Comisia concluzionează că măsurile de politică nu asigură realizarea cantității obligatorii de economii cumulate de energie la nivelul utilizării finale până la încheierea perioadei de obligații, Comisia poate adresa recomandări în conformitate cu articolul 34 din Regulamentul (UE) 2018/1999 statelor membre ale căror măsuri de politică consideră că sunt insuficiente pentru a asigura îndeplinirea obligațiilor lor privind economiile de energie. (13) În cazul în care un stat membru nu a realizat economiile obligatorii cumulate de energie la nivelul utilizării finale până la încheierea fiecărei perioade de obligații prevăzute la alineatul (1), statul membru respectiv realizează economiile de energie rămase, în plus față de economiile cumulate de energie obligatorii la nivelul utilizării finale, până la încheierea următoarei perioade de obligații. Alternativ, în cazul în care un stat membru a realizat economii cumulate de energie la nivelul utilizării finale peste nivelul necesar până la sfârșitul fiecărei perioade de obligații prevăzute la alineatul (1), acesta are dreptul de a reporta cantitatea eligibilă de cel mult 10% din excedentul respectiv în următoarea perioadă de obligații, fără ca angajamentul-țintă să fie majorat. (14) În cadrul versiunilor actualizate ale planurilor lor naționale privind energia și clima transmise în temeiul articolului 14 alineatul (2) din Regulamentul (UE) 2018/1999, al rapoartelor lor naționale intermediare relevante privind energia și clima transmise în temeiul articolului 17 din regulamentul respectiv și al planurilor lor naționale integrate ulterioare privind energia și clima notificate în temeiul articolelor 3 și 7-12 din regulamentul respectiv, statele membre demonstrează, incluzând după caz dovezi și calcule: (a) că, în situația în care există o suprapunere a impactului măsurilor de politică sau a impactului acțiunilor individuale, nu are loc o contabilizare dublă a economiilor de energie;			
---	--	--	--

(b) modul în care economiile de energie realizate în temeiul alineatului (1) primul paragraf litera (b) de la prezentul articol contribuie la realizarea contribuției lor naționale în temeiul articolului 4; că sunt instituite măsuri de politică în scopul îndeplinirii obligațiilor lor privind economiile de energie, concepute în conformitate cu prezentul articol, și că respectivele măsuri de politică sunt eligibile și adecvate pentru a se asigura realizarea cantității obligatorii de economii cumulate de energie la nivelul utilizării finale până la încheierea fiecărei perioade de obligații.			
<i>Articolul 9</i> Scheme de obligații în materie de eficiență energetică (1) În cazul în care statele membre decid să își îndeplinească obligațiile de a realiza cantitatea de economii obligatorie conform articolului 8 alineatul (1) printr-o schemă de obligații în materie de eficiență energetică, acestea se asigură că părțile obligate menționate la alineatul (3) de la prezentul articol care activează pe teritoriul fiecărui stat membru îndeplinesc, fără a aduce atingere articolului 8 alineatele (8) și (9), cerința privind economiile cumulate de energie la nivelul utilizării finale, astfel cum este prevăzută la articolul 8 alineatul (1). Dacă este cazul, statele membre pot decide ca părțile obligate să realizeze respectivele economii, în totalitate sau parțial, sub forma unei contribuții la Fondul național pentru eficiență energetică, în conformitate cu articolul 30 alineatul (14). (2) În cazul în care statele membre decid să își îndeplinească obligațiile de a realiza cantitatea de economii prevăzută la articolul 8 alineatul (1) printr-o schemă de obligații în materie de eficiență energetică, acestea pot să desemneze o autoritate publică de punere în aplicare care să administreze schema. (3) Statele membre desemnează, pe baza unor criterii obiective și nediscriminatorii, părțile obligate din rândul operatorilor de transport și de sistem, al operatorilor de distribuție, al distribuitorilor de energie, al societăților de vânzare cu amănuntul a energiei și al distribuitorilor de combustibil utilizat în transporturi sau al comercianților care vând cu amănuntul combustibil utilizat în transporturi, care își desfășoară activitatea pe teritoriul lor. Cantitatea de economii de energie necesară pentru îndeplinirea obligației se realizează de părțile obligate în rândul clienților finali, desemnați de statul membru, în mod independent de calculul efectuat în temeiul articolului 8 alineatul (1) sau, dacă statele membre decid astfel, prin intermediul economiilor certificate provenind de la alte părți, astfel cum se prevede la alineatul (11) litera (a) de la prezentul articol. (4) Atunci când societățile de vânzare cu amănuntul a energiei sunt desemnate ca părți obligate în temeiul alineatului (3), statele membre se asigură că, la îndeplinirea obligației care le revine, respectivele societăți de vânzare cu amănuntul a energiei nu creează bariere care împiedică consumatorii să treacă de la un furnizor la altul. (5) Statele membre pot impune părților obligate să atingă o cotă din obligația lor privind economiile de energie în rândul persoanelor		Incompatibil	Prevederile art. 9 urmează să fie transpuse în proiectul Legii cu privire la eficiența energetică.

afectate de sărăcie energetică, al clienților vulnerabili, al persoanelor din gospodării cu venituri mici și, acolo unde este cazul, al persoanelor care trăiesc în locuințe sociale. De asemenea, statele membre pot impune părților obligate să îndeplinească obiective în materie de reducere a costurilor energiei, cu condiția ca acestea să conducă la economii de energie la nivelul utilizării finale și să fie calculate în conformitate cu anexa V, și să realizeze economii de energie prin promovarea măsurilor de îmbunătățire a eficienței energetice, inclusiv a măsurilor de sprijin financiar care vizează atenuarea efectelor prețului carbonului asupra IMM-urilor și asupra microîntreprinderilor. (6) Statele membre pot impune părților obligate să colaboreze cu serviciile sociale, cu autoritățile regionale și cu autoritățile locale sau municipale pentru a promova măsuri de îmbunătățire a eficienței energetice în rândul persoanelor afectate de sărăcie energetică, al clienților vulnerabili, al persoanelor din gospodării cu venituri mici și, acolo unde este cazul, al persoanelor care trăiesc în locuințe sociale. Aceasta include identificarea și abordarea necesităților specifice ale grupurilor care sunt în mod special supuse riscului de sărăcie energetică sau mai susceptibile de a suferi efectele acesteia. Pentru a proteja persoanele afectate de sărăcie energetică, clienții vulnerabili și, acolo unde este cazul, persoanele care trăiesc în locuințe sociale, statele membre încurajează părțile obligate să realizeze acțiuni precum renovarea clădirilor, inclusiv a locuințelor sociale, înlocuirea aparatelor, sprijin și stimulente financiare pentru măsurile de îmbunătățire a eficienței energetice, în conformitate cu schemele naționale de finanțare și de sprijin, sau audituri energetice. Statele membre asigură eligibilitatea măsurilor pentru unitățile individuale situate în clădiri cu mai multe apartamente. (7) Atunci când aplică alineatele (5) și (6), statele membre impun părților obligate să raporteze anual cu privire la economiile de energie pe care le realizează ca urmare a acțiunilor promovate în rândul persoanelor afectate de sărăcie energetică, al clienților vulnerabili, al persoanelor din gospodării cu venituri mici și, acolo unde este cazul, al persoanelor care trăiesc în locuințe sociale și solicită informații statistice agregate cu privire la clienții lor finali, identificând modificările survenite în economiile de energie față de informațiile transmise anterior, precum și cu privire la sprijinul tehnic și financiar acordat. (8) Statele membre exprimă cantitatea obligatorie de economii de energie care revine fiecărei părți obligate în termeni de consum de energie primară sau de consum final de energie. Metoda selectată pentru exprimarea cantității obligatorii de economii de energie este utilizată, de asemenea, la calcularea economiilor declarate de părțile obligate. La convertirea cantității de economii de energie, se aplică valorile puterii calorifice nete stabilite în anexa VI la Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2018/2066 al Comisiei (⁷) și factorul de energie primară în temeiul articolului 31, cu excepția cazului în care poate fi justificată aplicarea altor factori de conversie.			
---	--	--	--

(9) Statele membre stabilesc sisteme de măsurare, de control și de verificare pentru efectuarea unei verificări documentate în scris a cel puțin unei părți semnificative și a unui eșantion reprezentativ din punct de vedere statistic din măsurile de îmbunătățire a eficienței energetice instituite de către părțile obligate. Măsurarea, controlul și verificarea în cauză se realizează în mod independent față de părțile obligate. În cazul în care o entitate este parte obligată în cadrul unei scheme naționale de obligații în materie de eficiență energetică în temeiul articolului 9 și al EU ETS în sectorul clădirilor și al transportului rutier în conformitate cu Directiva 2003/87/CE, sistemul de monitorizare și de verificare asigură faptul că prețul carbonului transferat în momentul eliberării combustibilului pentru consum în conformitate cu Directiva 2003/87/CE este luat în considerare la calcularea și raportarea economiilor de energie rezultate din măsurile de economisire a energiei adoptate de entitatea respectivă. (10) Statele membre informează Comisia, în cadrul rapoartelor naționale intermediare integrate privind energia și clima transmise în temeiul articolului 17 din Regulamentul (UE) 2018/1999, cu privire la sistemele de măsurare, de control și de verificare instituite, inclusiv metodele utilizate, problemele identificate și modul în care aceste probleme au fost abordate. (11) În cadrul schemei de obligații în materie de eficiență energetică, statele membre pot autoriza părțile obligate să realizeze următoarele: (a) să ia în calcul, pentru îndeplinirea obligației lor, economiile certificate de energie realizate de furnizorii de servicii energetice sau de alte părți terțe, inclusiv în cazul în care părțile obligate promovează, prin intermediul altor organisme acreditate de stat sau prin intermediul autorităților publice, măsuri care pot implica parteneriate formale și care pot fi combinate cu alte surse de finanțare; (b) să ia în calcul economiile obținute într-un anumit an ca și când acestea ar fi fost obținute în oricare dintre cei patru ani anteriori sau în oricare dintre următorii trei ani, atât timp cât nu se depășește sfârșitul perioadelor de obligații stabilite la articolul 8 alineatul (1). Atunci când autorizează acest lucru, statele membre se asigură că certificarea economiilor de energie menționată la primul paragraf litera (a) urmează un proces de aprobare instituit în statele membre care este clar, transparent și deschis tuturor participanților de pe piață și care vizează reducerea la minimum a costurilor de certificare. Statele membre evaluează și, după caz, iau măsuri pentru a reduce la minimum impactul costurilor directe și indirecte ale schemelor de obligații în materie de eficiență energetică asupra competitivității industriilor energointensive expuse concurenței internaționale. Statele membre publică anual economiile de energie realizate de fiecare parte obligată sau de fiecare subcategorie de părți obligate, precum și economiile totale realizate în cadrul schemei.			
---	--	--	--

<i>Articolul 10</i> Măsuri de politică alternativă (1) În cazul în care statele membre decid să își îndeplinească obligațiile de a realiza economiile obligatorii în temeiul articolului 8 alineatul (1) prin măsuri de politică alternativă, ele se asigură, fără a aduce atingere articolului 8 alineatele (8) și (9), că economiile de energie obligatorii în temeiul articolului 8 alineatul (1) sunt realizate în rândul clienților finali. (2) Pentru toate măsurile în afara celor referitoare la impozitare, statele membre instituie sisteme de măsurare, de control și de verificare prin care se efectuează o verificare documentată în scris a cel puțin unei părți semnificative și a unui eșantion reprezentativ din punct de vedere statistic din măsurile de îmbunătățire a eficienței energetice puse în practică de către părțile participante sau mandatate. Măsurarea, controlul și verificarea se realizează în mod independent față de părțile participante sau mandatate. (3) Statele membre informează Comisia, în cadrul rapoartelor naționale intermediare integrate privind energia și clima transmise în temeiul articolului 17 din Regulamentul (UE) 2018/1999, cu privire la sistemele de măsurare, de control și de verificare instituite, inclusiv metodele utilizate, problemele identificate și modul în care aceste probleme au fost abordate. (4) Atunci când raportează o măsură de impozitare, statele membre demonstrează modul în care a fost asigurată eficacitatea semnalului de preț, precum rata de impozitare și vizibilitatea în timp, în concepția măsurii de impozitare. În cazul în care are loc o scădere a ratei de impozitare, statele membre justifică modul în care măsurile de impozitare continuă să conducă la realizarea de economii de energie.		Incompatibil	Prevederile art. 10 urmează să fie transpuse în proiectul Legii cu privire la eficiența energetică.
<i>Articolul 11</i> Sisteme de gestionare a energiei și audituri energetice (1) Statele membre se asigură că întreprinderile cu un consum de energie mediu anual mai mare de 85 TJ, în cursul perioadei anterioare de trei ani, pentru ansamblul purtătorilor de energie, pun în aplicare un sistem de gestionare a energiei. Sistemul de gestionare a energiei este certificat de un organism independent în conformitate cu standardele europene sau internaționale relevante. Statele membre se asigură că întreprinderile menționate la primul paragraf dispun de un sistem de gestionare a energiei cel târziu până la 11 octombrie 2027. (2) Statele membre se asigură că întreprinderile cu un consum de energie mediu anual mai mare de 10 TJ în cursul perioadei anterioare de trei ani, pentru ansamblul purtătorilor de energie, care nu pun în aplicare un sistem de gestionare a energiei fac obiectul unui audit energetic. Aceste audituri energetice sunt: (a) fie efectuate într-un mod independent și eficient din punctul de vedere al costurilor de către experți calificați sau acreditați, în conformitate cu articolul 28;		Incompatibil	Prevederile art. 11 urmează să fie transpuse în proiectul Legii cu privire la eficiența energetică.

(b) fie puse în aplicare și supravegheate de către autorități independente în temeiul legislației naționale. Statele membre se asigură că întreprinderile menționate la primul paragraf efectuează un prim audit energetic până la 11 octombrie 2026 și că auditurile energetice ulterioare se efectuează cel puțin o dată la patru ani. În cazul în care astfel de întreprinderi efectuează deja audituri energetice în conformitate cu primul paragraf, ele continuă să facă acest lucru cel puțin o dată la patru ani, în conformitate cu prezenta directivă. Întreprinderile în cauză elaborează un plan de acțiune concret și fezabil pe baza recomandărilor rezultate din auditurile energetice respective. Planul de acțiune identifică măsurile de punere în aplicare a fiecărei recomandări de audit, în cazul în care acest lucru este fezabil din punct de vedere tehnic sau economic. Planul de acțiune este prezentat conducerii întreprinderii. Statele membre se asigură că planurile de acțiune și rata de punere în aplicare a recomandărilor sunt publicate în raportul anual al întreprinderii în cauză și că sunt puse la dispoziția publicului, sub rezerva dreptului Uniunii și a dreptului intern care protejează secretele comerciale și de afaceri și confidențialitatea. (3) În cazul în care, într-un an dat, o întreprindere menționată la alineatul (1) are un consum anual mai mare de 85 TJ, iar o întreprindere menționată la alineatul (2) are un consum anual mai mare de 10 TJ, statele membre se asigură că informațiile respective sunt puse la dispoziția autorităților naționale responsabile cu punerea în aplicare a prezentului articol. În acest scop, statele membre pot promova utilizarea unei platforme noi sau existente pentru a facilita colectarea datelor solicitate la nivel național. (4) Statele membre pot încuraja întreprinderile menționate la alineatele (1) și (2) să furnizeze în raportul lor anual informații cu privire la consumul lor anual de energie în kWh, volumul lor anual de consum de apă în metri cubi și o comparație cu anii precedenți a consumului lor de energie și de apă. (5) Statele membre promovează, pentru toți clienții finali, disponibilitatea auditurilor energetice de înaltă calitate, eficiente din punctul de vedere al costurilor și: (a) efectuate într-o manieră independentă de către experți calificați sau acreditați, în conformitate cu criteriile de calificare; sau (b) puse în aplicare și supravegheate de către autorități independente în temeiul legislației naționale. Auditurile energetice menționate la primul paragraf pot fi efectuate de experți interni sau auditori energetici, cu condiția ca statul membru în cauză să fi implementat un sistem care să asigure calitatea acestora, incluzând, după caz, o selecție anuală aleatorie a cel puțin unui procent semnificativ din punct de vedere statistic din toate auditurile energetice efectuate de astfel de experți interni sau auditori energetici. Pentru a asigura calitatea ridicată a auditurilor energetice și a sistemelor de gestionare a energiei, statele membre stabilesc criterii minime transparente și nediscriminatorii pentru auditurile energetice, în conformitate cu anexa VI și luând în considerare standardele europene sau internaționale relevante.			
--	--	--	--

Statele membre desemnează o autoritate competentă sau un organism competent pentru a asigura respectarea termenelor pentru efectuarea auditurilor energetice prevăzute la alineatul (2) de la prezentul articol și aplicarea corectă a criteriilor minime prevăzute în anexa VI. Auditurile energetice nu cuprind clauze care să împiedice transferul rezultatelor auditului către orice furnizor calificat sau acreditat de servicii energetice, cu condiția să nu existe obiecții din partea clientului. (6) Statele membre dezvoltă programe cu scopul de a încuraja și de a oferi sprijin tehnic IMM-urilor care nu intră sub incidența alineatului (1) sau (2) pentru a se supune auditurilor energetice și a pune ulterior în aplicare recomandările formulate ca urmare a acestor audituri. Pe baza unor criterii transparente și nediscriminatorii și fără a aduce atingere dreptului Uniunii privind ajutorul de stat, statele membre pot să instituie mecanisme pentru a furniza audituri energetice, cum ar fi centre de audit energetic pentru IMM-uri și microîntreprinderi, cu condiția ca aceste mecanisme să nu concureze cu auditorii privați. Statele membre pot prevedea, de asemenea, și alte scheme de sprijin pentru IMM-uri, inclusiv în cazul în care acestea au încheiat acorduri voluntare, pentru a acoperi costurile auditurilor energetice și ale punerii în aplicare a recomandărilor extrem de eficiente din punctul de vedere al costurilor formulate în urma auditurilor energetice, în cazul în care măsurile propuse în recomandările respective sunt puse în aplicare. (7) Statele membre se asigură că programele menționate la alineatul (6) includ sprijin pentru IMM-uri în ceea ce privește cuantificarea în activitatea lor a multiplelor beneficii ale măsurilor de eficiență energetică, elaborarea de foi de parcurs privind eficiența energetică și dezvoltarea rețelelor de eficiență energetică pentru IMM-uri, facilitare de experți independenți. Statele membre aduc în atenția IMM-urilor, inclusiv prin intermediul organizațiilor reprezentative intermediare ale acestora, exemple concrete privind modul în care sistemele de gestionare a energiei le pot îmbunătăți activitatea. Comisia acordă asistență statelor membre, sprijinind schimburile de bune practici în domeniu. (8) Statele membre dezvoltă programe pentru a încuraja întreprinderile care nu sunt IMM-uri și care nu intră sub incidența alineatului (1) sau (2) să se supună auditurilor energetice și să pună ulterior în aplicare recomandările formulate ca urmare a acestor audituri. (9) Se consideră că auditurile energetice respectă alineatul (2) în cazul în care sunt: (a) efectuate într-o manieră independentă, pe baza criteriilor minime stabilite în anexa VI; (b) puse în aplicare în temeiul acordurilor voluntare încheiate între organizații ale părților interesate și un organism numit și supravegheat de către statul membru în cauză, de către un alt organism căruia autoritățile competente i-au delegat responsabilitatea în acest sens sau de către Comisie. Accesul participanților de pe piață care oferă servicii energetice se bazează pe criterii transparente și nediscriminatorii.			
--	--	--	--

(10) Întreprinderile care pun în aplicare un contract de performanță energetică sunt scutite de la cerințele prevăzute la alineatele (1) și (2) de la prezentul articol, cu condiția ca respectivul contract de performanță energetică să acopere elementele necesare ale sistemului de gestionare a energiei și să respecte cerințele stabilite în anexa XV. (11) Întreprinderile care pun în aplicare un sistem de management de mediu, certificat de către un organism independent în conformitate cu standardele europene sau internaționale relevante, sunt scutite de la cerințele prevăzute la alineatele (1) și (2) de la prezentul articol, cu condiția ca sistemul de management de mediu în cauză să includă un audit energetic pe baza criteriilor minime stabilite în anexa VI. (12) Auditurile energetice pot fi de sine stătătoare sau pot face parte dintr-un audit de mediu mai vast. Statele membre pot solicita ca auditul energetic să includă o evaluare a fezabilității tehnice și economice a racordării la o rețea de încălzire sau de răcire centralizată existentă sau preconizată. Fără a aduce atingere dreptului Uniunii privind ajutoarele de stat, statele membre pot pune în aplicare stimulente, scheme de sprijin pentru punerea în aplicare a recomandărilor rezultate în urma auditurilor energetice, precum și alte măsuri similare.			
<i>Articolul 12</i> Centrele de date (1) Până la 15 mai 2024 și ulterior în fiecare an, statele membre solicită proprietarilor și operatorilor centrelor de date de pe teritoriul lor care au un necesar de energie electrică instalată pentru infrastructura tehnologiei informației (TI) de cel puțin 500 kW să pună la dispoziția publicului informațiile prevăzute în anexa VII, cu excepția informațiilor care intră sub incidența dreptului Uniunii și a dreptului intern care protejează secretele comerciale și de afaceri și confidențialitatea. (2) Alineatul (1) nu se aplică centrelor de date utilizate pentru apărare și pentru protecție civilă sau care furnizează servicii al căror scop final este exclusiv de apărare și de protecție civilă. (3) Comisia creează o bază de date europeană privind centrele de date, care include informații comunicate de centrele de date obligate în conformitate cu alineatul (1). Baza de date europeană este pusă la dispoziția publicului la nivel agregat. (4) Statele membre încurajează proprietarii și operatorii centrelor de date de pe teritoriul lor care au un necesar de energie electrică instalată pentru infrastructura TI mai mare sau egal cu 1 MW să ia în considerare bunele practici menționate în cea mai recentă versiune a Codului european de conduită privind eficiența energetică a centrelor de date. (5) Până la 15 mai 2025, Comisia evaluează datele disponibile privind eficiența energetică a centrelor de date, care îi sunt transmise în temeiul alineatelor (1) și (3), și prezintă un raport Parlamentului European și Consiliului, însoțit, după caz, de propuneri legislative care conțin măsuri suplimentare de îmbunătățire a eficienței energetice, incluzând standarde minime de performanță și o evaluare a fezabilității tranziției		Incompatibil	Prevederile art. 12 urmează să fie transpuse în proiectul Legii cu privire la eficiența energetică.

către un sector al centrelor de date cu zero emisii nete, în strânsă consultare cu părțile interesate relevante. Astfel de propuneri pot stabili un interval de timp în care centrele de date existente trebuie să atingă performanța minimă.			
<i>Articolul 13</i> Contorizarea gazelor naturale (1) Statele membre se asigură că, în măsura în care este posibil din punct de vedere tehnic, rezonabil din punct de vedere financiar și proporțional în raport cu eventualele economii de energie, clienții finali pentru gaze naturale dispun de contoare individuale la prețuri competitive, care reflectă cu acuratețe consumul real de energie al clientului final și care furnizează informații privind momentul efectiv al utilizării. Astfel de contoare individuale la prețuri competitive se pun totdeauna la dispoziție în cazul în care: (a) se înlocuiește un contor existent, cu excepția situației în care acest lucru nu este posibil din punct de vedere tehnic sau nu este eficient din punctul de vedere al costurilor în raport cu economiile potențiale estimate pe termen lung; (b) se face o nouă conexiune într-o clădire nouă sau o clădire este supusă unor renovări majore în înțelesul Directivei 2010/31/UE. (2) În cazul și în măsura în care statele membre implementează sisteme de contorizare inteligentă și introduc contoare inteligente de gaze naturale în conformitate cu Directiva 2009/73/CE: (a) acestea se asigură că sistemele de contorizare furnizează clienților finali informații privind perioada de utilizare reală și că obiectivele privind eficiența energetică și beneficiile pentru clienții finali sunt luate în considerare pe deplin în momentul stabilirii funcționalităților minime ale contoarelor și a obligațiilor impuse participanților de pe piață; (b) acestea asigură securitatea contoarelor inteligente și comunicarea datelor, precum și dreptul la viață privată al clienților finali, în conformitate cu dreptul relevant al Uniunii privind protecția datelor și a vieții private; (c) acestea stabilesc obligația de informare și asistență corespunzătoare a clienților la momentul instalării, în special cu privire la întregul potențial al contoarelor inteligente în ceea ce privește gestionarea contorizării și monitorizarea consumului de energie.		Incompatibil	Prevederile art. 13 urmează să fie transpuse în proiectul Legii cu privire la eficiența energetică.
<i>Articolul 14</i> Contorizarea încălzirii, a răcirii și a apei calde menajere (1) Statele membre se asigură că clienții finali de încălzire centralizată, răcire centralizată și apă caldă menajeră sunt dotați cu contoare la prețuri competitive, care reflectă cu acuratețe consumul lor real de energie. (2) În cazul în care încălzirea, răcirea sau apa caldă menajeră pentru o clădire sunt furnizate de la o sursă centrală care deservește mai multe clădiri sau de la un sistem de încălzire centralizată ori de la un sistem	Secțiunea a 3-a Contorizarea și achitarea consumului Articolul 34.Contorizarea și achitarea consumului de energie termică (1) Cantitățile de energie termică furnizate consumatorilor pentru încălzire și/sau prepararea apei calde menajere, și/sau răcire se măsoară prin intermediul echipamentelor de măsurare, în scopul determinării și decon-	Parțial compatibil	Prevederile art. 14 care nu sunt transpuse urmează să fie transpuse în proiectul Legii cu privire la eficiența energetică.

de răcire centralizată, se instalează un contor la schimbătorul de căldură sau la punctul de livrare.	tării consumului real de energie termică între părțile contractante. Echipamentele de măsurare utilizate trebuie să reflecte în mod corect consumul de energie și să fie supuse verificării metrologice conform Legii metrologiei nr.19/2016. Echipamentele de măsurare puse la dispoziție pe piață și/sau puse în funcțiune trebuie să îndeplinească cerințele Reglementării tehnice privind punerea la dispoziție pe piață a mijloacelor de măsurare, aprobate de Guvern. (2) Măsurarea energiei termice în scopuri comerciale se realizează cu ajutorul echipamentelor de măsurare ale căror tipuri sunt incluse în Registrul de stat al mijloacelor de măsurare, publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și plasat pe site-ul web oficial al Institutului Național de Metrologie. (5) În cazul în care energia termică pentru încălzire, și/sau prepararea apei calde menajere, și/sau răcire pentru o clădire este furnizată de la o sursă centrală care deservește mai multe clădiri sau de la un sistem de alimentare centralizată cu energie termică și/sau răcire, distribuitorii instalează un echipament de măsurare la punctul de delimitare al clădirii respective.		
<i>Articolul 15</i> Subcontorizarea și repartizarea costurilor pentru încălzire, pentru răcire și pentru apa caldă menajeră (1) În clădirile cu mai multe apartamente și în clădirile mixte dotate cu o sursă centrală de încălzire sau de răcire sau alimentate de sisteme de încălzire sau de răcire centralizată, se instalează contoare individuale pentru a măsura consumul de încălzire, de răcire sau de apă caldă menajeră pentru fiecare unitate a clădirii, în cazul în care acest lucru este fezabil din punct de vedere tehnic și eficient din punctul de vedere al costurilor, în sensul că este proporțional în raport cu posibilele economii de energie. În cazul în care utilizarea de contoare individuale nu este fezabilă din punct de vedere tehnic sau nu este eficientă din punctul de vedere al costurilor pentru contorizarea consumului în fiecare unitate a clădirii, se utilizează repartitoare individuale de costuri pentru energia termică pentru a măsura consumul de energie termică la fiecare corp de încălzire, cu excepția cazului în care statul membru în cauză demonstrează că instalarea unor astfel de repartitoare de costuri nu ar fi eficientă din punctul de vedere al costurilor. În aceste cazuri, pot fi avute în vedere metode alternative eficiente din punctul de vedere al costurilor pentru măsurarea consumului de energie termică. Criteriile generale, metodologia și procedurile pentru a determina lipsa de fezabilitate tehnică și de eficiență din punctul de vedere al costurilor sunt stabilite în mod clar și publicate de fiecare stat membru. (2) În clădirile noi cu mai multe apartamente și în părțile rezidențiale ale clădirilor mixte noi care sunt dotate cu o sursă centrală de încălzire pentru apa caldă menajeră ori sunt aprovizionate de la rețele de încălzire centralizată, sunt prevăzute contoare individuale pentru apa caldă menajeră, în pofida dispozițiilor de la alineatul (1) primul paragraf. (3) În cazul în care clădirile cu mai multe apartamente sau clădirile mixte sunt alimentate de la rețele de încălzire sau de răcire centralizată sau în	Articolul 35. Subcontorizarea și repartizarea costurilor pentru consumul de energie termică pentru încălzire și/sau prepararea apei calde menajere și/sau răcire (1) În clădirile de locuit cu mai multe apartamente sau în unitățile cu destinație locativă ale unor clădiri cu destinație mixtă, în sensul Legii nr.282/2023 privind performanța energetică a clădirilor, construite începând cu data intrării în vigoare a prezentei legi și dotate cu/alimentate de la o sursă centrală sau alimentate de la sisteme de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire, antreprenorii care construiesc clădirile respective instalează echipamente individuale de măsurare a cantității de energie termică pentru încălzire și/sau prepararea apei calde menajere, și/sau răcire, pentru fiecare unitate de clădire. (2) În cazul modernizării sistemelor colective de alimentare cu energie termică din clădirile de locuit cu mai multe apartamente și din clădirile cu destinație mixtă, conectate la sisteme de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire, prin trecerea de la distribuția verticală la cea orizontală a agentului termic, este obligatorie instalarea echipamentelor individuale de măsurare a cantității de energie termică pentru încălzire, pentru prepararea apei calde menajere și/sau răcire, pentru fiecare unitate de clădire. (3) În cazul în care instalarea echipamentelor individuale de măsurare pentru fiecare unitate de clădire nu este posibilă din punct de vedere tehnic sau nu este eficientă din punctul de vedere al costurilor în raport cu posibilele economii de energie, până la 1 ianuarie 2035 se instalează repartitoare individuale de costuri, destinate măsurării cantității de energie termică la fiecare corp de încălzire în parte, în condițiile în care se demonstrează eficiența din punct de vedere al costurilor. (4) Criteriile generale, metodologia și/sau procedurile necesare pentru a determina posibilitatea tehnică și eficiența din punct de vedere al costurilor a măsurii de instalare a echipamentelor individuale de măsurare	Compatibil	

cazul în care prevalează sistemele comune proprii de încălzire sau de răcire pentru astfel de clădiri, statele membre se asigură că sunt instituite norme naționale transparente și disponibile publicului privind repartizarea costurilor pentru consumul de încălzire, de răcire și de apă caldă menajeră în aceste clădiri, pentru a asigura transparența și acuratețea contabilizării consumului individual. După caz, astfel de norme includ orientări privind modalitatea de repartizare a costurilor pentru energia care se utilizează pentru: (a) apă caldă menajeră; (b) energie termică distribuită de instalația clădirii și în scopul încălzirii spațiilor comune, în cazul în care casa scărilor și coridoarele sunt echipate cu corpuri de încălzire; (c) încălzirea sau răcirea apartamentelor.	sau a repartitoarelor individuale de costuri sunt aprobate de Guvern și publicate de organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii. (5) Distribuitorii realizează, în funcție de posibilitățile tehnice și economice, modernizarea sistemelor colective de alimentare cu energie termică, inclusiv prin instalarea echipamentelor individuale de măsurare a cantității de energie termică pentru încălzire și/sau prepararea apei calde menajere și/sau răcire pentru fiecare unitate de clădire. Aceste costuri sunt suportate de titularii de licență corespunzători și se iau în considerare la stabilirea tarifelor reglementate doar în cazul când se demonstrează eficiența energetică a proiectului de modernizare, iar modernizarea se realizează în clădiri dotate sau care urmează a fi dotate cu puncte termice individuale și există acordul asociației de proprietari din condominiu în conformitate cu prevederile Legii nr. 187/2022 cu privire la condominiu. Ponderea investițiilor în modernizarea sistemelor colective de alimentare cu energie termică, inclusiv prin instalarea echipamentelor individuale de măsurare a cantității de energie termică pentru fiecare unitate din condominiu, din planul anual de investiții, precum și modalitatea de priorizare a eficienței energetice se stabilesc în Regulamentul privind planificarea, aprobarea și efectuarea investițiilor în sectorul termoelectric. Pentru clădirile de locuit cu mai multe apartamente și în clădirile cu destinație mixtă unde distribuitorii au modernizat sistemele colective de alimentare cu energie termică, inclusiv prin instalarea echipamentelor individuale de măsurare a cantității de energie termică la consumatorii casnici, parametrii de calitate a serviciului de distribuție a energiei termice vor fi asigurați până la ieșirea din echipamentul individual de măsurare. (5) Consumatorii de energie termică au dreptul să realizeze modernizarea integrală a sistemului colectiv de alimentare cu energie termică, din cont propriu, inclusiv prin instalarea echipamentelor individuale de măsurare a cantității de energie termică pentru fiecare unitate din condominiu, în baza hotărârii adunării generale a asociației de proprietari în condominiu adoptate în conformitate cu prevederile Legii nr. 187/2022 cu privire la condominiu. Pentru modernizarea sistemului colectiv de alimentare cu energie termică, asociațiile de proprietari din condominiu în conformitate cu prevederile Legii nr. 187/2022 cu privire la condominiu, pot beneficia de stimulente financiare acordate în conformitate cu Programul de finanțare Fondul pentru eficiență energetică în sectorul rezidențial din Republica Moldova, aprobat de Guvern. (6) În blocurile locative cu sisteme colective de alimentare cu energie termică modernizate în conformitate cu prevederile prezentei legi se instalează echipamente individuale identice de măsurare a energiei termice, în baza condițiilor tehnice eliberate de distribuitor cu respectarea prevederilor art. 43 alin. (1). (7) Cheltuielile legate cumpărarea, instalarea, întreținerea, repararea și înlocuirea repartitoarelor individuale de costuri sunt suportate de către proprietarii unităților de clădire.	
---	--	--

	(8) Prin derogare de la alin. (2) și (3), în condițiile în care instalarea în clădirile de locuit cu mai multe apartamente și în clădirile cu destinație mixtă a echipamentelor individuale de măsurare sau a repartitoarelor individuale de costuri nu este posibilă din punct de vedere tehnic sau nu este eficientă din punct de vedere al costurilor, repartizarea între apartamentele din clădire a cantității de energie termică furnizate pentru încălzire și/sau prepararea apei calde menajere, și/sau răcire se efectuează în conformitate cu Regulamentul cu privire la prestarea și achitarea serviciilor comunale și necomunale, aprobat de Guvern. (9) Repartizarea consumului de energie termică pentru încălzirea și prepararea apei calde menajere în clădirile de locuit cu mai multe apartamente și în clădirile cu destinație mixtă, alimentate de la sisteme de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire se realizează în conformitate cu Regulamentul cu privire la prestarea și achitarea serviciilor comunale și necomunale, aprobat de Guvern.		
<i>Articolul 16</i> Cerințele privind citirea la distanță (1) În sensul articolelor 14 și 15, contoarele și repartitoarele de costuri pentru energia termică nou instalate sunt dispozitive care pot fi citite de la distanță. Se aplică condițiile de fezabilitate tehnică și de eficiență din punctul de vedere al costurilor prevăzute la articolul 15 alineatul (1). (2) Contoarele și repartitoarele de costuri pentru energia termică care nu pot fi citite de la distanță dar care au fost deja instalate se transformă astfel încât să poată fi citite de la distanță sau se înlocuiesc cu dispozitive care pot fi citite de la distanță până la 1 ianuarie 2027, cu excepția cazurilor în care statul membru în cauză demonstrează că acest lucru nu este eficient din punctul de vedere al costurilor. ▼M1_____ ▼B_____	Articolul 36. Citirea datelor la distanță (1) Echipamentele de măsurare și repartitoarele de costuri nou instalate după intrarea în vigoare a prezentei legi, sunt dispozitive cu modul de transmitere a datelor și citire de la distanță. Se aplică condițiile de fezabilitate tehnică și de eficiență din punctul de vedere al costurilor prevăzute la articolul 44 alineatul (4). (2) Echipamentele de măsurare și repartitoarele de costuri, care nu pot fi citite de la distanță, dar care au fost deja instalate, se transformă astfel încât să poată fi citite de la distanță sau se înlocuiesc cu dispozitive care pot fi citite de la distanță până la 1 ianuarie 2035, în condițiile în care se demonstrează că măsura este eficientă din punctul de vedere al costurilor.	Compatibil	
<i>Articolul 18</i> Informații privind facturarea și consumul pentru încălzire, răcire și pentru apa caldă menajeră (1) Acolo unde sunt instalate contoare sau repartitoare de costuri pentru energia termică, statele membre se asigură că informațiile privind facturarea și consumul sunt fiabile, exacte și au la bază consumul real sau citirea repartitoarelor de costuri pentru energia termică, în conformitate cu punctele 1 și 2 din anexa IX pentru toți utilizatorii finali. În cazul în care un stat membru dispune în acest sens, obligația respectivă poate, mai puțin în ceea ce privește consumul subcontorizat bazat pe repartitoarele de costuri pentru energia termică conform articolului 15, să fie îndeplinită printr-un sistem de autocitire periodică de către clientul final sau utilizatorul final, prin care acesta își citește contorul și transmite indexul. Factura se bazează pe o estimare a consumului sau pe o sumă forfetară numai în cazul în care clientul final sau utilizatorul final nu a transmis indexul contorului pentru o perioadă de facturare dată. (2) Statele membre:	Articolul 37. Factura și informațiile privind facturarea și consumul (3) În cazul în care sunt instalate echipamente de măsurare sau repartitoare individuale de costuri, facturile, documentele individuale de plată și informațiile privind consumul trebuie să fie fiabile, exacte și să se bazeze pe consumul real înregistrat de echipamentele de măsurare sau pe indicațiile repartitoarelor individuale de costuri, cu luarea în considerare a consumurilor care se repartizează potrivit prezentei legi și actelor normative aprobate de Guvern. (4) În cazurile și în condițiile stabilite în Regulamentul privind furnizarea energiei termice, consumatorul final poate transmite furnizorului indexul echipamentului de măsurare printr-un sistem de autocitire. Numai în cazul în care consumatorul final nu a transmis indexul în termenul stabilit, factura pentru perioada respectivă poate fi calculată în baza unei estimări a consumului. Prezenta prevedere nu se aplică repartizării consumului pe baza indicațiilor repartitoarelor individuale de costuri. (5) Regularizarea consumului și a plăților în baza consumului real sau a indicațiilor repartitoarelor individuale de costuri se efectuează cel puțin o	Compatibil	

(a) impun ca, dacă sunt disponibile informații privind facturile la energie și consumul anterior sau indexuri ale repartitoarelor de costuri pentru energia termică ale utilizatorilor finali, acestea să fie puse la dispoziția unui furnizor de servicii energetice desemnat de utilizatorul final, la cererea acestuia; (b) se asigură că li se oferă clienților finali opțiunea de a primi pe cale electronică facturile și informațiile privind facturarea; (c) se asigură că tuturor utilizatorilor finali li se furnizează, odată cu factura, informații clare și ușor de înțeles, în conformitate cu punctul 3 din anexa IX; (d) promovează securitatea cibernetică și asigură protecția vieții private și a datelor utilizatorilor finali, în conformitate cu dreptul aplicabil al Uniunii. Statele membre pot să prevadă ca, la cererea clientului final, furnizarea informațiilor privind facturarea să nu fie considerată a reprezenta o solicitare de plată. În astfel de cazuri, statele membre se asigură că se oferă modalități flexibile pentru plățile propriu-zise. (3) Statele membre decid cine este responsabil pentru furnizarea informațiilor menționate la alineatele (1) și (2) către utilizatorii finali care nu au un contract direct sau individual cu un furnizor de energie. ▼M1 ▼B	dată pe an, precum și la încetarea contractului de furnizare, la schimbarea consumatorului sau în alte cazuri stabilite în Regulamentul privind furnizarea energiei termice. (6) În cazul în care sunt instalate echipamente de măsurare sau repartitoare individuale de costuri care pot fi citite de la distanță, informațiile privind facturarea sau consumul, bazate pe consumul real ori pe indicațiile repartitoarelor individuale de costuri, se pun la dispoziția consumatorilor finali și a consumatorilor de servicii intermediare cel puțin o dată pe lună. Informațiile pot fi puse la dispoziție prin intermediul paginii web, al contului personal al consumatorului, al poștei electronice sau prin alte mijloace electronice. Pentru încălzire și răcire, această obligație nu se aplică în afara sezonului de încălzire sau de răcire. (7) Furnizorul și, după caz, intermediarul de servicii se asigură că facturile, documentele individuale de plată și informațiile privind facturarea și consumul sunt exacte, clare, concise, ușor de înțeles și de utilizat și sunt prezentate într-o manieră care permite consumatorului să verifice modul de calcul al plății și să compare consumul său de energie. (8) Facturile, documentele individuale de plată și informațiile privind facturarea și consumul se prezintă consumatorilor finali și consumatorilor de servicii intermediare în mod gratuit. Aceștia beneficiază de acces adecvat și gratuit la datele privind propriul consum. Furnizarea facturii, a documentului individual de plată, a informațiilor privind facturarea și consumul, precum și accesul la datele de consum nu pot fi supuse unei plăți distincte. Prezența prevedere nu aduce atingere posibilității de recuperare a costurilor prevăzute la alin. (16). (9) Furnizorul și, după caz, intermediarul de servicii oferă consumatorilor opțiunea de a primi în format electronic facturile, documentele individuale de plată și informațiile privind facturarea și consumul. Alegerea facturii electronice nu poate fi condiționată de achitarea unor plăți suplimentare. (10) La cererea consumatorului și cu acordul acestuia, informațiile disponibile privind facturile, consumul anterior și indicațiile echipamentelor de măsurare sau ale repartitoarelor individuale de costuri se pun la dispoziția unui furnizor de servicii energetice desemnat de consumator, cu respectarea legislației privind protecția datelor cu caracter personal. (11) În cazul în care factura sau documentul individual de plată se bazează pe consumul real ori pe indicațiile repartitoarelor individuale de costuri, acesta trebuie să conțină sau să fie însoțit cel puțin de următoarele informații: a) prețurile și tarifele aplicabile, perioada de facturare, consumul real de energie și costul total al energiei termice sau, după caz, indicațiile repartitoarelor individuale de costuri și costul repartizat; b) mixul de combustibili utilizat pentru producerea energiei termice, emisiile anuale de gaze cu efect de seră aferente energiei furnizate, precum și descrierea taxelor, impozitelor, prețurilor și tarifelor aplicate; c) comparația dintre consumul actual al consumatorului și consumul din aceeași perioadă a anului precedent, prezentată inclusiv sub formă grafică și ajustată, în măsura în care sunt disponibile datele necesare, în funcție de variațiile climatice relevante pentru încălzire și răcire;	
--	---	--

	d) datele de contact ale furnizorului, intermediarului de servicii, și ale organizațiilor care reprezintă interesele consumatorilor, inclusiv adresele paginilor web de unde pot fi obținute informații privind măsurile de îmbunătățire a eficienței energetice, profilurile comparative ale consumatorilor și caracteristicile tehnice ale echipamentelor care utilizează energie; e) informații privind procedura de depunere și examinare a reclamațiilor, soluționarea extrajudiciară a neînțelegerilor de către Agenție, serviciile de mediere și alte mecanisme alternative de soluționare a litigiilor; f) comparația cu un consumator mediu normalizat sau de referință din aceeași categorie de consum. În cazul facturilor electronice, această comparație poate fi pusă la dispoziție online, cu indicarea în factură a modalității de accesare; g) numărul serviciului telefonic al furnizorului și alte modalități prin care consumatorul poate obține explicații privind factura, poate comunica indexul echipamentului de măsurare sau poate depune o reclamație. (12) Cerința prevăzută la alin. (11) lit. b), referitoare la prezentarea informațiilor privind emisiile anuale de gaze cu efect de seră, se aplică furnizării energiei termice din sisteme de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire cu o putere termică nominală totală mai mare de 20 MW. (13) Factura sau documentul individual de plată care nu se bazează pe consumul real ori pe indicațiile repartitoarelor individuale de costuri trebuie să conțină o explicație clară și ușor de înțeles privind modul de calcul al consumului estimat și al sumei facturate, precum și informațiile prevăzute la alin. (11) lit. d), e) și g). (14) Furnizorul și intermediarul de servicii asigură confidențialitatea, integritatea și securitatea datelor privind facturarea și consumul, protecția datelor cu caracter personal și securitatea cibernetică a sistemelor utilizate pentru colectarea, transmiterea, stocarea și prelucrarea acestor date. (15) Furnizorul pune la dispoziția consumatorilor finali mai multe modalități de plată, aplicate în mod nediscriminatoriu. Orice diferență dintre comisioanele aferente metodelor de plată sau sistemelor de plată anticipată trebuie să fie obiectivă, nediscriminatorie și proporțională și nu poate depăși costurile directe suportate pentru utilizarea metodei respective. Consumatorii casnici care utilizează sisteme de plată anticipată nu pot fi dezavantajați prin aplicarea acestora. (18) Cerințele detaliate privind forma și conținutul facturii emise de furnizor, periodicitatea emiterii acesteia, modul de determinare a consumului estimat, regularizarea plăților, corectarea erorilor de facturare, accesul la datele istorice de consum și modalitatea de prezentare a informațiilor se stabilesc în Regulamentul privind furnizarea energiei termice, aprobat de Agenție. Cerințele privind forma și conținutul documentului individual de plată, repartizarea și contabilizarea consumului individual, precum și recuperarea costurilor prevăzute la alin. (16) se stabilesc în Regulamentul cu privire la prestarea și achitarea serviciilor comunale și necomunale, aprobat de Guvern.		
--	--	--	--

<i>Articolul 20</i> Costurile de acces la informațiile privind contorizarea, facturarea și consumul pentru încălzire, răcire și apa caldă menajeră (1) Statele membre se asigură că utilizatorii finali primesc, în mod gratuit, toate facturile și toate informațiile privind facturarea pentru consumul de energie, precum și că utilizatorii finali au acces în mod adecvat și gratuit la datele privind propriul consum. (2) În pofida alineatului (1) din prezentul articol, repartizarea costurilor aferente informațiilor privind facturarea pentru consumul individual de încălzire, răcire și apă caldă menajeră în clădirile cu mai multe apartamente și clădirile mixte, în conformitate cu articolul 15, se efectuează fără scop lucrativ. Costurile care rezultă din atribuirea acestei sarcini unei terțe părți, precum un furnizor de servicii sau furnizorul local de energie, și care acoperă contorizarea, alocarea și contabilizarea consumului individual real în astfel de clădiri, pot fi transferate utilizatorilor finali, în măsura în care aceste costuri sunt rezonabile. (3) Pentru a asigura costuri rezonabile pentru serviciile de subcontorizare, după cum se menționează la alineatul (2), statele membre pot stimula concurența în respectivul sector al serviciilor luând măsuri adecvate, cum ar fi recomandarea sau promovarea în alt mod a recurgerii la licitații sau a utilizării de aparate și sisteme interoperabile care să faciliteze trecerea de la un furnizor de servicii la altul.	Articolul 27. Factura și informațiile privind facturarea și consumul (8) Facturile, documentele individuale de plată și informațiile privind facturarea și consumul se prezintă consumatorilor finali și consumatorilor de servicii intermediare în mod gratuit. Aceștia beneficiază de acces adecvat și gratuit la datele privind propriul consum. Furnizarea facturii, a documentului individual de plată, a informațiilor privind facturarea și consumul, precum și accesul la datele de consum nu pot fi supuse unei plăți distincte. Prezentă prevedere nu aduce atingere posibilității de recuperare a costurilor prevăzute la alin. (16). (16) În clădirile de locuit cu mai multe apartamente și în clădirile cu destinație mixtă, repartizarea costurilor aferente furnizării informațiilor privind facturarea consumului individual de energie termică pentru încălzire și/sau răcire și pentru prepararea apei calde menajere se efectuează fără scop lucrativ. Costurile care rezultă din atribuirea către o terță parte, inclusiv către un furnizor de servicii sau către furnizorul de energie termică, a activităților de contorizare sau subcontorizare, repartizare și contabilizare a consumului individual real pot fi transferate consumatorilor de servicii intermediare numai în măsura în care acestea sunt rezonabile, justificate și transparente. Costurile respective se indică distinct în documentul individual de plată. (17) În scopul asigurării caracterului rezonabil al costurilor aferente serviciilor prevăzute la alin. (16), Guvernul stabilește, prin Regulamentul cu privire la prestarea și achitarea serviciilor comunale și necomunale, criteriile de evaluare a acestor costuri și măsurile pentru stimularea concurenței în sectorul serviciilor de subcontorizare și repartizare a consumurilor. Aceste măsuri pot include promovarea selectării furnizorilor de servicii prin proceduri transparente și competitive, precum și utilizarea echipamentelor și sistemelor interoperabile care să faciliteze schimbarea furnizorului de servicii.	Compatibil	
CAPITOLUL IV INFORMAREA ȘI RESPONSABILIZAREA CONSUMATORILOR <i>Articolul 21</i> Drepturi contractuale de bază privind încălzirea, răcirea și apa caldă menajeră (1) Fără a aduce atingere normelor Uniunii privind protecția consumatorilor, în special Directivei 2011/83/UE a Parlamentului European și a Consiliului ⁽⁸⁾ și Directivei 93/13/CEE a Consiliului ⁽⁹⁾, statele membre asigură garantarea drepturilor prevăzute la alineatele (2)-(9) din prezentul articol pentru clienții finali și, acolo unde sunt menționați în mod explicit, pentru utilizatorii finali. (2) Clienții finali au dreptul de a încheia cu furnizorul lor un contract care să specifice: (a) identitatea, adresa și datele de contact ale furnizorului; (b) serviciile furnizate și nivelurile incluse de calitate a serviciilor; (c) tipurile de servicii de întreținere asigurate în temeiul contractului fără costuri suplimentare;	Secțiunea a 4-a Raporturile contractuale și reglementarea tarifelor Articolul 38. Raporturile juridice dintre unitățile termoeenergetice și consumatori (4) În cazul în care unitățile termoeenergetice, în relațiile lor cu potențialii consumatori și consumatorii finali, au nevoie de informații cu privire la aceștia (date de identitate, domiciliu/sediu, bunuri imobile deținute, numere cadastrale ale bunurilor imobile, IDNP/IDNO, capacitățile și activitatea acestora) sau de a verifica alte informații indicate în cererile sau petițiile acestora ori necesare pentru branșarea/debranșarea acestora la/de la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică/sistemul colectiv de alimentare cu energie termică, întreprinderile respective le consumă prin accesarea datelor disponibile în resursele informaționale de stat, prin intermediul platformei de interoperabilitate, în conformitate cu actele normative cu privire la schimbul de date și interoperabilitate, fără implicarea potențialilor consumatori ori a consumatorilor finali.	Compatibil	

(d) mijloacele prin care se pot obține informații actualizate privind toate tarifele aplicabile, taxele de întreținere și pachetele de produse sau servicii; (e) durata contractului, condițiile de reînnoire și de încetare a contractelor și a serviciilor, inclusiv a produselor sau serviciilor oferite în același pachet cu serviciile respective, și a contractului, precum și dacă este posibilă încetarea fără comision a contractului; (f) eventualele compensații și formule de rambursare care se aplică în cazul în care nu sunt îndeplinite nivelurile de calitate a serviciilor prevăzute în contract, inclusiv în cazul facturării inexacte sau realizate cu întârziere; (g) modalitățile pentru a iniția o procedură de soluționare alternativă a litigiilor în conformitate cu articolul 22; (h) informații privind drepturile consumatorilor, inclusiv informații privind gestionarea plângerilor și toate informațiile menționate la prezentul alineat, comunicate în mod clar în facturi sau pe site-ul întreprinderii în cauză, și care să includă datele de contact sau linkul către site-urile punctelor unice de contact menționate la articolul 22 alineatul (3) litera (e); (i) datele de contact care permit clientului să identifice ghișeele unice relevante menționate la articolul 22 alineatul (3) litera (a). Condițiile furnizorilor sunt echitabile și se comunică clienților finali în prealabil. Informațiile menționate la prezentul alineat se comunică înainte de încheierea sau de confirmarea contractului. Atunci când contractul este încheiat prin intermediari, informațiile respective sunt comunicate, de asemenea, înainte de încheierea contractului. Clienții finali și utilizatorii finali primesc un rezumat al principalelor condiții contractuale, printre care prețurile și tarifele, într-un mod inteligibil și într-un limbaj concis și simplu. Clienții finali primesc o copie a contractului și informații clare, într-un mod transparent, referitoare la prețurile și tarifele practicate și la termenele și condițiile standard în ceea ce privește accesul la serviciile de încălzire, răcire și apă caldă menajeră și utilizarea acestora. Statele membre decid cine urmează să fie responsabil pentru furnizarea, la cerere, într-un mod corespunzător și gratuit, a informațiilor menționate la prezentul alineat către utilizatorii finali care nu au un contract direct sau individual cu un furnizor. (3) Clienților finali li se notifică în mod corespunzător orice intenție de modificare a condițiilor contractuale. Furnizorii notifică clienților lor finali, într-un mod transparent și ușor de înțeles, orice ajustare a prețului de furnizare, precum și motivele și condițiile prealabile ale ajustării și sfera de aplicare a acesteia, în mod direct și în timp util, cu cel puțin două săptămâni și, în ceea ce îi privește pe clienții casnici, cu cel puțin o lună înainte de intrarea în vigoare a ajustării. Clienții finali informează fără întârziere utilizatorii finali cu privire la noile condiții. (4) Furnizorii pun la dispoziția clienților finali o gamă largă de modalități de plată. Aceste modalități de plată nu fac deosebire în mod nejustificat între clienți. Orice diferență în ceea ce privește comisioanele aferente	Articolul 39. Contractul de furnizare a energiei termice (1) Furnizarea energiei termice se efectuează numai în baza actului normativ și/sau a contractului de furnizare a energiei termice, încheiat între unitățile termoelectrice sau între unitatea termoelectrică și consumator. (2) În sectorul rezidențial, reprezentantul autorizat al consumatorilor din blocurile locative cu sisteme colective de alimentare cu energie termică, din căminele și blocurile locative departamentale, inclusiv din unitățile în condominiu aflate în proprietatea statului sau a autorităților administrației publice centrale sau locale, este administratorul asociației/gestionarul condominiului, care încheie un contract de furnizare a energiei termice cu furnizorul. Furnizorul repartizează lunar cantitatea de energie termică consumată între proprietarii de unități sau chiriași în baza datelor prezentate de către administratorul asociației/gestionarul condominiului. Dacă în blocul locativ există spații nelocuibile în proprietatea/folosința/gestiunea terților, furnizorul încheie contracte de furnizare a energiei termice în mod separat cu fiecare proprietar/chiriaș/gestionar al spațiilor nelocuibile, cu condiția instalării obligatorii a echipamentului de măsurare. În cazul în care nu există posibilitatea tehnică de montare a echipamentului de măsurare pentru spațiile nelocuibile aflate în proprietatea/folosința/gestiunea terților, sarcina repartizării cantității de energie termică consumate constituie obligația furnizorului, care se realizează în baza Regulamentului cu privire la prestarea și achitarea serviciilor comunale și necomunale. (3) Furnizorul încheie contracte individuale de furnizare a energiei termice cu fiecare unitate, urmare a modernizării integrale a sistemului colectiv de alimentare cu energie termică și instalării echipamentelor de măsurare a cantității de energie termică pentru fiecare unitate din condominiu în condițiile prezentei legi. (4) Contractul de furnizare a energiei termice prevede: a) denumirea și adresa juridică a părților contractului; b) obiectul contractului; c) caracteristicile de bază și parametrii agentului termic; c1) sarcina termică și modalitatea de determinare a cantității de energie termică furnizate; d) drepturile și obligațiile părților; e) informații privind tarifele în vigoare la energia termică; f) termenul de valabilitate, durata contractului; g) cazurile și condițiile de limitare, de întrerupere sau de sistare a alimentării cu energie termică; h) modul și termenele de achitare a plății pentru energia termică furnizată; i) termenul de informare reciprocă a părților privind apariția și încetarea situațiilor excepționale și de avarie; j) condițiile de modificare și de rezoluțiune a contractului; k) răspunderea părților pentru încălcarea clauzelor contractuale; l) modalitățile de soluționare a neînțelegerilor sau a litigiilor privind neexecutarea sau executarea defectuoasă a clauzelor contractuale; m) mărirea și modul de achitare a penalităților pentru întârzierile la plata energiei termice furnizate, după caz;	
--	--	--

metodelor de plată sau sistemelor de plată anticipată este obiectivă, nediscriminatorie și proporțională și nu depășește costurile directe suportate de beneficiarul plății pentru utilizarea unei anumite metode de plată sau a unui sistem de plată anticipată, în conformitate cu articolul 62 din Directiva (UE) 2015/2366 a Parlamentului European și a Consiliului ⁽¹⁰⁾. (5) În temeiul alineatului (4), clienții casnici care au acces la sisteme de plată anticipată nu vor fi dezavantajați prin sistemele de plată anticipată. (6) Clienților finali și, după caz, utilizatorilor finali li se oferă termene și condiții generale echitabile și transparente, care sunt prezentate într-un limbaj simplu și lipsit de ambiguități și care nu includ bariere necontractuale în calea exercitării drepturilor clienților, ca de exemplu documentația contractuală excesivă. Utilizatorilor finali li se acordă acces, la cerere, la respectivele termene și condiții generale. Clienții finali și utilizatorii finali sunt protejați împotriva metodelor de vânzare incorecte sau înșelătoare. Clienților finali cu handicap trebuie să li se ofere toate informațiile relevante privind contractul lor cu furnizorul în formate accesibile. (7) Clienții finali și utilizatorii finali au dreptul să beneficieze de servicii de calitate și de o bună gestionare a plângerilor de către furnizorii lor. Furnizorii gestionează plângerile într-un mod simplu, echitabil și prompt. (8) Autoritățile competente se asigură că măsurile de protecție a consumatorilor prevăzute în prezenta directivă sunt puse în aplicare. Autoritățile competente acționează independent de orice interese de piață. (9) În cazul unei debranșări planificate, clienții finali în cauză primesc informații adecvate cu privire la măsurile alternative, cu suficient timp înainte, cel târziu cu o lună înainte de debranșarea planificată și fără costuri suplimentare.	m1) modul de repartizare a diferențelor de cantități de energie termică destinată pentru încălzirea spațiilor și/sau prepararea apei calde menajere, și/sau răcire, stabilit în baza indicilor echipamentelor de măsurare comune pentru clădire și a sumei indicilor echipamentelor de măsurare individuale ale unităților din cadrul clădirii, având la bază principiul de repartizare integrală a cantității de energie termică înregistrată de echipamentul de măsurare comun pentru clădire; n) alte condiții negociate și acceptate de părți. (5) Cererile privind încheierea unor contracte de furnizare a energiei termice și cele privind modificarea contractelor deja încheiate se examinează și se soluționează de către titularul de licență în măsura posibilităților sale tehnice și în termenele stabilite de Regulamentul privind furnizarea energiei termice, aprobat de Agenție. (6) Titularul de licență nu poate refuza încheierea unui contract de furnizare a energiei termice cu un potențial consumator care a îndeplinit toate condițiile impuse de actele normative în domeniu. (7) Cuantumul penalităților pentru întârzierea la plata energiei termice facturate este stabilit în contract, dar nu poate depăși rata medie anuală ponderată a dobânzii la creditele noi acordate în monedă națională de băncile comerciale, pentru un an, înregistrată în anul precedent și publicată în raportul Băncii Naționale a Moldovei. (8) Furnizorul are dreptul să solicite plată preventivă în cazul în care consumatorul nu a achitat facturile pentru energia termică consumată și livrarea energiei termice către acesta a fost sistată. (9) Drepturile și obligațiile consumatorilor se stabilesc în prezenta lege, în Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor, în Regulamentul privind furnizarea energiei termice și în alte acte normative în domeniu. (10) Racordarea ilegală la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică /sistemul colectiv de alimentare cu energie termică, precum și utilizarea neautorizată a energiei termice este interzisă. (11) Acțiunile menționate la alin.(10) se sancționează conform Codului contravențional al Republicii Moldova. (12) Persoana fizică sau persoana juridică care a săvârșit acțiunile stipulate la alin. (10) va achita consumul ilicit de energie termică determinat în sistem paușal sau conform altor modalități stabilite de actele normative. Determinarea perioadei de consum ilicit, care a avut loc prin intervenție în funcționarea echipamentului de măsurare, care a dus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a cantității de energie termică consumate, sau prin racordarea ilegală a instalațiilor de utilizare a energiei termice la rețeaua termică ori când eroarea echipamentului de măsurare depășește limitele admisibile, se efectuează în conformitate cu prevederile Regulamentului privind furnizarea energiei termice. (13) Înainte de încheierea sau confirmarea contractului, furnizorul comunică în mod clar, inteligibil și gratuit identitatea, adresa și datele sale de contact, serviciile furnizate și nivelurile de calitate, serviciile de întreținere incluse fără costuri suplimentare, toate tarifele și taxele aplicabile, durata contractului, condițiile de reînnoire și încetare, compensațiile și formulele de rambursare, precum și procedura de soluționare alternativă a litigiilor.	
---	--	--

	(14) Consumatorul primește o copie a contractului și un rezumat al principalelor condiții contractuale, inclusiv prețurile și tarifele, într-un limbaj concis și simplu. Informațiile sunt puse la dispoziția persoanelor cu dizabilități în formate accesibile, la cerere. (15) Furnizorul notifică direct consumatorului orice intenție de modificare a condițiilor contractuale. Ajustarea prețului de furnizare, motivele, condițiile și sfera acesteia se notifică transparent și ușor de înțeles cu cel puțin două săptămâni înainte și, pentru consumatorii casnici, cu cel puțin o lună înainte de intrarea în vigoare. (16) Condițiile contractuale sunt echitabile, transparente, prezentate într-un limbaj simplu și lipsit de ambiguități și nu includ bariere necontractuale ori documentație excesivă care împiedică exercitarea drepturilor consumatorului. (17) Furnizorul asigură un mecanism simplu, echitabil și prompt de gestionare a reclamațiilor și informează consumatorul despre dreptul de a se adresa Agenției, organismelor de soluționare alternativă a litigiilor și instanței de judecată. (18) Pentru utilizatorii finali care nu au contract direct sau individual cu furnizorul, intermediarul de servicii asigură, la cerere și gratuit, comunicarea informațiilor prevăzute la alin. (12)-(16).		
<i>Articolul 22</i> Informare și sensibilizare (1) Statele membre, în cooperare cu autoritățile regionale și locale, după caz, se asigură că informațiile privind măsurile disponibile de îmbunătățire a eficienței energetice, acțiunile individuale și cadrele financiare și juridice sunt transparente, accesibile și diseminate pe scară largă în rândul tuturor actorilor relevanți de pe piață, precum clienții finali, utilizatorii finali, organizațiile de consumatori, reprezentatii societății civile, comunitățile de energie din surse regenerabile și comunitățile de energie ale cetățenilor, autoritățile locale și regionale, agențiile energetice, furnizorii de servicii sociale, constructorii, arhitecții, inginerii, auditorii de mediu și energetici și instalatorii de elemente ale clădirilor, astfel cum sunt definite la articolul 2 punctul 9 din Directiva 2010/31/UE. (2) Statele membre iau măsurile corespunzătoare pentru a promova și a facilita o utilizare eficientă a energiei de către clienții finali și de către utilizatorii finali. Aceste măsuri fac parte dintr-o strategie națională precum planurile naționale integrate privind energia și clima prevăzute în Regulamentul (UE) 2018/1999 sau strategia de renovare pe termen lung instituită în temeiul articolului 2a din Directiva 2010/31/UE. (a) stimulente fiscale; (b) acces la finanțe, bonuri, granturi sau subvenții; (c) evaluări ale consumului de energie și asistență și servicii de consiliere specifice, cu sprijin public, pentru consumatorii casnici, în special persoanele afectate de sărăcie energetică, clienții vulnerabili și, după caz, persoanele care trăiesc în locuințe sociale; (d) servicii de consiliere specifice pentru IMM-uri și microîntreprinderi;	Articolul 8.Atribuțiile Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică (1) Sectorul termoelectric este reglementat de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (denumită în continuare - <i>Agenție</i>). (2) Agenția îndeplinește următoarele funcții generale: a) contribuirea, în modul cel mai eficient din punctul de vedere al costurilor, la dezvoltarea unor sisteme de alimentare centralizată cu energie termică nediscriminatorii, sigure, fiabile, eficiente și orientate către consumatori, la asigurarea adecvanței sistemului termoelectric, precum și, în conformitate cu obiectivele generale ale politicii energetice, la promovarea eficienței energetice și la facilitarea integrării și funcționării eficiente a rețelelor termice;	Parțial compatibil	Prevederile art. 22 care nu sunt transpuse urmează să fie transpuse în proiectul Legii cu privire la eficiența energetică.

(e) furnizarea de informații în formate accesibile pentru persoanele cu handicap; (f) proiecte exemplare; (g) activități la locul de muncă; (h) activități de formare; (i) instrumente digitale; (j) strategii de implicare. (3) În sensul prezentului articol, măsurile menționate la alineatul (2) includ crearea unui cadru favorabil pentru actorii de pe piață, precum cei menționați la alineatul (1), în special în ceea ce privește: (a) crearea unor ghișee unice sau a unor mecanisme similare pentru furnizarea de consiliere și asistență tehnică, administrativă și financiară privind eficiența energetică, precum verificări energetice pentru gospodării, renovarea energetică a clădirilor, informații privind înlocuirea sistemelor de încălzire vechi și ineficiente cu dispozitive moderne și mai eficiente și adoptarea energiei din surse regenerabile și a stocării de energie pentru clădiri de către clienții finali și de către utilizatorii finali, în special de către gospodării și de către utilizatorii mici care nu sunt gospodării, de exemplu IMM-uri și microîntreprinderi; (b) cooperarea cu actorii privați care furnizează servicii precum audituri energetice și evaluări ale consumului de energie, soluții de finanțare și executarea de renovări energetice; (c) comunicarea schimbărilor eficiente din punct de vedere al costurilor și ușor de realizat cu privire la utilizarea energiei; (d) diseminarea de informații cu privire la măsurile de eficiență energetică și la instrumentele de finanțare; (e) asigurarea unor puncte unice de contact, pentru a pune la dispoziția clienților finali și a utilizatorilor finali toate informațiile necesare cu privire la drepturile lor, la legislația aplicabilă și la mecanismele de soluționare a litigiilor de care dispun în cazul unui litigiu. Aceste puncte de contact unice pot face parte din punctele de informare generală a consumatorilor. (4) În sensul prezentului articol, statele membre, în cooperare cu autoritățile competente și, după caz, cu părțile interesate din sectorul privat, înființează ghișee unice specializate sau mecanisme similare pentru furnizarea de consiliere tehnică, administrativă și financiară în materie de eficiență energetică. Aceste mecanisme: (a) furnizează consiliere sub formă de informații simplificate cu privire la posibilitățile și soluțiile tehnice și financiare pentru gospodării, IMM-uri, microîntreprinderi și organisme publice; (b) furnizează sprijin global tuturor gospodăriilor, acordând o atenție deosebită gospodăriilor afectate de sărăcie energetică și clădirilor cu cele mai slabe performanțe, precum și întreprinderilor acreditate și instalatorilor care furnizează servicii de modernizare, adaptate la diferite tipologii de locuințe și la diferite zone geografice, și oferă sprijin în diversele etape ale proiectului de modernizare, inclusiv pentru a facilita punerea în aplicare a unui standard minim de			
---	--	--	--

performanță energetică în cazul în care un astfel de standard este prevăzut într-un act legislativ al Uniunii; (c) furnizează consiliere cu privire la comportamentul în materie de consum de energie; (5) După caz, ghișeele unice specifice menționate la alineatul (4): (a) furnizează informații cu privire la profesioniștii calificați în domeniul eficienței energetice; (b) colectează din proiectele legate de eficiența energetică date agregate privind tipologiile, fac schimb de experiență și pun aceste informații la dispoziția publicului; (c) pun în legătură proiecte potențiale, în special proiecte locale, la scară mai mică, cu actori de pe piață. În sensul primului paragraf litera (b), Comisia acordă asistență statelor membre pentru a facilita diseminarea bunelor practici și pentru a spori cooperarea transfrontalieră în ceea ce privește bunele practici. (6) Ghișeele unice menționate la alineatul (4) oferă servicii specializate persoanelor afectate de sărăcie energetică, clienților vulnerabili și persoanelor din gospodării cu venituri mici. Comisia pune la dispoziția statelor membre orientări pentru dezvoltarea acestor ghișee unice, cu scopul de a crea o abordare armonizată în întreaga Uniune. Orientările încurajează cooperarea între organismele publice, agențiile pentru energie și inițiativele plasate sub responsabilitatea comunității. (7) Statele membre stabilesc condiții corespunzătoare pentru ca actorii de pe piață să le furnizeze clienților finali, inclusiv persoanelor afectate de sărăcie energetică, clienților vulnerabili și, acolo unde este cazul, persoanelor care trăiesc în locuințe sociale, IMM-urilor și microîntreprinderilor, informații și consiliere adecvate și specifice privind eficiența energetică. (8) Statele membre le asigură clienților finali, utilizatorilor finali, persoanelor afectate de sărăcie energetică, clienților vulnerabili și, acolo unde este cazul, persoanelor care trăiesc în locuințe sociale accesul la mecanisme alternative simple, echitabile, transparente, independente, eficace și eficiente de soluționare a litigiilor privind drepturile și obligațiile prevăzute în prezenta directivă, prin intermediul unui mecanism independent, cum ar fi un mediator pentru energie sau un organism pentru consumatori, sau prin intermediul unei autorități de reglementare. În cazul în care clientul final este un consumator astfel cum este definit la articolul 4 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2013/11/UE a Parlamentului European și a Consiliului⁽¹⁾, aceste mecanisme alternative de soluționare a litigiilor respectă cerințele prevăzute în directiva respectivă. Mecanismele alternative de soluționare a litigiilor deja existente în statele membre pot fi utilizate în scopul respectiv, cu condiția să fie la fel de eficace. Atunci când este necesar, statele membre se asigură că entitățile de soluționare alternativă a litigiilor cooperează în vederea garantării unui mecanism alternativ simplu, echitabil, transparent, independent, eficace și eficient de soluționare a litigiilor legate de produse sau servicii asociate sau			
--	--	--	--

grupate cu orice produs sau serviciu care intră sub incidența prezentei directive. Participarea întreprinderilor la mecanismele alternative de soluționare a litigiilor pentru clienții casnici este obligatorie, cu excepția cazului în care statul membru demonstrează Comisiei că alte mecanisme sunt la fel de eficiente. (9) Fără a aduce atingere principiilor de bază ale legislației lor privind proprietatea și chiria, statele membre iau măsurile necesare pentru eliminarea barierelor de reglementare, precum și a celor de altă natură apărute în calea eficienței energetice, cu privire la motivațiile divergente dintre proprietarii și chiriașii unei clădiri ori ai unei unități de clădire sau dintre proprietarii acestora, pentru a se evita ca părțile respective să renunțe la efectuarea de investiții de îmbunătățire a eficienței energetice, pe care le-ar fi efectuat în alte condiții, din cauza faptului că nu vor obține beneficii individuale complete sau din cauza absenței normelor privind împărțirea costurilor și a beneficiilor între ele. Măsurile de eliminare a acestor bariere pot include furnizarea de stimulente, abrogarea sau modificarea dispozițiilor juridice sau de reglementare, adoptarea de orientări și de comunicări interpretative, simplificarea procedurilor administrative, inclusiv a normelor și măsurilor naționale de reglementare a proceselor decizionale în cazul proprietăților cu mai mulți proprietari, precum și posibilitatea de a recurge la soluții de finanțare oferite de terți. Măsurile pot fi combinate cu asigurarea educării, formării profesionale și informațiilor specifice, precum și a asistenței tehnice în materie de eficiență energetică furnizată actorilor de pe piață, precum cei menționați la alineatul (1). Statele membre iau măsuri adecvate pentru a sprijini dialogul multilateral între partenerii relevanți, cum ar fi autoritățile locale și regionale, partenerii sociali, organizațiile de proprietari și de chiriași, organizațiile de consumatori, distribuitorii de energie sau întreprinderile de comercializare a energiei cu amănuntul, societățile de servicii energetice (SSE), comunitățile de energie din surse regenerabile, comunitățile de energie ale cetățenilor, autoritățile și agențiile publice, în scopul elaborării unor propuneri de măsuri, de stimulente și de orientări acceptate de comun acord referitoare la motivațiile divergente dintre proprietarii și chiriașii unei clădiri ori ai unei unități de clădire sau dintre proprietarii acestora. Fiecare stat membru raportează aceste bariere și măsurile luate în cadrul strategiei sale de renovare pe termen lung instituite în temeiul articolului 2a din Directiva 2010/31/UE și al Regulamentului (UE) 2018/1999. Comisia încurajează schimbul de informații și diseminarea acestora la scară largă cu privire la bunele practici și la metodologiile în materie de eficiență energetică și oferă asistență tehnică pentru atenuarea motivațiilor divergente în rândul statelor membre.	Articolul 7. Competența organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei (1) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei are următoarele competențe: f) promovează instalarea centralelor de cogenerare de înaltă eficiență în limita cererii de energie termică justificate din punct de vedere economic, inclusiv prin reducerea barierelor administrative, tehnice și de reglementare și simplificarea procedurilor de autorizare și licențiere. Articolul 14. Utilizarea căldurii reziduale (6) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei și Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării vor implementa mecanisme de sprijin și vor asigura eliminarea barierelor administrative sau tehnice din calea utilizării căldurii reziduale în cazul instalațiilor nou planificate sau reabilitate substanțial. Articolul 15. Energia electrică produsă în regim de cogenerare de înaltă eficiență (1) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei evaluează cadrul legislativ și de reglementare existent în vederea îmbunătățirii acestuia. Această evaluare include analiza procedurilor de licențiere, dar și a altor prevederi legale aplicabile centralelor de producere a energiei electrice și termice în regim de cogenerare de înaltă eficiență, în scopul: b) reducerii barierelor de reglementare sau de alt tip în calea promovării cogenerării de înaltă eficiență;	
<i>Articolul 23</i> Parteneriate pentru eficiența energetică (1) Până la 11 octombrie 2024, Comisia evaluează dacă eficiența energetică este vizată de parteneriatele existente. În cazul în care evaluarea arată	Articolul 3. Obiectivele de reglementare (1) În conformitate cu prezenta lege, energia termică se produce, se distribuie, se furnizează și se consumă în cel mai eficient mod.	Parțial compatibil Prevederile art. 23 care nu sunt transpuse urmează să fie

că eficiența energetică nu este acoperită suficient de parteneriatele existente, Comisia stabilește parteneriate sectoriale în materie de eficiență energetică la nivelul Uniunii, cu subparteneriate pentru fiecare sector lipsă, reunind principalele părți interesate, inclusiv partenerii sociali, în sectoare precum TIC, transporturi, finanțe și construcții, într-un mod incluziv și reprezentativ. În cazul în care se instituie un parteneriat, Comisia numește, după caz, un președinte pentru fiecare parteneriat sectorial în materie de eficiență energetică de la nivelul Uniunii. (2) Parteneriatele menționate la alineatul (1) urmăresc să faciliteze dialogurile privind tranziția climatică și energetică între actorii relevanți și să încurajeze sectoarele să elaboreze foi de parcurs pentru eficiența energetică menite să cartografieze măsurile și opțiunile tehnologice disponibile pentru realizarea de economii de energie, crearea de condiții pentru energia din surse regenerabile și decarbonizarea sectoarelor. Aceste foi de parcurs ar constitui o contribuție valoroasă care ar sprijini sectoarele să planifice investițiile necesare pentru a atinge obiectivele prezentei directive și ale Regulamentului (UE) 2021/1119 și ar facilita cooperarea transfrontalieră dintre actori în vederea consolidării pieței interne.	(2) Obiectivele de reglementare ale prezentei legi sunt următoarele: a) stabilirea premiselor necesare pentru realizarea eficientă a obiectivelor Republicii Moldova, ale Comunității Energetice și, în special, a cadrului privind clima și energia pentru 2030, permițând efectuarea de investiții în sisteme de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire, inclusiv pentru modernizarea instalațiilor de producere a energiei termice, a frigului și a apei calde menajere, cât și extinderea rețelelor termice, promovare creșterea eficienței energetice, a ponderii mai mari a surselor regenerabile de energie, a securității și fiabilității livrării energiei termice, a flexibilității, a sustenabilității, a decarbonizării și a inovării;		transpuse în proiectul Legii cu privire la eficiența energetică.
<i>Articolul 24</i> Responsabilizarea și protejarea clienților vulnerabili și reducerea sărăciei energetice (1) Fără a aduce atingere politicilor lor naționale în domeniul economic și social și obligațiilor care le revin în temeiul dreptului Uniunii, statele membre iau măsurile adecvate pentru a responsabiliza și a proteja persoanele afectate de sărăcie energetică, clienții vulnerabili, persoanele din gospodării cu venituri mici și, acolo unde este cazul, persoanele care trăiesc în locuințe sociale. La definirea conceptului de clienți vulnerabili în temeiul articolului 3 alineatul (3) din Directiva 2009/73/CE și al articolului 28 alineatul (1) din Directiva (UE) 2019/944, statele membre iau în considerare utilizatorii finali. (2) Fără a aduce atingere politicilor lor naționale în domeniul economic și social și obligațiilor care le revin în temeiul dreptului Uniunii, statele membre pun în aplicare măsuri de îmbunătățire a eficienței energetice și măsuri conexe de protecție sau de informare a consumatorilor, în special cele prevăzute la articolul 8 alineatul (3) și la articolul 22 din prezenta directivă, ca prioritate în rândul persoanelor afectate de sărăcie energetică, al clienților vulnerabili, al persoanelor din gospodării cu venituri mici și, acolo unde este cazul, al persoanelor care trăiesc în locuințe sociale, pentru a atenua sărăcia energetică. Monitorizarea măsurilor respective și raportarea cu privire la acestea se efectuează în cadrul cerințelor de raportare existente prevăzute la articolul 24 din Regulamentul (UE) 2018/1999. (3) Pentru a sprijini persoanele afectate de sărăcie energetică, clienții vulnerabili, persoanele din gospodării cu venituri mici și, acolo unde este cazul, persoanele care trăiesc în locuințe sociale, statele membre, după caz:	Articolul 7. Competența organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei (2) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, în cooperare cu organul central de specialitate al administrației publice în domeniul politicilor sociale, evaluează numărul consumatorilor casnici afectați de sărăcia energetică ținând cont de serviciile energetice interne necesare pentru garantarea standardelor de bază de trai în contextul național relevant, de politica socială existentă și de alte politici relevante, precum și de orientările privind indicatorii relevanți pentru sărăcia energetică în cadrul Comunității Energetice. În acest scop, organele centrale de specialitate respective ale administrației publice definesc un set de criterii de evaluare a numărului de consumatori casnici afectați de sărăcia energetică la nivel național, care pot include veniturile mici, cheltuielile mari cu energia din venitul disponibil și eficiența energetică scăzută. În urma rezultatelor evaluării, politicile și măsurile relevante pentru abordarea sărăciei energetice se includ în Planul național integrat privind energia și clima, prevăzut la art. 7² din Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică, precum și în alte documente de politici. Articolul 46. Protecția consumatorilor vulnerabili (1) Consumatorii vulnerabili și consumatorii afectați de sărăcie energetică sunt protejați prin politici de protecție socială și beneficiază de măsuri speciale de protecție socială sau de alte măsuri stabilite în prezenta lege,	Parțial compatibil	Prevederile art. 24 care nu sunt transpuse urmează să fie transpuse în proiectul Legii cu privire la eficiența energetică.

(a) pun în aplicare măsuri de îmbunătățire a eficienței energetice pentru a atenua efectele distributive ale altor politici și măsuri, precum măsurile de impozitare puse în aplicare în conformitate cu articolul 10 din prezenta directivă sau aplicarea comercializării certificatelor de emisii în sectorul clădirilor și al transportului în conformitate cu Directiva 2003/87/CE; (b) utilizează în mod optim finanțarea publică disponibilă la nivelul Uniunii și la nivel național, inclusiv, acolo unde este cazul, contribuția financiară primită de statele membre în cauză din Fondul pentru atenuarea impactului social al acțiunilor climatice în temeiul articolelor 9 și 14 din Regulamentul (UE) 2023/955, precum și veniturile obținute din licitarea certificatelor în contextul comercializării certificatelor de emisii în temeiul EU ETS în conformitate cu Directiva 2003/87/CE pentru investiții în măsuri de îmbunătățire a eficienței energetice, ca acțiuni prioritare; (c) realizează investiții timpurii, orientate spre viitor, în măsuri de îmbunătățire a eficienței energetice înainte de apariția efectelor distributive ale altor politici și măsuri; (d) promovează asistența tehnică și implementarea instrumentelor de finanțare și financiare de sprijin, precum scheme de finanțare pe bază de facturi, ajustarea locală pentru pierderi, fonduri de garantare, fonduri care vizează renovări aprofundate și renovări care generează câștiguri minime de energie; (e) promovează asistența tehnică pentru actorii sociali în vederea încurajării angajamentului activ al clienților vulnerabili pe piața energiei și a schimbărilor pozitive ale comportamentului lor în materie de consum de energie; (f) asigură accesul la finanțare, granturi sau subvenții condiționate de câștiguri minime de energie și facilitează astfel accesul la împrumuturi bancare accesibile din punct de vedere financiar sau la linii de credit specifice. (4) Statele membre instituie o rețea de experți din diverse sectoare, precum sectorul sănătății, cel al clădirilor și sectorul social, pentru a dezvolta strategii de sprijinire a factorilor de decizie de la nivel local și național în ceea ce privește punerea în aplicare a măsurilor de îmbunătățire a eficienței energetice și a unor instrumente de asistență tehnică și financiare menite să reducă sărăcia energetică sau încredințează aceste sarcini unei rețele de experți deja existente. Statele membre depun eforturi pentru a se asigura că componenta rețelei de experți garantează echilibrul de gen și reflectă perspectivele tuturor persoanelor. Statele membre pot însărcina rețeaua de experți să ofere consiliere cu privire la: (a) definiții, indicatori și criterii la nivel național privind conceptele de sărăcie energetică, sărac din punct de vedere energetic și clienți vulnerabili, inclusiv conceptul de utilizatori finali; (b) dezvoltarea sau îmbunătățirea unor seturi relevante de date și de indicatori cu privire la problema sărăciei energetice, care să fie utilizate și pe baza cărora să se prezinte rapoarte;	precum și în Legea nr. 241/2022 privind Fondul de reducere a vulnerabilității energetice, care nu presupun intervenție publică în stabilirea prețurilor pentru furnizarea energiei termice. (2) Prin derogare de la alin. (1), la stabilirea prețurilor și tarifelor pentru furnizarea energiei termice consumatorilor casnici vulnerabili sau afectați de sărăcie energetică pot fi aplicate intervenții publice, dacă acestea îndeplinesc cumulativ următoarele condiții: a) urmăresc un interes economic general și nu depășesc ceea ce este necesar pentru realizarea acestuia; b) sunt clar definite, transparente, nediscriminatorii și verificabile; c) asigură accesul egal al furnizorilor de energie termică la consumatorii finali; d) sunt limitate în timp și proporționale în raport cu beneficiarii acestora; e) nu generează costuri suplimentare discriminatorii pentru participanții la piață. (3) Măsurile prevăzute la alin. (1) nu trebuie să afecteze funcționarea sistemului termoelectric în conformitate cu principiile stabilite de prezenta lege. Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei notifică Secretariatul Comunității Energetice cu privire la aplicarea acestor măsuri. (4) În cazul consumatorilor vulnerabili, furnizorii pot aplica mecanisme de susținere pentru a evita întreruperea furnizării de energie termică către această categorie de consumatori finali, inclusiv în cazul neachitării la timp a facturilor pentru energia termică consumată.	
---	--	--

(c) metode și măsuri pentru a asigura un nivel abordabil al costurilor de trai, promovarea neutralității costurilor pentru locuințe sau modalități de a garanta că fondurile publice investite în măsuri de îmbunătățire a eficienței energetice aduc beneficii atât proprietarilor, cât și chiriașilor clădirilor sau ai unităților de clădiri, în special în ceea ce privește persoanele afectate de sărăcie energetică, clienții vulnerabili, persoanele din gospodării cu venituri mici și, acolo unde este cazul, persoanele care trăiesc în locuințe sociale; (d) măsuri pentru prevenirea sau remedierea situațiilor în care anumite grupuri sunt mai afectate sau prezintă un risc mai mare de a fi afectate de sărăcie energetică sau sunt mai susceptibile de a suferi efectele negative ale sărăciei energetice, cum ar fi pe baza veniturilor lor, a genului, a stării de sănătate sau a apartenenței la un grup minoritar și a datelor demografice.			
CAPITOLUL V EFICIENȚA APROVIZIONĂRII CU ENERGIE <i>Articolul 25</i> Evaluarea și planificarea serviciilor de încălzire și răcire (1) Ca parte a planului național integrat privind energia și clima și a versiunilor actualizate ale acestuia în temeiul Regulamentului (UE) 2018/1999, fiecare stat membru transmite Comisiei o evaluare cuprinzătoare a serviciilor de încălzire și de răcire. Această evaluare cuprinzătoare conține informațiile stabilite în anexa X la prezenta directivă și este însoțită de evaluarea realizată în temeiul articolului 15 alineatul (7) din Directiva (UE) 2018/2001. (2) Statele membre se asigură că părțile interesate afectate de evaluarea cuprinzătoare menționată la alineatul (1) au posibilitatea de a participa la pregătirea planurilor privind încălzirea și răcirea, a evaluării cuprinzătoare și a politicilor și măsurilor, asigurându-se, în același timp, că autoritățile competente nu divulgă și nu publică secretele comerciale și de afaceri care au fost identificate ca atare. (3) Pentru a realiza evaluarea cuprinzătoare menționată la alineatul (1), statele membre efectuează o analiză costuri-beneficii la nivelul întregului lor teritoriu pe baza condițiilor climatice, a fezabilității economice și a nivelului de dotare tehnică. Analiza costuri-beneficii este capabilă să faciliteze identificarea soluțiilor celor mai eficiente din punctul de vedere al costurilor și al resurselor în vederea satisfacerii necesităților de încălzire și de răcire, ținând seama de principiul „eficiența energetică înainte de toate”. Această analiză costuri-beneficii poate face parte dintr-o evaluare de mediu în conformitate cu Directiva 2001/42/CE a Parlamentului European și a Consiliului⁽¹²⁾. Statele membre desemnează autoritățile competente responsabile pentru efectuarea analizelor costuri-beneficii, furnizează metodologiile și ipotezele detaliate în conformitate cu anexa XI și stabilesc și publică procedurile pentru analiza economică. (4) În cazul în care evaluarea cuprinzătoare menționată la alineatul (1) de la prezentul articol și analiza menționată la alineatul (3) de la prezentul	PROMOVAREA COGENERĂRII DE ÎNALTĂ EFICIENȚĂ ȘI A STEMELOR EFICIENTE DE ALIMENTARE CENTRALIZATĂ CU ENERGIE TERMICĂ ȘI/SAU DE RĂCIRE Articolul 4. Evaluarea și planificarea serviciilor de încălzire și răcire (1) Organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei organizează și coordonează elaborarea evaluării cuprinzătoare a serviciilor de încălzire și răcire la nivel național. Evaluarea cuprinzătoare se elaborează de către CNED, în cooperare cu autoritățile și instituțiile publice competente. (2) Evaluarea cuprinzătoare constituie parte componentă a Planului național integrat privind energia și clima și a versiunilor actualizate ale acestuia, prevăzut la art. 7² din Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică, și conține cel puțin informațiile stabilite în anexa nr. 3 la prezenta lege. (3) Evaluarea cuprinzătoare se corelează cu evaluarea potențialului de utilizare a energiei din surse regenerabile, precum și a căldurii și frigului rezidual în sectorul încălzirii și răcirii, realizată în conformitate cu legislația privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile. (4) Organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei asigură actualizarea evaluării cuprinzătoare concomitent cu actualizarea Planului național integrat privind energia și clima, dar nu mai rar decât o dată la 5 ani. (5) Autoritățile administrației publice centrale și locale, Biroul Național de Statistică, Agenția, unitățile termoelectrice, operatorii infrastructurii energetice, operatorii instalațiilor industriale și de servicii, precum și proprietarii sau operatorii altor instalații relevante sunt obligați să prezinte CNED datele și informațiile necesare pentru elaborarea și actualizarea evaluării cuprinzătoare, în termenele, forma și modul stabilite de organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei.	Compatibil	

articol identifică un potențial pentru aplicarea cogenerării de înaltă eficiență și/sau a încălzirii și răcirii centralizate eficiente din căldura reziduală, ale cărui beneficii depășesc costurile, statele membre iau măsurile adecvate pentru dezvoltarea unei infrastructuri de încălzire și răcire centralizată eficientă, pentru a încuraja dezvoltarea de instalații pentru utilizarea căldurii reziduale, inclusiv în sectorul industrial, și/sau pentru a favoriza dezvoltarea cogenerării de înaltă eficiență și utilizarea sistemelor de încălzire și răcire pe bază de căldură reziduală și de surse regenerabile de energie, în conformitate cu alineatul (1) de la prezentul articol și cu articolul 26 alineatele (7) și (9). În cazul în care evaluarea cuprinzătoare menționată la alineatul (1) de la prezentul articol și analiza menționată la alineatul (3) de la prezentul articol nu identifică un potențial ale cărui beneficii depășesc costurile, inclusiv costurile administrative de realizare a analizei costuri-beneficii menționate la articolul 26 alineatul (7), statul membru vizat, împreună cu autoritățile locale și regionale, după caz, poate scuti instalațiile de la aplicarea cerințelor prevăzute în alineatele (1) și (3) de la prezentul articol. (5) Statele membre adoptă politici și măsuri care să asigure realizarea potențialului identificat în evaluările cuprinzătoare efectuate în temeiul alineatului (1) de la prezentul articol. Aceste politici și măsuri includ cel puțin elementele stabilite în anexa X. Fiecare stat membru notifică politicile și măsurile respective ca parte a versiunii actualizate a planului său național integrat privind energia și clima prezentat în temeiul articolului 14 alineatul (2) din Regulamentul (UE) 2018/1999, a planului său național integrat ulterior privind energia și clima notificat în temeiul articolului 3 și al articolelor 7-12 din regulamentul respectiv, precum și a rapoartelor naționale intermediare relevante privind energia și clima transmise în temeiul regulamentului respectiv. (6) Statele membre se asigură că autoritățile locale și regionale pregătesc planurile locale privind încălzirea și răcirea cel puțin în localitățile cu o populație totală de peste 45 000 de locuitori. Planurile respective ar trebui, cel puțin: (a) să se bazeze pe informațiile și pe datele furnizate în evaluările cuprinzătoare realizate în temeiul alineatului (1) și să conțină estimarea și cartografierea potențialului de îmbunătățire a eficienței energetice, inclusiv prin pregătirea pentru încălzirea centralizată de joasă temperatură, cogenerarea de înaltă eficiență și recuperarea căldurii reziduale, și a gradului de utilizare a energiei din surse regenerabile pentru încălzire și răcire în zona respectivă; (b) să respecte principiul „eficiența energetică înainte de toate”; (c) să includă o strategie privind utilizarea potențialului identificat în temeiul literei (a); (d) să fie pregătite cu implicarea tuturor părților interesate relevante de la nivel regional sau local și să asigure participarea publicului larg, inclusiv a operatorilor de infrastructură energetică locală; (e) să ia în considerare infrastructura energetică existentă relevantă;	(6) În scopul elaborării evaluării cuprinzătoare, Centrul Național pentru Energie Durabilă efectuează o analiză cost-beneficiu pentru întreg teritoriul Republicii Moldova, ținând cont de condițiile climatice, fezabilitatea economică, nivelul de dotare tehnică, disponibilitatea resurselor energetice și principiul „eficiența energetică înainte de toate”. (7) Analiza cost-beneficiu prevăzută la alin. (6) trebuie să permită identificarea soluțiilor celor mai eficiente din punctul de vedere al costurilor și al utilizării resurselor pentru satisfacerea necesităților de încălzire și răcire și se realizează în conformitate cu cerințele prevăzute în anexa nr. 5. (8) Metodologia și procedura de realizare a analizei economice prevăzute la alin. (6) se aprobă de Guvern, la propunerea Organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, și se publică pe paginile web oficiale ale acestuia și ale Centrului Național pentru Energie Durabilă. Analiza cost-beneficiu poate fi realizată ca parte a evaluării strategice de mediu, în conformitate cu Legea nr. 11/2017 privind evaluarea strategică de mediu. (9) Organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei și Centrul Național pentru Energie Durabilă asigură participarea autorităților administrației publice centrale și locale, a unităților termoelectrice, a operatorilor infrastructurii energetice, a întreprinderilor industriale și de servicii, a comunităților de energie, a organizațiilor care reprezintă interesele consumatorilor, a mediului academic, a organizațiilor societății civile și a altor părți interesate la pregătirea evaluării cuprinzătoare, a planurilor privind încălzirea și răcirea, precum și a politicilor și măsurilor aferente. (10) În procesul de elaborare și publicare a evaluării cuprinzătoare, a planurilor și a analizelor cost-beneficiu, autoritățile și instituțiile competente asigură protecția datelor cu caracter personal, a informațiilor atribuite la secret comercial, precum și a altor informații cu accesibilitate limitată, în condițiile legii. (11) În cazul în care evaluarea cuprinzătoare și analiza cost-beneficiu identifică un potențial pentru aplicarea cogenerării de înaltă eficiență, pentru dezvoltarea sistemelor eficiente de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire ori pentru utilizarea căldurii și frigului rezidual, ale cărui beneficii depășesc costurile, Guvernul, la propunerea organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, aprobă politici și măsuri pentru: a) dezvoltarea și modernizarea infrastructurii eficiente de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire; b) dezvoltarea instalațiilor pentru recuperarea și utilizarea căldurii și frigului rezidual, inclusiv în sectorul industrial și în sectorul serviciilor; c) dezvoltarea cogenerării de înaltă eficiență; d) integrarea energiei din surse regenerabile în serviciile de încălzire și răcire; e) reducerea pierderilor de energie în rețelele termice; f) creșterea eficienței energetice și decarbonizarea sectorului încălzirii și răcirii.	
--	--	--

(f) să ia în considerare necesitățile comune ale comunităților locale și ale unităților administrative locale sau regionale multiple ori ale regiunilor; (g) să evalueze rolul comunităților de energie și al altor inițiative conduse de consumatori care pot contribui în mod activ la punerea în aplicare a proiectelor locale de încălzire și răcire; (h) să includă o analiză a aparatelor și a sistemelor de încălzire și răcire din parcul imobiliar local, luând în considerare potențialul pentru măsuri de eficiență energetică specific fiecărei zone și abordând clădirile cu cele mai slabe performanțe și nevoile gospodăriilor vulnerabile; (i) să evalueze modul de finanțare a punerii în aplicare a politicilor și măsurilor și să identifice mecanisme financiare care să le permită consumatorilor să facă trecerea la încălzirea și răcirea din surse regenerabile; (j) să includă o traiectorie pentru atingerea obiectivelor planurilor în conformitate cu neutralitatea climatică, precum și monitorizarea progreselor înregistrate în ceea ce privește punerea în aplicare a politicilor și măsurilor identificate; (k) să urmărească înlocuirea aparatelor de încălzire și răcire vechi și ineficiente din organismele publice cu alternative foarte eficiente, în scopul eliminării treptate a combustibililor fosili; (l) să analizeze potențialele sinergii cu planurile autorităților regionale sau locale învecinate, pentru a încuraja investițiile comune și rentabilitatea. Statele membre se asigură că toate părțile relevante, inclusiv părțile interesate publice și private relevante, au posibilitatea de a participa la pregătirea planurilor privind încălzirea și răcirea, a evaluării cuprinzătoare menționate la alineatul (1) și a politicilor și măsurilor menționate la alineatul (5). În acest scop, statele membre elaborează recomandări pentru a sprijini autoritățile regionale și locale în ceea ce privește punerea în aplicare, la nivel regional și la cel local, a politicilor și măsurilor privind încălzirea și răcirea eficiente din punct de vedere energetic și bazate pe energie din surse regenerabile, utilizând potențialul identificat. Statele membre sprijină autoritățile regionale și locale în cea mai mare măsură posibilă, prin orice mijloace, inclusiv prin scheme de sprijin financiar și de asistență tehnică. Statele membre se asigură că planurile privind încălzirea și răcirea sunt aliniate la alte cerințe în materie de planificare climatică, energetică și de mediu locală, pentru a evita sarcinile administrative pentru autoritățile locale și regionale și pentru a încuraja punerea în aplicare efectivă a planurilor. Planurile locale privind încălzirea și răcirea pot fi realizate în comun de un grup de mai multe autorități locale învecinate, cu condiția ca contextul geografic și administrativ și infrastructura de încălzire și răcire să fie adecvate.	(12) Politicile și măsurile prevăzute la alin. (11) trebuie să asigure valorificarea potențialului economic identificat în evaluarea cuprinzătoare și să includă cel puțin elementele stabilite în anexa nr. 3. Acestea se includ în Planul național integrat privind energia și clima, în versiunile actualizate ale acestuia și în rapoartele privind implementarea sa, precum și în raportările efectuate în conformitate cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte. (13) În cazul în care evaluarea cuprinzătoare și analiza cost-beneficiu nu identifică un potențial ale cărui beneficii depășesc costurile, inclusiv costurile administrative aferente realizării analizelor cost-beneficiu la nivelul instalațiilor, scutirea instalațiilor individuale de la cerințele privind efectuarea analizei cost-beneficiu sau implementarea opțiunilor identificate se admite numai în cazurile și în condițiile prevăzute la art. 14 alin. (8), (9) și (11). (14) Autoritățile administrației publice locale ale unităților administrativ-teritoriale cu o populație totală mai mare de 45 000 de locuitori elaborează și aprobă planuri locale privind încălzirea și răcirea. (15) Planurile locale privind încălzirea și răcirea prevăzute la alin. (14) trebuie cel puțin: a) să se bazeze pe informațiile și datele cuprinse în evaluarea cuprinzătoare și să includă estimarea și cartografierea potențialului de îmbunătățire a eficienței energetice, inclusiv prin pregătirea pentru utilizarea sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire la temperatură joasă, dezvoltarea cogenerării de înaltă eficiență, recuperarea căldurii și frigului rezidual și creșterea gradului de utilizare a energiei din surse regenerabile în zona respectivă; b) să respecte principiul „eficiența energetică înainte de toate”; c) să includă o strategie pentru valorificarea potențialului identificat în conformitate cu lit. a); d) să fie elaborate cu implicarea tuturor părților interesate relevante de la nivel local sau regional și cu participarea publicului, inclusiv a operatorilor infrastructurii energetice locale; e) să țină cont de infrastructura energetică existentă și de infrastructura planificată; f) să țină cont de necesitățile comune ale comunităților locale și ale mai multor unități administrativ-teritoriale învecinate; g) să evalueze rolul comunităților de energie și al altor inițiative conduse de consumatori care pot contribui la implementarea proiectelor locale de încălzire și răcire; h) să includă o analiză a echipamentelor și sistemelor de încălzire și răcire din fondul construit local, ținând cont de potențialul specific zonei pentru aplicarea măsurilor de eficiență energetică, de clădirile cu cele mai slabe performanțe energetice și de necesitățile gospodăriilor vulnerabile și ale gospodăriilor afectate de sărăcie energetică; i) să evalueze necesarul și sursele de finanțare pentru implementarea politicilor și măsurilor și să identifice mecanismele financiare care să permită consumatorilor trecerea la sisteme de încălzire și răcire eficiente și bazate pe energie din surse regenerabile;	
--	--	--

Planurile locale privind încălzirea și răcirea sunt evaluate de o autoritate competentă și, dacă este necesar, sunt urmate de măsuri adecvate de punere în aplicare.	j) să includă o traiectorie pentru realizarea obiectivelor planului, în concordanță cu obiectivul neutralității climatice, indicatori de performanță și mecanisme de monitorizare a progreselor înregistrate în implementarea politicilor și măsurilor identificate; k) să prevadă înlocuirea progresivă a echipamentelor de încălzire și răcire vechi și ineficiente utilizate de autoritățile și instituțiile publice cu alternative foarte eficiente, în scopul eliminării treptate a utilizării combustibililor fosili; l) să analizeze potențialele sinergii cu planurile autorităților administrației publice locale învecinate, în vederea realizării investițiilor comune și a creșterii eficienței din punctul de vedere al costurilor. (16) Planurile locale privind încălzirea și răcirea se corelează cu planurile locale de acțiuni în domeniul eficienței energetice, cu documentația de amenajare a teritoriului și de urbanism, cu planurile de dezvoltare a infrastructurii, precum și cu documentele locale de planificare climatică, energetică și de mediu, în scopul evitării dublării cerințelor de planificare și a sarcinilor administrative. Planul local privind încălzirea și răcirea poate constitui un capitol distinct al unui document local de planificare existent, cu condiția respectării tuturor cerințelor stabilite de prezentul articol. (17) Planurile locale privind încălzirea și răcirea pot fi elaborate în comun de două sau mai multe autorități ale administrației publice locale învecinate, dacă acest lucru este justificat de contextul geografic și administrativ, de necesitățile comune ale comunităților și de infrastructura de încălzire și răcire existentă sau planificată. (18) Organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei elaborează și aprobă recomandări metodologice pentru pregătirea și implementarea planurilor locale privind încălzirea și răcirea. Centrul Național pentru Energie Durabilă acordă autorităților administrației publice locale asistență tehnică și metodologică și contribuie la identificarea mecanismelor și programelor de sprijin financiar pentru implementarea planurilor. (19) Proiectele planurilor locale privind încălzirea și răcirea se transmit Centrului Național pentru Energie Durabilă pentru evaluare. În urma evaluării, Centrul Național pentru Energie Durabilă emite un aviz tehnic și, după caz, formulează recomandări privind măsurile necesare pentru implementarea eficientă a planului. Autoritatea administrației publice locale examinează și ia în considerare avizul și recomandările respective la aprobarea sau actualizarea planului. (20) Autoritățile administrației publice locale monitorizează implementarea planurilor locale privind încălzirea și răcirea și prezintă Centrului Național pentru Energie Durabilă informațiile necesare pentru monitorizarea progresului și pentru elaborarea și actualizarea Planului național integrat privind energia și clima.		
<i>Articolul 26</i> Furnizarea de încălzire și răcire (1) În scopul asigurării unui consum mai eficient de energie primară și al măririi ponderii energiei din surse regenerabile la nivelul furnizării de	Articolul 13. Sistem eficient de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire (1) În scopul asigurării unui consum mai eficient de energie primară și al măririi ponderii energiei din surse regenerabile la nivelul furnizării	Parțial compatibil	Termenele prevăzute în actul UE se ajustează în

încălzire și răcire care intră în rețea, un sistem eficient de încălzire și răcire centralizată îndeplinește următoarele criterii: (a) până la 31 decembrie 2027, un sistem care utilizează cel puțin 50 % energie din surse regenerabile, 50 % căldură reziduală, 75 % energie termică cogenerată sau 50 % dintr-o combinație de energie și căldură de tipul celor sus-menționate; (b) de la 1 ianuarie 2028, un sistem care utilizează cel puțin 50 % energie din surse regenerabile, 50 % căldură reziduală, 50 % energie din surse regenerabile și căldură reziduală, 80 % energie termică cogenerată de înaltă eficiență sau cel puțin o combinație a acestor tipuri de energie termică care intră în rețea, unde ponderea energiei din surse regenerabile este de cel puțin 5 %, iar ponderea totală a energiei din surse regenerabile, a căldurii reziduale sau a energiei termice cogenerate de înaltă eficiență este de cel puțin 50 %; (c) de la 1 ianuarie 2035, un sistem care utilizează cel puțin 50 % energie din surse regenerabile, 50 % căldură reziduală sau 50 % energie din surse regenerabile și căldură reziduală sau un sistem în cadrul căruia ponderea totală a energiei din surse regenerabile, a căldurii reziduale sau a energiei termice cogenerate de înaltă eficiență este de cel puțin 80 % și, în plus, ponderea totală a energiei din surse regenerabile sau a căldurii reziduale este de cel puțin 35 %; (d) de la 1 ianuarie 2040, un sistem care utilizează cel puțin 75 % energie din surse regenerabile, 75 % căldură reziduală sau 75 % energie din surse regenerabile și căldură reziduală sau un sistem care utilizează cel puțin 95 % energie din surse regenerabile, căldură reziduală și energie termică cogenerată de înaltă eficiență și, în plus, ponderea totală a energiei din surse regenerabile sau a căldurii reziduale este de cel puțin 35%; (e) de la 1 ianuarie 2045, un sistem care utilizează cel puțin 75 % energie din surse regenerabile, 75 % căldură reziduală sau 75 % energie din surse regenerabile și căldură reziduală; (f) de la 1 ianuarie 2050, un sistem care utilizează exclusiv energie din surse regenerabile, exclusiv căldură reziduală sau exclusiv o combinație de energie din surse regenerabile și căldură reziduală. (2) Statele membre pot alege, de asemenea, ca alternativă la criteriile stabilite la alineatul (1) de la prezentul articol, criterii de performanță în materie de durabilitate bazate pe cantitatea de emisii de GES generate de sistemul de încălzire și răcire centralizată per unitate de căldură sau răcoare livrată clienților, luând în considerare măsurile puse în aplicare pentru îndeplinirea obligației în temeiul articolului 24 alineatul (4) din Directiva (UE) 2018/2001. Pentru alegerea acestor criterii, un sistem eficient de încălzire și răcire centralizată are următoarea cantitate maximă de emisii de GES per unitate de căldură sau răcoare livrată clienților: (a) până la 31 decembrie 2025: 200 de grame/kWh; (b) de la 1 ianuarie 2026: 150 de grame/kWh;	energiei termice care intră în rețea, un sistem de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire este considerat eficient dacă îndeplinește următoarele criterii: a) până la 31 decembrie 2030: utilizează cel puțin 50% energie din surse regenerabile, 50% căldură reziduală, 75% energie termică produsă în regim de cogenerare, sau 50% dintr-o combinație de energie și căldură de tipul celor sus-menționate; b) de la 1 ianuarie 2033: utilizează cel puțin 50% energie din surse regenerabile, 50% căldură reziduală, 50% energie din surse regenerabile și căldură reziduală, 80% energie termică produsă în regim de cogenerare de înaltă eficiență, sau o combinație a acestor tipuri de energie în care ponderea energiei din surse regenerabile este de cel puțin 5%, iar ponderea totală a energiei din surse regenerabile, a căldurii reziduale ori energie termică produsă în regim de cogenerare de înaltă eficiență este de cel puțin 50%; c) de la 1 ianuarie 2038: utilizează 50 % energie din surse regenerabile, 50 % căldură reziduală sau 50 % energie din surse regenerabile și căldură reziduală sau un sistem în cadrul căruia ponderea totală a energiei din surse regenerabile, a căldurii reziduale sau a energiei termice produsă în regim de cogenerare de înaltă eficiență este de cel puțin 80 % și, în plus, ponderea totală a energiei din surse regenerabile sau a căldurii reziduale este de cel puțin 35 %; d) de la 1 ianuarie 2040: utilizează cel puțin 75% energie din surse regenerabile, 75% căldură reziduală, 75% energie din surse regenerabile și căldură reziduală în combinație, sau un sistem care utilizează cel puțin 95% energie din surse regenerabile, căldură reziduală și energie termică produsă în regim de cogenerare de înaltă eficiență, cu condiția ca ponderea totală a energiei din surse regenerabile sau a căldurii reziduale să fie de cel puțin 35%; e) de la 1 ianuarie 2045: utilizează cel puțin 75% energie din surse regenerabile, 75% căldură reziduală sau 75% dintr-o combinație a acestor două surse; f) de la 1 ianuarie 2050: utilizează exclusiv energie din surse regenerabile, exclusiv căldură reziduală sau exclusiv o combinație de energie din surse regenerabile și căldură reziduală. (2) Monitorizarea respectării criteriilor menționate la alin. (1) și certificarea caracterului eficient al sistem de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire se realizează anual de către Agenție, în conformitate cu metodologia aprobată de aceasta. (3) Pentru ca un sistem de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire să fie calificat drept eficient, Agenția, în colaborare cu organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, se asigură că, în momentul construirii sale sau al reabilitării substanțiale a unităților sale de alimentare, sistemul îndeplinește criteriile tehnice stabilite la alin.(1), aplicabile la data punerii în funcțiune sau a repunerii în funcțiune după reabilitare. (4) În plus, Agenția, în colaborare cu organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei se asigură că, în momentul	funcție de perioada necesară pentru transpunerea și implementarea acestuia.
--	--	--

(c) de la 1 ianuarie 2035: 100 de grame/kWh; (d) de la 1 ianuarie 2045: 50 de grame/kWh; (e) de la 1 ianuarie 2050: 0 grame/kWh. (3) Statele membre pot alege să aplice criteriile privind emisiile de GES per unitate de căldură sau răcoare pentru orice perioadă dată menționată la alineatul (2) literele (a)-(e) de la prezentul articol. În cazul în care aleg să facă acest lucru, statele membre notifică Comisiei alegerea lor până la 11 ianuarie 2024 pentru perioada menționată la alineatul (2) litera (a) de la prezentul articol și cu cel puțin șase luni înainte de începerea perioadelor relevante menționate la alineatul (2) literele (b)-(e) de la prezentul articol. Notificarea respectivă include măsurile puse în aplicare pentru îndeplinirea obligației în temeiul articolului 24 alineatul (4) din Directiva (UE) 2018/2001 dacă acestea nu au fost notificate deja în ultima versiune actualizată a planului lor național privind energia și clima. (4) Pentru ca un sistem de încălzire și răcire centralizată să se califice drept eficient, statele membre se asigură că, în momentul construirii sale sau al reabilitării substanțiale a unităților sale de alimentare, sistemul de încălzire și răcire centralizată îndeplinește criteriile stabilite la alineatul (1) sau (2) aplicabile la data punerii în funcțiune sau a repunerii în funcțiune după reabilitare. În plus, statele membre se asigură că, în momentul construirii unui sistem de încălzire și răcire centralizată sau în momentul reabilitării substanțiale a unităților de alimentare ale unui astfel de sistem: (a) nu are loc nicio creștere a consumului de combustibili fosili, în afara gazelor naturale, în sursele de căldură existente, comparativ cu consumul anual mediu din ultimii trei ani calendaristici de funcționare deplină înainte de reabilitare; și (b) nicio sursă nouă de căldură din sistemul respectiv nu utilizează combustibili fosili, cu excepția gazelor naturale, în cazul în care acesta este construit sau renovat substanțial până în 2030. (5) Statele membre se asigură că, începând de la 1 ianuarie 2025 și ulterior o dată la cinci ani, operatorii tuturor sistemelor de încălzire și răcire centralizată existente cu o producție totală de căldură și răcoare de peste 5 MW și care nu îndeplinesc criteriile stabilite la alineatul (1) literele (b)-(e) pregătesc un plan pentru a asigura un consum mai eficient de energie primară, pentru a reduce pierderile de distribuție și pentru a mări ponderea energiei din surse regenerabile în furnizarea de încălzire și răcire. Planul include măsuri vizând îndeplinirea criteriilor stabilite la alineatul (1) literele (b)-(e) și necesită aprobarea de către autoritatea competentă. (6) Statele membre se asigură că centrele de date cu o energie de intrare nominală totală care depășește 1 MW utilizează căldura reziduală sau alte aplicații de recuperare a căldurii reziduale, cu excepția cazului în care pot demonstra că acest lucru nu este fezabil din punct de vedere tehnic sau economic, în conformitate cu evaluarea menționată la alineatul (7).	construirii unui sistem de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire, sau în momentul reabilitării substanțiale a unităților de alimentare ale unui astfel de sistem: a) nu se admite nicio creștere a consumului de combustibili fosili, cu excepția gazelor naturale, în sursele de căldură existente, comparativ cu consumul anual mediu înregistrat în ultimii trei ani calendaristici de funcționare deplină dinaintea reabilitării; b) nicio sursă nouă de căldură din sistemul respectiv nu utilizează combustibili fosili, cu excepția gazelor naturale, în cazul în care sistemul este construit sau renovat substanțial până la data de 31 decembrie 2038. (5) Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică, în comun cu Agenția, va refuza eliberarea actului de recepție finală sau a licenței de activitate pentru unitățile termoelectrice care nu respectă interdicțiile privind utilizarea combustibililor fosili prevăzute la alin. (4) din prezentul articol. (6) Unitățile termoelectrice existente, care au o capacitate totală de producție de peste 5 MW și care nu îndeplinesc criteriile stabilite la alin. (1), au obligația de a elabora și de a prezenta, o dată la 5 ani, un plan de conformare cu includerea investițiilor necesare în planurile de dezvoltare, pentru a asigura un consum mai eficient de energie primară, pentru a reduce pierderile de distribuție și pentru a mări ponderea energiei din surse regenerabile în furnizarea energiei termice și/sau răcirii, în vederea încadrării în termenele și criteriile stabilite la alin. (1). (7) Planul elaborat de unitatea termoelectrică se aprobă de către Agenție. Agenția monitorizează anual implementarea măsurilor incluse în plan, iar nerespectarea graficului aprobat atrage revizuirea tarifului reglementat sau aplicarea de sancțiuni conform legii. (8) Consumatorii și/sau asociațiile de proprietari în condominiu conectați la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire au dreptul să producă și să utilizeze energie termică din surse regenerabile, conform art. 70 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 187/2022 cu privire la condominiu, iar unitatea termoelectrică este obligată să asigure integrarea sursei în sistemul de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire prin emiterea avizului de racordare, în condiții tehnice și economice obiective, transparente și nediscriminatorii și cu respectarea cerințelor privind siguranța și funcționarea sistemului.. (9) Energia termică utilizată conform alin. (8), cât și energia electrică produsă din surse regenerabile și utilizată în sistemul de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire, se ia în considerare la calcularea ponderii energiei din surse regenerabile pentru stabilirea dacă sistemul dat corespunde criteriilor unui sistem eficient conform alin. (1). (10) Agenția ține evidența listei titularilor de licență care dețin sisteme de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire ce corespund criteriilor unui sistem eficient, precum și a titularilor de licență care produc energie termică în regim de cogenerare de înaltă eficiență, cu actualizarea anuală, până la data de 31 martie, și publicarea acesteia pe pagina sa web oficială. Articolul 14. Utilizarea căldurii reziduale	
---	---	--

(7) Pentru a evalua fezabilitatea economică a îmbunătățirii eficienței energetice în sectorul furnizării de încălzire și de răcire, statele membre se asigură că se realizează o analiză costuri-beneficii la nivel de instalație, în conformitate cu anexa XI, în cazul în care următoarele instalații sunt nou planificate sau reabilite substanțial: (a) instalație termoelectrică cu o energie de intrare medie anuală totală mai mare de 10 MW, în vederea evaluării costurilor și beneficiilor legate de exploatarea instalației ca instalație de cogenerare de înaltă eficiență; (b) o instalație industrială cu o energie de intrare medie anuală totală de peste 8 MW, în vederea evaluării nivelului de utilizare a căldurii reziduale <i>in situ</i> și <i>ex situ</i>; (c) o instalație de servicii cu o energie de intrare medie anuală totală de peste 7 MW, precum instalațiile de tratare a apelor uzate și instalațiile de GNL, în vederea evaluării nivelului de utilizare a căldurii reziduale <i>in situ</i> și <i>ex situ</i>; (d) un centru de date cu o energie de intrare nominală totală care depășește nivelul de 1 MW, în vederea evaluării analizei cost-beneficiu, incluzând, dar fără a se limita la fezabilitatea tehnică, eficiența din punctul de vedere al costurilor și impactul asupra eficienței energetice și cererii locale de energie termică, inclusiv variația sezonieră, a utilizării căldurii reziduale pentru a satisface o cerere justificată din punct de vedere economic, precum și a racordării instalației respective la o rețea de încălzire centralizată sau la un sistem de răcire centralizată eficient/bazat pe surse regenerabile de energie sau la alte aplicații de recuperare a căldurii reziduale. Analiza menționată la primul paragraf litera (d) ia în considerare soluțiile de sisteme de răcire care permit eliminarea sau captarea căldurii reziduale la un nivel de temperatură utilă cu intrări de energie auxiliare minime. Statele membre urmăresc să elimine barierele din calea utilizării căldurii reziduale și să ofere sprijin pentru adoptarea soluției căldurii reziduale în cazul în care instalațiile sunt nou planificate sau renovate. Montarea echipamentelor de captare a dioxidului de carbon produs de o instalație de ardere în vederea stocării sale geologice, astfel cum se prevede în Directiva 2009/31/CE, nu este considerată reabilitare în sensul literelor (b) și (c) de la prezentul alineat. Statele membre impun ca efectuarea analizei costuri-beneficii să se facă în colaborare cu societățile responsabile cu operarea instalației. (8) Statele membre pot scuti de la aplicarea alineatului (7): (a) instalațiile de producere a energiei electrice cu funcționare la sarcină de vârf și cele de rezervă care sunt proiectate să funcționeze sub 1 500 de ore de funcționare pe an ca medie mobilă pe o perioadă de cinci ani, pe baza unei proceduri de verificare stabilite de către statele membre care asigură că este îndeplinit acest criteriu de scutire; (b) instalațiile care trebuie amplasate în apropierea unui sit de stocare geologică autorizat în temeiul Directivei 2009/31/CE;	(1) Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării se asigură că operatorii centrelor de date care au o putere instalată nominală totală de peste 1 MW, utilizează căldura reziduală rezultată din activitatea de răcire a echipamentelor sau implementează alte aplicații tehnice de recuperare a acesteia pentru sisteme de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire sau alte scopuri industriale/comerciale. (2) Prevederile alin. (1) nu se aplică în cazurile în care operatorul centrului de date demonstrează, în baza analizei cost-beneficiu specificate la alin. (4), că recuperarea și livrarea căldurii reziduale nu sunt fezabile din punct de vedere tehnic sau economic. (3) Agenția ține evidența listei operatorilor centrelor de date care au o putere instalată nominală totală de peste 1 MW, cu actualizarea anuală, până la data de 31 martie, și publicarea acesteia pe pagina sa web oficială. (4) În scopul evaluării fezabilității economice a îmbunătățirii eficienței energetice în sectorul încălzire și răcire, dezvoltatorul proiectului investițional, în colaborare cu operatorul instalației realizează o analiză cost-beneficiu la nivel de instalație, pe baza metodologiei elaborate potrivit Anexei 5 și aprobate de Agenție, în cazul în care următoarele instalații sunt nou planificate sau se reabilitează substanțial: a) o instalație termoelectrică cu o putere instalată nominală medie anuală totală mai mare de 10 MW, în vederea evaluării costurilor și a beneficiilor legate de exploatarea acesteia ca centrală electrică de cogenerare de înaltă eficiență; b) o instalație industrială cu o putere instalată nominală medie anuală totală de peste 8 MW, în vederea evaluării nivelului de utilizare a căldurii reziduale la fața locului (in situ) sau în afara acesteia (ex situ); c) o instalație de servicii cu o putere instalată nominală medie anuală totală de peste 7 MW, inclusiv stațiile de tratare a apelor uzate și instalațiile de gaze naturale lichefiate, în vederea evaluării nivelului de utilizare a căldurii reziduale <i>in situ</i> și <i>ex situ</i>; d) un centru de date cu putere instalată nominală totală de peste 1 MW, în vederea evaluării fezabilității tehnice, a eficienței din punctul de vedere al costurilor și a impactului asupra eficienței energetice și asupra cererii locale de energie termică, inclusiv variația sezonieră a utilizării căldurii reziduale, precum și a racordării instalației respective la un sistem de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire sau la un sistem eficient de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire sau la alte aplicații de recuperare a căldurii reziduale. Analiza costuri-beneficii se realizează prin luarea în considerare a soluțiilor de sisteme de răcire care permit eliminarea sau captarea căldurii reziduale la un nivel de temperatură utilă, cu un consum minim de energie auxiliară. (5) Rapoartele cu rezultatele analizei cost-beneficiu se avizează de către Agenție, în coordonare cu organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, iar cele elaborate pentru centrele de date specificate la alin. (4), lit. d) – inclusiv în coordonare cu Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării. (6) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei și Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării vor	
---	--	--

(c) centrele de date a căror căldură reziduală este sau va fi utilizată într-o rețea de încălzire centralizată sau în mod direct pentru încălzirea spațiilor, pentru pregătirea apei calde menajere sau în alte scopuri, în clădirea sau în grupul de clădiri ori în instalațiile în care este situat centrul de date. Statele membre pot, de asemenea, să stabilească praguri, exprimate în cantități de căldură reziduală disponibilă utilă, în cerere de energie termică sau în distanțe dintre instalațiile industriale și rețelele de termoficare, în vederea scutirii instalațiilor individuale de la aplicarea alineatului (7) literele (c) și (d). Statele membre notifică Comisiei scutirile adoptate în conformitate cu prezentul alineat. (9) Statele membre adoptă criterii de autorizare astfel cum se prevede la articolul 8 din Directiva (UE) 2019/944 sau criterii echivalente pentru acordarea permisului, pentru: (a) a lua în considerare rezultatele evaluării cuprinzătoare menționate la articolul 25 alineatul (1); (b) a asigura îndeplinirea cerințelor prevăzute la alineatul (7); (c) a lua în considerare rezultatele analizei costuri-beneficii menționate la alineatul (7). (10) Statele membre pot scuti anumite instalații individuale, pe baza criteriilor privind autorizarea sau a criteriilor echivalente pentru acordarea permisului menționate la alineatul (9), de la aplicarea cerinței de implementare a opțiunilor ale căror beneficii depășesc costurile, dacă există motive imperative juridice, de proprietate sau financiare pentru a face acest lucru. În aceste situații, statul membru vizat înaintează Comisiei o decizie motivată, în termen de trei luni de la data luării respectivei decizii. Comisia poate emite un avis cu privire la decizie în termen de trei luni de la data primirii acesteia. (11) Alineatele (7), (8), (9) și (10) de la prezentul articol se aplică instalațiilor reglementate de Directiva 2010/75/UE, fără a aduce atingere cerințelor prevăzute în directiva respectivă. (12) Statele membre colectează informații privind analizele costuri-beneficii efectuate în conformitate cu alineatul (7) literele (a)-(d). Informațiile respective ar trebui să conțină cel puțin datele privind cantitățile de energie termică disponibile și parametri de energie termică disponibili, numărul de ore de funcționare în fiecare an planificate și localizarea geografică a siturilor. Datele respective se publică, respectându-se în mod corespunzător nivelul lor potențial de sensibilitate. (13) Pe baza valorilor de referință armonizate ale eficienței menționate în anexa III litera (d), statele membre se asigură că originea energiei electrice produse prin cogenerare de înaltă eficiență poate fi garantată în conformitate cu criteriile obiective, transparente și nediscriminatorii stabilite de fiecare stat membru în parte. Statele membre se asigură că garanția de origine respectă cerințele prevăzute în anexa XII și conține cel puțin informațiile prevăzute în anexa respectivă. Statele membre își recunosc reciproc garanțiile de origine, exclusiv ca dovadă a elementelor prevăzute în prezentul alineat. Orice refuz de recunoaștere	implementa mecanisme de sprijin și vor asigura eliminarea barierelor administrative sau tehnice din calea utilizării căldurii reziduale în cazul instalațiilor nou planificate sau reabilitate substanțial. (7) Prin derogare de la prevederile alin. (4) lit. b) și c), montarea echipamentelor de captare a dioxidului de carbon (CO₂) în vederea stocării sale geologice nu este considerată reabilitare substanțială și nu atrage obligația efectuării analizei costuri-beneficii. (8) Prevederile alin. (4) nu se aplică în cazul: a) instalațiilor de producere a energiei electrice care funcționează pentru acoperirea sarcinii de vârf și celor de rezervă, proiectate să funcționeze sub 1500 de ore pe an, ca medie mobilă pe o perioadă de 5 ani, pe baza unei proceduri de verificare stabilite de către organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, astfel încât acest criteriu să fie îndeplinit; b) instalațiilor amplasate în apropierea unui sit de stocare geologică a dioxidului de carbon (CO₂), autorizat conform legislației de mediu; c) centrele de date a căror căldură reziduală este sau urmează să fie utilizată integral într-un sistem de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire ori în mod direct pentru încălzirea spațiilor, pregătirea apei calde menajere sau în alte scopuri, în clădirea sau în grupul de clădiri ori în instalațiile în care este situat centrul de date. (9) Agenția, prin reglementări de ordin secundar aprobat în comun cu Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, poate stabili praguri, exprimate în cantități de căldură reziduală disponibilă utilă, în cerere de energie termică sau în distanțe dintre instalațiile industriale și rețelele de termoficare, în vederea scutirii instalațiilor individuale de la aplicarea obligațiilor prevăzute la alin. (4) lit. c) și d), urmând ca aceste scutiri să fie notificate Comisiei Europene de către Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei. (10) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei și Agenția adoptă și aplică criterii de autorizare și de eliberare a licenței, cu respectarea prevederilor Legii Nr. 164/2025 cu privire la energia electrică, cu modificările și completările ulterioare, pentru: a) a lua în considerare rezultatele evaluării cuprinzătoare menționate la art. 12, alin (1); b) a asigura îndeplinirea cerințelor prevăzute la alin. (4); c) a lua în considerare rezultatele analizei cost-beneficiu menționate la alin. (4). (11) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei și Agenția pot scuti anumite instalații individuale, pe baza criteriilor privind autorizarea menționată la alin. (10), de la aplicarea cerinței de implementare a opțiunilor ale căror beneficii depășesc costurile, dacă solicitantul demonstrează existența unor motive imperative de natură juridică, de proprietate sau financiară care împiedică realizarea investiției. În aceste cazuri, Agenția adoptă o hotărâre argumentată de acordare a scutirii și transmite dosarul complet către Organul central de	
---	---	--

a garanției de origine ca dovadă, în special din motive care țin de prevenirea fraudelor, se bazează pe criterii obiective, transparente și nediscriminatorii. Statele membre notifică Comisiei un astfel de refuz și prezintă motivele acestuia. În cazul unui refuz de a recunoaște o garanție de origine, Comisia poate adopta o decizie prin care să oblige partea în cauză să o recunoască, în special în ceea ce privește criteriile obiective, transparente și nediscriminatorii pe care se bazează această recunoaștere. Statele membre se asigură că orice sprijin disponibil pentru cogenerare este condiționat de energia electrică produsă prin cogenerare de înaltă eficiență și că se face o utilizare eficientă a căldurii reziduale utilizate pentru realizarea economiilor de energie primară. După caz, sprijinul public pentru cogenerare, precum și pentru producerea centralizată de energie termică și rețelele de încălzire centralizată fac obiectul normelor privind ajutoarele de stat.	specialitate al administrației publice în domeniul energiei în termen de maximum 15 zile de la data adoptării. (12) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei înaintează Comisiei Europene decizia motivată de scutire în termen de 3 luni de la data adoptării acesteia de către Agenție și monitorizează eventualele avize transmise de Comisia Europeană în termenul de 3 luni de la data primirii notificării, în vederea alinierii practicilor naționale de autorizare cu recomandările europene. (13) Prevederile alin. (4) – (12) de la prezentul articol se aplică și instalațiilor reglementate de Legea nr. 227/2022 privind emisiile industriale, fără a aduce atingere cerințelor specifice stabilite pentru acestea, potrivit legii. (14) Agenția colectează, stochează și centralizează informațiile și datele rezultate din analizele costuri-beneficii efectuate în conformitate cu alin. (4) din prezentul articol. Informațiile respective trebuie să conțină cel puțin datele privind cantitățile de energie termică disponibile și parametrii de energie termică disponibili, numărul de ore de funcționare în fiecare an planificate și localizarea geografică a siturilor. Agenția publică datele respective, cu respectarea regimului juridic al acestora.		
<i>Articolul 27</i> Transformarea, transportul și distribuția energiei (1) Autoritățile naționale de reglementare în domeniul energiei aplică principiul „eficiența energetică înainte de toate”, în conformitate cu articolul 3 din prezenta directivă, la îndeplinirea sarcinilor de reglementare prevăzute în Directiva 2009/73/CE și Directiva (UE) 2019/944 referitor la deciziile lor privind exploatarea infrastructurii de gaze naturale și energie electrică, inclusiv la deciziile lor privind tarifele de rețea. Pe lângă principiul „eficiența energetică înainte de toate”, autoritățile naționale de reglementare în domeniul energiei pot lua în considerare eficiența din punctul de vedere al costurilor, eficiența sistemului și securitatea aprovizionării, precum și integrarea pieței, protejând în același timp sustenabilitatea și obiectivele climatice ale Uniunii, astfel cum se prevede la articolul 18 din Regulamentul (UE) 2019/943 și la articolul 13 din Regulamentul (CE) nr. 715/2009. (2) Statele membre se asigură că operatorii de transport și de sistem și operatorii de distribuție a gazelor și a energiei electrice aplică principiul „eficiența energetică înainte de toate”, în conformitate cu articolul 3 din prezenta directivă, în contextul deciziilor lor de planificare a rețelei, de dezvoltare a rețelei și de investiții. Autoritățile naționale de reglementare sau alte autorități naționale desemnate verifică dacă metodologiile utilizate de operatorii de transport și de sistem și de operatorii de distribuție evaluează alternativele în cadrul analizei costuri-beneficii și iau în considerare beneficiile mai ample ale soluțiilor de eficiență energetică, ale flexibilității cererii și ale investițiilor în active care contribuie la atenuarea schimbărilor climatice. Autoritățile naționale de reglementare și alte autorități naționale desemnate verifică, de asemenea, punerea în aplicare a principiului „eficiența energetică înainte de toate” de către operatorii de		Incompatibil	Prevederile art. 27 urmează să fie transpuse în proiectul Legii cu privire la eficiența energetică.

transport și de sistem sau de către operatorii de distribuție atunci când aprobă, verifică sau monitorizează proiectele acestora și planurile de dezvoltare a rețelei în temeiul articolului 22 din Directiva 2009/73/CE, precum și al articolului 32 alineatul (3) și al articolului 51 din Directiva (UE) 2019/944. Autoritățile naționale de reglementare pot furniza metodologii și orientări cu privire la modul de evaluare a alternativelor în analiza costuri-beneficii în strânsă cooperare cu operatorii de transport și de sistem și cu operatorii de distribuție, care pot face schimb de cunoștințe tehnice esențiale. (3) Statele membre se asigură că operatorii de transport și de sistem și operatorii de distribuție monitorizează și cuantifică volumul total al pierderilor din rețea și, atunci când acest lucru este fezabil din punct de vedere tehnic și financiar, optimizează rețeaua și îmbunătățesc eficiența rețelei. Operatorii de transport și de sistem și operatorii de distribuție raportează autorității naționale de reglementare din domeniul energiei măsurile respective și economiile de energie pe care preconizează că le vor realiza ca urmare a reducerii pierderilor din rețea. Statele membre se asigură că operatorii de transport și de sistem și operatorii de distribuție evaluează măsurile de îmbunătățire a eficienței energetice în ceea ce privește sistemele lor existente de transport sau de distribuție a gazelor sau a energiei electrice și îmbunătățesc eficiența energetică în cadrul proiectării și funcționării infrastructurii, îndeosebi sub aspectul instalării de rețele energetice inteligente. Statele membre încurajează operatorii de transport și de sistem și operatorii de distribuție să dezvolte soluții inovatoare de îmbunătățire a eficienței energetice a sistemelor existente și viitoare, prin reglementări bazate pe stimulente în conformitate cu principiile referitoare la tarife prevăzute la articolul 18 din Regulamentul (UE) 2019/943 și la articolul 13 din Regulamentul (CE) nr. 715/2009. (4) Autoritățile naționale de reglementare din domeniul energiei includ o secțiune specifică privind progresele realizate în ceea ce privește îmbunătățirea eficienței energetice cu privire la funcționarea infrastructurii de gaze și de energie electrică în raportul anual întocmit în temeiul articolului 41 din Directiva 2009/73/CE și în temeiul articolului 59 alineatul (1) litera (i) din Directiva (UE) 2019/944. În aceste rapoarte, autoritățile naționale de reglementare din domeniul energiei furnizează o evaluare a eficienței globale a funcționării infrastructurii de gaze și de energie electrică, măsurile realizate de operatorii de transport de sistem și operatorii de distribuție și, acolo unde este cazul, formulează recomandări în vederea îmbunătățirii eficienței energetice, inclusiv alternative eficiente din punctul de vedere al costurilor care reduc sarcinile de vârf și consumul global de energie electrică. (5) Pentru energia electrică, statele membre se asigură că regulamentele privind rețeaua și tarifele de rețea îndeplinesc criteriile din anexa XIII, luându-se în considerare codurile și orientările de rețea dezvoltate în temeiul Regulamentului (UE) 2019/943 și obligația prevăzută la articolul 59 alineatul (7) litera (a) din Directiva (UE) 2019/944 de a			
--	--	--	--

permite ca investițiile necesare în rețele să fie efectuate într-un mod care să asigure viabilitatea rețelelor. (6) Statele membre pot permite componente de sisteme și structuri tarifare cu scop social pentru transportul și distribuția energiei furnizate în rețea, cu condiția ca orice efecte de subminare asupra sistemului de transport și distribuție să fie păstrate la nivelul minim necesar și să nu fie disproporționate în raport cu obiectivul social. (7) Autoritățile naționale de reglementare asigură eliminarea stimulentei în ceea ce privește tarifele de transport și distribuție care dăunează eficienței energetice a producerii, transportului, distribuției și furnizării de energie electrică și de gaze. Statele membre asigură eficiența în proiectarea infrastructurii și exploatarea infrastructurii existente, în conformitate cu Regulamentul (UE) 2019/943, precum și faptul că tarifele permit un răspuns la cerere. (8) Operatorii de transport și de sistem și operatorii de distribuție respectă anexa XIV. (9) După caz, autoritățile naționale de reglementare pot impune operatorilor de transport și de sistem și operatorilor de distribuție să încurajeze amplasarea cogenerării de înaltă eficiență în apropierea zonelor cu necesități în materie de energie termică prin reducerea taxelor privind conectarea și utilizarea sistemului. (10) Statele membre pot permite producătorilor de energie electrică produsă prin cogenerare de înaltă eficiență care doresc să fie conectați la rețea să emită o invitație la licitație pentru lucrările de conectare. În momentul raportării în conformitate cu Directiva 2010/75/UE și fără a aduce atingere articolului 9 alineatul (2) din respectiva directivă, statele membre iau în considerare includerea informațiilor referitoare la nivelurile de eficiență energetică a instalațiilor a căror funcționare implică arderea combustibililor cu o putere termică nominală totală de 50 MW sau mai mare, în lumina celor mai bune tehnici disponibile dezvoltate în conformitate cu Directiva 2010/75/UE.			
CAPITOLUL VI DISPOZIȚII ORIZONTALE <i>Articolul 28</i> Disponibilitatea sistemelor de calificare, acreditare și certificare (1) Statele membre instituie o rețea asigurând un nivel adecvat de competențe pentru profesiile legate de eficiența energetică, care să corespundă necesităților pieței. Statele membre, în strânsă cooperare cu partenerii sociali, se asigură că sunt disponibile sisteme de certificare sau sisteme echivalente de calificare, inclusiv, acolo unde este necesar, programe adecvate de formare, pentru profesiile legate de eficiența energetică, inclusiv pentru furnizorii de servicii energetice, auditorii energetici, managerii energetici, experții independenți, instalatorii de elemente de clădiri astfel cum sunt menționați în Directiva 2010/31/UE și furnizorii de servicii integrate de renovare, și că sistemele respective sunt fiabile și contribuie la obiectivele naționale privind eficiența energetică și la obiectivele generale ale Uniunii privind decarbonizarea.		Incompatibil	Prevederile art. 28 urmează să fie transpuse în proiectul Legii cu privire la eficiența energetică.

Statele membre se asigură că furnizorii de sisteme de certificare sau de sisteme echivalente de calificare, inclusiv, acolo unde este necesar, furnizorii de programe adecvate de formare, sunt acreditați în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 765/2008 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽¹³⁾ sau aprobați în conformitate cu legislația sau standardele naționale convergente. (2) Statele membre promovează participarea la programele de certificare, formare și educație pentru a asigura un nivel adecvat de competențe pentru profesiile din domeniul eficienței energetice, care să corespundă nevoilor pieței. (3) Până la 11 octombrie 2024, Comisia: (a) în cooperare cu un grup de experți desemnați de statele membre, instituie un cadru sau concepe o campanie de atragere a mai multor persoane către profesii din domeniul eficienței energetice, asigurând în același timp respectarea principiului nediscriminării; (b) evaluează viabilitatea înființării unei platforme cu rol de punct unic de acces, utilizând, acolo unde este posibil, inițiativele existente, pentru a oferi sprijin statelor membre în stabilirea măsurilor lor de asigurare a unui nivel adecvat de profesioniști calificați, necesari pentru a ține pasul cu ritmul progreselor în materie de eficiență energetică în vederea atingerii obiectivelor Uniunii privind clima și energia. Platforma ar urma să reunească experți din statele membre, partenerii sociali, instituțiile de învățământ, mediul academic și alte părți interesate relevante pentru a încuraja și promova bune practici în ceea ce privește sistemele de calificare și programele de formare, cu scopul de a asigura un număr mai mare de profesioniști din domeniul eficienței energetice și de a recalifica sau perfecționa profesioniști existenți pentru a răspunde nevoilor pieței. (4) Statele membre se asigură că sistemele naționale de certificare sau sistemele echivalente de calificare, inclusiv, acolo unde este necesar, programele de formare, țin seama de standardele europene sau internaționale existente privind eficiența energetică. (5) Statele membre pun la dispoziția publicului sistemele de certificare, sistemele echivalente de calificare sau programele de formare adecvate menționate la alineatul (1) și cooperează între ele și cu Comisia în vederea comparării și recunoașterii acestor sisteme. Statele membre iau măsurile adecvate pentru a atrage atenția consumatorilor asupra disponibilității sistemelor respective, în conformitate cu articolul 29 alineatul (1). Până la 31 decembrie 2024 și, ulterior, cel puțin o dată la patru ani, statele membre evaluează dacă sistemele asigură nivelul necesar de competențe și accesul egal pentru toate persoanele, în conformitate cu principiul nediscriminării, pentru furnizorii de servicii energetice, auditorii energetici, managerii energetici, experții independenți, instalatorii de elemente de clădiri, astfel cum sunt menționați în Directiva 2010/31/UE și furnizorii de servicii integrate de renovare. Statele membre evaluează, de asemenea, decalajul			
---	--	--	--

dintre numărul de profesioniști disponibili și numărul de profesioniști necesari. Statele membre pun evaluarea și recomandările aferente la dispoziția publicului și le transmit prin intermediul platformei electronice instituite în conformitate cu articolul 28 din Regulamentul (UE) 2018/1999.			
<i>Articolul 29</i> Servicii energetice (1) Statele membre promovează piața serviciilor energetice și accesul IMM-urilor la aceasta prin diseminarea de informații clare și ușor accesibile privind: contractele disponibile de servicii energetice și clauzele care ar trebui incluse în aceste contracte pentru a se garanta economiile de energie și drepturile clienților finali; (a) contractele disponibile de servicii energetice și clauzele care ar trebui incluse în aceste contracte pentru a se garanta economiile de energie și drepturile clienților finali; (b) instrumentele financiare, stimulentele, granturile, fondurile „revolving”, garanțiile, sistemele de asigurări și împrumuturile menite să susțină proiectele de servicii de eficiență energetică; (c) furnizorii disponibili de servicii energetice, precum SSE-urile, care sunt calificați sau certificați, precum și calificările sau certificările lor în conformitate cu articolul 28; (d) metodologiile de monitorizare și verificare și sistemele de control al calității disponibile. (2) Statele membre încurajează dezvoltarea etichetelor de calitate, între altele de către organizațiile profesionale, pe baza standardelor europene sau internaționale, acolo unde este relevant. (3) Statele membre pun la dispoziția publicului și actualizează periodic o listă cu furnizorii disponibili de servicii energetice care sunt calificați sau certificați și a calificărilor sau a certificărilor acestora, în conformitate cu articolul 28, sau furnizează o interfață cu ajutorul căreia furnizorii de servicii energetice să poată furniza informațiile respective. (4) Statele membre promovează și asigură, acolo unde este fezabil din punct de vedere tehnic și economic, utilizarea contractelor de performanță energetică pentru renovarea clădirilor de mari dimensiuni care sunt deținute de organisme publice. În cazul renovării clădirilor nerezidențiale de mari dimensiuni cu o suprafață utilă totală de peste 750 m², statele membre se asigură că organismele publice evaluează fezabilitatea utilizării contractelor de performanță energetică și a altor servicii energetice bazate pe performanță. Statele membre pot încuraja organismele publice să combine contractele de performanță energetică cu servicii energetice extinse, inclusiv răspunsul la cerere și stocarea, pentru a asigura economii de energie și a menține rezultatele obținute în timp prin monitorizare continuă, funcționare eficace și întreținere. (5) Statele membre acordă sprijin sectorului public în ceea ce privește solicitarea de oferte de servicii energetice, în special pentru reabilitarea clădirilor, prin:		Incompatibil	Prevederile art. 29 urmează să fie transpuse în proiectul Legii cu privire la eficiența energetică.

(a) furnizarea de contracte-tip pentru contractele de performanță energetică care să includă cel puțin elementele menționate în anexa XV și să ia în considerare standardele europene sau internaționale existente, orientările disponibile privind licitațiile și Ghidul Eurostat privind tratamentul statistic al contractelor de performanță energetică în conturile publice; (b) furnizarea de informații privind bunele practici pentru contractele de performanță energetică, inclusiv, dacă este disponibilă, o analiză costuri-beneficii care utilizează o abordare pe baza ciclului de viață; (c) promovarea și punerea la dispoziția publicului a unei baze de date privind proiectele de contracte de performanță energetică implementate sau în curs, care să includă economiile de energie preconizate și realizate. (6) Statele membre sprijină funcționarea adecvată a pieței de servicii energetice, prin luarea următoarelor măsuri: (a) identificarea și publicarea unuia sau mai multor puncte de contact de unde clienții finali pot obține informațiile menționate la alineatul (1); (b) eliminarea barierelor de reglementare, precum și a celor de altă natură care împiedică încheierea de contracte de performanță energetică și adoptarea altor modele de servicii de eficiență energetică în vederea identificării sau a punerii în aplicare a măsurilor destinate economisirii de energie, ori a ambelor; (c) instituirea și promovarea rolului organismelor consultative și al intermediarilor independenți de pe piață, inclusiv al ghișeelor unice sau al mecanismelor de sprijin similare, cu scopul de a stimula dezvoltarea pieței în ceea ce privește cererea și oferta, precum și punerea informațiilor referitoare la aceste mecanisme de sprijin la dispoziția publicului și a actorilor de pe piață. (7) Pentru a sprijini buna funcționare a pieței serviciilor energetice, statele membre pot să instituie un mecanism individual sau să desemneze un mediator pentru a asigura gestionarea eficientă a plângerilor și soluționarea alternativă a litigiilor privind contractele de servicii energetice și de performanță energetică. Statele membre se asigură că distribuitorii de energie, operatorii de distribuție și societățile de vânzare cu amănuntul a energiei se abțin de la orice activități care pot împiedica cererea și furnizarea de servicii energetice sau măsurile de îmbunătățire a eficienței energetice sau care pot împiedica dezvoltarea piețelor pentru astfel de servicii sau măsuri, inclusiv blocarea piețelor pentru concurenți sau abuzul de poziție dominantă.			
<i>Articolul 30</i> Fondul național pentru eficiență energetică, finanțarea și asistența tehnică (1) Fără a aduce atingere articolelor 107 și 108 din TFUE, statele membre facilitează instituirea de mecanisme financiare sau utilizarea celor existente pentru ca măsurile de îmbunătățire a eficienței energetice să		Incompatibil	Prevederile art. 30 urmează să fie transpuse în proiectul Legii cu

maximizeze avantajele fluxurilor multiple de finanțare și ale combinației de granturi, instrumente financiare și asistență tehnică. (2) Comisia acordă asistență statelor membre, atunci când este cazul, direct sau prin intermediul instituțiilor financiare, în ceea ce privește crearea de facilități de finanțare și de mecanisme de asistență la nivel național, regional sau local pentru dezvoltarea de proiecte, în scopul de a spori investițiile în eficiența energetică în diferite sectoare și de a proteja și a responsabiliza persoanele afectate de sărăcie energetică, clienții vulnerabili, persoanele din gospodării cu venituri mici și, acolo unde este cazul, persoanele care trăiesc în locuințe sociale, inclusiv prin integrarea unei perspective egalitare, astfel încât nimeni să nu fie lăsat în urmă. (3) Statele membre adoptă măsuri care promovează produse de creditare care vizează eficiența energetică, precum creditele ipotecare și împrumuturile verzi, garantate și negarantate, și asigură faptul că acestea sunt oferite la scară largă și în mod nediscriminatoriu de către instituțiile financiare și că sunt vizibile și accesibile pentru consumatori. Statele membre adoptă măsuri pentru facilitarea implementării schemelor de finanțare pe bază de facturi și de impozite, ținând seama de orientările Comisiei furnizate în conformitate cu alineatul (10). Statele membre se asigură că băncile și alte instituții financiare primesc informații cu privire la oportunitățile de a participa la finanțarea măsurilor de îmbunătățire a eficienței energetice, inclusiv prin crearea de parteneriate public-privat. Statele membre încurajează instituirea unor mecanisme de garantare a împrumuturilor pentru investițiile în eficiența energetică. (4) Fără a aduce atingere articolelor 107 și 108 din TFUE, statele membre promovează instituirea unor scheme de sprijin financiar pentru a spori gradul de adoptare a măsurilor de îmbunătățire a eficienței energetice pentru renovarea substanțială a sistemelor de încălzire și răcire individuale și centralizate. (5) Statele membre promovează instituirea de expertiză și asistență tehnică la nivel local, după caz prin intermediul rețelelor și al structurilor existente, pentru a oferi consiliere cu privire la bunele practici în ceea ce privește decarbonizarea încălzirii și răcirii centralizate locale, cum ar fi accesul la sprijin financiar specific. (6) Comisia facilitează schimbul de bune practici între autoritățile sau organismele naționale sau regionale competente, inclusiv prin reuniuni anuale ale organismelor de reglementare, baze de date publice cu informații privind punerea în aplicare a măsurilor de către statele membre și comparații între țări. (7) Pentru a mobiliza finanțarea privată pentru măsurile vizând eficiența energetică și pentru reabilitarea energetică și pentru a contribui la realizarea obiectivelor Uniunii și a contribuțiilor naționale în materie de eficiență energetică prevăzute la articolul 4 din prezenta directivă și a obiectivelor din Directiva 2010/31/UE, Comisia desfășoară un dialog atât cu instituțiile financiare publice și private, cât și cu sectoarele			privire la eficiența energetică.
---	--	--	---

specifice relevante, pentru a identifica nevoile și posibile acțiuni pe care le-ar putea întreprinde. (8) Acțiunile menționate la alineatul (7) includ următoarele elemente: (a) mobilizarea investițiilor de capital în eficiența energetică prin luarea în considerare a impactului mai amplu al economiilor de energie; (b) facilitarea implementării unor instrumente financiare dedicate eficienței energetice și a unor scheme de finanțare la scară largă care ar urma să fie instituite de instituțiile financiare; (c) asigurarea îmbunătățirii datelor cu privire la performanța energetică și cea financiară prin: i. examinarea ulterioară a modului în care investițiile în eficiența energetică îmbunătățesc valorile activelor de bază; ii. sprijinirea studiilor care evaluează monetizarea beneficiilor neenergetice ale investițiilor în eficiența energetică. (9) În scopul mobilizării finanțărilor private a măsurilor de eficiență energetică și de reabilitare energetică, la punerea în aplicare a prezentei directive, statele membre: (a) iau în considerare modalități de îmbunătățire a utilizării sistemelor de gestionare a energiei și a auditurilor energetice prevăzute la articolul 11 pentru a influența procesul decizional; (b) utilizează în mod optim posibilitățile și instrumentele disponibile din bugetul Uniunii și propuse prin inițiativa „Finanțare inteligentă pentru clădiri inteligente” și în comunicarea Comisiei din 14 octombrie 2020 intitulată „Un val de renovări pentru Europa – ecologizarea clădirilor, crearea de locuri de muncă, îmbunătățirea condițiilor de trai”. (10) Până la 31 decembrie 2024, Comisia oferă orientări statelor membre și actorilor de pe piață cu privire la modalitatea de deblocare a investițiilor private. Orientările au scopul de a ajuta statele membre și actorii de pe piață să își dezvolte și să își implementeze investițiile în eficiența energetică, inclusiv în cadrul diverselor programe ale Uniunii, și propun mecanisme financiare adecvate și soluții de finanțare inovatoare, combinând granturi, instrumente financiare și asistență pentru dezvoltarea de proiecte, cu scopul de a extinde inițiativele existente și de a utiliza programele Uniunii drept catalizator pentru mobilizarea și stimularea finanțării private. (11) Statele membre pot institui un fond național pentru eficiență energetică. Scopul acestui fond este de a pune în aplicare măsuri privind eficiența energetică pentru a sprijini statele membre în ceea ce privește realizarea contribuțiilor lor naționale în materie de eficiență energetică și a traiectoriilor lor orientative menționate la articolul 4 alineatul (2). Fondul național pentru eficiență energetică poate fi înființat ca fond dedicat în cadrul unui mecanism național deja existent care promovează investițiile de capital. Fondul național pentru eficiență energetică poate			
---	--	--	--

fi finanțat cu veniturile obținute din licitarea certificatelor în cadrul EU ETS din sectorul clădirilor și al transportului. (12) În cazul în care instituie fonduri naționale pentru eficiență energetică, astfel cum se menționează la alineatul (11) de la prezentul articol, statele membre instituie instrumente de finanțare, inclusiv garanții publice, pentru a spori gradul de absorbție a investițiilor private în eficiența energetică și a produselor de creditare care vizează eficiența energetică și a schemelor inovatoare menționate la alineatul (3) de la prezentul articol. În temeiul articolului 8 alineatul (3) și al articolului 24, fondul național pentru eficiență energetică sprijină punerea în aplicare a măsurilor cu prioritate în rândul persoanelor afectate de sărăcie energetică, al clienților vulnerabili, al persoanelor din gospodării cu venituri mici și, acolo unde este cazul, al persoanelor care trăiesc în locuințe sociale. Sprijinul respectiv include finanțarea măsurilor de eficiență energetică pentru IMM-uri în vederea mobilizării și stimulării finanțării private pentru IMM-uri. (13) Statele membre pot permite organismelor publice să îndeplinească obligațiile menționate la articolul 6 alineatul (1) cu ajutorul contribuțiilor anuale la Fondul național pentru eficiență energetică echivalente cu valoarea investițiilor necesare pentru a îndeplini obligațiile respective. (14) Statele membre pot dispune că părțile obligate își pot îndeplini obligațiile prevăzute la articolul 8 alineatele (1) și (4) contribuind în fiecare an la Fondul național pentru eficiență energetică cu o sumă echivalentă cu investițiile necesare pentru a îndeplini obligațiile respective. (15) Statele membre pot folosi veniturile proprii din nivelurile anuale de emisii alocate în temeiul Deciziei nr. 406/2009/CE pentru elaborarea unor mecanisme inovatoare de finanțare pentru îmbunătățirea eficienței energetice. (16) Comisia evaluează eficacitatea și eficiența sprijinului financiar public pentru eficiența energetică de la nivelul Uniunii și de la nivel național, precum și capacitatea statelor membre de a spori gradul de absorbție a investițiilor private în eficiența energetică, ținând seama, în același timp, de nevoile de finanțare publică exprimate în planurile naționale privind energia și clima. Comisia evaluează dacă un mecanism pentru eficiența energetică de la nivelul Uniunii, cu obiectivul de a oferi o garanție a Uniunii, asistență tehnică și granturi asociate pentru a permite punerea în aplicare a instrumentelor financiare, precum și a schemelor de finanțare și de sprijin la nivel național, ar putea sprijini într-un mod eficient din punctul de vedere al costurilor realizarea obiectivelor Uniunii în materie de eficiență energetică și climă și, dacă este cazul, propune instituirea unui astfel de mecanism. În acest scop, Comisia transmite Parlamentului European și Consiliului, până la 30 martie 2024, un raport, însoțit dacă este cazul de propuneri legislative. (17) Statele membre raportează Comisiei până la 15 martie 2025 și, ulterior, la fiecare doi ani, ca parte a rapoartelor lor naționale intermediare			
--	--	--	--

integrate privind energia și clima transmise în temeiul articolului 17 și în conformitate cu articolul 21 din Regulamentul (UE) 2018/1999, următoarele date: (a) volumul investițiilor publice în eficiența energetică și efectul de levier mediu obținut prin finanțarea publică acordată în sprijinul măsurilor de eficiență energetică; (b) volumul produselor de creditare care vizează eficiența energetică, făcând distincție între diferitele produse; (c) acolo unde este cazul, programele naționale de finanțare instituite pentru a spori gradul de utilizare a eficienței energetice și a bunelor practici, precum și scheme de finanțare inovatoare pentru eficiența energetică. Pentru a facilita pregătirea raportului menționat la primul paragraf de la prezentul alineat, Comisia integrează cerințele prevăzute la paragraful respectiv în modelul comun prevăzut în actele de punere în aplicare adoptate în temeiul articolului 17 alineatul (4) din Regulamentul (UE) 2018/1999. (18) În scopul îndeplinirii obligației menționate la alineatul (17) litera (b) și fără a aduce atingere măsurilor naționale suplimentare, statele membre iau în considerare obligațiile de informare existente ale instituțiilor financiare, inclusiv: (a) normele privind furnizarea de informații aplicabile instituțiilor de credit în conformitate cu Regulamentul delegat (UE) 2021/2178 al Comisiei⁽¹⁴⁾; (b) cerințele de publicare a informațiilor privind riscurile ESG aplicabile instituțiilor de credit, în conformitate cu articolul 449a din Regulamentul (UE) nr.575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului⁽¹⁵⁾. Pentru a facilita colectarea și agregarea datelor privind volumul produselor de creditare care vizează eficiența energetică în scopul îndeplinirii obligației menționate la alineatul (17) litera (b), Comisia oferă statelor membre, până la 15 martie 2024, orientări cu privire la modalitățile de accesare, colectare și agregare a datelor la nivel național privind volumul produselor de creditare care vizează eficiența energetică.			
<i>Articolul 31</i> Factori de conversie și factori de energie primară (1) În vederea comparării economiilor de energie și a conversiei cu o unitate comparabilă, se aplică valorile puterii calorifice nete prevăzute în anexa VI la Regulamentul (UE) 2018/2066 și factorii de energie primară prevăzuți la alineatul (2) de la prezentul articol, cu excepția cazului în care se poate justifica folosirea altor valori sau factori. (2) Un factor de energie primară este aplicabil în cazul în care economiile de energie sunt calculate ca energie primară prin intermediul unei abordări ascendente bazate pe consumul final de energie. (3) Pentru economiile de energie electrică în kWh, statele membre aplică un coeficient pentru a calcula cu precizie economiile rezultate în ceea ce privește consumul de energie primară. Statele membre aplică un coeficient implicit de 1,9, cu excepția cazului în care își exercită puterea		Incompatibil	Prevederile art. 31 urmează să fie transpuse în proiectul Legii cu privire la eficiența energetică.

discreționară pentru a stabili un coeficient diferit, bazat pe circumstanțe naționale justificate. (4) Pentru economiile în kWh privind alți purtători de energie, statele membre aplică un coeficient pentru a calcula cu precizie economiile rezultate în ceea ce privește consumul de energie primară. (5) În cazul în care statele membre își stabilesc propriul coeficient la o valoare implicită prevăzută în temeiul prezentei directive, statele membre stabilesc coeficientul respectiv printr-o metodologie transparentă, pe baza circumstanțelor naționale, regionale sau locale care afectează consumul de energie primară. Circumstanțele respective sunt justificate, verificabile și bazate pe criterii obiective și nediscriminatorii. (6) Atunci când își stabilesc propriul coeficient, statele membre iau în considerare mixul energetic inclus în versiunea actualizată a planurilor lor naționale integrate privind energia și clima prezentate în temeiul articolului 14 alineatul (2) din Regulamentul (UE) 2018/1999 și în planurile lor naționale integrate ulterioare privind energia și clima notificate Comisiei în temeiul articolului 3 și al articolelor 7-12 din regulamentul respectiv. În cazul în care se abat de la valoarea implicită, statele membre notifică Comisiei coeficientul pe care îl utilizează, împreună cu metodologia de calcul și cu datele subiacente din versiunile actualizate și planurile ulterioare respective. Până la 25 decembrie 2026 și ulterior la fiecare patru ani, Comisia revizuieste coeficienții implicați pe baza datelor constatate. Revizuirile respective se efectuează ținând seama de efectele lor asupra unor acte din dreptul Uniunii precum Directiva 2009/125/CE și Regulamentul (UE) 2017/1369.			
CAPITOLUL VII DISPOZIȚII FINALE <i>Articolul 32</i> Sancțiuni Statele membre adoptă normele privind sancțiunile care se aplică în cazul nerespectării dispozițiilor naționale adoptate în temeiul prezentei directive și iau toate măsurile necesare pentru a asigura aplicarea acestora. Sancțiunile trebuie să fie efective, proporționale și cu efect de descurajare. Statele membre notifică normele și măsurile respective Comisiei până la 11 octombrie 2025 și îi comunică acesteia, fără întârziere, orice modificare ulterioară a acestora.		Incompatibil	Prevederile privind sancțiunile vor fi transpuse în Codul contravențional, în conformitate cu normele de tehnică legislativă.
<i>Articolul 33</i> Acte delegate (1) Comisia este împuternicită să adopte acte delegate în conformitate cu articolul 34 pentru a revizui valorile de referință armonizate ale randamentului prevăzute în Regulamentul (UE) 2015/2402. (2) Comisia este împuternicită să adopte acte delegate în conformitate cu articolul 34 pentru a modifica prezenta directivă adaptând la progresul tehnic valorile, metodele de calcul, coeficienții de energie primară implicați și cerințele menționate la articolul 31 și în anexele II, III, V, VIII-XII și XIV.		Prevederi UE neaplicabile	Atribuții exclusive pentru Comisie care nu se supun transpunerii

Comisia este împuternicită să adopte acte delegate în conformitate cu articolul 34 pentru a completa prezenta directivă prin stabilirea, după consultarea părților interesate relevante, a unui sistem comun al Uniunii de evaluare a sustenabilității centrelor de date situate pe teritoriul acesteia. Comisia adoptă primul act delegat de acest fel până la 31 decembrie 2023. Sistemul comun al Uniunii stabilește definiția indicatorilor de sustenabilitate a centrelor de date și prevede indicatorii-cheie de performanță și metodologia pentru măsurarea acestora.			
<i>Articolul 34</i> Exercitarea delegării (1) Competența de a adopta acte delegate este conferită Comisiei în condițiile prevăzute în prezentul articol. (2) Competența de a adopta acte delegate menționată la articolul 33 se conferă Comisiei pe o perioadă de cinci ani de la 10 octombrie 2023. Comisia întocmește un raport privind delegarea de competențe cu cel puțin nouă luni înainte de sfârșitul perioadei de cinci ani. Delegarea de competențe se prelungește tacit cu perioade de o durată identică, cu excepția cazului în care Parlamentul European sau Consiliul se opun prelungirii respective cu cel puțin trei luni înainte de încheierea fiecărei perioade. (3) Delegarea de competențe menționată la articolul 33 poate fi revocată oricând de Parlamentul European sau de Consiliu. O decizie de revocare pune capăt delegării de competențe specificată în decizia respectivă. Decizia produce efecte din ziua care urmează datei publicării acesteia în <i>Jurnalul Oficial al Uniunii Europene</i> sau de la o dată ulterioară menționată în decizie. Decizia nu aduce atingere actelor delegate care sunt deja în vigoare. (4) Înainte de adoptarea unui act delegat, Comisia îi consultă pe experții desemnați de fiecare stat membru în conformitate cu principiile prevăzute în Acordul interinstituțional din 13 aprilie 2016 privind o mai bună legiferare. (5) De îndată ce adoptă un act delegat, Comisia îl notifică simultan Parlamentului European și Consiliului. Un act delegat adoptat în temeiul articolului 33 intră în vigoare numai în cazul în care nici Parlamentul European și nici Consiliul nu au formulat obiecții în termen de două luni de la notificarea acestuia către Parlamentul European și Consiliu sau în cazul în care, înaintea expirării termenului respectiv, Parlamentul European și Consiliul au informat Comisia că nu vor formula obiecții. Respectivul termen se prelungește cu două luni la inițiativa Parlamentului European sau a Consiliului.		Prevederi UE neaplicabile	Atribuții exclusive pentru Comisie care nu se supun transpunerii
<i>Articolul 35</i> Reexaminarea și monitorizarea punerii în aplicare (1) În contextul raportului său privind starea uniunii energetice, înaintat în temeiul articolului 35 din Regulamentul (UE) 2018/1999, Comisia prezintă un raport privind funcționarea pieței carbonului în conformitate cu articolul 35 alineatul (1) și cu articolul 35 alineatul (2) litera (c) din regulamentul respectiv, ținând seama de efectele punerii în aplicare a prezentei directive. În contextul raportului său privind		Prevederi UE neaplicabile	Atribuții exclusive pentru Comisie care nu se supun transpunerii

starea uniunii energetice, înaintat în temeiul articolului 35 din Regulamentul (UE) 2018/1999, Comisia prezintă un raport privind funcționarea pieței carbonului în conformitate cu articolul 35 alineatul (1) și cu articolul 35 alineatul (2) litera (c) din regulamentul respectiv, ținând seama de efectele punerii în aplicare a prezentei directive. (2) Până la 31 octombrie 2025 și ulterior la fiecare patru ani, Comisia evaluează măsurile existente vizând îmbunătățirea eficienței energetice și realizarea decarbonizării în sectorul încălzirii și răcirii. Evaluarea respectivă ia în considerare toate elementele următoare: (a) tendințele în materie de eficiență energetică și de emisii de GES din sectorul încălzirii și răcirii, inclusiv al încălzirii și răcirii centralizate; (b) interconexiunile dintre măsurile luate; (c) modificările survenite în ceea ce privește eficiența energetică și emisiile de gaze cu efect de seră din sectorul încălzirii și răcirii; (d) politicile și măsurile existente și planificate privind eficiența energetică și privind reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră la nivelul Uniunii și la nivel național; (e) măsurile pe care statele membre le-au prezentat în evaluările lor cuprinzătoare efectuate în temeiul articolului 25 alineatul (1) din prezenta directivă și le-au notificat în conformitate cu articolul 17 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2018/1999. Până la 31 octombrie 2025 și, ulterior, o dată la patru ani, Comisia prezintă Parlamentului European și Consiliului un raport privind evaluarea respectivă și, după caz, propune măsuri care să asigure realizarea obiectivelor Uniunii privind clima și energia. (3) Statele membre înaintează Comisiei, până la data de 30 aprilie a fiecărui an, statistici privind producția națională de energie electrică și termică din cogenerarea de înaltă eficiență și de eficiență scăzută, în conformitate cu principiile generale conținute în anexa II, în legătură cu producția totală de energie termică și electrică. De asemenea, acestea înaintează statistici anuale privind capacitățile de cogenerare a energiei termice și electrice și combustibilii folosiți pentru cogenerare, precum și producția și capacitatea de încălzire și răcire centralizată în legătură cu capacitățile și producția totală de energie termică și electrică. Statele membre înaintează statistici privind economiile de energie primară realizate prin aplicarea cogenerării în conformitate cu metodologia stabilită în anexa III. (4) Până la 1 ianuarie 2021, Comisia prezintă un raport Parlamentului European și Consiliului, pe baza unei evaluări a potențialului de eficiență energetică oferit de conversia, transformarea, transmiterea, transportul și stocarea energiei, însoțit, după caz, de propuneri legislative. (5) Până la 31 decembrie 2021, sub rezerva eventualelor modificări ale dispozițiilor privind piața cu amănuntul din Directiva 2009/73/CE, Comisia efectuează o evaluare și prezintă un raport Parlamentului European și Consiliului cu privire la dispozițiile privind contorizarea, facturarea și informațiile pentru consumatori vizând gazele naturale, cu			
--	--	--	--

scopul de a le alinia, după caz, la dispozițiile relevante vizând energia electrică din Directiva (UE) 2019/944 pentru a consolida protecția consumatorilor și a permite clienților finali să primească mai des informații clare și actualizate cu privire la consumul lor de gaz natural și să își regleze consumul de energie. Cât mai curând posibil după prezentarea raportului respectiv, Comisia adoptă, acolo unde este necesar, propuneri legislative. (6) Până la 31 octombrie 2022, Comisia evaluează dacă Uniunea și-a atins obiectivele principale privind eficiența energetică pentru 2020. (7) Până la 28 februarie 2027 și ulterior la fiecare cinci ani, Comisia evaluează punerea în aplicare a prezentei directive și prezintă un raport Parlamentului European și Consiliului. Respectiva evaluare include: (a) evaluare a eficacității generale a prezentei directive și a necesității de a adapta în continuare politica de eficiență energetică a Uniunii în conformitate cu obiectivele Acordului de la Paris și în funcție de evoluțiile economice și din domeniul inovării; (b) o evaluare detaliată a impactului macroeconomic agregat al prezentei directive, cu accent pe efectele asupra securității energetice a Uniunii, prețurilor la energie, reducerii la minimum a sărăciei energetice, creșterii economice, competitivității, creării de locuri de muncă, costurilor de mobilitate și puterii de cumpărare a gospodăriilor; (c) obiectivele principale ale Uniunii privind eficiența energetică pentru 2030 prevăzute la articolul 4 alineatul (1), în vederea revizuirii în sens ascendent a respectivelor obiective în cazul unor reduceri substanțiale ale costurilor rezultate în urma evoluțiilor economice sau tehnologice sau, dacă este necesar, în vederea îndeplinirii obiectivelor Uniunii pentru 2040 sau 2050 privind decarbonizarea sau a angajamentelor sale internaționale privind decarbonizarea; (d) dacă statele membre trebuie să continue să realizeze economii anuale noi în conformitate cu articolul 8 alineatul (1) primul paragraf litera (b) subpunctul (iv) pentru perioade de zece ani după anul 2030; (e) dacă statele membre trebuie să continue să se asigure că cel puțin 3 % din suprafața totală a clădirilor încălzite și/sau răcite care sunt deținute de organisme publice este renovată în fiecare an în conformitate cu articolul 6 alineatul (1), în vederea revizuirii ratei de renovare menționate la articolul respectiv; (f) dacă statele membre trebuie să continue să realizeze o cotă din economiile de energie în rândul persoanelor afectate de sărăcie energetică, al clienților vulnerabili și, acolo unde este cazul, al persoanelor care trăiesc în locuințe sociale, în temeiul articolului 8 alineatul (3) pentru perioade de zece ani după anul 2030; (g) dacă statele membre trebuie să continue să realizeze o reducere a consumului final de energie în conformitate cu articolul 5 alineatul (1);			
---	--	--	--

(h) impactul prezentei directive asupra sprijinirii creșterii economice, creșterii producției industriale, utilizării surselor regenerabile de energie sau eforturilor avansate de realizare a neutralității climatice. Evaluarea se referă și la efectele asupra eforturilor de electrificare a economiei și la introducerea hidrogenului, menționând inclusiv dacă ar putea fi justificată o modificare a modului de tratare a surselor de energie regenerabile curate, și propune, după caz, soluții pentru orice efect negativ potențial identificat. Raportul respectiv este însoțit de o evaluare detaliată a necesității eventuale de a modifica prezenta directivă în interesul simplificării reglementărilor și, dacă este cazul, de propuneri de măsuri suplimentare. Până la 31 octombrie 2032, Comisia evaluează dacă Uniunea și-a atins obiectivele principale privind eficiența energetică pentru 2030.			
<i>Articolul 36</i> Transpunere (1) Statele membre asigură intrarea în vigoare a actelor cu putere de lege și a actelor administrative necesare pentru a se conforma articolelor 1, 2 și 3, articolului 4 alineatele (1)-(4), articolului 4 alineatul (5) primul, al doilea, al patrulea, al cincilea și al șaselea paragraf, articolului 4 alineatele (6) și (7), articolelor 5-11, articolului 12 alineatele (2)-(5), articolelor 21-25, articolului 26 alineatele (1), (2) și (4)-(14), articolului 27, articolului 28 alineatele (1)-(5), articolelor 29-32 și anexelor I, III-VII, X, XI și XV până la 11 octombrie 2025. Statele membre asigură intrarea în vigoare a actelor cu putere de lege și a actelor administrative necesare pentru a se conforma articolului 4 alineatul (5) al treilea paragraf, articolului 12 alineatul (1), articolului 26 alineatul (3) și articolului 28 alineatul (6) până la datele menționate la articolele respective. Statele membre comunică de îndată Comisiei textul dispozițiilor respective. Atunci când statele membre adoptă dispozițiile respective, acestea conțin o trimitere la prezenta directivă sau sunt însoțite de o asemenea trimitere la data publicării lor oficiale. Acestea conțin, de asemenea, o mențiune care precizează că trimiterile, în acte cu putere de lege și acte administrative în vigoare, la directiva abrogată prin prezenta directivă se interpretează ca trimiteri la prezenta directivă. Statele membre stabilesc modalitatea de efectuare a unei astfel de trimiteri și de formulare a acestei mențiuni. Comisiei îi sunt comunicate de către statele membre textele principalelor dispoziții de drept intern pe care le adoptă în domeniul reglementat de prezenta directivă.		Prevederi UE neaplicabile	Prevederi finale și tranzitorii care nu se supun transpunerii
<i>Articolul 37</i> Modificarea Regulamentului (UE) 2023/955 La articolul 2 din Regulamentul (UE) 2023/955, punctul 1 se înlocuiește cu următorul text: „1. «sărăcie energetică» înseamnă sărăcie energetică astfel cum este definită la articolul 2 punctul 52 din Directiva (UE) 2023/1791 a Parlamentului European și a Consiliului (*).		Prevederi UE neaplicabile	Prevederi finale și tranzitorii care nu se supun transpunerii

<i>Articolul 38</i> Abrogare Directiva 2012/27/UE, astfel cum a fost modificată prin actele menționate în anexa XVI partea A, este abrogată de la 12 octombrie 2025, fără a aduce atingere obligațiilor statelor membre în ceea ce privește termenele de transpunere în dreptul intern a directivelor menționate în anexa XVI partea B. Trimiterile la directiva abrogată se interpretează ca trimiteri la prezenta directivă și se citesc în conformitate cu tabelul de corespondență din anexa XVII.		Prevederi UE neaplicabile	Prevederi finale și tranzitorii care nu se supun transpunerii
<i>Articolul 39</i> Intrarea în vigoare și aplicarea Prezenta directivă intră în vigoare în a douăzecea zi de la data publicării în <i>Jurnalul Oficial al Uniunii Europene</i>. ▼M1 Articolele 13-16 și articolele 18 și 20 și anexele II, IX, XII, XIII și XIV se aplică de la 12 octombrie 2025. ▼B Articolul 37 se aplică de la 30 iunie 2024.		Prevederi UE neaplicabile	Prevederi finale și tranzitorii care nu se supun transpunerii
<i>Articolul 40</i> Destinatari Prezenta directivă se adresează statelor membre.		Prevederi UE neaplicabile	Prevederi finale și tranzitorii care nu se supun transpunerii
<i>ANEXA I</i> CONTRIBUȚIILE NAȚIONALE LA OBIECTIVELE DE EFICIENȚĂ ENERGETICĂ ALE UNIUNII ÎN 2030, SUB FORMĂ DE CONSUM FINAL DE ENERGIE ȘI/SAU DE CONSUM DE ENERGIE PRIMARĂ 1. Nivelul contribuțiilor naționale se calculează pe baza formulei orientative: $FEC_{C_{2030}} = C_{EU} (1 - Target) FEC_{B_{2030}}$ $PEC_{C_{2030}} = C_{EU} (1 - Target) PEC_{B_{2030}}$ Unde C_{EU} este un coeficient de corecție, Target este nivelul de ambiție specific național, iar $FEC_{B_{2030}}$ $PEC_{B_{2030}}$ este scenariul de referință al UE din 2020 utilizat ca nivel de referință pentru 2030. 2. Următoarea formulă orientativă reprezintă criteriile obiective care reflectă factorii enumerați la articolul 4 alineatul (3) litera (d) punctele (i)-(iv), fiecare fiind utilizat pentru definirea nivelului de ambiție specific național, în procente (Target) și având aceeași pondere în formulă (0,25): (a) contribuție în funcție de acțiunea timpurie („F_{early-action}”); (b) o contribuție în funcție de PIB-ul pe cap de locuitor („F_{wealth}”); (c) o contribuție în funcție de nivelul intensității energetice („F_{intensity}”); (d) o contribuție a potențialului de economii de energie eficiente din punctul de vedere al costurilor („F_{potential}”).		Incompatibil	Prevederile anexei I urmează să fie transpuse în proiectul Legii cu privire la eficiența energetică.

3. $F_{early-action}$ se calculează pentru fiecare stat membru ca fiind produsul dintre cantitatea sa de economii de energie și îmbunătățirea intensității energetice realizate de fiecare stat membru. Cantitatea de economii de energie pentru fiecare stat membru se calculează pe baza reducerii consumului de energie (exprimată în tep) în raport cu reducerea consumului de energie la nivelul Uniunii dintre media pe trei ani pentru perioada 2007-2009 și media pe trei ani pentru perioada 2017-2019. Îmbunătățirea intensității energetice pentru fiecare stat membru se calculează pe baza reducerii intensității energetice (exprimată în tep/EUR) în raport cu reducerea intensității energetice la nivelul Uniunii dintre media pe trei ani pentru perioada 2007-2009 și media pe trei ani pentru perioada 2017-2019. 4. F_{wealth} se calculează pentru fiecare stat membru pe baza mediei pe trei ani a indicelui PIB-ului său real pe cap de locuitor dat de Eurostat, în raport cu media pe trei ani a Uniunii în perioada 2017-2019, exprimată în parități ale puterii de cumpărare (PPC). 5. $F_{intensity}$ se calculează pentru fiecare stat membru, pe baza indicelui mediu pe trei ani al intensității sale energetice finale (consum final de energie sau consum de energie primară per PIB real în PPC), în raport cu media pe trei ani a Uniunii în perioada 2017-2019. 6. $F_{potential}$ se calculează pentru fiecare stat membru pe baza economiilor de energie primară sau finală în cadrul scenariului PRIMES MIX de 55 % pentru 2030. Economiiile sunt exprimate în raport cu previziunile pentru 2030 ale scenariului de referință al UE din 2020. 7. Pentru fiecare dintre criteriile prevăzute la punctul 2 literele (a)-(d), se aplică o limită inferioară și o limită superioară. Nivelul de ambiție pentru factorii F_{wealth}, $F_{intensity}$ și $F_{potential}$ este plafonat la 50% și la 150 % din nivelul mediu de ambiție al Uniunii pentru un factor dat. Nivelul de ambiție pentru factorul $F_{early-action}$ este plafonat la 50 % și la 100 % din nivelul mediu de ambiție al Uniunii. 8. Sursa datelor de intrare utilizate pentru calcularea factorilor este Eurostat, cu excepția cazului în care se specifică altfel. 9. F_{total} se calculează ca suma ponderată a tuturor celor patru factori ($F_{early-action}$, F_{wealth}, $F_{intensity}$ și $F_{potential}$). Obiectivul se calculează apoi ca produsul dintre factorul total F_{total} și obiectivul Uniunii. Comisia calculează un coeficient de corecție C_{EU} pentru energia primară și finală, care se aplică pentru a ajusta suma rezultatelor formulei pentru toate contribuțiile naționale la obiectivele respective ale Uniunii în 2030. Coeficientul C_{EU} este identic pentru toate statele membre.			
<i>ANEXA II</i> PRINCIPII GENERALE PENTRU CALCULUL ENERGIEI ELECTRICE PRODUSE PRIN COGENERARE Partea I Principii generale Valorile folosite pentru calculul energiei electrice produse prin cogenerare se determină pe baza exploataării estimate sau efective a unității în condiții normale de utilizare. Pentru unitățile de microcogenerare, calculul se poate baza pe valori certificate.	Anexa nr. 2 PRINCIPII GENERALE PENTRU CALCULUL ENERGIEI ELECTRICE PRODUSE PRIN COGENERARE Partea I. Principii generale	Compatibil	

1. Producția de energie electrică din cogenerare se consideră egală cu producția totală anuală de energie electrică a unității respective, măsurată la bornele generatoarelor principale, dacă sunt îndeplinite următoarele condiții:
 - (a) în unitățile de cogenerare de tipurile 2, 4, 5, 6, 7 și 8 menționate în partea II, cu o eficiență globală anuală stabilită de statele membre la un nivel de cel puțin 75 %;
 - (b) în unitățile de cogenerare de tipurile 1 și 3 menționate în partea II, cu o eficiență globală anuală stabilită de statele membre la un nivel de cel puțin 80%.
2. În unitățile de cogenerare cu o eficiență globală anuală mai mică decât valoarea prevăzută la punctul 1 litera (a), și anume unități de cogenerare de tipurile 2, 4, 5, 6, 7 și 8 menționate în partea II, sau cu o eficiență globală anuală sub valoarea menționată la punctul 1 litera (b), și anume unități de cogenerare de tipurile 1 și 3 menționate în partea II, energia electrică din cogenerare se calculează cu următoarea formulă:

$$E_{CHP} = H_{CHP} \cdot C$$
 unde:
 E_{CHP} este cantitatea de energie electrică produsă prin cogenerare;
 C este raportul dintre energia electrică și energia termică;
 H_{CHP} este cantitatea de energie termică utilă produsă prin cogenerare (calculată, în acest sens, ca producția totală de energie termică minus orice cantitate de energie termică produsă în cazane separate sau prin extracție de abur viu din generatorul de abur, înainte de turbină).
 Calculul energiei electrice produse prin cogenerare are la bază raportul efectiv dintre energia electrică și energia termică. Dacă nu se cunoaște raportul efectiv dintre energia electrică și energia termică a unei unități de cogenerare, se pot folosi următoarele valori implicite, în special pentru scopuri statistice, pentru unități de tipurile 1, 2, 3, 4 și 5, astfel cum sunt menționate în partea II, cu condiția ca energia electrică produsă în cogenerare să fie mai mică sau egală cu producția de energie electrică totală a unității:

Tipul unității	Raportul implicit energie electrică/energie termică, C
Turbină cu gaz în ciclu combinat, cu recuperare de căldură	0,95
Turbină cu abur de contrapresiune	0,45
Turbină cu abur de condensatie	0,45

1. Valorile folosite pentru calculul energiei electrice produse prin cogenerare se determină pe baza exploataării estimate sau efective a unității de cogenerare în condiții normale de utilizare. Pentru unitățile de micro-cogenerare, calculul se poate baza pe valori certificate.

2. Producția de energie electrică prin cogenerare se consideră egală cu producția totală anuală de energie electrică a unității respective, măsurată la bornele generatoarelor principale, dacă sunt îndeplinite următoarele condiții:

a) în unitățile de cogenerare cu tehnologii de tipurile b), d), e), f), g) și h) menționate în partea II din prezenta anexă, cu o eficiență globală anuală stabilită la un nivel de cel puțin 75 %; și

b) în unitățile de cogenerare cu tehnologii de tipurile a) și c) menționate în partea II din prezenta anexă, cu o eficiență globală anuală stabilită la un nivel de cel puțin 80 %.

3. În unitățile de cogenerare cu tehnologii de tipurile b), d), e), f), g) și h) menționate în partea II din prezenta anexă, a căror eficiență globală anuală este mai mică decât valoarea prevăzută la pct. 2 lit. a), sau în unitățile cu tehnologii de tipurile a) și c) menționate în partea II din prezenta anexă, a căror eficiență globală anuală este sub valoarea menționată la pct. 2 lit. b), energia electrică produsă prin cogenerare se calculează cu următoarea formulă:

$$E_{chp} = H_{CHP} \times C,$$

unde:

E_{CHP} este cantitatea de energie electrică produsă prin cogenerare;

C este raportul dintre energia electrică și energia termică;

H_{CHP} este cantitatea de energie termică utilă produsă prin cogenerare (calculată, în acest sens, ca producția totală de energie termică minus orice cantitate de energie termică produsă în cazane separate sau prin extracție de abur viu din generatorul de abur, înainte de turbină).

4. Calculul energiei electrice produse prin cogenerare trebuie să aibă la bază raportul efectiv dintre energia electrică și energia termică. Dacă nu se cunoaște raportul efectiv dintre energia electrică și energia termică a unei unități de cogenerare, se pot folosi următoarele valori implicite, în special pentru scopuri statistice, pentru unități cu tehnologii de tipurile a), b), c), d) și e) menționate în partea II din prezenta anexă, cu condiția ca energia electrică produsă prin cogenerare să fie mai mică sau egală cu producția de energie electrică totală a unității:

Tipul unității de cogenerare	Raportul energie electrică/energie Termică, C
Turbină cu gaze în ciclu combinat, cu recuperare de căldură	0,95
Turbină cu abur cu contrapresiune	0,45

Turbină de gaz cu recuperare de căldură	0,55
Motor cu ardere internă	0,75

Dacă statele membre introduc valori implicite pentru raportul dintre energia electrică și energia termică pentru unitățile de tipurile 6, 7, 8, 9, 10 și 11, astfel cum sunt menționate în partea II, aceste valori implicite sunt publicate și notificate Comisiei.

3. Dacă o parte din conținutul de energie al cantității de combustibil din procesul de cogenerare este recuperată sub formă de produse chimice și reciclată, partea respectivă poate fi scăzută din cantitatea de combustibil înainte de calcularea eficienței globale utilizate la punctele 1 și 2.
4. Statele membre pot determina raportul dintre energia electrică și energia termică drept raportul dintre energia electrică și energia termică utilă în cazul funcționării în regim de cogenerare la o sarcină redusă, utilizând datele operaționale ale unei unități specifice.
5. Statele membre pot utiliza alte perioade de raportare decât cele anuale pentru efectuarea calculului în conformitate cu punctele 1 și 2.

Partea II
Tehnologii de cogenerare care intră sub incidența prezentei directive

1. Turbină cu gaz în ciclu combinat, cu recuperare de căldură
2. Turbină cu abur de contrapresiune
3. Turbină cu abur de condensatie
4. Turbină de gaz cu recuperare de căldură
5. Motor cu ardere internă
6. Microturbine
7. Motoare Stirling
8. Pile de combustie
9. Motoare cu abur
10. Cicluri Rankine pentru fluide organice
11. Orice alt tip de tehnologie sau combinații ale acestora care cuprinde cogenerarea.

În momentul punerii în aplicare a principiilor generale pentru calcularea energiei electrice produse prin cogenerare, statele membre utilizează orientările detaliate prevăzute în Decizia 2008/952/CE a Comisiei ⁽¹⁶⁾.

Turbină cu abur cu condensatie	0,45
Turbină cu gaze cu recuperare de căldură	0,55
Motor cu ardere internă	0,75

5. Pentru unitățile de cogenerare de tipurile f), g), h), i) și j), menționate în partea II din prezenta anexă, Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei poate introduce valori implicite pentru raportul energie electrică/energie termică, cu condiția ca acestea să fie publicate și notificate Comisiei Europene.

6. Dacă o parte din echivalentul energetic al cantității de combustibil consumat în procesul de cogenerare este recuperată sub formă de produse chimice și reciclată, această parte poate fi scăzută din cantitatea totală de combustibil consumat, înainte de calcularea eficienței globale menționate la pct. 2 și 3 din prezenta anexă.

7. În cazul funcționării în regim de cogenerare la o sarcină redusă, raportul dintre energia electrică și energia termică poate fi determinat drept raportul dintre energia electrică și energia termică utilă în cazul funcționării în regim de cogenerare la o sarcină redusă, utilizând datele operaționale specifice ale unității respective de cogenerare .

8. La efectuarea calculului în conformitate cu punctele 2 și 3 din prezenta anexă, pot fi utilizate perioade de raportare, altele decât cele anuale..

Partea II. Tehnologii de cogenerare care intră sub incidența prezentei legi

Sub incidența prezentei legi intră următoarele tehnologii de cogenerare:

- a) turbină cu gaze în ciclu combinat, cu recuperare de căldură;
- b) turbină cu abur cu contrapresiune;
- c) turbină cu abur cu condensatie;
- d) turbină cu gaze cu recuperare de căldură;
- e) motor cu ardere internă;
- f) microturbine;
- g) motoare Stirling;
- h) pile de combustie;
- i) motoare cu abur;
- j) cicluri Rankine pentru fluide organice.

<i>ANEXA III</i> METODOLOGIA DE DETERMINARE A EFICIENȚEI PROCESULUI DE COGENERARE Valorile utilizate pentru calculul eficienței cogenerării și al economiilor de energie primară se determină pe baza exploatării estimate sau efective a unității, în condiții normale de utilizare. (a) Cogenerarea de înaltă eficiență În sensul prezentei directive, cogenerarea de înaltă eficiență îndeplinește următoarele criterii: - producția în sistem de cogenerare de la unitățile de cogenerare asigură economii de energie primară calculate în conformitate cu litera (b) de cel puțin 10 %, comparativ cu valorile de referință pentru producerea separată de energie electrică și termică; - producția unităților de mică putere și a unităților de microcogenerare care asigură economii de energie primară poate fi considerată drept cogenerare de înaltă eficiență; - în cazul unităților de cogenerare care sunt construite sau reabilite în mod substanțial în urma transpunerii prezentei anexe, emisiile directe de dioxid de carbon provenite din producția de cogenerare care este alimentată cu combustibili fosili sunt mai mici de 270 gCO₂ per 1 kWh de energie produsă prin cogenerare (inclusiv încălzire/răcire, putere și energie mecanică); - unitățile de cogenerare în funcțiune înainte de 10 octombrie 2023 pot deroga de la această cerință până la 1 ianuarie 2034, cu condiția să aibă un plan de reducere progresivă a emisiilor pentru a atinge pragul de mai puțin de 270 gCO₂ per 1 kWh până la 1 ianuarie 2034 și să fi notificat acest plan operatorilor și autorităților competente relevante. Atunci când se construiește sau se reabilitează substanțial o unitate de cogenerare, statele membre trebuie să se asigure că nu există nicio creștere a consumului de combustibili fosili, în afara gazelor naturale, în sursele de căldură existente, în comparație cu consumul anual mediu pe cei trei ani calendaristici anteriori de funcționare integrală înainte de reabilitare, și că nicio sursă nouă de căldură din sistemul respectiv nu utilizează alți combustibili fosili decât gazele naturale. (b) Calculul economiilor de energie primară Cantitatea de economii de energie primară rezultată în urma producerii în sistem de cogenerare, definită în conformitate cu anexa II, se calculează pe baza următoarei formule: $PES = \left(1 - \frac{1}{\frac{CHPH_{\eta}}{R_{eff}H_{\eta}} + \frac{CHPE_{\eta}}{R_{eff}E_{\eta}}} \right) \times 100\%$ unde: PES reprezintă economiile de energie primară; CHP H_η reprezintă eficiența termică a producției în cogenerare, definită ca raport între producția anuală de energie termică utilă și cantitatea de	Anexa nr.1 METODOLOGIA DE DETERMINARE A EFICIENȚEI PROCESULUI DE COGENERARE Valorile utilizate pentru calculul eficienței cogenerării și al economiilor de energie primară se determină în baza exploatării estimate sau efective a unității de cogenerare, în condiții normale de utilizare. 1. Cogenerarea de înaltă eficiență În sensul prezentei legi, cogenerarea de înaltă eficiență îndeplinește următoarele criterii: a) producția în sistem de cogenerare de la unitățile de cogenerare asigură economii de energie primară, calculate în conformitate cu pct. 2 din prezenta anexă, de cel puțin 10%, comparativ cu valorile de referință pentru producerea separată de energie electrică și termică; b) producția unităților de mică putere și a unităților de microcogenerare care asigură economii de energie primară poate fi considerată drept cogenerare de înaltă eficiență; c) în cazul unităților de cogenerare care sunt construite sau reabilite substanțial, emisiile directe de dioxid de carbon provenite din producția de cogenerare alimentată cu combustibili fosili sunt mai mici de 270 gCO₂ per 1 kWh de energie produsă prin cogenerare (inclusiv încălzire/răcire, putere și energie mecanică); d) unitățile de cogenerare puse în funcțiune înainte de 10 octombrie 2023 pot deroga de la această cerință până la 1 ianuarie 2034, cu condiția să aibă un plan de reducere progresivă a emisiilor pentru a atinge pragul de mai puțin de 270 gCO₂ per 1 kWh până la 1 ianuarie 2034 și să fi notificat acest plan operatorilor și autorităților competente relevante. Atunci când se construiește sau se supune unei reabilitări substanțiale o unitate de cogenerare, Agenția, în colaborare cu organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, se asigură că nu există nicio creștere a consumului de combustibili fosili, cu excepția gazelor naturale, în sursele de căldură existente, comparativ cu consumul anual mediu înregistrat în ultimii trei ani calendaristici de funcționare deplină dinaintea reabilitării, și că nicio sursă nouă de căldură din sistemul respectiv nu utilizează alți combustibili fosili decât gazele naturale. 2. Calculul economiilor de energie primară Cantitatea de economii de energie primară rezultată în urma producerii în regim de cogenerare a energiei electrice și termice, definită în conformitate cu anexa nr. 2, se calculează pe baza următoarei formule: $PES = \left(1 - \frac{1}{\frac{CHP H_{\eta}}{R_{ef} H_{\eta}} + \frac{CHP E_{\eta}}{R_{ef} E_{\eta}}} \right) \times 100\%$ unde:	Compatibil
---	--	-------------------

combustibil utilizată pentru producerea de energie termică utilă și energie electrică din cogenerare; Ref $H\eta$ reprezintă valoarea de referință a eficienței pentru producerea separată de energie termică; CHP $E\eta$ reprezintă eficiența electrică a producției în cogenerare, definită ca raport între producția anuală de energie electrică produsă prin cogenerare și cantitatea de combustibil utilizată pentru producerea sumei dintre producția de energie termică utilă și energie electrică din cogenerare. În cazul în care o unitate de cogenerare produce energie mecanică, energia electrică produsă anual prin cogenerare poate fi mărită printr-un element suplimentar, care reprezintă cantitatea de energie electrică echivalentă cu cea de energie mecanică. Acest element suplimentar nu creează un drept de emitere a garanțiilor de origine, în conformitate cu articolul 26 alineatul (13); Ref $E\eta$ reprezintă valoarea de referință a eficienței pentru producerea separată de energie electrică. (c) Calculul economiilor de energie în cazul utilizării metodei de calcul alternativ Statele membre pot calcula economiile de energie primară rezultate ca urmare a producerii de energie termică și energie electrică și mecanică după cum se indică mai jos fără a utiliza anexa II pentru a exclude din acest proces cantitățile de energie termică și energie electrică ce nu sunt rezultate din cogenerare. O astfel de producție poate fi considerată ca fiind cogenerare de înaltă eficiență cu condiția să îndeplinească criteriile de eficiență stabilite la litera (a) din prezenta anexă și, pentru unitățile de cogenerare cu capacitate electrică mai mare de 25 MW, eficiența globală să fie peste 70 %. Cu toate acestea, specificarea cantității de energie electrică produse prin cogenerare în contextul acestei producții, pentru emiterea unei garanții de origine și în scop statistic, se determină în conformitate cu anexa II. Dacă economiile de energie primară pentru un proces se calculează utilizând metoda de calcul alternativ indicată mai sus, economiile de energie primară se calculează pe baza formulei menționate la litera (b) din prezenta anexă, înlocuind: „CHP $H\eta$” cu „$H\eta$” și „CHP $E\eta$” cu „$E\eta$”, unde: $H\eta$ înseamnă eficiența termică a procesului, definită ca raport între producția anuală de energie termică și cantitatea de combustibil utilizată pentru producerea sumei dintre producția de energie termică și producția de energie electrică; $E\eta$ înseamnă eficiența electrică a procesului, definită ca raport între producția anuală de energie electrică și cantitatea de combustibil utilizată pentru producerea sumei dintre producția de energie termică și producția de energie electrică. În cazul în care o unitate de cogenerare produce energie mecanică, energia electrică produsă anual prin cogenerare poate fi mărită printr-un element suplimentar, care reprezintă cantitatea de energie electrică echivalentă cu cea de energie mecanică. Acest element suplimentar nu creează un drept de emitere a garanțiilor de origine, în conformitate cu articolul 26 alineatul (13). Statele membre pot utiliza alte perioade de raportare decât cele anuale pentru efectuarea calculului în conformitate cu literalele (b) și (c) din prezenta anexă.	PES reprezintă economiile de energie primară; CHP $H\eta$ reprezintă eficiența termică a producerii în cogenerare, definită ca raportul dintre producția anuală de energie termică utilă și echivalentul energetic al combustibilului utilizat pentru producerea de energie termică utilă și energie electrică în regim de cogenerare; Ref $H\eta$ reprezintă valoarea de referință a eficienței pentru producerea separată de energie termică; CHP $E\eta$ reprezintă eficiența electrică a producerii în cogenerare, definită ca raportul dintre producția anuală de energie electrică în regim de cogenerare și echivalentul energetic al combustibilului utilizat pentru producerea de energie termică utilă și energie electrică în regim de cogenerare. În cazul în care o unitate de cogenerare produce energie mecanică, cantitatea anuală de energie electrică produsă prin cogenerare poate fi mărită cu un element suplimentar, care reprezintă cantitatea de energie electrică echivalentă cu cea de energie mecanică. Acest element suplimentar nu creează dreptul de emitere a garanțiilor de origine, în conformitate cu art. 15, alin. (3-5) din prezenta lege; Ref $E\eta$ reprezintă valoarea de referință a eficienței pentru producerea separată de energie electrică. 3. Calculul economiilor de energie în cazul utilizării metodei de calcul alternativ 3.1. Calculul economiilor de energie primară rezultate ca urmare a producerii de energie termică și energie electrică și mecanică se face după cum este indicat mai jos, fără a utiliza prevederile anexei nr. 2, pentru a exclude din acest proces cantitățile de energie termică și energie electrică ce nu sînt rezultate din cogenerare. O astfel de producție poate fi considerată ca fiind cogenerare de înaltă eficiență, cu condiția să îndeplinească criteriile de eficiență stabilite la pct. 1 din prezenta anexă și, pentru unitățile de cogenerare cu capacitate electrică mai mare de 25 MW_e, eficiența globală să fie mai mare de 70%. 3.2. Determinarea cantității de energie electrică produsă prin cogenerare în contextul acestei producții, pentru emiterea unei garanții de origine și în scop statistic, se efectuează în conformitate cu anexa nr. 2. 3.3. Dacă economiile de energie primară pentru un proces se calculează utilizînd metoda de calcul alternativ indicată mai sus, economiile de energie primară se calculează în baza formulei menționate la pct. 2 din prezenta anexă, înlocuind „CHP $H\eta$” cu „$H\eta$” și „CHP $E\eta$” cu „$E\eta$”, unde: $H\eta$ reprezintă eficiența termică a procesului, definită ca raportul dintre producția anuală de energie termică și echivalentul energetic al combustibilului utilizat pentru producerea energiei termice utile și a energiei electrice; $E\eta$ reprezintă eficiența electrică a procesului, definită ca raportul între producția anuală de energie electrică și echivalentul energetic al combustibilului utilizat pentru producerea energiei termice utile și a energiei electrice. În cazul în care o unitate de cogenerare produce energie mecanică, energia electrică produsă anual prin cogenerare poate fi mărită	
---	---	--

Pentru unități de microcogenerare, calculul economiilor de energie primară se poate baza pe date certificate. (d) Valorile de referință ale eficienței pentru producerea separată de energie electrică și termică Aceste valori de referință armonizate ale eficienței constau într-o matrice de valori diferențiate prin factori relevanți, printre care anul construcției și tipurile de combustibil, și se bazează pe o analiză bine fundamentată care ia în considerare, printre altele, datele de exploatare în condiții realiste, combinația de combustibili și condițiile climatice, precum și tehnologiile de cogenerare aplicate. Valorile de referință ale eficienței pentru producerea separată de energie termică și electrică în conformitate cu formula prezentată la litera (b) stabilesc eficiența de exploatare a producerii separate de energie termică și electrică pe care cogenerarea intenționează să o înlocuiască. Valorile de referință ale eficienței se calculează în conformitate cu principiile următoare: i. pentru unitățile de cogenerare, compararea cu producerea separată de energie electrică trebuie să aibă la bază principiul comparării acelorași tipuri de combustibil; ii. fiecare unitate de cogenerare se compară cu tehnologia cea mai bună și justificabilă din punct de vedere economic pentru producerea separată de energie termică și electrică disponibilă pe piață în anul construirii unității de cogenerare; iii. valorile de referință ale eficienței pentru unitățile de cogenerare mai vechi de 10 ani se stabilesc pe baza valorilor de referință pentru unitățile cu vechime de 10 ani; valorile de referință ale eficienței pentru producerea separată de energie electrică și termică reflectă diferențele climatice dintre statele membre.	printr-un element suplimentar, care reprezintă cantitatea de energie electrică echivalentă cu cea de energie mecanică. Acest element suplimentar nu creează dreptul de emitere a garanțiilor de origine, în conformitate cu art. 15, alin. (3-5) din prezenta lege. 4. La efectuarea calculelor în conformitate cu punctele 2 și 3 din prezenta anexă, pot fi utilizate perioade de raportare, altele decât cele anuale.. 5. Pentru unități de microcogenerare, calculul economiilor de energie primară se poate face pe baza datelor certificate. 6. Valorile de referință ale eficienței pentru producerea separată de energie electrică și termică 6.1. Respectivale valori de referință armonizate ale eficienței constau dintr-o matrice de valori diferențiate prin factori relevanți, printre care anul construcției și tipurile de combustibil, și trebuie să se bazeze pe o analiză bine fundamentată care să ia în considerare, între altele, datele de exploatare în condiții realiste, combinația de combustibili și condițiile climatice, precum și tehnologiile de cogenerare aplicate. 6.2. Valorile de referință ale eficienței pentru producerea separată de energie termică și electrică în conformitate cu formula prezentată la pct. 2 din prezenta anexă, stabilesc eficiența de exploatare a producerii separate de energie termică și electrică pe care cogenerarea intenționează să o înlocuiască. 6.3. Valorile de referință ale eficienței se calculează în conformitate cu următoarele principii: a) pentru unitățile de cogenerare, compararea cu producerea separată de energie electrică trebuie să aibă la bază principiul comparării acelorași tipuri de combustibil; b) fiecare unitate de cogenerare se compară cu tehnologia cea mai bună și justificabilă din punct de vedere economic pentru producerea separată de energie termică și electrică disponibilă pe piață în anul construirii unității de cogenerare; c) pentru unitățile de cogenerare mai vechi de 10 ani, valorile de referință ale eficienței se stabilesc pe baza valorilor de referință corespunzătoare unităților cu vechime de 10 ani; d) valorile de referință ale eficienței pentru producerea separată de energie electrică și termică reflectă condițiile climatice locale.		
<i>ANEXA IV</i> CERINȚELE DE EFICIENȚĂ ENERGETICĂ PENTRU ACHIZIȚII PUBLICE În cadrul procedurilor de atribuire a concesiunilor și contractelor publice, autoritățile contractante și entitățile contractante care achiziționează produse, servicii, clădiri și lucrări: (a) în cazul în care un produs este reglementat de un act delegat adoptat în temeiul Regulamentului (UE) 2017/1369 sau al Directivei 2010/30/UE sau de un act aferent de punere în aplicare al Comisiei, achiziționează		Incompatibil	Prevederile anexei IV urmează să fie transpuse în proiectul Legii cu privire la eficiența energetică.

numai produsele care respectă criteriul stabilit la articolul 7 alineatul (2) din regulamentul respectiv; (b) în cazul în care un produs nereglementat în conformitate cu litera (a) este reglementat de o măsură de punere în aplicare în temeiul Directivei 2009/125/CE, achiziționează numai produse care respectă valorile de referință privind eficiența energetică specificate în respectiva măsură de punere în aplicare; (c) în cazul în care un produs sau un serviciu face obiectul criteriilor Uniunii privind achizițiile publice verzi sau al unor criterii echivalente existente la nivel național, cu relevanță pentru eficiența energetică a produsului sau a serviciului, depun toate eforturile pentru a achiziționa numai produse și servicii care respectă cel puțin specificațiile tehnice stabilite la nivelul „de bază” în criteriile relevante ale Uniunii privind achizițiile publice verzi sau în criteriile echivalente existente la nivel național, inclusiv, printre altele, pentru centrele de date, sálile pentru servere și serviciile de cloud, iluminatul stradal și semnalizarea rutieră, computere, monitoare, tablete și telefoane inteligente; (d) achiziționează numai pneurile care îndeplinesc criteriul de apartenență la clasa cea mai ridicată de eficiență a consumului de combustibil, în conformitate cu definiția din Regulamentul (UE) 2020/740, cerință care nu împiedică organismele publice să achiziționeze pneuri cu cea mai ridicată clasă de aderență sau clasă de zgomot exterior de rulare justificată prin motive de siguranță și de sănătate publică; (e) solicită în cadrul licitațiilor pentru contracte de servicii ca furnizorii de servicii să utilizeze, în scopul furnizării serviciilor în cauză, doar produse care respectă literele (a), (b) și (d) în momentul furnizării serviciilor respective. Această cerință se aplică doar produselor noi achiziționate de furnizorii de servicii parțial sau integral în scopul furnizării serviciului în cauză; (f) achiziționează clădiri care au cel puțin un nivel de consum de energie aproape egal cu zero sau încheie noi acorduri de închiriere a acestor clădiri, fără a aduce atingere articolului 6 din prezenta directivă, cu excepția cazului în care scopul achiziționării este: - renovarea aprofundată sau demolarea; - în cazul organismelor publice, revânzarea clădirii fără a o utiliza în scopurile proprii ale organismului public; sau - conservarea acesteia ca o clădire protejată oficial ca făcând parte dintr-un complex desemnat ca atare sau datorită valorii sale arhitecturale sau istorice. Gradul de respectare a cerințelor prevăzute la litera (f) din prezenta anexă se verifică pe baza certificatelor de performanță energetică menționate la articolul 11 din Directiva 2010/31/UE.			
<i>ANEXA V</i> METODE ȘI PRINCIPII COMUNE DE CALCUL AL IMPACTULUI SCHEMELOR DE OBLIGAȚII ÎN MATERIE DE EFICIENȚĂ ENERGETICĂ SAU AL ALTOR MĂSURI DE POLITICĂ ÎN TEMEIUL ARTICOLELOR 8, 9 ȘI 10 ȘI AL ARTICOLULUI 30 ALINEATUL (14)		Incompatibil	Prevederile anexei V urmează să fie transpuse în proiectul Legii cu

1. Metodele de calcul al economiilor de energie, în afara celor provenite din măsuri de impozitare, în sensul articolelor 8, 9 și 10 și al articolului 30 alineatul (14). Părțile obligate, participante sau mandatate sau autoritățile publice de punere în aplicare pot utiliza următoarele metode de calcul al economiilor de energie: (a) economii preconizate, prin referire la rezultatele îmbunătățirilor energetice anterioare monitorizate independent în instalații similare. Abordarea generică este denumită „<i>ex ante</i>”; (b) economii contorizate, în cazul cărora economiile rezultate în urma aplicării unei măsuri sau a unui pachet de măsuri sunt stabilite prin înregistrarea reducerii efective a energiei utilizate, ținând seama în mod corespunzător de factori precum adiționalitatea, ocuparea, nivelurile de producție și condițiile meteorologice care pot afecta consumul. Abordarea generică este denumită „<i>ex post</i>”; (c) economii ponderate, în cazul cărora sunt utilizate estimări tehnice ale economiilor. Această abordare poate fi utilizată doar în cazul în care determinarea unor date strict măsurate pentru o instalație specifică este dificilă sau mult prea costisitoare, de exemplu înlocuirea unui compresor sau a unui motor electric cu o valoare nominală în kWh diferită de cea pentru care au fost măsurate informații independente privind economiile de energie, sau în cazul în care estimările respective se realizează pe baza metodologiilor și standardelor de referință stabilite la nivel național de experți calificați sau acreditați care sunt independenți față de părțile obligate, participante sau mandatate implicate; (d) la calcularea economiilor de energie în sensul articolului 8 alineatul (3) care pot fi luate în calcul pentru îndeplinirea obligației de la articolul respectiv, statele membre pot estima economiile de energie ale persoanelor afectate de sărăcie energetică, ale clienților vulnerabili, ale persoanelor din gospodării cu venituri mici și, după caz, ale persoanelor care trăiesc în locuințe sociale pe baza unor estimări tehnice care utilizează condiții sau parametri standardizați în ceea ce privește ocuparea și confortul termic, cum ar fi parametrii definiți în reglementările naționale privind clădirile. Modul în care confortul este luat în considerare pentru acțiunile privind clădirile ar trebui raportat Comisiei de către statele membre, împreună cu explicații ale metodologiei lor de calcul; (e) economii de energie estimate prin sondaj, în cazul cărora este determinat răspunsul consumatorilor la recomandări, la campaniile de informare, la schemele de etichetare sau de certificare sau la contorizarea inteligentă. Această abordare se utilizează doar pentru economiile de energie rezultate în urma modificării comportamentului consumatorilor. Ea nu poate fi utilizată pentru economii rezultate din introducerea unor măsuri concrete. 2. La stabilirea economiilor de energie pentru o măsură vizând eficiența energetică în sensul articolelor 8, 9 și 10 și al articolului 30 alineatul (14) se aplică următoarele principii:		privire la eficiența energetică.
---	--	---

- (a) statele membre demonstrează faptul că unul dintre obiectivele măsurii de politică, indiferent dacă este nouă sau existentă, este de a realiza economii de energie la nivelul utilizării finale în temeiul articolului 8 alineatul (1) și furnizează dovezi și documente care să ateste că economiile de energie sunt generate de o măsură de politică, inclusiv de acorduri voluntare;
- (b) economiile trebuie să fie vădit suplimentare față de cele care s-ar fi produs oricum și în absența activității părților obligate, participante sau mandatate sau a autorităților publice de punere în aplicare. Pentru a stabili economiile care pot fi declarate ca suplimentare, statele membre iau în considerare modul în care ar evolua utilizarea energiei și cererea de energie în absența măsurii de politică în cauză, ținând cont cel puțin de factorii următori: tendințele consumului de energie, modificările survenite în comportamentul consumatorilor, progresul tehnologic și schimbările generate de alte măsuri puse în aplicare la nivelul Uniunii și la nivel național;
- (c) economiile rezultate din punerea în aplicare a dreptului obligatoriu al Uniunii sunt considerate economii care s-ar fi produs oricum și, prin urmare, nu sunt declarate ca economii de energie în sensul articolului 8 alineatul (1). Cu titlu de derogare de la respectiva cerință, economiile legate de renovarea clădirilor existente, inclusiv economiile rezultate din punerea în aplicare a standardelor minime de performanță energetică a clădirilor în conformitate cu Directiva 2010/31/UE, pot fi declarate ca economii de energie în sensul articolului 8 alineatul (1), cu condiția îndeplinirii cerinței de relevanță menționate la punctul 3 litera (h) din prezenta anexă. Măsurile care promovează îmbunătățirea eficienței energetice în sectorul public în temeiul articolului 5 și al articolului 6 pot fi eligibile spre a fi luate în considerare pentru realizarea economiilor de energie obligatorii în temeiul articolului 8 alineatul (1), cu condiția să genereze economii de energie la nivelul utilizării finale care să poată fi verificate și contorizate sau estimate. Economii de energie se calculează cu respectarea prezentei anexe;
- (d) economiile de energie la nivelul utilizării finale care rezultă din punerea în aplicare a măsurilor de îmbunătățire a eficienței energetice luate în cadrul unor regulamente de urgență în temeiul articolului 122 din TFUE pot fi declarate în sensul articolului 8 alineatul (1), cu condiția să conducă la economii de energie la nivelul utilizării finale care să poată fi verificate și contorizate sau estimate, cu excepția economiilor de energie care rezultă din măsuri de raționalizare sau de restricționare;
- (e) măsurile adoptate în temeiul Regulamentului (UE) 2018/842 pot fi considerate pertinente, însă statele membre trebuie să demonstreze că acestea au ca rezultat economii de energie la nivelul utilizării finale care să poată fi verificate și contorizate sau estimate. Economii de energie se calculează cu respectarea prezentei anexe;

- (f) statele membre iau în considerare numai economiile de energie la nivelul utilizării finale generate de măsuri de politică în sectoare sau instalații care intră sub incidența capitolului IVa din Directiva 2003/87/CE dacă economiile respective rezultă din punerea în aplicare a articolului 9 sau 10 din prezenta directivă și dacă depășesc cerințele prevăzute în Directiva 2003/87/CE sau depășesc punerea în aplicare a unor acțiuni legate de alocarea cu titlu gratuit de certificate în temeiul directivei menționate. Statele membre demonstrează că măsurile de politică conduc la economii de energie la nivelul utilizării finale care să poată fi verificate și contorizate sau estimate. Economii de energie se calculează cu respectarea prezentei anexe. Dacă o entitate este parte obligată în cadrul unei scheme naționale de obligații în materie de eficiență energetică în temeiul articolului 9 din prezenta directivă și în cadrul EU ETS pentru clădiri și pentru transportul rutier în temeiul capitolului IVa din Directiva 2003/87/CE, sistemul de monitorizare și de verificare asigură faptul că prețul carbonului transferat la eliberarea combustibilului pentru consum în temeiul capitolului respectiv este luat în considerare la calcularea și raportarea economiilor de energie ale măsurilor sale de economisire a energiei;
- (g) se poate ține cont de economii, cu condiția ca acestea să depășească următoarele niveluri:
- i. standardele de performanță ale Uniunii privind emisiile pentru noile autoturisme și noile vehicule utilitare ușoare în urma punerii în aplicare a Regulamentului (UE) 2019/631 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽¹⁷⁾; statele membre trebuie să pună la dispoziție motive, precum și ipotezele lor și metodologia lor de calcul, pentru a demonstra adăitionalitatea la cerințele Uniunii privind emisiile de CO₂ ale vehiculelor noi;
 - ii. cerințele Uniunii privind eliminarea de pe piață a anumitor produse cu impact energetic în urma implementării măsurilor de punere în aplicare în temeiul Directivei 2009/125/CE. Statele membre trebuie să pună la dispoziție dovezi, precum și ipotezele lor și metodologia lor de calcul, pentru a demonstra adăitionalitatea;
- (h) sunt permise politici în scopul încurajării unor niveluri mai ridicate de eficiență energetică a produselor, a echipamentelor, a sistemelor de transport, a vehiculelor și combustibililor, a clădirilor și a elementelor de clădiri, a proceselor sau a piețelor, cu excepția măsurilor de politică:
- i. privind utilizarea tehnologiilor de ardere directă a combustibililor fosili care sunt recent implementate începând cu 1 ianuarie 2026; și

ii. care subvenționează utilizarea tehnologiilor de ardere directă a combustibililor fosili în clădirile rezidențiale începând cu 1 ianuarie 2026; (i) economiile de energie rezultate în urma măsurilor de politică privind utilizarea arderii directe a combustibililor fosili în produse, echipamente, sisteme de transport, vehicule, clădiri sau lucrări, recent implementate începând de la 1 ianuarie 2024, nu sunt luate în considerare pentru îndeplinirea obligației privind economiile de energie, în temeiul articolului 8 alineatul (1) litera (b). În cazul măsurilor de politică care promovează combinații de tehnologii, cota aferentă economiilor de energie legate de tehnologia de ardere a combustibililor fosili nu este eligibilă începând cu 1 ianuarie 2024; (j) prin derogare de la litera (i), pentru perioada 1 ianuarie 2024-31 decembrie 2030, economiile de energie realizate prin intermediul tehnologiilor de ardere directă a combustibililor fosili care îmbunătățesc eficiența energetică în întreprinderile mari consumatoare de energie din sectorul industrial pot fi considerate economii de energie numai în sensul articolului 8 alineatul (1) literele (b) și (c), până la 31 decembrie 2030, cu respectarea următoarelor condiții: i. întreprinderea a efectuat un audit energetic în conformitate cu articolul 11 alineatul (2) și un plan de punere în aplicare care să includă: - o prezentare generală a tuturor măsurilor de eficiență energetică eficiente din punctul de vedere al costurilor cu o perioadă de rambursare de cel mult cinci ani, pe baza metodologiilor pentru perioadele simple de rambursare furnizate de statul membru; - un calendar pentru punerea în aplicare a tuturor măsurilor de eficiență energetică recomandate cu o perioadă de rambursare de cel mult cinci ani; - un calcul al economiilor de energie preconizate care rezultă din măsurile de eficiență energetică recomandate; și - măsurile de eficiență energetică referitoare la utilizarea tehnologiilor de ardere directă a combustibililor fosili, cu informațiile relevante necesare pentru: - dovedirea faptului că măsura identificată nu crește cantitatea de energie necesară sau capacitatea unei instalații; - justificarea faptului că adoptarea tehnologiilor pe bază de combustibili nefosili și durabile nu este fezabilă din punct de vedere tehnic; - demonstrarea faptului că tehnologia de ardere directă a combustibililor fosili respectă cea mai actualizată legislație a Uniunii corespunzătoare privind performanța în materie de emisii și previne blocajele tehnologice prin asigurarea compatibilității			
--	--	--	--

viitoare cu combustibilii și tehnologiile alternative nefosile neutre din punct de vedere climatic; ii. continuarea utilizării tehnologiilor directe pe bază de combustibili fosili este o măsură de eficiență energetică menită să reducă consumul de energie cu o perioadă de rambursare de cel mult cinci ani, pe baza metodologiilor perioadei simple de rambursare furnizate de statul membru, recomandată ca urmare a unui audit energetic în temeiul articolului 11 alineatul (2) și inclusă în planul de punere în aplicare; iii. utilizarea tehnologiilor directe pe bază de combustibili fosili respectă cea mai actualizată legislație a Uniunii corespunzătoare privind performanța în materie de emisii, nu conduce la blocaje tehnologice și asigură compatibilitatea viitoare cu combustibilii și tehnologiile alternative neutre din punct de vedere climatic; iv. utilizarea tehnologiilor directe pe bază de combustibili fosili în întreprindere nu duce la creșterea consumului de energie sau la creșterea capacității instalației în întreprinderea respectivă; v. se furnizează dovezi că nicio soluție de combustibili nefosili durabili alternativi nu a fost fezabilă din punct de vedere tehnic; vi. utilizarea tehnologiilor directe pe bază de combustibili fosili are ca rezultat economii de energie la nivelul utilizării finale care să poată fi verificate și contorizate sau estimate, calculate în conformitate cu prezenta anexă; vii. dovezile sunt publicate pe un site web sau sunt puse la dispoziția publicului pentru toți cetățenii interesați; (k) măsurile care promovează instalarea unor tehnologii la scară mică de obținere a energiei din surse regenerabile pe sau în clădiri pot fi eligibile spre a fi luate în considerare pentru realizarea economiilor de energie obligatorii în temeiul articolului 8 alineatul (1), cu condiția să genereze economii de energie la nivelul utilizării finale care să poată fi verificate și contorizate sau estimate. Economii de energie se calculează cu respectarea prezentei anexe; (l) măsurile care promovează instalarea unor tehnologii termosolare pot fi eligibile spre a fi luate în considerare pentru realizarea economiilor de energie obligatorii în temeiul articolului 8 alineatul (1), cu condiția să genereze economii de energie la nivelul utilizării finale care să poată fi verificate și contorizate sau estimate. Căldura produsă de tehnologiile termosolare bazate pe radiațiile solare poate fi exclusă din consumul lor de energie la nivelul utilizării finale; (m) în cazul politicilor care accelerează adoptarea unor produse și vehicule mai eficiente, cu excepția celor recent implementate începând de la 1 ianuarie 2024 care privesc utilizarea arderii directe a combustibililor fosili, se poate ține cont pe deplin de economiile			
--	--	--	--

aferente acestora, cu condiția să se demonstreze că o astfel de adoptare are loc înainte de expirarea duratei de viață medii anticipate a produsului sau a vehiculului ori înainte de înlocuirea normală a produsului sau a vehiculului și cu condiția ca economiile să fie declarate doar pentru perioada care se încheie la expirarea duratei de viață medii anticipate a produsului sau a vehiculului care urmează să fie înlocuit; (n) atunci când promovează adoptarea de măsuri vizând eficiența energetică, statele membre se asigură, acolo unde este cazul, că sunt menținute standardele de calitate pentru produse, pentru servicii și pentru introducerea măsurilor sau că sunt introduse asemenea standarde în cazul în care nu există; (o) pentru a ține seama de variațiile climatice dintre regiuni, statele membre pot alege să ajusteze economiile la o valoare standard sau să stabilească economii de energie diferite în funcție de variațiile de temperatură dintre regiuni; (p) calcularea economiilor de energie trebuie să țină seama de durata de viață a măsurilor și de rata cu care economiile se diminuează odată cu trecerea timpului. Respectivul calcul se face prin contabilizarea economiilor pe care le va realiza fiecare acțiune individuală în perioada dintre data punerii sale în aplicare și sfârșitul fiecărei perioade de obligații. Alternativ, statele membre pot adopta o altă metodă, preconizată să obțină cel puțin aceeași cantitate totală de economii. Atunci când utilizează alte metode, statele membre se asigură că valoarea totală a economiilor de energie calculată pe baza acestor metode diferite nu depășește valoarea economiilor de energie care ar fi rezultat din calculul lor în momentul contabilizării economiilor pe care le va realiza fiecare acțiune individuală în perioada dintre data punerii sale în aplicare și 2030. Statele membre descriu în detaliu, în planurile lor naționale integrate privind energia și clima notificate în temeiul articolului 3 și al articolelor 7-12 din Regulamentul (UE) 2018/1999, acele alte metode și dispozițiile aplicate pentru a asigura respectarea cerinței obligatorii de calculare. 3. Statele membre se asigură că sunt îndeplinite următoarele cerințe pentru măsurile de politică luate în temeiul articolului 10 și al articolului 30 alineatul (14): (a) măsurile de politică și acțiunile individuale generează economii de energie verificabile la nivelul utilizării finale; (b) responsabilitatea fiecărei părți participante, părți mandatate sau autorități publice de punere în aplicare, după caz, este clar definită; (c) economiile de energie care sunt obținute sau urmează a fi obținute sunt determinate într-un mod transparent; (d) cantitatea obligatorie de economii de energie sau care urmează a fi obținută prin măsura de politică este exprimată fie ca consum de energie primară, fie ca consum final de energie, utilizând factorii de energie primară sau puterile calorifice nete menționate la articolul 31;			
---	--	--	--

(e) trebuie prezentat un raport anual privind economiile de energie realizate de părțile mandatate, de părțile participante și de autoritățile publice de punere în aplicare, care să fie pus la dispoziția publicului, precum și datele privind tendința anuală a economiilor de energie; (f) monitorizarea rezultatelor și luarea de măsuri adecvate în cazul în care progresele nu sunt satisfăcătoare; (g) economiile de energie generate de o acțiune individuală sunt declarate doar de o singură parte; (h) se demonstrează că activitățile părții participante, ale părții mandatate sau ale autorității publice de punere în aplicare au contribuit în mod esențial la realizarea economiilor de energie declarate; (i) activitățile părții participante, ale părții mandatate sau ale autorității publice de punere în aplicare nu au efecte adverse asupra persoanelor afectate de sărăcie energetică, clienților vulnerabili și, acolo unde este cazul, asupra persoanelor care trăiesc în locuințe sociale. 4. La determinarea economiilor de energie obținute în urma măsurilor de politică legate de impozitare introduse în temeiul articolului 10, se aplică următoarele principii: (a) se ține cont doar de economiile de energie obținute în urma măsurilor de impozitare care depășesc nivelurile minime de impozitare aplicabile combustibililor în conformitate cu Directiva 2003/96/CE a Consiliului ⁽¹⁸⁾ sau cu Directiva 2006/112/CE a Consiliului⁽¹⁹⁾; (b) datele privind elasticitatea cererii în funcție de preț pe termen scurt pentru calcularea impactului măsurilor de impozitare a energiei reflectă capacitatea de reacție a cererii de energie la schimbările de preț și sunt estimate pe baza unor surse de date oficiale recente și reprezentative care sunt aplicabile pentru statul membru și, acolo unde este cazul, pe baza unor studii însoțitoare realizate de un institut independent. Dacă se folosește o altă elasticitate în funcție de preț decât cele pe termen scurt, statul membru trebuie să explice modul în care îmbunătățirile în materie de eficiență energetică datorate punerii în aplicare a altor acte legislative ale Uniunii au fost incluse în nivelul de referință utilizat pentru estimarea economiilor de energie sau modul în care a fost evitată dubla contabilizare a economiilor de energie datorate altor acte legislative ale Uniunii; (c) economiile de energie generate de instrumentele însoțitoare ale politicii în materie de impozitare, inclusiv stimulentele fiscale sau plata către un fond, sunt contabilizate separat; (d) pentru a se evalua economiile de energie rezultate din măsurile de impozitare și a se evita suprapunerea cu dreptul Uniunii și cu alte măsuri de politică, ar trebui să se utilizeze estimări privind elasticitatea pe termen scurt;			
--	--	--	--

(e) statele membre determină efectele distributive ale impozitării și ale măsurilor echivalente asupra persoanelor afectate de sărăcie energetică, clienților vulnerabili și, acolo unde este cazul, asupra persoanelor care trăiesc în locuințe sociale și prezintă efectele măsurilor de atenuare implementate în conformitate cu articolul 24 alineatele (1), (2) și (3); (f) statele membre pun la dispoziție dovezi, incluzând metodologiile de calcul, privind faptul că, atunci când există o suprapunere a impactului măsurilor de impozitare a energiei sau a carbonului sau al comercializării certificatelor de emisii în conformitate cu Directiva 2003/87/CE, nu are loc o contabilizare dublă a economiilor de energie. 5. Notificarea metodologiei Statele membre notifică Comisiei, în conformitate Regulamentul (UE) 2018/1999, metodologia lor detaliată propusă pentru operarea schemelor de obligații în materie de eficiență energetică și a măsurilor alternative menționate la articolele 9 și 10 și la articolul 30 alineatul (14) din prezenta directivă. Cu excepția cazului impozitării, notificarea include informații privind: (a) nivelul economiilor de energie obligatorii în temeiul articolului 8 alineatul (1) primul paragraf sau al economiilor preconizate a fi realizate pe întreaga perioadă cuprinsă între 1 ianuarie 2021 și 31 decembrie 2030; (b) modul în care cantitatea calculată de noi economii de energie necesare în temeiul articolului 8 alineatul (1) primul paragraf sau de economii de energie preconizate a fi realizate va fi eșalonată pe parcursul perioadei de obligații; (c) părțile obligate, participante sau mandatate sau autoritățile publice de punere în aplicare; (d) sectoarele țintă; (e) măsurile de politică și acțiunile individuale, inclusiv cantitatea totală preconizată de economii cumulate de energie pentru fiecare măsură; (f) măsurile de politică sau programele ori măsurile finanțate în temeiul unui fond național pentru eficiență energetică, implementate cu prioritate în rândul persoanelor afectate de sărăcie energetică, al clienților vulnerabili și, acolo unde este cazul, al persoanelor care trăiesc în locuințe sociale; (g) ponderea și cantitatea economiilor de energie care trebuie realizate în rândul persoanelor afectate de sărăcie energetică, al clienților vulnerabili și, acolo unde este cazul, al persoanelor care trăiesc în locuințe sociale; (h) dacă este cazul, indicatorii aplicați, media aritmetică ponderată și rezultatul măsurilor de politică instituite în temeiul articolului 8 alineatul (3); (i) dacă este cazul, impactul și efectele adverse ale măsurilor de politică implementate în conformitate cu articolul 8 alineatul (3) asupra persoanelor afectate de sărăcie energetică, a clienților			
--	--	--	--

vulnerabili și, acolo unde este cazul, asupra persoanelor care trăiesc în locuințe sociale; (j) durata perioadei de obligații pentru schema de obligații în materie de eficiență energetică; (k) dacă este cazul, cantitatea economiilor de energie sau obiectivele de reducere a costurilor care trebuie realizate de către părțile obligate în rândul persoanelor afectate de sărăcie energetică, al clienților vulnerabili și, acolo unde este cazul, al persoanelor care trăiesc în locuințe sociale; (l) acțiunile prevăzute de măsura de politică; (m) metodologia de calcul, inclusiv modalitățile de stabilire a aditionalității și a pertinentei, precum și metodologiile și valorile de referință care sunt folosite pentru economiile preconizate și ponderate și, dacă este cazul, puterile calorifice nete și factorii de conversie utilizați; (n) durata de viață a măsurilor și modul de calcul al acestora sau pe ce se fundamentează aceasta; (o) abordarea aleasă pentru tratarea problemei variațiilor climatice în cadrul statului membru; (p) sistemele de monitorizare și de verificare a măsurilor în temeiul articolelor 9 și 10 și modul în care este asigurată independența acestora față de părțile obligate, participante sau mandatate; (q) în cazul impozitării: - sectoarele țintă și segmentul de contribuabili; - autoritatea publică de punere în aplicare; - economiile preconizate a fi realizate; - durata măsurii de impozitare; - metodologia de calcul, inclusiv elasticitățile cererii în funcție de preț utilizată și modul în care au fost stabilite acestea; și modul în care au fost evitate suprapunerile cu EU ETS în conformitate cu Directiva 2003/87/CE și în care s-a eliminat riscul dublei contabilizări.			
<i>ANEXA VI</i> CRITERII MINIME PENTRU AUDITURILE ENERGETICE, INCLUSIV CELE DESFĂȘURATE CA PARTE A SISTEMELOR DE GESTIONARE A ENERGIEI Auditurile energetice menționate la articolul 11: (a) se bazează pe date operaționale actualizate, măsurate și trasabile privind consumul de energie și (pentru energia electrică) profilurile de sarcină; (b) conțin o revizuire detaliată a profilului de consum de energie al clădirilor sau grupurilor de clădiri, al operațiunilor sau instalațiilor industriale, inclusiv transporturile; (c) identifică măsurile de eficiență energetică pentru reducerea consumului de energie; (d) identifică potențialul de utilizare sau de producere eficientă din punctul de vedere al costurilor a energiei din surse regenerabile;		Incompatibil	Prevederile anexei VI urmează să fie transpuse în proiectul Legii cu privire la eficiența energetică.

(e) se bazează, ori de câte ori este posibil, pe analiza costurilor ciclului de viață și nu pe perioadele simple de rambursare pentru a lua în considerare economiile pe termen lung, valorile reziduale ale investițiilor pe termen lung și ratele de actualizare; (f) sunt proporționale și suficient de reprezentative pentru a permite crearea unei imagini fiabile a performanței energetice globale și identificarea fiabilă a celor mai semnificative oportunități de îmbunătățire. Auditurile energetice permit calcule detaliate și validate pentru măsurile propuse, astfel încât să furnizeze informații clare cu privire la economiile potențiale. Datele utilizate în auditurile energetice trebuie să poată fi stocate în scopul analizei istorice și al urmăririi performanței.			
<i>ANEXA VII</i> CERINȚE MINIME PENTRU MONITORIZAREA ȘI PUBLICAREA PERFORMANȚEI ENERGETICE A CENTRELOR DE DATE Următoarele informații minime se monitorizează și se publică în ceea ce privește performanța energetică a centrelor de date menționate la articolul 12: (a) numele centrului de date, numele proprietarului și al operatorilor centrului de date, data la care centrul de date și-a început activitatea și localitatea în care se află centrul de date; (b) suprafața centrului de date; puterea instalată; traficul anual de date primite și transmise; și cantitatea de date stocate și prelucrate în cadrul centrului de date; (c) performanța centrului de date, pe parcursul ultimului an calendaristic complet, în conformitate cu indicatorii-cheie de performanță care se referă, printre altele, la consumul de energie, utilizarea de putere, valorile stabilite pentru temperatură, utilizarea căldurii reziduale, utilizarea apei și utilizarea energiei din surse regenerabile, utilizând ca bază, după caz, CEN/CENELEC EN 50600-4 „Tehnologia informației – Instalații și infrastructuri ale centrelor de date”, până la intrarea în vigoare a actului delegat adoptat în temeiul articolului 33 alineatul (3). ▼M1_____ ▼B		Incompatibil	Prevederile anexei VII urmează să fie transpuse în proiectul Legii cu privire la eficiența energetică.
<i>ANEXA IX</i> CERINȚE MINIME PRIVIND FACTURAREA ȘI INFORMAȚIILE REFERITOARE LA CONSUM PENTRU ÎNCĂLZIRE, RĂCIRE ȘI APĂ CALDĂ MENAJERĂ 1. Facturarea pe baza consumului real sau a citirii repartitoarelor de costuri pentru energia termică Pentru a permite utilizatorilor finali să își regleze propriul consum de energie, facturarea se efectuează pe baza consumului real sau a citirii repartitoarelor de costuri pentru energia termică cel puțin o dată pe an. 2. Frecvența minimă de furnizare a informațiilor referitoare la facturare sau la consum		Incompatibil	Prevederile anexei IX urmează să fie transpuse în proiectul Legii cu privire la eficiența energetică.

Până la 31 decembrie 2021, în cazul în care au fost instalate contoare sau repartitoare de costuri pentru energia termică care pot fi citite de la distanță, informațiile referitoare la facturare sau la consum bazate pe consumul real sau pe citirea repartitoarelor de costuri pentru energia termică se pun la dispoziția utilizatorilor finali cel puțin trimestrial, la cerere, sau în cazul în care clienții finali au optat să primească facturile pe cale electronică, iar în caz contrar de două ori pe an. Începând de la 1 ianuarie 2022, în cazul în care au fost instalate contoare sau repartitoare de costuri pentru energia termică care pot fi citite de la distanță, informațiile referitoare la facturare sau la consum bazate pe consumul real sau pe citirea repartitoarelor de costuri pentru energia termică se pun la dispoziția utilizatorilor finali cel puțin lunar. Acestea se pot pune la dispoziție, de asemenea, prin intermediul internetului și se pot actualiza cât de frecvent posibil în funcție de dispozitivele și sistemele de măsurare utilizate. Încălzirea și răcirea pot fi scutite de această cerință în afara sezonelor de încălzire sau răcire. 3. Informații minime incluse în factură Statele membre se asigură că următoarele informații sunt puse la dispoziția utilizatorilor finali într-o formă clară și ușor de înțeles, în facturile lor sau în documentele însoțitoare, atunci când acestea se bazează pe consumul real sau pe citirea repartitoarelor de costuri pentru energia termică: (a) prețurile reale actuale și consumul real de energie sau costul total al energiei termice și citirea (indexul) repartitoarelor de costuri pentru energia termică; (b) mixul de combustibili utilizat și emisiile de GES anuale aferente, inclusiv pentru utilizatorii finali aprovizionați de la rețeaua de încălzire sau de răcire centralizată, precum și o descriere a diferitelor taxe, impozite și tarife aplicate; (c) comparații între consumul actual de energie al utilizatorilor finali și consumul din aceeași perioadă a anului anterior, sub formă grafică, datele fiind ajustate în funcție de variațiile climatice pentru încălzire și răcire; (d) informații de contact pentru organizațiile clienților finali, agențiile pentru energie sau organisme similare, inclusiv adrese de site-uri web de unde se pot obține informații privind măsurile disponibile de îmbunătățire a eficienței energetice, profiluri comparative ale utilizatorilor finali și specificații tehnice obiective privind echipamentele care folosesc energie; (e) informații privind procedurile de depunere a plângerilor, serviciile de mediere sau mecanismele alternative pertinente de soluționare a litigiilor, în conformitate cu dispozițiile aplicabile în statele membre; (f) comparații cu un utilizator final mediu normalizat sau de referință din aceeași categorie de utilizatori. În cazul facturilor electronice, astfel de comparații pot, în schimb, să fie puse la dispoziție online și semnalate în cadrul facturilor. Statele membre pot limita domeniul de aplicare al cerinței de a oferi informații privind emisiile de GES în temeiul primului paragraf litera (b)			
---	--	--	--

pentru a include numai furnizările de la rețelele de încălzire centralizată cu o putere termică nominală totală care depășește 20 MW. Facturile care nu au la bază consumul real sau citirea repartitoarelor de costuri pentru energia termică conțin o explicație clară și ușor de înțeles a modului în care suma care figurează pe factură a fost calculată și, cel puțin, informațiile menționate la literele (d) și (e).			
<i>ANEXA X</i> POTENȚIALUL DE EFICIENȚĂ ENERGETICĂ ÎN CEEA CE PRIVEȘTE SERVICIILE DE ÎNCĂLZIRE ȘI RĂCIRE Evaluarea cuprinzătoare a potențialelor naționale în ceea ce privește serviciile de încălzire și răcire menționate la articolul 25 alineatul (1) include și se bazează pe următoarele elemente: Partea I PREZENTARE GENERALĂ A SISTEMELOR DE ÎNCĂLZIRE ȘI RĂCIRE - cererea de încălzire și răcire exprimată în energie utilă estimată ⁽²⁰⁾ și consumul final de energie cuantificat în GWh pe an ⁽²¹⁾, pe sectoare: - sectorul rezidențial; - sectorul serviciilor; - sectorul industrial; - orice alt sector care consumă în mod individual mai mult de 5 % din cererea națională totală utilă de încălzire și răcire; - identificarea sau, în cazul literei (a) subpunctul (i), identificarea sau estimarea furnizării actuale de încălzire și răcire: - prin tehnologie, în GWh pe an ⁽²²⁾, în sectoarele menționate la punctul 1, acolo unde este posibil, făcându-se distincție între energia obținută din surse fosile și energia obținută din surse regenerabile: - furnizate <i>in situ</i>, în gospodării și în unități de servicii, prin: - cazane destinate exclusiv producerii de căldură; - cogenerare de înaltă eficiență de căldură și energie electrică; - pompe de căldură; - alte tehnologii și surse aflate <i>in situ</i>; - furnizate <i>in situ</i>, în alte locuri decât în gospodării și în unități de servicii, prin: - cazane destinate exclusiv producerii de căldură; - cogenerare de înaltă eficiență de căldură și energie electrică; - pompe de căldură; - alte tehnologii și surse aflate <i>in situ</i>; - furnizate <i>ex situ</i>, prin: - cogenerare de înaltă eficiență de căldură și energie electrică; - căldură reziduală; - alte tehnologii și surse <i>ex situ</i>;	Anexa nr. 3 POTENȚIALUL EFICIENȚEI ENERGETICE ÎN CONTEX- TUL SERVICIILOR DE ÎNCĂLZIRE ȘI RĂCIRE Evaluarea cuprinzătoare a potențialului național a serviciilor de încălzire și răcire, menționată la art. 12 alin. (1) din prezenta lege, include și se bazează pe următoarele elemente: Partea I Prezentarea generală a sistemelor de încălzire și răcire - Se prezintă cererea de încălzire și răcire exprimată în energie utilă estimată (cantitatea de energie termică necesară pentru a satisface cererea de încălzire și răcire a consumatorilor finali) și consumul final de energie, exprimat în GWh pe an (prin utilizarea celor mai recente date disponibile), pe următoarele sectoare: - sectorul rezidențial; - sectorul serviciilor; - sectorul industrial; - orice alt sector care consumă în mod individual mai mult de 5 % din cererea națională totală utilă de încălzire și răcire. - Se realizează identificarea sau, în cazul literei (a) subpunctul (i), identificarea sau estimarea furnizării actuale de încălzire și răcire: - prin tehnologie, în GWh pe an (prin utilizarea celor mai recente date disponibile), în sectoarele menționate la punctul 1, acolo unde este posibil, făcându-se distincție între energia obținută din surse fosile și energia obținută din surse regenerabile: - furnizate <i>in situ</i>, în gospodării și în unități de servicii, prin: - cazane destinate exclusiv producerii căldurii; - cogenerare de înaltă eficiență; - pompe de căldură; - alte tehnologii și surse aflate <i>in situ</i>; - furnizate <i>in situ</i>, în alte locuri decât în gospodării și în unități de servicii, prin: - cazane destinate exclusiv producerii căldurii; - cogenerare de înaltă eficiență; - pompe de căldură; - alte tehnologii și surse aflate <i>in situ</i>; - furnizate <i>ex situ</i>, prin:	Compatibil	

(b) identificarea de instalații care generează căldură sau frig rezidual și a potențialului lor de a furniza servicii de încălzire sau răcire, în GWh pe an: - instalații termice de generare a energiei electrice care pot furniza sau pot fi modernizate pentru a furniza căldură reziduală, cu o putere termică totală mai mare de 50 MW; - instalații de cogenerare a energiei termice și electrice care utilizează tehnologiile menționate în partea II din anexa II, cu o putere termică totală mai mare de 20 MW; - instalații de incinerare a deșeurilor; - instalații care utilizează surse de energie regenerabile cu o putere termică totală mai mare de 20 MW, altele decât instalațiile menționate la subpunctele (i) și (ii), care generează încălzire și răcire cu ajutorul energiei obținute din surse regenerabile; - instalații industriale cu o putere termică totală mai mare de 20 MW, care pot furniza căldură reziduală; (c) ponderea raportată a energiei obținute din surse regenerabile și din căldura sau frigul rezidual din consumul de energie finală al sectorului încălzirii și răcirii centralizate ⁽²³⁾ în ultimii cinci ani, în conformitate cu Directiva (UE) 2018/2001; 3. date agregate privind unitățile de cogenerare din rețelele existente de încălzire și răcire centralizată, în cinci intervale de capacitate care acoperă: - consumul de energie primară; - eficiența globală; - economii de energie primară; - factorii de emisie de CO₂; 4. date agregate privind rețelele existente de încălzire și răcire centralizată furnizată prin cogenerare, în cinci intervale de capacitate care acoperă: - consumul total de energie primară; - consumul de energie primară al unităților de cogenerare; - ponderea cogenerării în furnizarea de încălzire sau răcire centralizată; - pierderile din sistemul de încălzire centralizat; - pierderile din sistemul de răcire centralizat; - densitatea conexiunii; - ponderea sistemelor pe diferite grupe de temperatură de funcționare; 5. o hartă a întreg teritoriului național, în care sunt identificate, protejând totodată informațiile comerciale sensibile: - zonele cu cerere de încălzire și răcire care rezultă din analiza de la punctul 1, utilizând, în același timp, criterii coerente pentru concentrarea pe zonele energetice dense din municipalități și din aglomerațiile urbane;	- cogenerare de înaltă eficiență; - căldură reziduală; - alte tehnologii și surse <i>ex situ</i>; (b) identificarea de instalații care generează căldură sau frig rezidual și a potențialului lor de a furniza servicii de încălzire sau răcire, în GWh pe an: - instalații termice de generare a energiei electrice care pot furniza sau pot fi modernizate pentru a furniza căldură reziduală, cu o putere termică totală mai mare de 50 MW; - instalații de cogenerare care utilizează tehnologiile menționate în partea II din anexa nr.2, cu o putere termică totală mai mare de 20 MW; - instalații de incinerare a deșeurilor; - instalații care utilizează surse de energie regenerabile cu o putere termică totală mai mare de 20 MW, altele decât instalațiile menționate la subpunctele (i) și (ii), care generează încălzire și răcire cu ajutorul energiei obținute din surse regenerabile; - instalații industriale cu o putere termică totală mai mare de 20 MW, care pot furniza căldură reziduală; (c) ponderea raportată a energiei obținute din surse regenerabile și din căldura sau frigul rezidual din consumul de energie finală al sectorului de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire¹ în ultimii cinci ani, în conformitate cu Legea Nr.10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile. 3. Se prezintă date agregate privind unitățile de cogenerare din sisteme de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire, defalcate în cinci intervale de capacitate, care acoperă: - consumul de energie primară; - eficiența globală; - economii de energie primară; - factorii de emisie de CO₂. 4. Se prezintă date agregate privind rețelele existente ale sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire, care furnizează energie termică și frig produse prin cogenerare, grupate în cinci intervale de capacitate, reflectând: - consumul total de energie primară; - consumul de energie primară al unităților de cogenerare; - ponderea cogenerării în furnizarea de încălzire sau răcire în sistem de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire; - pierderile din sistemul de alimentare centralizată cu energie termică; - pierderile din sistemul centralizat de răcire;	
---	---	--

(b) punctele de aprovizionare cu încălzire și răcire existente, prezentate la punctul 2 litera (b), precum și instalațiile de distribuție a încălzirii centralizate; (c) punctele de aprovizionare cu încălzire și răcire planificate, prezentate la punctul 2 litera (b), precum și noile zone identificate pentru încălzirea și răcirea centralizată; 6. o prognoză a tendințelor în ceea ce privește cererea de încălzire și răcire pentru a obține o perspectivă pentru următorii 30 de ani, în GWh, luând în considerare anumite previziuni pentru următorii 10 ani, modificarea cererii specifice clădirilor și diferitelor sectoare industriale, precum și impactul politicilor și al strategiilor legate de gestionarea cererii, cum ar fi strategiile pe termen lung de renovare a clădirilor în temeiul Directivei (UE) 2018/844 a Parlamentului European și a Consiliului ⁽²⁴⁾; Partea II OBIECTIVE, STRATEGII ȘI MĂSURI DE POLITICĂ 7. contribuția planificată a statului membru la obiectivele, țintele și contribuțiile sale naționale pentru cele cinci dimensiuni ale uniunii energetice, astfel cum se prevede la articolul 3 alineatul (2) litera (b) din Regulamentul (UE) 2018/1999, realizată prin creșterea eficienței în materie de încălzire și răcire, în special în legătură cu articolul 4 litera (b) punctele 1-4 și cu articolul 15 alineatul (4) litera (b) din regulamentul respectiv, identificând care dintre aceste elemente este complementar în raport cu planul național integrat privind energia și clima notificat în temeiul articolelor 3 și 7-12 din regulamentul respectiv; 8. o vedere de ansamblu asupra politicilor și măsurilor existente, astfel cum sunt descrise în cel mai recent raport prezentat în conformitate cu articolele 3, 20 și 21 și cu articolul 27 litera (a) din Regulamentul (UE) 2018/1999; Partea III ANALIZA POTENȚIALULUI ECONOMIC AL EFICIENȚEI ÎN MATERIE DE ÎNCĂLZIRE ȘI RĂCIRE 9. se efectuează o analiză a potențialului economic ⁽²⁵⁾ al diferitelor tehnologii de încălzire și răcire pentru întreg teritoriul național, utilizându-se analiza costuri-beneficii menționată la articolul 25 alineatul (3) și se identifică scenarii alternative pentru tehnologii mai eficiente, bazate pe surse regenerabile de încălzire și răcire, făcându-se distincție între energia obținută din surse fosile și energia obținută din surse regenerabile, dacă este cazul. Ar trebui să fie avute în vedere următoarele tehnologii: (a) căldura reziduală și frigul rezidual din industrie; (b) incinerarea deșeurilor; (c) cogenerarea de înaltă eficiență; (d) sursele regenerabile de energie, cum ar fi energia geotermică, energia termosolară și biomasa, altele decât cele utilizate pentru cogenerarea de înaltă eficiență; (e) pompe de căldură;	(f) densitatea racordării; (g) ponderea sistemelor în funcție de regimul temperaturilor de funcționare. 5. Se elaborează o hartă a întregului teritoriu național în care sunt identificate, protejându-se totodată informațiile comerciale sensibile: (a) zonele cu cerere de încălzire și răcire rezultate din analiza de la punctul 1, utilizând criterii coerente pentru concentrarea pe zonele energetice dense din municipalități și din aglomerațiile urbane; (b) punctele de furnizare a încălzire și răcirii existente, prezentate la punctul 2 litera (b), precum și instalațiile de distribuție a sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire; (c) punctele de furnizare a încălzirii și răcirii planificate, prezentate la punctul 2 litera (b), precum și noile zone identificate pentru încălzirea și răcirea centralizată. 6. Se realizează o prognoză a tendințelor privind cererea de încălzire și răcire, exprimată în GWh, care să ofere o perspectivă pentru următorii 30 de ani, luând în considerare anumite previziuni pentru următorii 10 ani, modificările cererii în sectorul clădiri și în diferite sectoare industriale, precum și impactul politicilor și al strategiilor de gestionare a cererii, cum ar fi strategiile pe termen lung de renovare a clădirilor în temeiul Legii Nr. 282/2023 privind performanța energetică a clădirilor. Partea II Obiective, strategii și măsuri de politică 7. Se prezintă contribuția planificată a Republicii Moldova la obiectivele, țintele și contribuțiile sale naționale pentru cele cinci dimensiuni ale uniunii energetice, astfel cum este prevăzut la art. 8, alin. (2) din Regulamentul privind mecanismul de guvernanță energetică și a acțiunilor climatice, realizată prin creșterea eficienței în materie de încălzire și răcire, în special în legătură cu art. 11, alin. (3) și cu art. 40, alin. (2) din Regulamentul respectiv, identificând care dintre aceste elemente sunt complementare în raport cu Planul național integrat privind energia și clima, notificat în temeiul art. 6 și al secțiunii a 3-a din Regulamentului respectiv. 8. Se prezintă o vedere de ansamblu asupra politicilor și măsurilor existente, astfel cum sunt descrise în cel mai recent raport prezentat în conformitate cu articolele 15-18, 54 și 55 din Regulamentul privind mecanismul de guvernanță energetică și a acțiunilor climatice. Partea III Analiza potențialului economic al eficienței în materie de încălzire și răcire	
--	--	--

(f) reducerea pierderilor de căldură și frig din rețelele centralizate existente; (g) încălzirea centralizată și răcirea centralizată; 10. analiza potențialului economic include următoarele etape și considerații: (a) Considerații: - analiza costuri-beneficii în sensul articolului 25 alineatul (3) include o analiză economică care ia în considerare factorii socioeconomiici și de mediu ⁽²⁶⁾, precum și o analiză financiară efectuată pentru a evalua proiectele din punctul de vedere al investitorilor, atât analiza economică, cât și cea financiară utilizând valoarea actualizată netă drept criteriu pentru evaluare; - scenariul de referință ar trebui să servească drept punct de plecare, ia în considerare politicile existente la momentul elaborării acestei evaluări cuprinzătoare ⁽²⁷⁾ și face legătura cu datele colectate în temeiul părții I și al părții II punctul 6 din prezenta anexă; - scenariile alternative la scenariul de referință țin seama de obiectivele privind eficiența energetică și energia din surse regenerabile din Regulamentul (UE) 2018/1999, fiecare scenariu conținând următoarele elemente în comparație cu scenariul de referință: - potențialul economic al tehnologiilor examinate, utilizând drept criteriu de evaluare valoarea actualizată netă; - reducerile de emisii de GES; - economiile de energie primară în GWh pe an; - impactul asupra ponderii energiei din surse regenerabile în mixul energetic național. Scenariile care nu sunt fezabile din motive tehnice, financiare sau de reglementare națională pot fi excluse într-o etapă timpurie a analizei costuri-beneficii în cazul în care acest lucru este justificat pe baza unor considerente documentate cu grijă, explicit și temeinic. În cadrul scenariilor analizate, evaluarea și procesul decizional ar trebui să ia în considerare economiile de costuri și de energie generate de flexibilitatea sporită a aprovizionării cu energie și de o funcționare mai	9. Se efectuează o analiză a potențialului economic ² al diferitelor tehnologii de încălzire și răcire pentru întreg teritoriul național, utilizându-se analiza cost-beneficiu menționată la art. 12 alin. (3), și se identifică scenarii alternative pentru tehnologii mai eficiente, bazate pe surse regenerabile de încălzire și răcire, făcându-se distincție, după caz, între energia obținută din surse fosile și cea obținută din surse regenerabile. Analiza are în vedere următoarele tehnologii: - căldura reziduală și frigul rezidual din industrie; - incinerarea deșeurilor; - cogenerarea de înaltă eficiență; - sursele regenerabile de energie, cum ar fi energia geotermică, energia termosolară și biomasa, altele decât cele utilizate pentru cogenerarea de înaltă eficiență; - pompe de căldură; - reducerea pierderilor de căldură și frig din sistemele existente de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire; - încălzirea centralizată și răcirea centralizată. 10. Analiza potențialului economic include următoarele etape și considerații: (a) Considerații: - analiza cost-beneficiu în sensul art. 12 alin. (3) include o analiză economică care ia în considerare factorii socioeconomiici și de mediu ³, precum și o analiză financiară efectuată pentru a evalua proiectele din perspectiva investitorilor, iar ambele analize utilizează valoarea actualizată netă drept criteriu pentru evaluare; - scenariul de referință servește drept punct de plecare, ia în considerare politicile existente la momentul elaborării acestei evaluări cuprinzătoare ⁴ și face legătura cu datele colectate în temeiul părții I și al părții II punctul 6 din prezenta anexă; - scenariile alternative la scenariul de referință țin seama de obiectivele privind eficiența energetică și energia din surse regenerabile din Regulamentul privind mecanismul de guvernare energetică și a acțiunilor climatice, fiecare scenariu conținând următoarele elemente în comparație cu scenariul de referință:	
---	---	--

² Analiza potențialului economic ar trebui să prezinte volumul de energie (în GWh) care poate fi generat anual de fiecare dintre tehnologiile analizate. Limitările și relațiile din cadrul sistemului energetic ar trebui, de asemenea, luate în considerare. Analiza poate utiliza modele bazate pe ipoteze care reprezintă funcționarea unor tipuri comune de tehnologii sau sisteme.

³ Inclusiv evaluarea menționată la art. 26³, alin. (4) din Legea Nr.10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile.

⁴ Data-limită pentru luarea în considerare a politicilor pentru scenariul de referință este sfârșitul anului care precedă anul până la sfârșitul căruia este scadentă evaluarea cuprinzătoare. Cu alte cuvinte, politicile adoptate în termen de un an înainte de termenul-limită pentru depunerea evaluării cuprinzătoare nu trebuie luate în considerare.

aproape de optim a rețelelor de energie electrică, inclusiv costurile evitate și economiile realizate prin reducerea investiției în infrastructură. (b) Costuri și beneficii Costurile și beneficiile menționate la litera (a) includ cel puțin următoarele costuri și beneficii: i. costuri: - costurile de investiții în ceea ce privește instalațiile și echipamentele; - costurile de investiții în ceea ce privește rețele energetice asociate; - costurile de exploatare variabile și fixe; - costurile cu energia; - costurile în ceea ce privește protecția mediului, sănătatea și siguranța, în măsura posibilului; - costurile în ceea ce privește piața forței de muncă, securitatea energetică și competitivitatea, în măsura posibilului. ii. beneficii: - valoarea producției livrate consumatorului (încălzire, răcire și energie electrică); - beneficii externe, cum ar fi beneficiile în materie de mediu, de emisii de gaze cu efect de seră și de sănătate și siguranță, în măsura posibilului; - efectele asupra pieței forței de muncă, a securității energetice și a competitivității, în măsura posibilului. (c) Scenarii relevante în raport cu scenariul de referință: Trebuie luate în considerare toate scenariile relevante în raport cu scenariul de referință, inclusiv rolul încălzirii și răcirii individuale eficiente. Analiza costuri-beneficii poate viza un proiect sau un grup de proiecte pentru o evaluare locală, regională sau națională mai largă, în scopul stabilirii soluției de încălzire sau răcire celei mai benefice și eficiente din punctul de vedere al costurilor în raport cu un scenariu de referință pentru o zonă geografică dată, în scopul planificării. (d) Limitele și abordarea integrată: i. limita geografică acoperă o zonă geografică bine definită și adecvată; ii. analizele costuri-beneficii iau în considerare toate resursele de aprovizionare centralizate sau descentralizate relevante disponibile în cadrul sistemului și al limitei geografice, inclusiv tehnologiile avute în vedere în conformitate cu partea III punctul 9 din prezenta anexă, precum și tendințele și caracteristicile cererii de încălzire și răcire. (e) Ipoteze:	- potențialul economic al tehnologiilor examinate, utilizând drept criteriu de evaluare valoarea actualizată netă; - reducerile de emisii de gaze cu efect de seră; - economiile de energie primară în GWh pe an; - impactul asupra ponderii energiei din surse regenerabile în mixul energetic național. Scenariile care nu sunt fezabile din motive tehnice, financiare sau de reglementare națională pot fi excluse într-o etapă timpurie a analizei cost-beneficiu, în cazul în care acest lucru este justificat pe baza unor considerente documentate riguroase, explicit și temeinic. În cadrul scenariilor analizate, evaluarea și procesul decizional trebuie să ia în considerare economiile de costuri și de energie generate de flexibilitatea sporită a furnizării de energie și de o funcționare optimizată a rețelelor de energie electrică, inclusiv costurile evitate și economiile realizate prin reducerea investiției în infrastructură. (b) Costuri și beneficii Costurile și beneficiile menționate la litera (a) includ cel puțin următoarele costuri și beneficii: (i) costuri: - costurile de investiții în ceea ce privește instalațiile și echipamentele; - costurile de investiții în ceea ce privește rețele energetice asociate; - costurile de exploatare variabile și fixe; - costurile cu energia; - costurile în ceea ce privește protecția mediului, sănătatea și siguranța, în măsura posibilului; - costurile în ceea ce privește piața forței de muncă, securitatea energetică și competitivitatea, în măsura posibilului. (ii) beneficii: - valoarea producției livrate consumatorului (încălzire, răcire și energie electrică); - beneficii externe, cum ar fi beneficiile în materie de mediu, de emisii de gaze cu efect de seră și de sănătate și siguranță, în măsura posibilului; - efectele asupra pieței forței de muncă, a securității energetice și a competitivității, în măsura posibilului. (c) Scenarii relevante în raport cu scenariul de referință: Trebuie luate în considerare toate scenariile relevante în raport cu scenariul de referință, inclusiv rolul încălzirii și răcirii individuale eficiente⁵. Analiza cost-beneficiu poate viza un proiect sau un grup de proiecte pentru o evaluare locală, regională sau națională mai largă, în scopul stabilirii celei mai benefice și eficiente soluții de încălzire sau răcire din punctul de	
--	---	--

i. statele membre formulează ipoteze, în scopul analizelor costuri-beneficii, cu privire la prețurile factorilor majori de consum și de producție, precum și cu privire la rata de actualizare; ii. rata de actualizare utilizată în analiza economică pentru calculul valorii actualizate nete se alege în conformitate cu orientările europene sau naționale; iii. statele membre folosesc prognozele naționale, europene sau internaționale pentru evoluția prețurilor la energie dacă acestea corespund contextului lor național, regional sau local; iv. prețurile utilizate în analiza economică reflectă costurile și beneficiile socioeconomice. Costurile externe, cum ar fi efectele asupra mediului și asupra sănătății, ar trebui să fie luate în considerare, în măsura posibilului, și anume atunci când există un preț de piață sau atunci când acesta este deja inclus în reglementările europene sau naționale. (f) Analiză de sensibilitate: se include o analiză de sensibilitate pentru a evalua costurile și beneficiile unui proiect sau ale unui grup de proiecte și pentru a se baza pe factori variabili care au un impact semnificativ asupra rezultatului calculelor, cum ar fi prețurile diferite la energie, nivelurile cererii, ratele de actualizare și altele. Partea IV NOI STRATEGII ȘI MĂSURI DE POLITICĂ POTENȚIALE 11. o prezentare generală a noilor măsuri de politică legislative și nelegislative ⁽²⁸⁾ pentru a realiza potențialul economic identificat în conformitate cu punctele 9 și 10, împreună cu o previziune referitoare la: (a) reducerile de emisii de gaze cu efect de seră; (b) economiile de energie primară în GWh pe an; (c) impactul asupra ponderii cogenerării de înaltă eficiență; (d) impactul asupra ponderii energiei din surse regenerabile în mixul energetic național și în sectorul de încălzire și răcire centralizată; (e) legăturile cu programarea financiară națională și economiile de costuri pentru bugetul public și participanții la piață; estimarea măsurilor de sprijin public, după caz, cu bugetul lor anual și identificarea elementului de ajutor potențial.	vedere al costurilor, raportată la un scenariu de referință pentru o zonă geografică dată destinată planificării. (d) Limitele și abordarea integrată: (i) limita geografică acoperă o zonă geografică bine definită și adecvată; (ii) analizele costuri-beneficii iau în considerare toate resursele de aprovizionare centralizate sau descentralizate relevante disponibile în cadrul sistemului și al limitei geografice, inclusiv tehnologiile avute în vedere în conformitate cu partea III punctul 9 din prezenta anexă, precum și tendințele și caracteristicile cererii de încălzire și răcire. (e) Ipoteze: (i) se formulează ipoteze, în scopul analizelor costuri-beneficii, cu privire la prețurile factorilor majori de consum și de producție, precum și cu privire la rata de actualizare; (ii) rata de actualizare utilizată în analiza economică pentru calculul valorii actualizate nete se alege în conformitate cu orientările europene sau naționale; (iii) se folosesc prognozele naționale, europene sau internaționale pentru evoluția prețurilor la energie dacă acestea corespund contextului lor național, regional sau local; (iv) prețurile utilizate în analiza economică reflectă costurile și beneficiile socioeconomice. Costurile externe, cum ar fi efectele asupra mediului și asupra sănătății, ar trebui să fie luate în considerare, în măsura posibilului, și anume atunci când există un preț de piață sau atunci când acesta este deja inclus în reglementările europene sau naționale. (f) Analiză de sensibilitate: se include o analiză de sensibilitate pentru a evalua costurile și beneficiile unui proiect sau ale unui grup de proiecte, fundamentată pe factori variabili care au un impact semnificativ asupra rezultatului calculelor, cum ar fi variațiile prețurilor la energie, nivelurile cererii, ratele de actualizare precum și alți parametri relevanți. Partea IV Noi strategii și măsuri de politică potențiale 11. Se include o prezentare generală a noilor măsuri de politică legislativă și nelegislativă⁶ adoptate pentru a realiza potențialul economic identificat în conformitate cu punctele 9 și 10, împreună cu o previziune referitoare la: (a) reducerile de emisii de gaze cu efect de seră; (b) economiile de energie primară în GWh pe an; (c) impactul asupra ponderii cogenerării de înaltă eficiență;	
---	--	--

⁶ Această prezentare generală include măsurile și programele de finanțare care pot fi adoptate pe parcursul perioadei de realizare a evaluării cuprinzătoare, fără a se aduce atingere unei notificări separate a schemelor de sprijin public pentru evaluarea ajutoarelor de stat.

	(d) impactul asupra ponderii energiei din surse regenerabile în mixul energetic național și în sectorul de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire; (e) legăturile cu programarea financiară națională și economiile de costuri pentru bugetul public și participării la piață; (f) estimarea impactului financiar al măsurilor de sprijin public, după caz, indicând bugetul lor anual și identificând elementul de ajutor potențial.		
<i>ANEXA XI</i> ANALIZE COSTURI-BENEFICII Analizele costuri-beneficii oferă informații în scopul realizării măsurilor menționate la articolul 25 alineatul (3) și la articolul 26 alineatul (7): În cazul în care se planifică o instalație care produce exclusiv energie electrică sau o instalație fără recuperator de căldură, se realizează o comparație între instalațiile planificate sau reabilitarea planificată și o instalație echivalentă care produce aceeași cantitate de energie electrică sau de căldură de proces, dar care recuperează căldura reziduală și care furnizează căldură prin cogenerare de înaltă eficiență sau rețele de încălzire și răcire centralizată ori ambele. În cadrul unei limite geografice date, evaluarea ia în considerare instalația planificată, precum și eventualele puncte cu cerere de încălzire sau de răcire existente sau potențiale corespunzătoare care ar putea fi alimentate prin aceasta, ținând seama de posibilitățile raționale, de exemplu fezabilitatea tehnică și distanța. Limita de sistem se stabilește astfel încât să includă instalația planificată și sarcinile de încălzire și de răcire, cum ar fi clădirea/clădirile și procesul industrial. În cadrul acestei limite de sistem, costul total de furnizare a căldurii și energiei se determină pentru ambele cazuri și apoi se compară. Sarcinile de încălzire sau de răcire includ sarcinile de încălzire sau de răcire existente, precum o instalație industrială sau un sistem de încălzire sau de răcire centralizată, și, de asemenea, în zonele urbane, sarcina de încălzire sau de răcire și costurile care ar exista dacă unui grup de clădiri sau unei părți a unui oraș i s-ar furniza sau ar fi conectată la o nouă rețea de încălzire sau de răcire centralizată ori ambele. Analizele costuri-beneficii se bazează pe o descriere a instalației planificate și a instalației/instalațiilor de comparație, cu referire la capacitatea electrică și termică, după caz, tipul de combustibil, utilizarea planificată și numărul de ore de operare planificate în fiecare an, amplasarea și cererea de energie electrică și termică. O evaluare a utilizării căldurii reziduale ia în considerare tehnologiile actuale. Evaluarea trebuie să țină seama de utilizarea directă a căldurii reziduale sau de actualizarea acesteia la niveluri de temperatură mai ridicate sau de ambele. În cazul recuperării căldurii reziduale la fața locului, trebuie evaluată cel puțin utilizarea schimbătoarelor de căldură, a pompelor de căldură și a tehnologiilor de transformare a căldurii în energie electrică. În cazul recuperării căldurii reziduale în afara amplasamentului, trebuie evaluate ca puncte de cerere potențiale cel puțin instalațiile industriale, exploatarea agricolă și rețelele de încălzire centralizată.	Anexa nr. 5 ANALIZA COSTURI-BENEFICU 1. Analiza cost-beneficiu oferă informații în scopul realizării măsurilor menționate la art. 12 alin. (3) și la art. 14 alin. (4). 2. În cazul în care se planifică construcția sau reabilitarea unei instalații care produce exclusiv energie electrică sau o instalație fără recuperator de căldură, se realizează o comparație între instalația sau reabilitarea planificată și o instalație echivalentă care produce aceeași cantitate de energie electrică sau de energie termică de proces, dar care recuperează căldura reziduală și furnizează energie termică prin cogenerare de înaltă eficiență și/sau prin sistemul de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire. 3. În cadrul unei limite geografice concrete, evaluarea ia în considerare instalația planificată, precum și eventualele puncte relevante, existente cu cerere de încălzire sau de răcire care ar putea fi alimentate prin intermediul acesteia, ținând seama de posibilitățile raționale, de exemplu fezabilitatea tehnică și de distanță. 4. Limita de sistem se stabilește astfel încât să includă instalația planificată, precum și sarcinile de încălzire și de răcire, cum ar fi clădirea/clădirile și procesul industrial. În cadrul acestei limite de sistem, se determină costul total de furnizare a energiei termice și electrice pentru ambele cazuri, iar apoi acestea se compară. 5. Sarcina de încălzire sau de răcire include sarcina de încălzire sau de răcire existentă, cum ar fi cea a unei instalații industriale sau a unui sistem de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire. De asemenea, în zonele urbane, sarcina de încălzire sau de răcire include și costurile estimate în cazul în care un grup de clădiri sau o zonă dintr-un oraș ar fi alimentată cu energie termică și/sau ar fi conectată la un nou sistem de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire. 6. Analiza cost-beneficiu se bazează pe o descriere a instalației planificate și a instalației/instalațiilor de comparație, cu referire la capacitatea electrică și termică, după caz, la tipul de combustibil, la regimul de utilizare prevăzut și la numărul estimat de ore de funcționare pe an, luând în considerare amplasarea și cererea de energie electrică și termică.	Compatibil	

În scopul comparației, sunt luate în considerare cererea de energie termică și tipurile de încălzire și răcire utilizate de punctele cu cerere de încălzire sau de răcire din vecinătate. Comparația acoperă costurile aferente infrastructurii pentru instalația planificată și pentru cea cu care se face comparația. Analizele costuri-beneficii în scopul articolului 26 alineatul (7) includ o analiză economică ce vizează o analiză financiară care reflectă tranzacțiile reale de fluxuri de lichidități din investiția în instalații individuale și din funcționarea acestora. Proiectele cu rezultate pozitive în ceea ce privește costurile și beneficiile sunt acelea în care suma beneficiilor actualizate în cadrul analizei economice și financiare depășește suma costurilor actualizate (surplus costuri-beneficii). Statele membre stabilesc principii directe privind metodologia, ipotezele și orizontul de timp pentru analiza economică. Statele membre pot solicita întreprinderilor responsabile de funcționarea instalațiilor de producere a energiei electrice și termice, întreprinderilor industriale, operatorilor rețelelor de încălzire și răcire centralizată sau altor părți influențate de limita de sistem definită și de limita geografică, să contribuie cu date care să fie utilizate la evaluarea costurilor și beneficiilor unei instalații individuale.	7. O evaluare a utilizării căldurii reziduale ia în considerare tehnologiile actuale. Evaluarea trebuie să țină seama de utilizarea directă a căldurii reziduale, ridicarea potențialului acesteia la niveluri de temperatură mai ridicate ori combinarea acestor două opțiuni. În cazul recuperării căldurii reziduale la fața locului, se evaluează cel puțin utilizarea schimbătoarelor de căldură, a pompelor de căldură și a tehnologiilor de transformare a căldurii în energie electrică. În cazul recuperării căldurii reziduale în afara amplasamentului, trebuie evaluate ca puncte potențiale de cerere cel puțin instalațiile industriale, exploatațiile agricole și sistemele de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire. 8. În scopul efectuării comparației, se iau în considerare cererea de energie termică și tipurile de încălzire și răcire utilizate de punctele cu cerere de încălzire sau de răcire din vecinătate. Comparația în cauză include și costurile de infrastructură aferente atât instalației planificate, cât și instalației de referință. 9. Analiza cost-beneficiu efectuată în scopul realizării prevederilor art. 14 alin. (4) include o analiză economică axată pe componenta financiară, care reflectă tranzacțiile reale de fluxuri de lichidități rezultate din investițiile în instalații individuale și din operarea acestora. 10. Se consideră proiecte cu rezultate pozitive în ceea ce privește analiza cost-beneficiu proiectele în cazul cărora suma beneficiilor actualizate în cadrul analizei economice și financiare depășește suma costurilor actualizate (surplus costuri-beneficii). 11. Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei stabilește principiile directe privind metodologia, ipotezele și orizontul de timp pentru efectuarea analizei economice și poate solicita producătorilor de energie electrică și energie termică, întreprinderilor industriale, operatorilor sistemului de distribuție sau altor întreprinderi care intră sub incidența limitei de sistem și a limitei geografice definite, să furnizeze date necesare evaluării costurilor și beneficiilor pentru o instalație individuală.		
<i>ANEXA XII</i> GARANȚIA DE ORIGINE PRIVIND ENERGIA ELECTRICĂ PRODUSĂ PRIN COGENERARE DE ÎNALTĂ EFICIENȚĂ 1. Statele membre adoptă măsuri pentru a se asigura că: (a) garanția de origine a energiei electrice produse prin cogenerare de înaltă eficiență: - permite producătorilor să demonstreze că energia electrică pe care o vând este produsă prin cogenerare de înaltă eficiență și este emisă în acest scop ca răspuns la o solicitare din partea producătorului; - este corectă, fiabilă și rezistentă la contrafacere; - este emisă, transferată și anulată electronic;	Anexa nr. 4 GARANȚIA DE ORIGINE PENTRU ENERGIA ELECTRICĂ PRODUSĂ ÎN REGIM DE COGENERARE DE ÎNALTĂ EFICIENȚĂ 1. Garanția de origine menționată la art. 15 alin. (3) din prezenta lege le permite producătorilor să demonstreze că energia electrică pe care o vând este produsă prin cogenerare de înaltă eficiență și este emisă în acest scop pe baza cererii depuse de producător. 2. Agenția adoptă măsuri pentru a se asigura că:	Compatibil	

(b) o unitate de energie produsă prin cogenerare de înaltă eficiență este luată în considerare o singură dată. 2. Garanția de origine menționată la articolul 26 alineatul (13) trebuie să conțină cel puțin următoarele informații: (a) identitatea, amplasarea, tipul și capacitatea (termică și electrică) a instalației unde a fost produsă energia în cauză; (b) data și locul producției; (c) puterea calorifică inferioară a sursei de combustibil din care a fost produsă energia electrică; (d) cantitatea de energie termică produsă împreună cu energia electrică și utilizarea acesteia; (e) cantitatea de energie electrică produsă prin cogenerare de înaltă eficiență, în conformitate cu anexa III, pe care o reprezintă garanția de origine; (f) economiile de energie primară calculate în conformitate cu anexa III pe baza valorilor de referință armonizate ale eficienței menționate la anexa III litera (d); (g) eficiența nominală de producere a energiei electrice și termice a instalației; (h) dacă și în ce măsură instalația a beneficiat de sprijin pentru investiții; (i) dacă și în ce măsură unitatea de energie a beneficiat în orice alt mod de o schemă națională de sprijin și tipul schemei de sprijin; (j) data la care instalația a fost pusă în funcțiune; și (k) data și țara emiterii și un număr de identificare unic. Garanția de origine trebuie să aibă dimensiunea standard de 1 MWh. Aceasta face referire la producția brută de energie electrică măsurată la limita stației și exportată către rețea.	a) garanția de origine: – este corectă și veridică; – este emisă, transferată și anulată în format electronic; b) o unitate de energie electrică produsă în regim de cogenerare de înaltă eficiență este luată în considerare o singură dată. 3. Garanția de origine trebuie să conțină cel puțin următoarele informații: a) identitatea, amplasarea, tipul și capacitatea (termică și electrică) a instalației în care a fost produsă energia electrică în cauză; b) data și locul producției; c) puterea calorifică inferioară a combustibilului din care a fost produsă energia electrică; d) cantitatea de energie termică produsă împreună cu energia electrică și utilizarea acesteia; e) cantitatea de energie electrică produsă prin cogenerare de înaltă eficiență, în conformitate cu anexa nr. 1, pe care o reprezintă garanția de origine; f) economiile de energie primară calculate în conformitate cu anexa nr. 1, pe baza valorilor de referință armonizate ale eficienței menționate la pct. 6 din anexa nr. 1; g) eficiența nominală de producere a energiei electrice și termice a instalației; h) dacă și în ce măsură instalația a beneficiat de sprijin pentru investiții; i) dacă și în ce măsură unitatea de energie a beneficiat în orice alt mod de o schemă națională de sprijin și tipul schemei de sprijin; j) data la care instalația a fost pusă în funcțiune; k) data și țara emiterii garanției și un număr de identificare unic al acesteia. 4. Garanția de origine se emite pentru o unitate de energie electrică produsă prin cogenerare (pentru fiecare 1 MWh). Aceasta se referă la producția brută de energie electrică măsurată în punctul de măsurare și livrată către rețeaua electrică.		
<i>ANEXA XIII</i> CRITERII DE EFICIENȚĂ ENERGETICĂ PENTRU REGLEMENTAREA REȚELELOR ENERGETICE ȘI PENTRU TARIFELE DE REȚEA ELECTRICĂ 1. Tarifele de rețea sunt transparente și nediscriminatorii, respectă articolul 18 din Regulamentul (UE) 2019/943 și reflectă costurile economiilor de costuri în rețele rezultate în urma măsurilor de gestionare a cererii și a răspunsului la cerere, precum și a producerii distribuite, inclusiv economiile rezultate în urma scăderii prețurilor de livrare sau a investițiilor în rețea și a unei exploatare mai eficiente a rețelei. 2. Reglementările privind rețelele și tarifele nu împiedică operatorii de rețea sau comercianții cu amănuntul de energie să pună la dispoziție		Incompatibil	Prevederile anexei XIII urmează să fie transpuse în proiectul Legii cu privire la eficiența energetică.

servicii de sistem pentru măsurile de gestionare a răspunsului la cerere, gestionarea cererii și producerea distribuită pe piețele organizate de energie electrică, inclusiv piețele nereglementate și schimburile de energie electrică pentru comercializarea energiei, a capacității, a compensațiilor și a serviciilor de sprijin în toate intervalele de timp, inclusiv piețele la termen, piețele pentru ziua următoare și piețele intrazilnice, în special: (a) trecerea sarcinii din perioadele de vârf în cele mai puțin aglomerate de către clienții finali, luându-se în considerare disponibilitatea energiei din surse regenerabile de energie, a energiei din cogenerare și a producerii distribuite; (b) economiile de energie din răspunsul la cerere al consumatorilor distribuiți de către agregatorii independenți; (c) reducerea cererii din măsurile de eficiență energetică adoptate de către furnizorii de servicii energetice, inclusiv SSE-uri; (d) racordarea și repartizarea surselor de producere la tensiuni mai scăzute; (e) racordarea surselor de producere dintr-o locație mai apropiată la consum; și (f) stocarea energiei. 3. Tarifele de rețea sau de vânzare cu amănuntul pot susține prețuri dinamice pentru măsurile de gestionare a răspunsului la cerere adoptate de către clienții finali, precum: (a) tarifele în funcție de ora de consum; (b) prețurile din perioadele de vârf critice; (c) prețurile în timp real; și (d) reducerile de preț pentru perioadele de vârf.			
<i>ANEXA XIV</i> CERINȚE DE EFICIENȚĂ ENERGETICĂ PENTRU OPERATORII DE TRANSPORT ȘI DE SISTEM ȘI OPERATORII DE DISTRIBUȚIE Operatorii de transport și de sistem și operatorii de distribuție: (a) stabilesc și fac publice normele lor standard referitoare la suportarea și partajarea costurilor adaptărilor tehnice, cum ar fi racordările la rețea, consolidările rețelei și introducerea de noi rețele, funcționarea îmbunătățită a rețelei și normele privind punerea în aplicare nediscriminatorie a codurilor de rețea, care sunt necesare pentru integrarea noilor producători de energie electrică rezultată din cogenerarea de înaltă eficiență în cadrul rețelei interconectate; (b) pun la dispoziția noilor producători de energie electrică rezultată din cogenerarea de înaltă eficiență care doresc să se conecteze la sistem informațiile cuprinzătoare și necesare solicitate de către aceștia, inclusiv: i. o estimare cuprinzătoare și detaliată a costurilor asociate cu racordarea; ii. un calendar rezonabil și precis pentru primirea și prelucrarea cererii de racordare la rețea;		Incompatibil	Prevederile anexei XIV urmează să fie transpuse în proiectul Legii cu privire la eficiența energetică.

iii. un calendar indicativ rezonabil pentru orice propunere de racordare la rețea. Procesul global pentru conectarea la rețea ar trebui să nu dureze mai mult de 24 de luni, ținând seama de ceea ce este realizabil în mod rezonabil și nediscriminatoriu; (c) furnizează proceduri standard și simplificate în ceea ce privește conectarea producătorilor distribuiți de energie electrică produsă prin cogenerare de înaltă eficiență cu scopul de a facilita conectarea acestora la rețea. Normele standard prevăzute la primul paragraf litera (a) se bazează pe criterii obiective, transparente și nediscriminatorii, ținându-se în special seama de costurile și beneficiile asociate cu conectarea producătorilor respectivi la rețea. Aceste norme pot prevedea diferite tipuri de conectare la rețea.			
<i>ANEXA XV</i> LISTA MINIMĂ DE ELEMENTE CARE TREBUIE INCLUSE ÎN CONTRACTELE SAU ÎN CAIETELE DE SARCINI ASOCIATE PRIVIND PERFORMANȚA ENERGETICĂ - Constatările și recomandările conținute în analizele și auditurile energetice efectuate înainte de încheierea contractului care acoperă consumul de energie al clădirii în vederea implementării de măsuri de îmbunătățire a eficienței energetice. - O listă clară și transparentă a măsurilor privind eficiența energetică care urmează să fie puse în aplicare sau a rezultatelor în materie de eficiență care urmează să fie obținute. - Economii garantate care urmează să fie realizate prin punerea în aplicare a măsurilor contractului. - Durata și etapele de referință ale contractului, termenii și perioada de preaviz. - O listă clară și transparentă a obligațiilor fiecărei părți contractante. - Data (datele) de referință care stabilește (stabilesc) economiile realizate. - O listă clară și transparentă a etapelor care urmează să fie efectuate pentru a se pune în aplicare măsura sau pachetul de măsuri și, acolo unde este relevant, costurile asociate. - O obligație de îndeplinire în totalitate a măsurilor prevăzute în contract și de documentare a tuturor schimbărilor efectuate pe parcursul proiectului. - Reglementările care specifică includerea cerințelor echivalente în orice subcontractare către terțe părți. - O afișare clară și transparentă a implicațiilor financiare ale proiectului și distribuirea contribuției fiecărei părți la economiile monetare realizate, și anume remunerarea furnizorilor de servicii.		Incompatibil	Prevederile anexei XV urmează să fie transpuse în proiectul Legii cu privire la eficiența energetică.

- Dispoziții clare și transparente privind măsurarea și verificarea economiilor garantate obținute, verificările și garanțiile privind calitatea. - Dispoziții care clarifică procedura de abordare a modificărilor condițiilor-cadru care afectează conținutul și rezultatele contractului, și anume modificarea prețurilor la energie și intensitatea utilizării unei instalații. Informații detaliate privind obligațiile fiecărei părți contractante și despre sancțiunile în caz de încălcare.			
<i>ANEXA XVI</i>		Prevederi UE neaplicabile	Prevederi finale și tranzitorii care nu se supun transpunerii

Ministerul Energiei
al Republicii Moldova

Nr. 06-2581 din 24 septembrie 2026

CANCELARIA DE STAT

e-mail: cancelaria@gov.md

CERERE

***privind înregistrarea de către Cancelaria de Stat a proiectului hotărârii Guvernului
pentru aprobarea proiectului de lege cu privire la energia termică și promovarea cogenerării***

Nr. crt.	Criterii de înregistrare	Nota autorului
1.	Categoria și denumirea proiectului	Proiectul de lege cu privire la energia termică și promovarea cogenerării
2.	Autoritatea care a elaborat proiectul	Proiectul a fost elaborat de Ministerul Energiei al Republicii Moldova
3.	Justificarea depunerii cererii	Proiectul de lege a fost elaborat în temeiul punctului 9 din Clusterul 4, Anexa A, Capitolul 15 „Energie” al Programului național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025–2029, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 306/2025. Scopul proiectului constă în modernizarea și consolidarea cadrului juridic aplicabil sectorului termoelectric, în vederea asigurării dezvoltării durabile și eficiente a sistemelor de alimentare cu energie termică și/sau de răcire, promovării eficienței energetice, cogenerării de înaltă eficiență și surselor regenerabile de energie, precum și protecției drepturilor și intereselor consumatorilor.
	Referința la documentul de planificare care prevede elaborarea proiectului (PNA, PND, PNR, alte documente de planificare sectoriale)	H.G. nr. 818/2025 (PNA)
4.	Lista autorităților și instituțiilor a căror avizare este necesară	Cancelaria de Stat (inclusiv Centrul de armonizare a legislației, Biroul pentru integrare europeană) Ministerul Finanțelor Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării

		Ministerul Justiției Ministerul Mediului (inclusiv Agenția de Mediu) Ministerul Muncii și Protecției Sociale Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru Consiliul Concurenței Congresul Autorităților Locale din Moldova Biroul Național de Statistică Agenția Proprietății Publice (inclusiv Societate pe Acțiuni „Termoelectrica”) Societate pe Acțiuni „CET-Nord” Primăria municipal Chișinău (inclusiv Societate pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău”) Primăria municipiului Bălți
5.	Termenul-limită pentru depunerea avizelor	10 zile lucrătoare
6.	Persoana responsabilă de promovarea proiectului	Anna ABABII, Consultanță principală, Direcția energie termică și cogenerare, Ministerul Energiei e-mail: anna.ababii@energie.gov.md
7.	Anexe	- Proiectul Hotărârii Guvernului pentru aprobarea proiectului de lege cu privire la energia termică și promovarea cogenerării cu cinci anexe; - Nota de argumentare la proiectul Legii cu privire la energia termică și promovarea cogenerării; - Tabelul de concordanță.
8.	Dara și ora depunerii cererii	Conform semnăturii electronice
9.	Semnătura	Semnat electronic

Secretar general al ministerului

/semnat electronic/

Andrei GRÎȚCO

Ex. Anna ABABII
e-mail: anna.ababii@energie.gov.md